

Col. Inclusió Social, 10

DIAGNOSI SOCIAL DE CATALUNYA 2022: L'ESTAT DE LA POBRESA

Generalitat de Catalunya
Departament de Drets Socials

© Departament de Drets Socials, 2023

© Càtedra d'Inclusió Social de la Universitat Rovira i Virgili, 2023

© Observatori Català de la Pobresa, la Vulnerabilitat i la Inclusió Social, 2023

Estudi elaborat per iniciativa de la Direcció General de Serveis Socials del Departament de Drets Socials.

Redacció: Josep-Maria Arauzo-Carod, Albert Farré Bravo, Francesc Valls Fonayet

Edició: Secció de Publicacions i Assessorament Lingüístic del Departament de Drets Socials

1a edició electrònica: setembre de 2023

DOI: 10.57645/10.8080.07.3

Avís legal: Aquesta obra es publica amb una llicència de Creative Commons Reconeixement-NoComercialCompartirIgual 3.0.

Sou lliure de: Compartir — copiar i redistribuir el material en qualsevol mitjà i format Adaptar — remesclar, transformar i crear a partir del material D'acord amb els termes següents: Reconeixement — Heu de reconèixer l'autoria de manera apropiada, proporcionar un enllaç a la llicència i indicar si hi heu fet algun canvi. Podeu fer-ho de qualsevol manera raonable, però no d'una manera que suggereixi que el llicenciador us dona suport o patrocina l'ús que en feu. NoComercial — No podeu utilitzar el material per a finalitats comercials. CompartirIgual — Si remescleu, transformeu o creeu a partir del material, heu de difondre les vostres creacions amb la mateixa llicència que l'obra original.

Podeu trobar aquesta obra i les altres que ha publicat el Departament de Drets Socials al nostre [catàleg de publicacions](#).

INTRODUCCIÓ

Conèixer la realitat és el primer pas per intervenir-hi de manera precisa i adequada. Partint d'aquesta premissa, l'objectiu d'aquesta diagnosi és oferir una panoràmica global de la situació social de Catalunya, amb una atenció especial en els indicadors de renda, de pobresa, de desigualtat, d'exclusió social i de privacions materials. Aquest és un repte considerable, tenint en compte l'època de canvis constants en què vivim. El dinamisme social és tan veloç que, a vegades, costa oferir informació que ens permeti reproduir una fotografia instantània de la realitat.

Aquesta diagnosi social es tanca durant el mes de maig de 2023. Alguns dels indicadors corresponen al primer trimestre d'aquest mateix any, mentre que en altres casos la darrera dada fa referència a l'any 2022. Malauradament, els indicadors de renda (dels quals deriven els de desigualtat econòmica i els de pobresa monetària) tenen una evolució més lenta en el processament de les dades. En aquest document mostrem les dades recollides durant l'any 2021 i que fan referència a l'any anterior, és a dir, al 2020. Per tant, ja permeten copsar l'impacte de la pandèmia en termes de renda.

En tot cas, com diem, l'equip que ha elaborat aquesta diagnosi és sensible a aquesta qüestió i per això hem procurat complementar aquestes dades de renda amb altres indicadors provinents d'altres fonts per reflectir al màxim possible la realitat actual. Per exemple, quan s'ha estimat convenient s'han utilitzat paral·lelament dades d'altres fonts d'informació, com ara l'Enquesta de pressupostos familiars (INE) que mesura els nivells de despesa, l'Enquesta de població activa (INE) que calcula les persones que viuen en llars sense ingressos i, juntament amb les dades macroeconòmiques sobre la inflació (INE), els registres de l'índex de misèria.

Aprofitem aquesta presentació per fer un breu apunt tècnic. La major part de les dades d'aquesta diagnosi es nodreixen de l'Enquesta de condicions de vida (en endavant, ECV) aplicada a Catalunya per l'IDESCAT i l'INE. És una font d'informació harmonitzada d'àmbit europeu que, per tant, permet comparar la majoria

d'indicadors de Catalunya amb la referència estatal i la comunitària. A Catalunya, la mostra de l'any 2021 està formada per 10.304 persones de 4.205 llars, xifra que representa un augment substancial respecte a l'onada anterior. L'equip de redacció ha treballat les matrius de microdades des que han estat accessibles, el juny de 2022.

Equip de redacció

Càtedra d'Inclusió Social de la Universitat Rovira i Virgili

ÍNDEX DE CONTINGUTS

1	Resum executiu	16
1.1	Nivell d'ingressos	16
1.2	Desigualtat econòmica	17
1.3	Pobresa i exclusió social	18
1.4	Impacte de les prestacions socials en la reducció de la pobresa a Catalunya 20	
1.5	Feminització de la pobresa.....	21
1.6	Pobresa al llarg del cicle vital	22
1.7	Pobresa segons el nivell formatiu	22
1.8	Pobresa i activitat laboral	23
1.9	Pobresa i nacionalitat	24
1.10	Privació multidimensional	24
1.11	Lectura territorial.....	24
2	El nivell de renda de la població a Catalunya	26
2.1	Impacte de la pandèmia en la renda mitjana de la població	26
2.2	Estancament de la capacitat adquisitiva	29
2.3	Recuperació de la despesa després del sotrac de la pandèmia.....	31
3	La desigualtat en la distribució de la renda	35
3.1	Reducció de la desigualtat econòmica	35
3.2	Canvis en els nivells d'equitat	38
4	Renda i desigualtat a Catalunya en el context europeu	44
4.1	El nivell de renda a Catalunya en el context comunitari.....	44
4.2	Nivell de desigualtat proper a la mitjana comunitària	49
4.3	Desigualtat en el nivell de renda dels trams baixos.....	56
4.4	El sistema de prestacions socials en la reducció de la desigualtat	58
5	Pobresa i exclusió social	62
5.1	el 19,9% de la població en risc de pobresa	62
5.2	Reducció per caiguda del llindar de pobresa	63
5.3	Reducció del risc de pobresa amb el llindar ancorat	65

5.4	Disminució de la intensitat de la pobresa.....	68
5.5	Gairebé dos milions de persones afectades pel nou indicador de pobresa o exclusió social	70
5.6	Minva de la pobresa extrema i llars sense ingressos a nivells de pre pandèmia	74
5.7	Creixement de l'índex de misèria per la pandèmia i el conflicte a Ucraïna ..	77
5.8	Malgrat la millora, dades de pobresa entre les més altes de la UE	80
5.9	Singularitat de la distribució de la pobresa en perfils a Catalunya	84
5.10	nivell de renda més alt, però nivell de pobresa intern també més alt.....	86
5.11	Intensitat de pobresa, risc AROPE i índex de misèria RESPECTE A altres territoris	89
6	L'impacte de les prestacions socials en la reducció de la pobresa a Catalunya .	94
6.1	Reducció del risc de la pobresa gairebé a la meitat.....	94
6.2	Millora de l'eficàcia de les prestacions davant l'impacte de la pandèmia...	95
6.3	Rol predominant de les prestacions lligades a la vellesa, però la pandèmia fa emergir amb força la resta de prestacions	97
6.4	Protecció heterogènia de les prestacions socials	101
6.5	eficàcia moderada en el context europeu.....	103
7	Feminització de la pobresa	106
7.1	Més equilibri en els registres de pobresa entre homes i dones.....	106
7.2	Perfils diferencials de la pobresa femenina	108
7.3	Manca d'autonomia financera	110
8	Pobresa al llarg del cicle vital.....	113
8.1	Reducció dels nivells de pobresa infantil i juvenil.....	114
8.2	La pobresa entre la població adulta	116
8.3	El grup d'edat amb el risc de pobresa més baix.....	118
9	Pobresa segons la nacionalitat.....	120
9.1	Pobresa i nacionalitat estrangera	120
9.2	8.2 Millora de la renda i de la protecció social per reduir la pobresa en la població estrangera.....	122
10	Pobresa segons el nivell formatiu	126
10.1	Descens del risc de pobresa entre la població amb formació elemental ...	126
10.2	L'alt nivell formatiu com a prevenció contra la pobresa	130
11	Pobresa segons l'activitat laboral	133

11.1	L'ocupació i la jubilació, fonts de protecció davant la pobresa	135
11.2	L'atur i la inactivitat, factors de vulnerabilitat	137
12	Privacions i indicadors d'exclusió social.....	140
12.1	Efectes de la pandèmia i dels primers mesos d'inflació	140
12.2	Impacte de les privacions en termes subjectius i en termes objectius.....	145
12.3	Privacions materials en col·lectius vulnerables.....	146
13	Una lectura territorial	152
13.1	Nivell de renda més alt a l'àmbit metropolità i a l'Alt Pirineu i Aran i més baix a Ponent i a les Terres de l'Ebre	152
13.2	Distribució heterogènia de la desigualtat en l'àmbit municipal.....	161
14	Reflexions finals	165
15	Annex: Dades de renda, ingressos baixos i molt baixos, principal font d'ingressos i desigualtat econòmica	169
15.1	Fitxes municipals per districtes. Municipis de Catalunya de més de 20.000 habitants	169
15.2	Fitxes municipals per districtes. Capitals de comarca de menys de 20.000 habitants	197

ÍNDEX DE GRÀFICS

Gràfic 1 Renda mitjana neta anual per persona. Catalunya. Onades 2017-2021 (anys 2016-2020).....	27
Gràfic 2 Renda mitjana neta anual per llar. Catalunya. Onades 2017-2021 (anys 2016-2020).....	28
Gràfic 3. Variació percentual interanual de la renda mitjana neta anual per persona i per llar. Catalunya. Onades 2017-2021 (anys 2016-2020).....	29
Gràfic 4. Evolució de la renda mitjana neta anual per persona, tenint en compte l'evolució de l'IPC. Catalunya. Onades 2009-2021 (anys 2008-2020).....	30
Gràfic 5. Despesa mitjana per persona i llar. Catalunya. Anys 2017-2021.....	31
Gràfic 6. Evolució interanual de la despesa mitjana per persona i llar. Catalunya. Anys 2017-2021.....	32
Gràfic 7. Estimació del saldo entre renda i despesa, per persona i llar. Catalunya. Anys 2017-2021.....	34
Gràfic 8. Índex de Gini. Catalunya. Onades 2017-2021 (anys 2016-2020).....	36
Gràfic 9. Indicador S80/S20. Catalunya. Onades 2017-2021 (anys 2016-2020).....	37
Gràfic 10. Trams de renda per unitat de consum en què se situen els quintils. Catalunya. Onada 2021 (any 2020).....	38
Gràfic 11. Evolució interanual dels punts de tall superior entre quintils de renda. Catalunya. Onades 2015-2021 (anys 2014-2020).....	40
Gràfic 12. Evolució interanual de la renda mitjana per unitat de consum, per quintils. Base 2017 = 100. Catalunya. Onades 2017-2021 (anys 2016-2020).....	41
Gràfic 13. Indicador de benestar W amb aversió a la desigualtat. Resultats per a alfa = 1 i alfa = 2. Catalunya. Onades 2009-2021 (anys 2008-2020).....	43
Gràfic 14. Renda mitjana per unitat de consum. Catalunya, Espanya i la Unió Europea. Onades 2017-2021 (anys 2016-2020).....	45
Gràfic 15. Evolució interanual de la renda mitjana per unitat de consum. Catalunya, Espanya i la Unió Europea. Onades 2017-2021 (anys 2016-2020).....	46
Gràfic 16. Renda mitjana per unitat de consum. Catalunya i països de la Unió Europea. Onades 2017-2021 (anys 2016-2020).....	47
Gràfic 17. Mapa dels països de la UE segons nivell de renda mitjana per persona en comparació amb Catalunya. Onada 2021 (any 2020).....	48
Gràfic 18. Creixement percentual interanual de la renda mitjana per persona. Catalunya i països de la Unió Europea. Acumulat durant les onades 2017-2021 (anys 2016-2020).....	49
Gràfic 19. Índex de Gini. Catalunya, Unió Europea i Espanya. Onades 2017-2021 (anys 2016-2020).....	50
Gràfic 20. Índex de Gini. Catalunya i països de la Unió Europea. Onades 2017-2021 (anys 2016-2020).....	51
Gràfic 21. Mapa dels països de la UE segons nivell de desigualtat econòmica (índex de Gini) en comparació amb Catalunya. Onada 2021 (any 2020).....	52

Gràfic 22. Relació entre nivell de renda i desigualtat econòmica. Catalunya i països de la Unió Europea. Onada 2021 (any 2020).....	53
Gràfic 23. Indicador S80/S20. Catalunya, Unió Europea i Espanya. Onades 2017-2021 (anys 2016-2020).....	54
Gràfic 24. Indicador S80/S20. Catalunya i països de la Unió Europea. Onades 2017-2021 (anys 2016-2020).....	55
Gràfic 25. Proporció de renda per unitat de consum acumulada, segons decils. Catalunya i la Unió Europea. Onada 2021 (any 2020)	56
Gràfic 26. Límits superiors de renda de cada quintil. Catalunya i la Unió Europea. Onada 2021 (any 2020)	58
Gràfic 27. Reducció de la desigualtat econòmica (índex de Gini) per part de les prestacions socials. Catalunya i països de la Unió Europea. Onada 2021 (any 2020)	60
Gràfic 28. Proporció de persones en situació de pobresa. Catalunya. Onades 2015-2021 (anys 2014-2020).....	62
Gràfic 29. Persones en situació de pobresa (en milers). Catalunya. Onades 2015-2021 (anys 2014-2020).....	63
Gràfic 30. Evolució del llindar de pobresa. Catalunya. Onades 2015-2021 (anys 2014-2020).....	64
Gràfic 31. Variació interanual del llindar de pobresa i del risc de pobresa. Catalunya. Onades 2015-2021 (anys 2014-2020).....	65
Gràfic 32. Persones afectades per la pobresa (en milers) amb el llindar de pobresa ancorat el 2017 (amb evolució de l'IPC i sense). Catalunya. Onades 2017-2021 (anys 2016-2020).....	67
Gràfic 33. Proporció de persones afectades per la pobresa amb el llindar de pobresa ancorat el 2017 (amb evolució de l'IPC i sense). Catalunya. Onades 2017-2021 (anys 2016-2020).....	67
Gràfic 34. Bretxa (intensitat) de pobresa. Catalunya. Onades 2015-2021 (anys 2014-2020).....	68
Gràfic 35. Mediana, mitjana i percentils 25 i 75 de la renda per unitat de consum entre les persones en situació de pobresa. Catalunya. Onades 2015-2021 (anys 2014-2020)	70
Gràfic 36. Proporció de persones en situació de risc de pobresa o exclusió social (AROE, Objectiu UE 2030). Catalunya. Onades 2015-2021 (anys 2014-2020).....	71
Gràfic 37. Persones en situació de risc de pobresa i exclusió social (AROE, Objectiu UE 2030) (en milers). Catalunya. Onades 2015-2021 (anys 2014-2020)	72
Gràfic 38. Persones afectades (en milers) per la taxa AROPE (Objectiu UE 2030) i valors necessaris per al compliment de l'agenda 2030. Onades 2015-2021 (anys 2014-2020).....	74
Gràfic 39. Proporció de persones en situació de pobresa extrema. Catalunya. Onades 2015-2021 (anys 2014-2020).....	75
Gràfic 40. Persones en situació de pobresa extrema (en milers). Catalunya. Onades 2015-2021 (anys 2014-2020).....	76
Gràfic 41. Població (en milers) que viu en llars sense ingressos. Catalunya. Anys 2015-2022. Dades trimestrals	77
Gràfic 42. Índex de misèria. Demarcacions de Barcelona, Girona, Lleida i Tarragona. Catalunya. Espanya. Anys 2015 a 2022	79

Gràfic 43. Índex de misèria, segons components. Catalunya. Gener de 2020 - setembre de 2022	80
Gràfic 44. Risc de pobresa. Catalunya, Espanya i Unió Europea. Onades 2015-2021 (anys 2014-2020)	81
Gràfic 45. Mapa del risc de pobresa. Catalunya i països comunitaris. Onada 2021 (any 2020).....	82
Gràfic 46. Risc de pobresa. Catalunya i països comunitaris. Onada 2021 (any 2020)	83
Gràfic 47. Posició de Catalunya segons el risc de pobresa dels països comunitaris. Onades 2015-2021 (anys 2014-2020).....	83
Gràfic 48. Risc de pobresa segons perfils. Catalunya i Unió Europea. Onada 2021 (any 2020).....	86
Gràfic 49. Risc de pobresa a Catalunya (amb llindar català i amb llindar espanyol) i a Espanya. Onades 2015-2021 (anys 2014-2020).....	87
Gràfic 50. Mapa del risc de pobresa a Espanya, per comunitats autònomes. Llindars propis de cada CA. Onada 2021 (any 2020)	88
Gràfic 51. Mapa del risc de pobresa a Espanya, per comunitats autònomes, segons llindar estatal. Onada 2021 (any 2020).....	89
Gràfic 52. Bretxa de pobresa. Catalunya, Espanya i Unió Europea. Onades 2015-2021 (anys 2014-2020).....	90
Gràfic 53. Risc de pobresa o exclusió social (AROPE). Catalunya, Espanya i Unió Europea. Onades 2015-2021 (anys 2014-2020).....	91
Gràfic 54. Risc de pobresa o exclusió social (AROPE). Interseccions entre subpoblacions. Catalunya, Espanya i Unió Europea. Onada 2021 (any 2020)	92
Gràfic 55. Índex de misèria. Catalunya, Espanya i Unió Europea. Onades 2015-2021 (anys 2014-2020).....	93
Gràfic 56. Risc de pobresa abans i després de prestacions socials. Catalunya. Onades 2015-2021 (anys 2014-2020).....	95
Gràfic 57. Distribució de la població segons dependència de les prestacions socials davant del risc de pobresa. Catalunya. Onada 2021 (any 2020).....	96
Gràfic 58. Reducció de la pobresa gràcies a l'efecte de les prestacions socials, segons tipus. Catalunya. Onades 2015-2021 (anys 2014-2020)	97
Gràfic 59. Flux de situació pobresa / no pobresa segons el còmput de prestacions socials. Catalunya. Onada 2021 (any 2020).....	99
Gràfic 60. Variació percentual interanual dels imports de diverses partides de prestacions socials. Catalunya. Onada 2021 (any 2020)	100
Gràfic 61. Impacte de la percepció de prestacions en el manteniment o la sortida de situacions de pobresa, segons tipus de prestació. Catalunya. Onades 2015-2021 (anys 2014-2020).....	101
Gràfic 62. Impacte de les prestacions socials en la reducció de la pobresa, segons perfils sociodemogràfics de les persones beneficiàries. Catalunya. Onades 2020 i 2021 (anys 2019 i 2020)	102
Gràfic 63. Risc de pobresa abans de prestacions socials. Catalunya, Espanya i Unió Europea. Onades 2015-2021 (anys 2014-2020).....	103
Gràfic 64. Impacte de les prestacions socials en la reducció del risc de pobresa, segons tipus de prestacions. Catalunya i Unió Europea. Onades 2015-2021 (anys 2014-2020)	105

Gràfic 65. Percentatge de població en situació de pobresa, segons sexe. Catalunya. Onades 2015-2021 (anys 2014-2020).....	107
Gràfic 66. Composició de la població en risc de pobresa, segons sexe. Catalunya. Onada 2021 (any 2020)	107
Gràfic 67. Composició de la població en risc de pobresa segons sexe i determinats perfils sociodemogràfics. Catalunya. Onada 2021 (any 2020).....	109
Gràfic 68. Risc de pobresa segons la metodologia convencional i percentatge de població (a partir dels 16 anys i que no estudia) amb ingressos individuals inferiors al llindar de pobresa, segons sexe. Catalunya. Onada 2021 (any 2020)	111
Gràfic 69. Percentatge de població (a partir dels 16 anys i que no estudia) amb ingressos individuals inferiors al llindar de pobresa, segons sexe i edat (mitjana de 5 anys). Catalunya. Onada 2021 (any 2020).....	112
Gràfic 70. Risc de pobresa segons grup d'edat. Catalunya. Onades 2015-2021 (anys 2014-2020).....	113
Gràfic 71. Composició de la població en risc de pobresa segons grup d'edat. Catalunya. Onada 2021 (any 2020)	114
Gràfic 72. Persones en situació de pobresa entre la població de 30 a 49 anys, segons sexe, tipologia de llar i model de càlcul de la pobresa. Catalunya. Onada 2021 (any 2020).....	117
Gràfic 73. Risc de pobresa segons nacionalitat (població a partir dels 16 anys). Catalunya. Onades 2015-2021 (anys 2014-2020)	121
Gràfic 74. Composició de la població en situació de pobresa segons nacionalitat (població a partir dels 16 anys). Catalunya. Onada 2021 (any 2020).....	122
Gràfic 75. Renda mitjana neta anual per unitat de consum segons nacionalitat. Catalunya. Onades 2015-2021 (anys 2014-2020)	123
Gràfic 76. Percentatge de població segons nacionalitat i relació amb l'activitat. Catalunya, onada 2021 (any 2020)	124
Gràfic 77. Risc de pobresa segons nivell formatiu (població a partir dels 16 anys). Catalunya. Onades 2015-2021 (anys 2014-2020)	127
Gràfic 78. Risc de pobresa segons nivell formatiu i sexe (població a partir dels 16 anys). Catalunya. Onada 2021 (any 2020).....	128
Gràfic 79 Risc de pobresa segons nivell formatiu, per a les persones menors de 65 anys i persones amb 65 anys o més. Catalunya. Onada 2021 (any 2020)	129
Gràfic 80. Composició de la població en risc de pobresa segons nivell formatiu (població a partir dels 16 anys). Catalunya. Onada 2021 (any 2020).....	132
Gràfic 81. Risc de pobresa segons la relació amb el mercat laboral (població a partir dels 16 anys). Catalunya. Onades 2015-2021 (anys 2014-2020)	134
Gràfic 82. Composició de la població en situació de pobresa segons la relació amb el mercat laboral (població a partir dels 16 anys). Catalunya. Onada 2021 (any 2020).	134
Gràfic 83. Renda mitjana per unitat de consum. Població jubilada i total de població. Onades 2020 i 2021 (anys 2019 i 2020).....	137
Gràfic 84. Grau d'afectació de diversos ítems de privació (I). Catalunya. Anys 2015-2021	142
Gràfic 85. Grau d'afectació de diversos ítems de privació (II). Catalunya. Anys 2015-2021.....	144
Gràfic 86. Percentatge de població segons les dificultats per arribar a final de mes. Catalunya. Anys 2015-2021.....	146

Gràfic 87. Percentatge de població afectada per diverses privacions, acumulatives, segons sexe, grup d'edat, nacionalitat, nivell d'estudis, relació amb l'activitat i quartil de renda. Catalunya, any 2021.....	150
Gràfic 88. Mapa de la renda mitjana per persona. Municipis de Catalunya. Any 2020	153
Gràfic 89. Renda mitjana per persona. Municipis de Catalunya, per àmbits territorials. Any 2020.....	154
Gràfic 90. Distribució de municipis segons quartils de renda, per àmbit territorial. Catalunya, 2020.....	155
Gràfic 91. Mapa del percentatge de població amb ingressos molt baixos (menys de 5.000 euros per unitat de consum). Municipis de Catalunya. Any 2020	160
Gràfic 92. Població amb ingressos molt baixos (menys de 5.000 euros per unitat de consum). Municipis de Catalunya, per àmbits territorials. Any 2020	161
Gràfic 93 Mapa dels registres de l'índex de Gini. Municipis de Catalunya. Any 2020	163
Gràfic 94. Índex de Gini. Municipis de Catalunya, per àmbits territorials. Any 2020	164

ÍNDIX DE TAULES

Taula 1. Renda mitjana per unitat de consum, per quintils. Catalunya. Onades 2015-2021 (anys 2014-2020).....	39
Taula 2. Proporció de renda per unitat de consum acumulada, per quintils. Catalunya. Onades 2015-2021 (anys 2014-2020).....	42
Taula 3. Índex de Gini abans i després de prestacions socials. Catalunya i la Unió Europea. Onades 2017-2021 (anys 2016-2020).....	59
Taula 4. Llindar de pobresa, per principals tipus de llars. En euros anuals per al conjunt de la llar. Catalunya. Onada 2021 (any 2020).....	64
Taula 5. Interseccions entre pobresa monetària, baixa intensitat laboral i privació social i material greu. Catalunya. Onades 2015-2021 (anys 2014-2020).....	72
Taula 6. Dades municipals per districtes. Barcelona. Any 2020	169
Taula 7. Dades municipals per districtes. L'Hospitalet de Llobregat. Any 2020	170
Taula 8. Dades municipals per districtes. Terrassa. Any 2020.....	170
Taula 9. Dades municipals per districtes. Badalona. Any 2020	171
Taula 10. Dades municipals per districtes. Sabadell. Any 2020	171
Taula 11. Dades municipals per districtes. Lleida. Any 2020	172
Taula 12. Dades municipals per districtes. Tarragona. Any 2020.....	172
Taula 13. Dades municipals per districtes. Mataró. Any 2020	173
Taula 14. Dades municipals per districtes. Santa Coloma de Gramenet. Any 2020 ..	174
Taula 15. Dades municipals per districtes. Reus. Any 2020	174
Taula 16. Dades municipals per districtes. Girona. Any 2020	175
Taula 17. Dades municipals per districtes. Sant Cugat del Vallès. Any 2020.....	175
Taula 18. Dades municipals per districtes. Cornellà de Llobregat. Any 2020	176
Taula 19. Dades municipals per districtes. Sant Boi de Llobregat. Any 2020	177
Taula 20. Dades municipals per districtes. Manresa. Any 2020	177
Taula 21. Dades municipals per districtes. Rubí. Any 2020	178
Taula 22. Dades municipals per districtes. Vilanova i la Geltrú. Any 2020	178
Taula 23. Dades municipals per districtes. Castelldefels. Any 2020.....	179
Taula 24. Dades municipals per districtes. Viladecans. Any 2020	179
Taula 25. Dades municipals per districtes. El Prat de Llobregat. Any 2020	179
Taula 26. Dades municipals per districtes. Granollers. Any 2020	181
Taula 27. Dades municipals per districtes. Mollet del Vallès. Any 2020.....	181

Taula 28. Dades municipals per districtes. Gavà. Any 2020.....	182
Taula 29. Dades municipals per districtes. Esplugues de Llobregat. Any 2020.....	182
Taula 30. Dades municipals per districtes. Figueres. Any 2020.....	183
Taula 31. Dades municipals per districtes. Vic. Any 2020	183
Taula 32. Dades municipals per districtes. Sant Feliu de Llobregat. Any 2020.....	184
Taula 33. Dades municipals per districtes. Igualada. Any 2020	184
Taula 34. Dades municipals per districtes. Vilafranca del Penedès. Any 2020	185
Taula 35. Dades municipals per districtes. Blanes. Any 2020	185
Taula 36. Dades municipals per districtes. Ripollet. Any 2020	186
Taula 37. Dades municipals per districtes. Lloret de Mar. Any 2020	186
Taula 38. Dades municipals per districtes. El Vendrell. Any 2020	186
Taula 39. Dades municipals per districtes. Sant Adrià de Besòs. Any 2020.....	187
Taula 40. Dades municipals per districtes. Montcada i Reixac. Any 2020	188
Taula 41. Dades municipals per districtes. Olot. Any 2020	188
Taula 42. Dades municipals per districtes. Sant Joan Despí. Any 2020	189
Taula 43. Dades municipals per districtes. Cambrils. Any 2020	189
Taula 44. Dades municipals per districtes. Tortosa. Any 2020	189
Taula 45. Dades municipals per districtes. Salt. Any 2020.....	190
Taula 46. Dades municipals per districtes. Sitges. Any 2020	190
Taula 47. Dades municipals per districtes. Martorell. Any 2020	191
Taula 48. Dades municipals per districtes. Premià de Mar. Any 2020	191
Taula 49. Dades municipals per districtes. Sant Vicenç dels Horts. Any 2020	192
Taula 50. Dades municipals per districtes. Calafell. Any 2020.....	192
Taula 51. Dades municipals per districtes. Molins de Rei. Any 2020	192
Taula 52. Dades municipals per districtes. Valls. Any 2020.....	193
Taula 53. Dades municipals per districtes. El Masnou. Any 2020.....	194
Taula 54. Dades municipals per districtes. Palafrugell. Any 2020	194
Taula 55. Dades municipals per districtes. Esparreguera. Any 2020.....	194
Taula 56. Dades municipals per districtes. Sant Feliu de Guíxols. Any 2020	195
Taula 57. Dades municipals per districtes. Vilassar de Mar. Any 2020	195
Taula 58. Dades municipals per districtes. Amposta. Any 2020.....	196
Taula 59. Dades municipals per districtes. Manlleu. Any 2020	196
Taula 60. Dades municipals per districtes. Les Franqueses del Vallès. Any 2020	197
Taula 61. Dades municipals per districtes. Balaguer. Any 2020.....	197
Taula 62. Dades municipals per districtes. Banyoles. Any 2020	198

Taula 63. Dades municipals per districtes. Berga. Any 2020	198
Taula 64. Dades municipals per districtes. La Bisbal d'Empordà. Any 2020	199
Taula 65. Dades municipals per districtes. Les Borges Blanques. Any 2020	199
Taula 66. Dades municipals per districtes. Cervera. Any 2020	199
Taula 67. Dades municipals per districtes. Falset. Any 2020	200
Taula 68. Dades municipals per districtes. Gandesa. Any 2020	200
Taula 69. Dades municipals per districtes. Montblanc. Any 2020	200
Taula 70. Dades municipals per districtes. Móra d'Ebre. Any 2020	201
Taula 71. Dades municipals per districtes. Ripoll. Any 2020	201
Taula 72. Dades municipals per districtes. Solsona. Any 2020	202
Taula 73. Dades municipals per districtes. Tàrraga. Any 2020	202
Taula 74. Dades municipals per districtes. Tremp. Any 2020	203

1 RESUM EXECUTIU

1.1 NIVELL D'INGRESSOS

1. L'any 2020 comença amb una **renda mitjana** de 14.170 euros per persona a Catalunya, un 4,8% més que l'any anterior i un 15,4% més que l'any 2015. Aquest context de creixement s'atura aquest mateix any per la pandèmia de la COVID-19. La reducció de l'activitat econòmica i l'increment de l'atur afecten substancialment l'economia catalana, malgrat que l'efecte es conté parcialment gràcies a les polítiques de protecció de l'ocupació i de garantia de rendes. Com a conseqüència, la renda mitjana per persona deixa de créixer i cau lleugerament (un -0,1%), fins als 14.159 euros.

2. La davallada de la inflació durant el 2020 compensa en part aquesta caiguda d'ingressos i, finalment, la **capacitat adquisitiva** de la població resulta lleugerament superior a la de l'any anterior, tot mantenint la tendència a l'alça registrada consecutivament des de l'any 2015.

3. No obstant això, i malgrat la millora progressiva en el darrer quinquenni, la capacitat adquisitiva encara està **per sota del nivell registrat abans de l'esclat de la crisi de 2008**. Per exemple, sobre la base de 2009 = 100 punts, el mínim es va assolir l'any 2013 (86,8 punts) i el registre de l'onada de 2021 encara és de 96,2 punts.

4. La pandèmia també afecta el ritme de **despesa** de la població catalana, que es redueix uns 1.600 euros per persona i 3.700 euros per llar. Si la reducció de la despesa ja és un fet poc habitual, una caiguda d'aquesta magnitud és una situació excepcional difícilment reproduïble. La disminució dels ingressos, les restriccions de la mobilitat i la incertesa afavoreixen el control i l'ajornament de les decisions de despesa i d'inversió de les famílies.

5. Per a la despesa, ja disposem de dades de l'any natural 2021, que mostren una **recuperació de gairebé el 80%** de la caiguda registrada l'any 2020. A la millora dels indicadors relacionats amb la pandèmia i l'economia, s'afegeix aquí la disposició de la despesa no executada l'any anterior, en aquelles llars que han pogut estalviar.

6. El nivell de renda es manté lleugerament **per sobre de la mitjana comunitària durant l'any 2020**, en uns 30 euros per unitat de consum. Catalunya encara se situa a la franja mitjana-alta en el context comunitari, sobretot en relació amb els països del sud i de l'est d'Europa.

7. No obstant això, la superioritat es redueix dràsticament (havia arribat a ser superior als 700 euros per unitat de consum l'any 2018). A Catalunya **la pandèmia limita el creixement econòmic** més que al conjunt de la Unió Europea (si bé en altres països, com Espanya, l'afectació encara és més gran).

8. **L'increment de la inflació** dels anys 2022 i 2023 està tenint un impacte directe en l'economia de les llars catalanes, especialment a les més vulnerables. Aquest impacte encara no es pot mesurar amb les dades disponibles, que fan referència a l'any natural 2020, en un context de baixada de preus.

1.2 DESIGUALTAT ECONÒMICA

9. El **creixement econòmic** dels anys anteriors a la pandèmia estava vinculat a un alt nivell de desigualtat de rendes i, per tant, no s'ha aconseguit generar una distribució més equitativa dels guanys en termes de riquesa.

10. No obstant això, el 2020 la desigualtat econòmica a Catalunya sí que s'ha reduït: d'un índex de Gini (que mesura la desigualtat econòmica en una escala de 0 a 100 punts, en què 0 és màxima igualtat i 100, màxima desigualtat) de 31,7 punts a un registre de 30,9 punts. La **millora de l'equitat** també queda palesa en l'indicador S80/S20 (que compara la renda acumulada pel 20% de la població amb més ingressos amb la renda del 20% de la població amb menys ingressos): d'una ràtio de 6 a 1 a una ràtio de 5,4 a 1.

11. La desigualtat de rendes es contreu gràcies a la millora econòmica entre les **capes de població amb menys ingressos**. A tall d'exemple, el 20% de la població amb ingressos més baixos guanya 700 euros més per unitat de consum que l'any anterior. Aquest és el creixement més intens (un 6,3%), ja que la resta de grups de renda pateixen una caiguda dels ingressos.

12. Malgrat aquesta millora global, Catalunya encara té un **nivell de desigualtat econòmica superior a la mitjana comunitària**. Es troba lluny dels països amb més desigualtats de renda (com les repúbliques bàltiques i alguns països de l'est d'Europa), però també dels més equitatius (com Bèlgica, Dinamarca, els Països Baixos o altres països que, tot i tenir un menor nivell de renda que Catalunya, tenen una major igualtat, com són la República Txeca, Hongria o Eslovènia).

13. El motiu és que a Catalunya **la població amb menys ingressos té encara un nivell de renda comparativament baix** en comparació amb la referència comunitària, si bé és cert que la millora de l'any 2020 ha contribuït a reduir-ne la diferència. A Catalunya, el primer quintil de renda (el 20% de població amb menys ingressos) concentra el 7% de la renda total, mentre que a Europa aquest grup acumula el 7,9% (l'any anterior era de 6,3% i 8%, respectivament).

14. Les **prestacions socials són** un dels protagonistes principals de la millora en l'equitat registrada l'any 2020. El diferencial entre l'índex de Gini, basat en la renda de mercat, és a dir, abans de prestacions socials, i la renda una vegada incloses les prestacions socials és de 16,3 punts l'any 2020 (de 47,2 a 30,9), un efecte força superior als 13,6 punts de mitjana durant els quatre anys anteriors (de 44,8 a 31,2).

15. Les prestacions de **vellesa i supervivència** expliquen bona part de la millora de l'equitat a Catalunya, si bé amb la pandèmia la **resta de prestacions** (per exemple, els ERTO, les rendes garantides i l'ingrés mínim vital) guanyen una rellevància notable.

1.3 POBRESA I EXCLUSIÓ SOCIAL

16. L'onada de 2021 de l'Enquesta de condicions de vida mostra que l'any 2020 es registren **1.510.005 persones en situació de pobresa monetària a Catalunya**.

Representen el 19,9% de la població. Aquest registre és substancialment inferior al de l'any anterior (21,7%). Malgrat la pandèmia, la pobresa es redueix unes 128.000 persones.

17. L'estancament general del nivell de renda provoca que el **llindar de pobresa** reculi lleugerament respecte a l'any anterior, tot afavorint la sortida de la pobresa. No obstant això, aquest factor només explica una part de la millora aconseguida. L'impacte favorable de les prestacions socials, sobretot entre la població amb menys ingressos, explica una altra gran part de la reducció de la pobresa.

18. Amb un **llindar ancorat** en un punt fix (en aquest treball l'hem situat l'any 2017), els registres de l'any 2020 també milloren respecte als anys anteriors. En aquest model, el risc de pobresa és el més baix del darrer quinquenni, tant si es té en compte l'efecte de l'IPC (17,6% de població amb uns ingressos inferiors als del llindar de pobresa de 2017) com si no es té en compte (16,5%).

19. La millora de la renda entre la població amb menys recursos també té un impacte positiu en termes **d'intensitat de la pobresa** (és a dir, la distància entre el llindar de pobresa i la renda de les persones en situació de pobresa), que minva de manera significativa: de 37,9 punts a 29,5 punts entre 2019 i 2020; i en la **pobresa extrema** (a partir d'un llindar de pobresa situat en el 40% de la renda mediana), que es rebaixa de l'11,5% al 9,3%.

20. Prop de 2 milions de persones a Catalunya, un 25,9% de la població, estan en situació de **risc de pobresa o exclusió social (AROPE, objectiu 2030)**. L'AROPE és un indicador de la Unió Europea que, a més de la pobresa monetària, també contempla les situacions de privació social i material greu i de baixa intensitat laboral. És cert que són unes 60.000 persones menys que l'any anterior però, tot i aquesta millora, també són unes 635.000 persones més que l'objectiu a assolir per a l'Agenda 2030.

21. El darrer trimestre de 2022 es tanca amb 133.000 persones vivint en **llars sense ingressos** a Catalunya. És el registre més baix de la sèrie temporal estudiada (des de 2015) i representa una reducció important respecte als registres de la sortida de la

crisi (més de 250.000 persones l'any 2015) i de la pandèmia (més de 200.000 persones diversos trimestres dels anys 2020 i 2021).

22. L'índex de misèria (que suma la taxa d'atur i la inflació) se situa en 13,5 punts el primer trimestre de 2023, un registre substancialment inferior al de l'any 2022 (màxim de 19,7% registrat al mes de març). Durant la pandèmia, aquest índex s'explicava principalment per l'augment de l'atur, però posteriorment s'ha fonamentat en l'augment de la inflació.

23. Tots els indicadors avaluats presenten una major afectació a Catalunya que a altres països de la Unió Europea, en la mateixa línia que els darrers anys. Per exemple, el risc de pobresa monetària l'any 2020 és 3,1 punts percentuals més alt. Per assolir el registre comunitari, caldria que 235.000 persones sortissin de la pobresa, una xifra inferior a la de l'any anterior (llavors eren 385.000 persones). La infància i la migració extracomunitària presenten uns riscos molt superiors al comportament mitjà dels països de la Unió Europea.

1.4 IMPACTE DE LES PRESTACIONS SOCIALS EN LA REDUCCIÓ DE LA POBRESA A CATALUNYA

24. Les prestacions socials per cobrir les necessitats de la pandèmia tenen un paper clau en l'alleujament dels nivells de desigualtat i de pobresa durant l'any 2020. Aconsegueixen protegir 280.000 persones que haurien caigut en situació de pobresa si la potència de les prestacions hagués estat similar a la dels anys anteriors. El risc de pobresa ja no hauria estat del 19,9% sinó del 23,6%.

25. L'augment de la potència respecte a l'any anterior és evident: el 2019 aconseguien treure de la pobresa un 48,6% de la població, mentre que l'any 2020 en treuen un 56,2%.

26. Bona part de l'impacte contra la pobresa se sustenta en les prestacions de vellesa i supervivència: a Catalunya, de cada 100 persones que surten de la pobresa gràcies a les prestacions socials, 62 ho fan per mitjà de les prestacions de vellesa i supervivència.

27. Per tant, 38 de cada 100 ho fan per mitjà de la resta de partides (18 de cada 100 l'any anterior), principalment d'àmbits com són l'assistència social (que inclou l'ingrés mínim vital i les rendes garantides), l'atur (que inclou els ERTO), les ajudes a la família i als infants, així com les baixes per malaltia. Aquí s'engloben, doncs, les diverses **mesures urgents de protecció econòmica** per fer front als efectes de la pandèmia. Aquestes partides experimenten una millora substancial, no només arriben a més població, sinó que també són més efectives contra la pobresa.

28. Tot i que la **població més beneficiada** manté un perfil similar dels darrers anys (sobretot, persones d'edat avançada, jubilades i parelles sense fills), altres perfils de població es veuen sobtadament beneficiats per aquestes mesures d'urgència.

29. Malgrat que la millora és evident, **l'impacte encara és inferior a la mitjana comunitària**: amb la potència mitjana de la UE, el risc de pobresa a Catalunya hauria estat del 16,9% (3 punts percentuals i 229.000 persones menys). De totes maneres, la distància s'escurça força i la distribució entre tipus de prestacions socials també s'acosta a l'estàndard de la Unió Europea.

1.5 FEMINITZACIÓ DE LA POBRESA

30. Una vegada més, el risc de pobresa és més elevat en les dones (20,1%) que en els homes (19,7%): **per cada 100 homes, hi ha 111 dones en situació de pobresa**. Dones d'edat avançada, dones adultes inactives i dones al capdavant d'una llar monoparental són els perfils que marquen la diferència principal en els registres de pobresa en comparació amb els homes.

31. No obstant això, la distància és molt menor que en anys anteriors, una característica habitual en períodes de crisi l'any 2020. De fet, **120.000 dels 128.000 casos** menys de pobresa entre els anys 2019 i 2020 corresponen a dones.

32. A més, independentment de si la llar, en conjunt, es troba o no en situació de pobresa, prop de la meitat de les dones a Catalunya tenen uns **ingressos individuals inferiors al llindar de pobresa**, fet que alerta d'una manca d'autonomia financera

respecte a altres membres de la llar (parelles o parents). En els homes, aquesta vulnerabilitat es limita a un de cada cinc casos.

1.6 POBRESA AL LLARG DEL CICLE VITAL

33. El risc de pobresa cau en gairebé tots els grups d'edat. La **infància** torna a ser el grup més afectat (229.194 infants i una taxa del 29,3%), tot i una millora notable respecte als registres de 2019.

34. La millora també és significativa entre les **persones joves** i les **d'edat avançada**, en aquest cas perquè es beneficien de l'estabilitat de les pensions en un context de construcció econòmica per al conjunt de la població.

35. La **reproducció familiar** torna a ser una etapa de risc, especialment en llars amb una elevada ràtio d'infants sobre el total de persones adultes. Augmenta de manera substancial el risc en les persones adultes que vivien soles durant la pandèmia.

1.7 POBRESA SEGONS EL NIVELL FORMATIU

36. L'any 2020 es manté la gradació descendent del risc de pobresa entre els diversos **nivells formatius** de la població: per cada cicle superat disminueix la probabilitat de patir pobresa. Per exemple, les persones amb el nivell d'estudis més baix, és a dir, les que com a màxim han completat estudis primaris, tenen un risc de pobresa del 27,3%, entre 2,3 i 17,8 punts més que la resta de nivells formatius.

37. En dades absolutes, una de cada quatre persones en situació de pobresa a Catalunya té com a màxim **estudis primaris**. Aquest, però, és el grup que més ha millorat en un any, ja que l'any anterior era una persona de cada tres. En un any s'ha reduït en 115.000 casos, aproximadament.

38. Hi ha un factor que agreuja encara més aquesta conclusió: moltes de les persones amb nivell formatiu baix ja estan **jubilades** (i gaudeixen d'una prestació de jubilació). Entre les que tenen un nivell formatiu baix i encara no han complert els 65 anys, el risc de pobresa és encara més elevat, fins al 38,2%. Tanmateix, és un col·lectiu més

protegit que en anys anteriors, amb un risc de pobresa més de 10 punts per sota del registre de l'any 2019 (48,8%).

39. La protecció contra la pobresa exigeix un nivell formatiu cada vegada més alt. **La relació entre pobresa i nivell formatiu és bidireccional**. Tan sols les persones amb estudis superiors (que sovint ja provenen de llars allunyades del risc de pobresa i s'emparellen amb cònjuges de nivell formatiu elevat) aconseguixen mantenir a ratlla la probabilitat d'entrar en la pobresa: afecta un 9,5% del col·lectiu, principalment a causa d'episodis intermitents d'atur i d'inactivitat en dones.

1.8 POBRESA I ACTIVITAT LABORAL

40. **L'ocupació laboral** és un dels millors mecanismes de protecció davant la pobresa. El risc de pobresa en cas d'estar en actiu és del 12,4%. Part d'aquesta pobresa en actiu sorgeix quan un salari modest és l'única font d'ingressos en una llar amb diverses persones econòmicament dependents. Una altra part és pel decalatge en la recollida de dades: són persones que treballen en l'actualitat però que en els mesos anteriors han patit una davallada d'ingressos per no tenir feina.

41. Amb l'augment de les **pensions** i la caiguda del llindar de pobresa, les persones jubilades han recuperat una posició més protegida davant la pobresa: el risc se situa en l'11,7%. De fet, la població jubilada disposa d'uns ingressos per unitat de consum superior al de les altres tres categories (ocupació, atur i inactivitat). Els homes obtenen la protecció principalment a partir de les pensions de vellesa pròpies, mentre que una part substancial de les dones depenen els ingressos dels cònjuges o de les prestacions de supervivència.

42. Estar fora del mercat laboral es vincula a una alta probabilitat de patir pobresa: tres de cada deu **persones inactives** i quatre de cada deu **desocupades** estan en situació de pobresa.

1.9 POBRESA I NACIONALITAT

43. La **nacionalitat** és una variable clau a l'hora de caracteritzar la pobresa a Catalunya: és la variable amb un diferencial més gran entre les seves categories. L'onada de 2021 torna a mostrar l'elevada afectació entre la població de nacionalitat estrangera (el 46,5% en risc de pobresa). Malgrat la millora interanual (l'any anterior el risc era del 55,6%), és un registre 3,3 vegades superior al de la població de nacionalitat espanyola (14,1%).

1.10 PRIVACIÓ MULTIDIMENSIONAL

44. La pandèmia fa créixer les **privacions** en diversos àmbits de manera generalitzada durant l'any 2020. Algunes s'han recuperat lleugerament (com la possibilitat de fer vacances), però altres **es mantenen en nivells elevats**, com no poder mantenir l'habitatge a temperatura adequada (15,9% de la població), no poder afrontar despeses imprevistes (32,9%) o patir retards en el pagament de despeses de l'habitatge (13%).

45. L'impacte de la pandèmia afecta de manera més intensa els **col·lectius que ja eren més vulnerables**: infants, persones joves, amb nivell formatiu baix, aturades, inactives, de nacionalitat estrangera i amb ingressos baixos són les que acumulen més privacions.

1.11 LECTURA TERRITORIAL

46. La distribució dels municipis de Catalunya en funció del nivell de renda és heterogènia. La majoria dels municipis d'àmbits territorials com són **Ponent** i les **Terres de l'Ebre** tenen un nivell de renda inferior al del conjunt del país, així com **diversos municipis litorals** de la Costa Daurada i la Costa Brava, com ara Salt, Lloret de Mar, Constantí, Ulldecona o Roses.

47. En canvi, **l'àmbit metropolità de Barcelona, l'Alt Pirineu i Aran** (excepte l'Alt Urgell) i les **Comarques Centrals** se situen habitualment entre els municipis amb més

ingressos. Gallifa (Vallès Occidental) és el municipi amb la renda més elevada, encapçalant una llista que també inclou municipis com Matadepera, Sant Just Desvern, Sant Cugat del Vallès, Alella o Sant Quirze del Vallès.

48. Pel que fa a la **desigualtat intramunicipal**, la distribució territorial presenta un patró menys nítid. Alguns dels municipis identificats per un nivell de renda baix també presenten una desigualtat interna elevada (municipis de les Terres de l'Ebre, de Ponent i dels litorals de les costes Daurada i Brava com ara Salou, Castell-Platja d'Aro, la Selva de Mar i Lloret de Mar, així com la Seu d'Urgell). En canvi, ara també apareixen Barcelona, altres municipis metropolitans (com Sitges i Sant Cugat del Vallès) i nous municipis de la Cerdanya i de l'Alt Pirineu i Aran.

49. La desigualtat econòmica interna s'explica, sobretot, per la segregació de la població en **districtes**, segons els recursos. Balaguer (districte 02), Lloret de Mar (01 i 02), Sant Adrià de Besòs (06 i 03), Santa Coloma de Gramenet (06), Valls (01 i 02), Tremp (03), Tarragona (01), Barcelona (01), Girona (01) o Salou (01) són alguns dels districtes amb una vulnerabilitat econòmica més elevada.

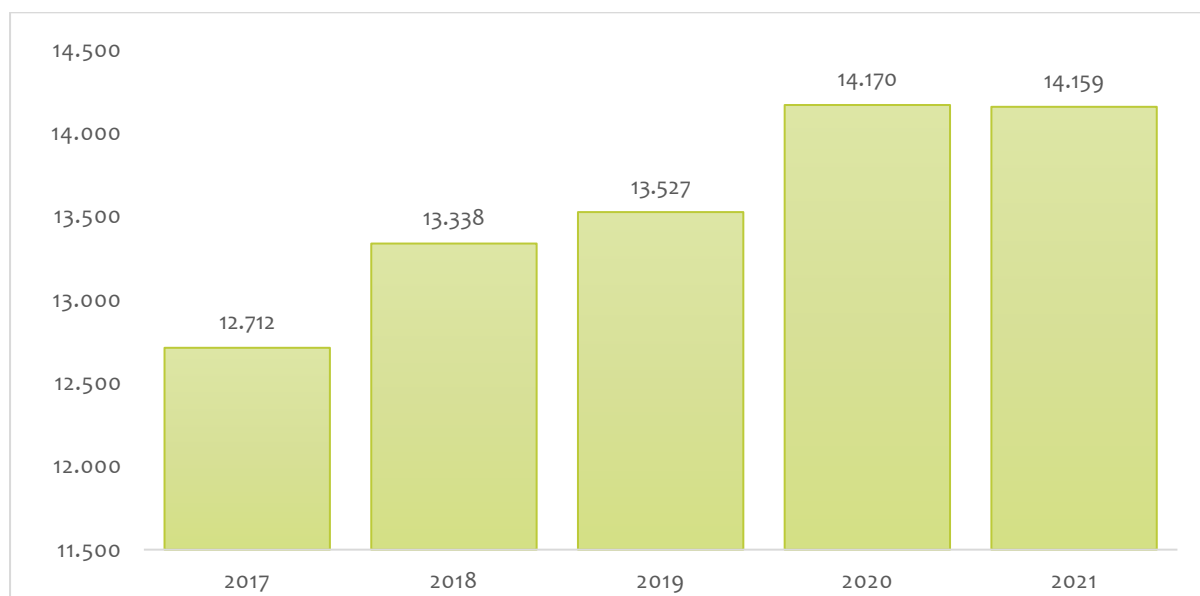
50. Els municipis amb un percentatge més alt de població amb **ingressos baixos o molt baixos** se situen de nou al litoral (Lloret de Mar, Castelló d'Empúries, Salou, Mont-roig del Camp), a les Terres de l'Ebre i a l'Alt Urgell (la Seu d'Urgell). També trobem en posicions destacades els municipis de la Jonquera, Salt, Constantí i Figueres.

2 EL NIVELL DE RENDA DE LA POBLACIÓ A CATALUNYA

2.1 IMPACTE DE LA PANDÈMIA EN LA RENDA MITJANA DE LA POBLACIÓ

L'evolució de la renda mitjana neta anual per persona a Catalunya mostra una tendència creixent els darrers anys (vegeu el gràfic 1), en el marc d'un procés de creixement a llarg termini, però aquesta tendència expansiva s'interromp el 2021. En concret, després de registrar increments anuals continus els anys 2018, 2019 i 2020 (sobretot aquest darrer any), el 2021 mostra una lleugera reculada que contrasta amb l'evolució positiva anterior. El context general d'aquesta situació és una economia greument afectada per la pandèmia de la COVID-19, que ha comportat una reducció de l'activitat econòmica i un increment de l'atur, malgrat que l'increment de la desocupació s'ha pogut contenir en gran manera amb l'ús de les polítiques públiques de protecció de l'ocupació, com ara els Expedients de Regulació Temporal de l'Ocupació (ERTO), la qual cosa ha permès ajornar l'efecte immediat de la COVID-19 i dilatar l'impacte en la renda fins al 2021.

Gràfic 1 Renda mitjana neta anual per persona. Catalunya. Onades 2017-2021 (anys 2016-2020)

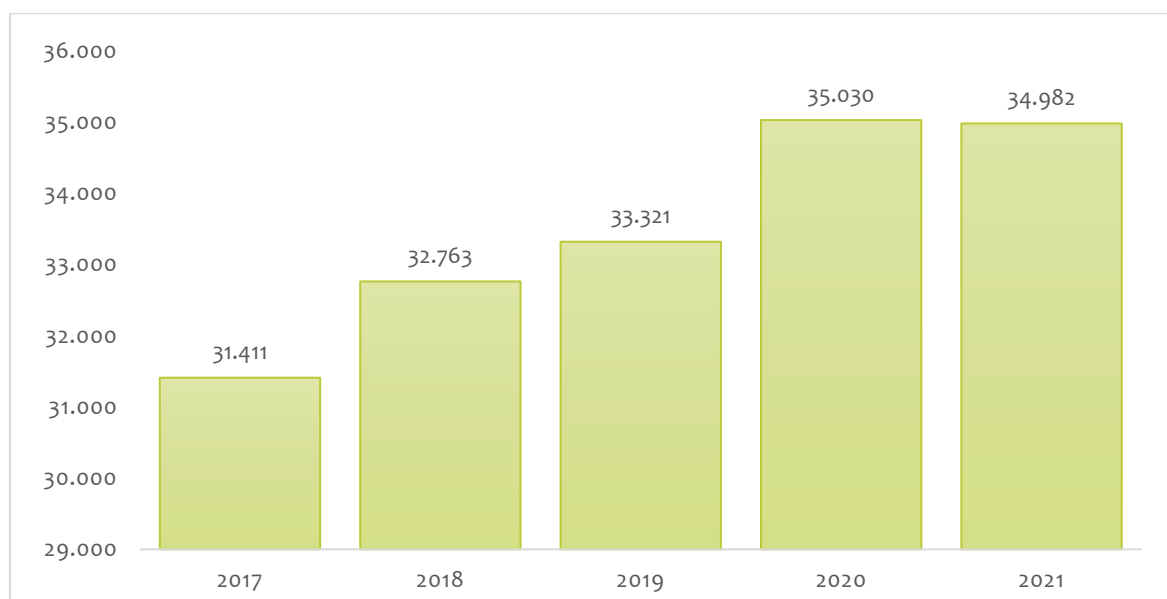

Nota: l'eix horitzontal correspon a l'onada de l'Enquesta de condicions de vida. Les dades de renda fan referència a l'any natural anterior. Així, les dades corresponents a l'onada 2021 mostren els registres de renda de l'any 2020.

Font: elaboració pròpia a partir de l'Enquesta de condicions de vida

De manera simètrica a les dades de l'evolució de la renda mitjana neta anual per persona a Catalunya, les dades de la renda mitjana anual per llar (vegeu el gràfic 2) segueixen el mateix patró, amb increments continuats entre 2018 i 2020 i una petita reculada l'any 2021, que es deu a la situació conjuntural de crisi i, en particular, a l'ajornament dels efectes sobre les famílies gràcies a les polítiques de protecció de rendes que han dut a terme les administracions públiques. Pel que fa a l'evolució actual d'aquest indicador, la incertesa provocada per l'alça desbocada dels preus durant el 2022 fa albirar unes perspectives econòmiques molt complicades per a les famílies, tot i que, sortosament, com a mínim fins al primer trimestre de 2023 els efectes en termes de destrucció d'ocupació són molt limitats, i això permet mantenir el poder adquisitiu de la ciutadania, tot i que sigui parcialment. Val a dir, però, que el context inflacionista ha erosionat considerablement la capacitat de despesa de la població, fet que matisa l'evolució positiva de la renda i suggereix un escenari a mitjà termini de reculada de la capacitat adquisitiva i això suposaria un punt d'inflexió en relació amb l'evolució dels darrers anys.

Gràfic 2 Renda mitjana neta anual per llar. Catalunya. Onades 2017-2021 (anys 2016-2020)

Nota: l'eix horitzontal correspon a l'onada de l'Enquesta de condicions de vida. Les dades de renda fan referència a l'any natural anterior. Així, les dades corresponents a l'onada 2021 mostren els registres de renda de l'any 2020.

Font: elaboració pròpia a partir de l'Enquesta de condicions de vida

Si ens fixem en la variació interanual de la renda mitjana (per persona i per llar) en termes percentuals (gràfic 3), observem que les oscil·lacions anuals són força pronunciades. De fet, les dades entre el 2017 i el 2021 mostren que els anys de creixement important (amb increments percentuals d'entre el 4 i el 5%) s'alternen amb anys de creixement molt més modest (entre el 0,2 i l'1,7%) i fins i tot amb anys de reculada de rendes (el 2021). És evident que el component cíclic de l'activitat econòmica és inevitable i que no hi ha cap política pública que pugui evitar aquestes variacions; però també és cert que aquestes asimetries interanuals dificulten que les famílies puguin afrontar amb unes mínimes garanties determinades despeses domèstiques com ara l'adquisició d'un habitatge, o d'aquells equipaments de la llar el cost dels quals es distribueix en diverses anualitats i que requereixen una certa continuïtat temporal dels fluxos de renda.

Gràfic 3. Variació percentual interanual de la renda mitjana neta anual per persona i per llar. Catalunya. Onades 2017-2021 (anys 2016-2020)

Nota: l'eix horitzontal correspon a l'onada de l'Enquesta de condicions de vida. Les dades de renda fan referència a l'any natural anterior. Així, les dades corresponents a l'onada 2021 mostren els registres de renda de l'any 2020.

Font: elaboració pròpia a partir de l'Enquesta de condicions de vida (EU-SILC)

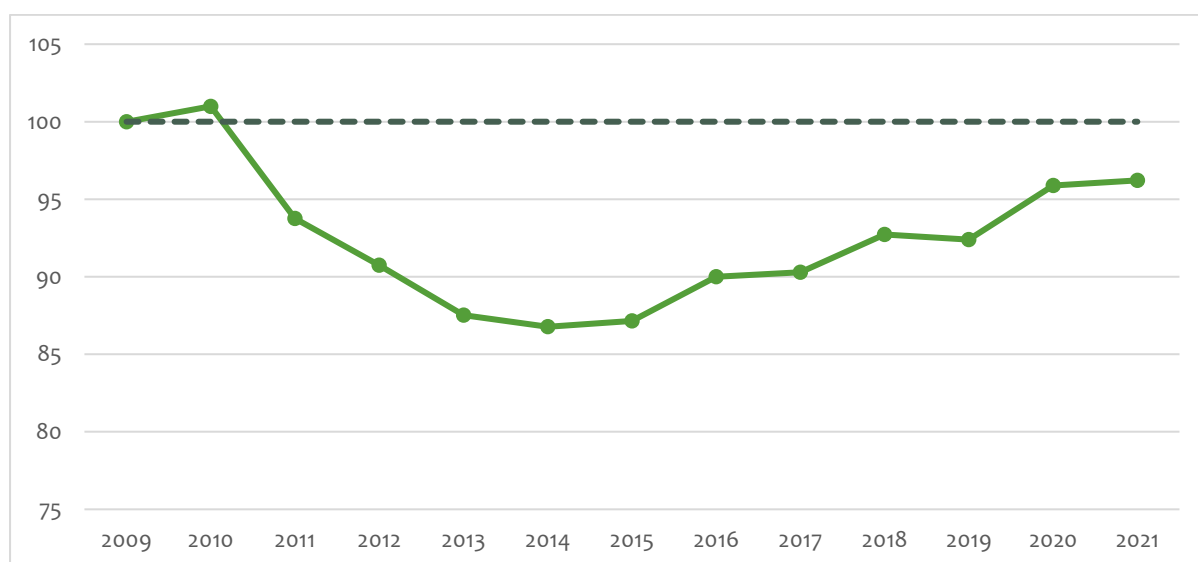
2.2 ESTANCAMENT DE LA CAPACITAT ADQUISITIVA

Pel que fa a l'evolució de la renda mitjana neta anual per persona, tenint en compte l'evolució de la inflació, les dades entre 2015 i 2020 mostren una evolució clarament creixent (gràfic 4), tot i que amb unes oscil·lacions similars a les de més amunt que, en termes generals, frenen la capacitat de consum i d'endeutament de les famílies, atès que generen incertesa sobre els períodes futurs, la qual cosa sempre suposa una contracció de l'activitat econòmica.

El descens de la renda mitjana durant la pandèmia (plasmada al gràfic 4 amb les dades de l'ECV de 2021) es va compensar amb una caiguda de la inflació, fet que va permetre un lleuger augment de la capacitat adquisitiva de la població durant aquell any. No obstant

això, és una millora encara insuficient per assolir el poder adquisitiu de la primera dècada dels anys 2000. Per exemple, sobre la base 2009 = 100, el registre de poder adquisitiu de l'any 2021 va ser de 97,2.

Gràfic 4. Evolució de la renda mitjana neta anual per persona, tenint en compte l'evolució de l'IPC. Catalunya. Onades 2009-2021 (anys 2008-2020)

Nota: l'eix horitzontal correspon a l'onada de l'Enquesta de condicions de vida. Les dades de renda fan referència a l'any natural anterior. Així, les dades corresponents a l'onada 2021 mostren els registres de renda de l'any 2020.

Font: elaboració pròpia a partir de l'Enquesta de condicions de vida (EU-SILC)

Aquestes dades mostren una tendència a la millora del nivell de vida clara en un horitzó a mitjà termini, tot i que també amaguen unes fortes heterogeneïtats territorials que limiten la renda mitjana als nuclis urbans de dimensions més grans (especialment a l'àrea metropolitana de Barcelona), atesos els preus més elevats en aquesta zona, que no estan compensats per uns nivells salarials (similars) més alts. Les polítiques públiques haurien de tenir en compte aquesta dimensió, tot i la dificultat d'implementar polítiques socials que incloguin algun tipus de discriminació territorial per potencials arbitriïtats a l'hora de delimitar els territoris de referència per calcular-ne els preus i les prestacions.

2.3 RECUPERACIÓ DE LA DESPESA DESPRÉS DEL SOTRAC DE LA PANDÈMIA

La despesa mitjana de les famílies és un indicador important per a conèixer el nivell de benestar, perquè una gran part dels consums de béns i serveis que aporten benestar es fan a través del mercat, és a dir, es materialitzen en la compra d'un bé o servei. Ara bé, aquest és un indicador no exempt de polèmiques, tant per la dificultat de mesurar les diferents despeses que suporten les persones i les famílies com per l'ambigüitat que hi ha en el fet de vincular despesa i benestar. En qualsevol cas, permet una aproximació força raonable al potencial de benestar de persones i llars. Pel que fa a l'evolució posterior d'aquest indicador, cal tenir present que l'espiral inflacionista de 2022 (amb una variació interanual dels preus del 5,2% el desembre de 2022, tot i que va arribar al 10,3% el mes de juliol) ha erosionat considerablement el poder adquisitiu de persones i famílies i, per tant, el seu benestar.

Gràfic 5. Despesa mitjana per persona i llar. Catalunya. Anys 2017-2021

Font: elaboració pròpia a partir de l'IDESCAT

Al marge d'aquests aspectes tècnics i conceptuals, les dades de despesa mitjana per persona i llar mostren un retrocés global entre 2017 i 2020 (gràfic 6), especialment

accentuat aquest darrer any, i una recuperació també intensa el 2021, una evolució que contrasta amb l'increment progressiu enregistrat entre 2014 i 2019. De fet, una regressió de la despesa de llars i persones ja és un fet molt excepcional en un context nacional, estatal i europeu de millora continuada del benestar, però una regressió d'entre 10 i 12 punts com l'experimentada el 2020 és una situació excepcional difícilment reproduïble. Així, un cop més cal tenir present el context pandèmic i els efectes de restricció sobre el consum de les famílies. En concret, en una situació d'incertesa com va ser la COVID-19, la reacció racional és restringir les decisions de despesa i d'inversió, donada la manca de seguretat sobre els fluxos d'ingressos futurs. A més a més, cal tenir present que els diversos confinaments durant el 2020 van limitar considerablement les possibilitats de despesa de les famílies, ja que molts establiments comercials i de serveis van haver de tancar o operaven amb moltes restriccions, i que la majoria dels desplaçaments per motius de lleure es van impedir. Tot plegat fa que, al marge de la disponibilitat de renda de persones i famílies, la reducció de la despesa fos causada per les diverses barreres existents en aquest context de restriccions a les interaccions socials.

Gràfic 6. Evolució interanual de la despesa mitjana per persona i llar. Catalunya. Anys 2017-2021

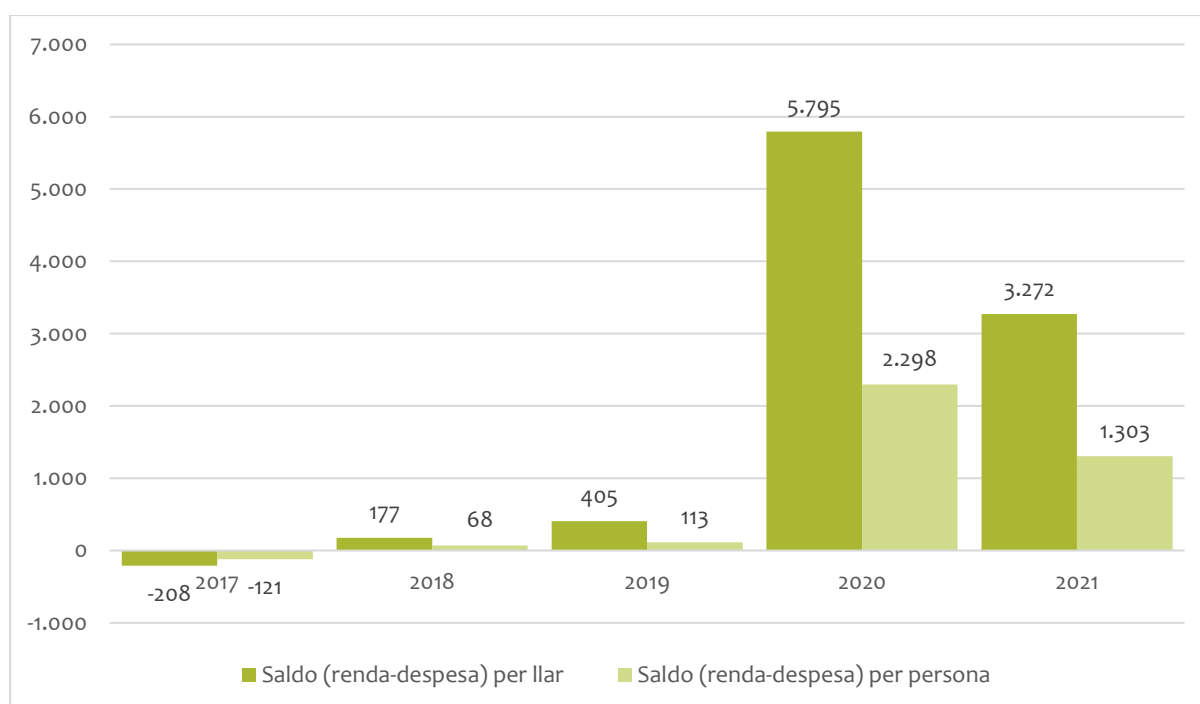
Font: elaboració pròpia a partir de l'IDESCAT

És justament la relaxació de les mesures restrictives que es produeix a partir de 2021 la que explica els forts increments en la despesa mitjana per persona i llar que s'observen el 2021 (molt superior a les previsions en un context normal). A més a més, les famílies disposen d'una capacitat de despesa que no han executat l'any anterior, i això, en certa manera, permet dur a terme totes les despeses que l'any anterior no havien pogut formalitzar. Tot i que és molt difícil aïllar aquests efectes i identificar quina part d'aquest increment és atribuïble a una millora de l'activitat econòmica i quina part correspon a les despeses pendents de l'any anterior, si comparem l'evolució d'aquest indicador el 2021 respecte al 2020 (un increment del 8,5% per llar i del 8,3% per persona) amb l'indicador de 2019 respecte al 2018 (un increment de l'1,0% per llar i de l'1,1% per persona), sembla evident que una gran part és despesa pendent de l'any anterior. Tot i això, aquest és un efecte de curta durada que no es preveu que tingui un impacte real més enllà de 2021, sobretot en el context de crisi i incertesa econòmica que caracteritza l'any 2022 i que es preveu que caracteritzi també el 2023 en un context d'inflació generalitzada com a conseqüència de l'alça dels preus de l'energia (amb el contagi posterior al conjunt de sectors de l'economia) i de la inestabilitat derivada de la guerra a Ucraïna.

Com hem explicat anteriorment, les decisions de despesa no depenen únicament de la renda disponible en cada moment, sinó també de la capacitat d'endeutament, de la capacitat o desig d'estalvi i de l'aversion al risc de cadascú, entre altres factors, de manera que no tota la renda disponible es materialitza en despesa, sinó que pot haver-hi un decalatge entre ambdues macromagnituds. En aquest sentit, resulta interessant comparar l'evolució conjunta (vegeu el gràfic 7). En concret, les dades per al període comprès entre 2017 i 2019 són força estàndard, amb una diferència entre renda i despesa petita, d'uns pocs centenars d'euros. El 2017 les despeses de llars i persones superen lleugerament la seva renda, mentre que els anys 2018 i 2019 la situació és inversa, però igualment amb unes magnituds relativament modestes. En canvi, el terrabastall que suposa la COVID-19 el 2020, especialment, i el 2021 fa que hi hagi una important bossa de despesa que no s'arriba a materialitzar (a causa dels diversos confinaments, les restriccions en determinades activitats de serveis, la impossibilitat de viatjar durant molts mesos, etc.), de manera que el saldo (positiu) entre renda i despesa s'incrementa fins a nivells mai vistos abans. Aquesta és una situació que, lògicament, té aspectes positius i negatius. Entre els positius destaca

el fet que durant els anys 2020 i 2021 les famílies van poder millorar la seva capacitat d'estalvi, la qual cosa suposa una protecció addicional davant de despeses imprevistes, però el principal aspecte negatiu és que aquesta conducta també va retallar de forma considerable les rendes de les persones que, en circumstàncies normals, haurien prestat aquests serveis.

Gràfic 7. Estimació del saldo entre renda i despesa, per persona i llar. Catalunya. Anys 2017-2021

Font: elaboració pròpia a partir de l'Enquesta de condicions de vida (EU-SILC) i IDESCAT

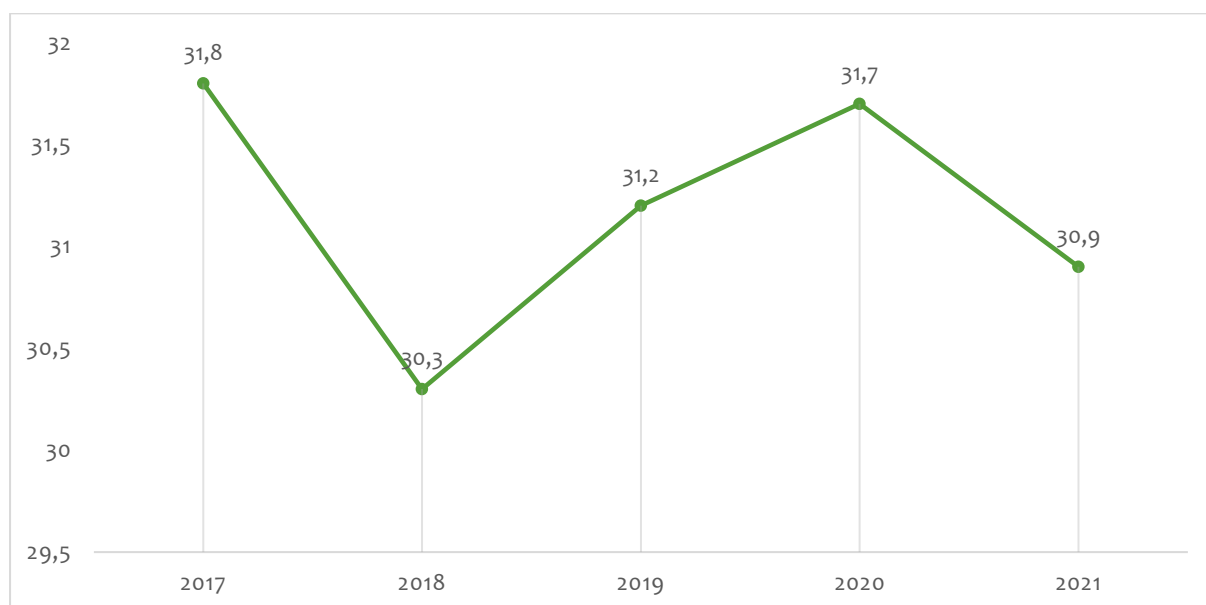
3 LA DESIGUALTAT EN LA DISTRIBUCIÓ DE LA RENDA

3.1 REDUCCIÓ DE LA DESIGUALTAT ECONÒMICA

La desigualtat en la distribució de la renda es pot mesurar amb diversos indicadors, com ara l'índex de Gini, l'indicador $S80/S20$, l'anàlisi de la distribució de la renda per quintils o decils, o l'indicador de benestar W amb aversió a la desigualtat, entre els més habituals. Totes aquestes eines permeten calcular amb una aproximació raonable la desigualtat, tot i que l'aproximació no sigui sempre estrictament coincident i, per tant, sigui desitjable una utilització (i interpretació) conjunta més que no pas centrar-se en un sol indicador.

D'entre els indicadors esmentats, l'índex de Gini és un dels més populars perquè és un instrument molt senzill i té una interpretació directa. L'índex de Gini té valors de 0 a 100: si l'índex dona valors propers a 0, la renda està distribuïda de forma equitativa, de manera que no hi hauria cap mena de desigualtat (és a dir, que la renda es distribueix de forma homogènia entre les persones); en canvi, si l'índex dona valors propers a 100 la desigualtat és màxima, la qual cosa suposa que la renda està concentrada en un percentatge molt petit de la població. Lògicament, en la pràctica no veiem aquests valors extrems, sinó que l'índex se situa en valors que oscil·len entre els 30 i els 50 punts en funció del nivell de desenvolupament de cada territori i de l'existència o no de mecanismes per a (re)distribuir la renda.

Gràfic 8. Índex de Gini. Catalunya. Onades 2017-2021 (anys 2016-2020)

Nota: l'eix horitzontal correspon a l'onada de l'Enquesta de condicions de vida. Les dades de renda fan referència a l'any natural anterior. Així, les dades corresponents a l'onada 2021 mostren els registres de renda de l'any 2020.

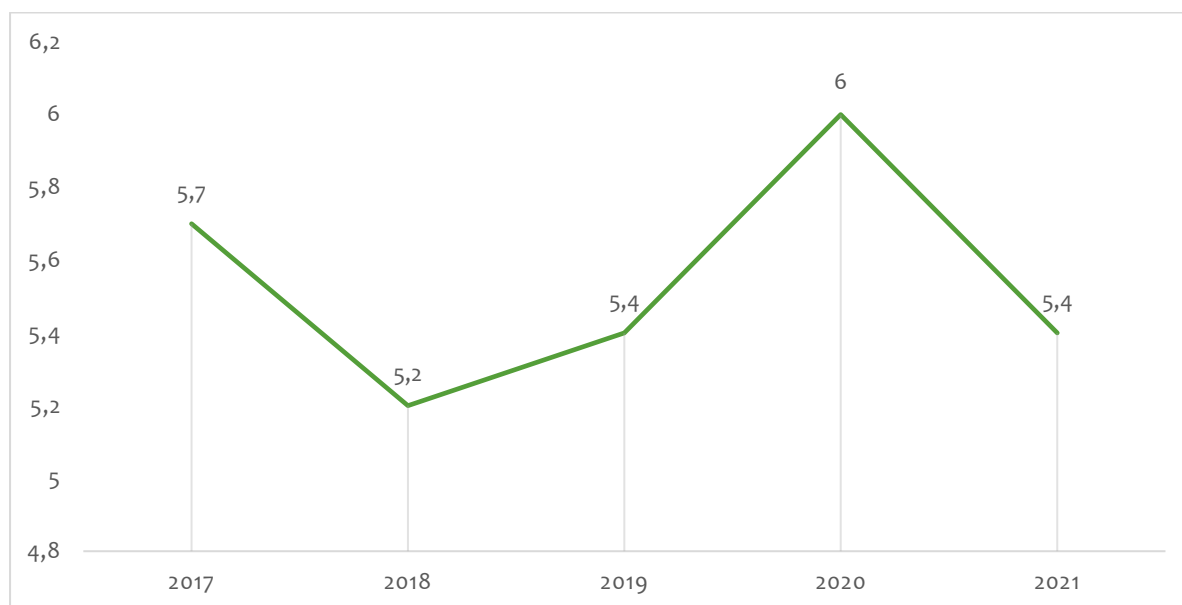
Font: elaboració pròpia a partir de l'IDESCAT

En concret, el gràfic 8 mostra que, en el quinquenni analitzat (2017-2021), l'Índex de Gini dona valors relativament baixos, la qual cosa evidencia una distribució de la renda relativament satisfactòria i no gaire polaritzada. Si ens fixem en l'evolució anual d'aquest indicador, mentre que les dades de 2018 mostren una baixada considerable (des d'un valor de 31,8 el 2017 a un valor de 30,3 el 2018), entre aquest any i el 2020 la situació ha empitjorat lleugerament, fins a un valor de 31,7. El 2021, en canvi, s'ha produït una reducció de la desigualtat i l'índex s'ha situat en 30,9, amb una reducció de 0,8 punts respecte a l'any anterior. En síntesi, ha estat un període força irregular, a diferència dels anys anteriors (per exemple, entre el 2014 i el 2016), en què la tendència a la reducció progressiva i continuada de la desigualtat era clara.

Un altre índex que s'utilitza per a mesurar la desigualtat en la distribució de la renda és l'indicador S80/S20. Aquest índex recull la relació entre el volum de renda acumulat pel 20% de la població amb una renda més elevada i el volum de renda acumulat pel 20% de la població amb una renda més baixa. En conseqüència, el valor d'aquest índex mesura

quantas unitats monetàries té el grup població amb una renda més elevada per cada unitat monetària de grup de població d'una renda més baixa. Aquest valor mostra la disparitat entre els col·lectius extrems en termes de renda disponible. Així, valors més elevats indiquen una major dispersió de la renda i valors propers a 1 indiquen una distribució més igualitària.

Gràfic 9. Indicador S80/S20. Catalunya. Onades 2017-2021 (anys 2016-2020)

Nota: l'eix horitzontal correspon a l'onada de l'Enquesta de condicions de vida. Les dades de renda fan referència a l'any natural anterior. Així, les dades corresponents a l'onada 2021 mostren els registres de renda de l'any 2020.

Font: elaboració pròpia a partir de l'IDESCAT

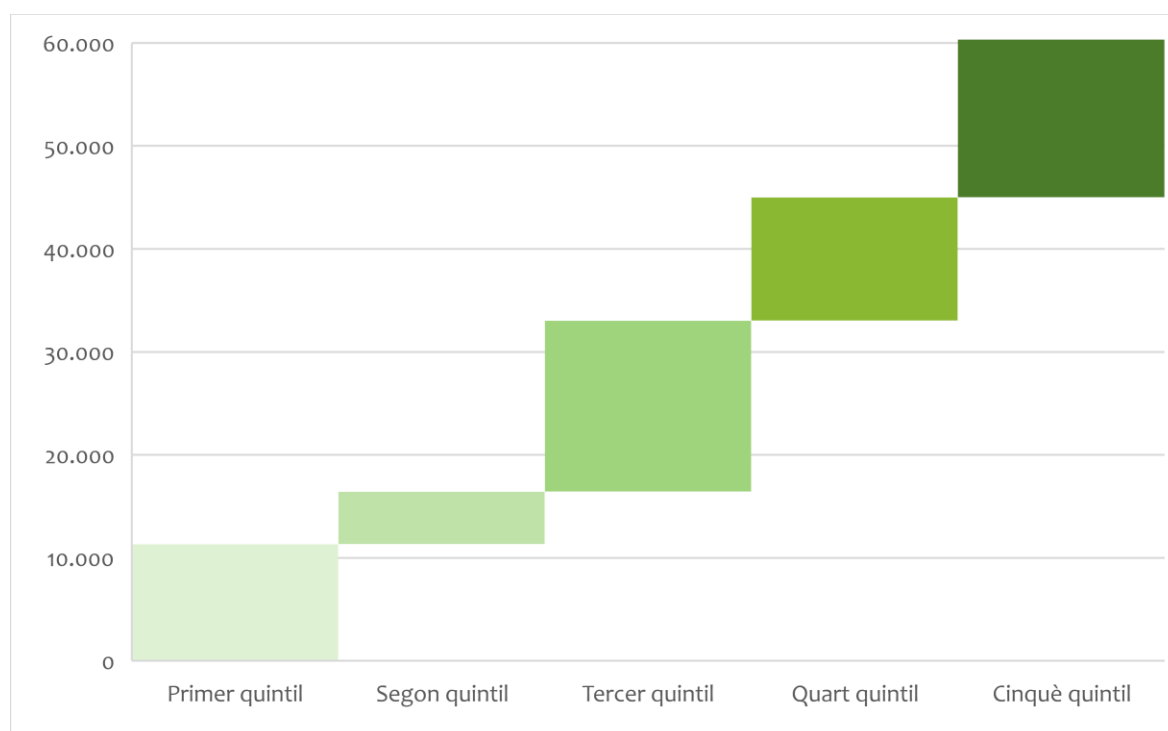
Les dades de l'indicador S80/S20 per al període comprès entre 2017 i 2021 (gràfic 9) mostren una evolució molt semblant a la de l'índex de Gini (com era previsible, atès que les dades de renda emprades per al càlcul dels dos índexs són les mateixes). Entre 2017 i 2018 mostra una disminució (és a dir, una menor diferència entre la renda disponible per a ambdós col·lectius extrems), entre 2018 i 2020, un increment (és a dir, una diferència més gran entre la renda disponible per a ambdós col·lectius extrems) i el 2021, una millora final que, tot i això, no assoleix els nivells registrats l'any 2018. En concret, les dades de 2021 indiquen que per cada euro del 20% de la població amb menys renda, el 20% de la població amb més renda té 5,4 euros. Aquesta xifra, tot i estar lluny de la de 2020 (en què la ràtio

era d'1 a 6), encara suposa un nivell de desigualtat rellevant, malgrat que els valors siguin notablement inferiors als de 2014, per exemple, amb una ràtio d'1 a 6,5.

3.2 CANVIS EN ELS NIVELLS D'EQUITAT

L'anàlisi de l'equitat en la distribució de la renda es pot fer analitzant com aquesta macromagnitud es distribueix entre els diferents trams poblacionals d'acord, justament, amb el seu nivell de renda mitjà. En aquest sentit, si dividim la població de 2021 en quintils segons el seu nivell de renda (gràfic 10) podrem observar quina és la magnitud de les diferències entre grups. En concret, les dades de 2021 (que, insistim, fan referència a la renda de l'any 2020) mostren que la renda del primer quintil (és a dir, el 20% de la població amb uns ingressos més baixos) és de fins a 11.326 euros per unitat de consum, mentre que el quintil següent té una renda d'entre 11.326 i 16.428 euros, el tercer quintil d'entre 16.428 i 21.705 euros, el quart quintil d'entre 21.705 i 28.567 euros i tanca el llistat el cinquè quintil, el 20% de la població amb més ingressos.

Gràfic 10. Trams de renda per unitat de consum en què se situen els quintils. Catalunya. Onada 2021 (any 2020)

Font: elaboració pròpia a partir de l'Enquesta de condicions de vida (EU-SILC)

Pel que fa a l'evolució de la renda mitjana per unitat de consum (per quintils) entre 2015 i 2021, la taula 2 il·lustra que, en termes generals, els increments més grans es produeixen en els quintils inferiors (és a dir, els corresponents a les franges de la població amb rendes més baixes), la qual cosa ha generat una certa convergència en rendes gens menyspreable, especialment tenint en compte que es tracta d'un període de només 6 anys en què, a més a més, hi ha hagut importants afectacions a l'activitat econòmica com a conseqüència de la COVID-19. Ara bé, una anàlisi fins a l'any anterior a la pandèmia demostra que la convergència en rendes va ser molt més intensa en aquest període. Malauradament, aquesta és una situació que caracteritza la nostra economia, en el sentit que les crisis econòmiques acostumen a tenir una incidència desigual sobre el conjunt de la ciutadania, amb impactes negatius en els processos de convergència en rendes.

Taula 1. Renda mitjana per unitat de consum, per quintils. Catalunya. Onades 2015-2021 (anys 2014-2020)

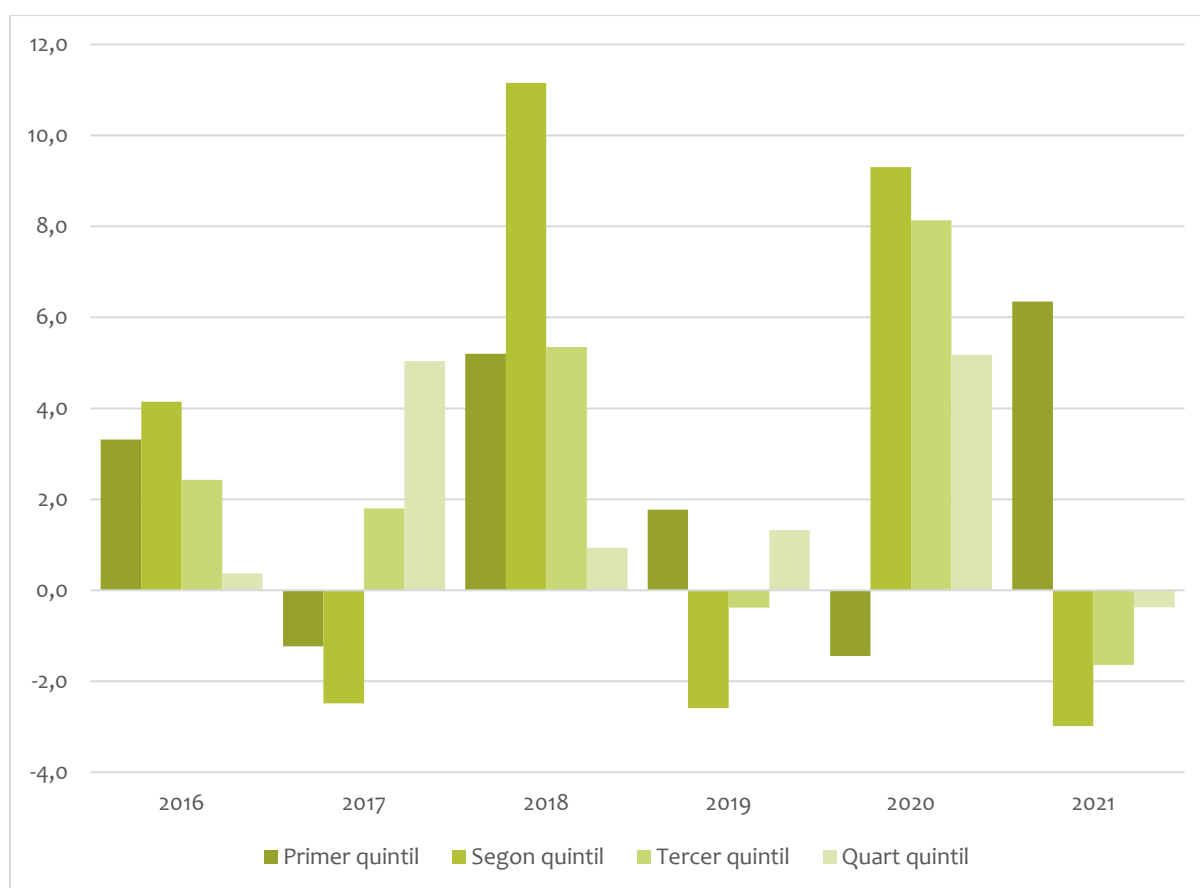
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Primer quintil	5.850	6.523	6.385	7.149	7.082	6.537	7.282
Segon quintil	12.024	12.555	12.338	13.158	13.246	13.889	13.904
Tercer quintil	16.130	16.787	16.922	18.172	17.870	19.249	18.977
Quart quintil	21.811	22.060	22.781	23.149	23.822	25.162	24.797
Cinquè quintil	35.361	36.258	36.354	37.321	38.256	39.501	39.658

Font: elaboració pròpia a partir de l'Enquesta de condicions de vida (EU-SILC)

Les dades del gràfic 11 mostren l'evolució interanual dels punts de tall superior que separen els diversos quintils de renda, per unitats de consum i quintils. S'hi aprecia l'existència d'importants heterogeneïtats anuals en funció de quins segments de la població es beneficien (o no) d'unes dinàmiques més expansives en termes de renda. Així, mentre que a les onades de l'ECV dels anys 2016 i 2018 els registres són força homogenis, en el sentit que tots els grups milloren la seva situació respecte a l'any anterior (especialment els col·lectius de renda més baixa); les dades de 2017 suposen un increment de les desigualtats amb una expansió de rendes per als grups més benestants i una contracció per als de menor renda; les dades de 2019 només milloren per als grups extrems i les de 2020

(relatives a l'any natural 2019) mostren que es produeix un augment considerable de la desigualtat, ja que el primer quintil recula en relació amb l'any anterior i la resta de quintils milloren la seva situació. Tot i això, aquesta situació es reverteix parcialment l'any següent (ja en plena pandèmia) en què és justament el primer quintil qui millora la situació, mentre que la resta de quintils reculen.

Gràfic 11. Evolució interanual dels punts de tall superior entre quintils de renda. Catalunya. Onades 2015-2021 (anys 2014-2020)

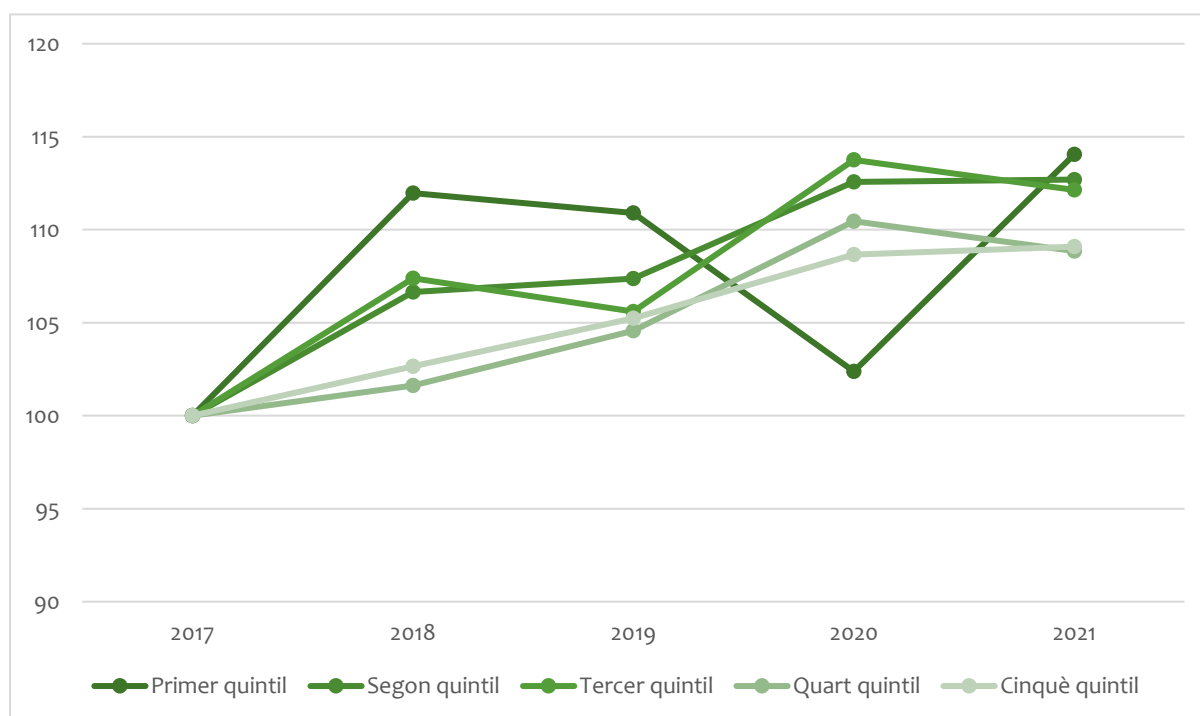

Font: elaboració pròpia a partir de l'Enquesta de condicions de vida (EU-SILC)

Per tal d'obtenir una visió global de fins a quin punt la renda mitjana per unitat de consum ha evolucionat de manera similar o no entre els diferents quintils, ens podem fixar en el gràfic 12. Aquest gràfic mostra l'any 2017 com a any de partida i l'any 2021 com a any d'arribada, i fa palesa una clara convergència en rendes, atès que les dinàmiques més expansives tenen lloc al primer quintil, seguides pel segon i tercer quintils. Pel que fa als quintils superiors, en canvi, hi ha una lleugera divergència perquè el cinquè quintil creix a un ritme superior al quart quintil. En canvi, si considerem que l'any d'arribada és el 2020

(és a dir, en plena pandèmia), les dades mostren un efecte regressiu clar, ja que els col·lectius pertanyents al primer quintil mostren, de forma evident, un menor creixement de la renda. De fet, aquest és un fenomen atribuïble bàsicament a les disrupcions ocasionades per la COVID-19, ja que l'anàlisi de la resta d'anys (2018 i 2019) mostra un patró de convergència similar al de 2021.

Gràfic 12. Evolució interanual de la renda mitjana per unitat de consum, per quintils. Base 2017 = 100. Catalunya. Onades 2017-2021 (anys 2016-2020)

Font: elaboració pròpia a partir de l'Enquesta de condicions de vida (EU-SILC)

Si ens fixem en la distribució de la renda entre quintils, en el període 2015-2021 (vegeu la taula 3), les dades mostren una lleugera tendència cap a una reducció de les desigualtats, ja que si ens fixem en el primer i en el darrer any els tres primers quintils (els menys benestants) guanyen pes (del 37,3% al 38,3% del total), mentre que els dos darrers quintils (els més benestants) en perden (del 62,7% al 61,7%). Sorprenentment, però, les disfuncions originades per la crisi de la COVID-19 no afecten de manera significativa aquest procés, ja que les dades existents l'any anterior a la pandèmia mostren uns valors molt similars (el 38,1% de la renda en els 3 quintils més desfavorits enfront del 61,9% de la renda en els quintils més afavorits).

Taula 2. Proporció de renda per unitat de consum acumulada, per quintils. Catalunya.
Onades 2015-2021 (anys 2014-2020)

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Quintil 1	6,4	6,9	6,7	7,2	7,1	6,3	7,0
Quintil 2	13,2	13,4	13	13,3	13,2	13,2	13,3
Quintil 3	17,7	17,8	17,9	18,4	17,8	18,6	18,1
Quintil 4	23,9	23,4	24,1	23,4	23,8	24,1	23,7
Quintil 5	38,8	38,4	38,4	37,7	38,1	37,8	37,9

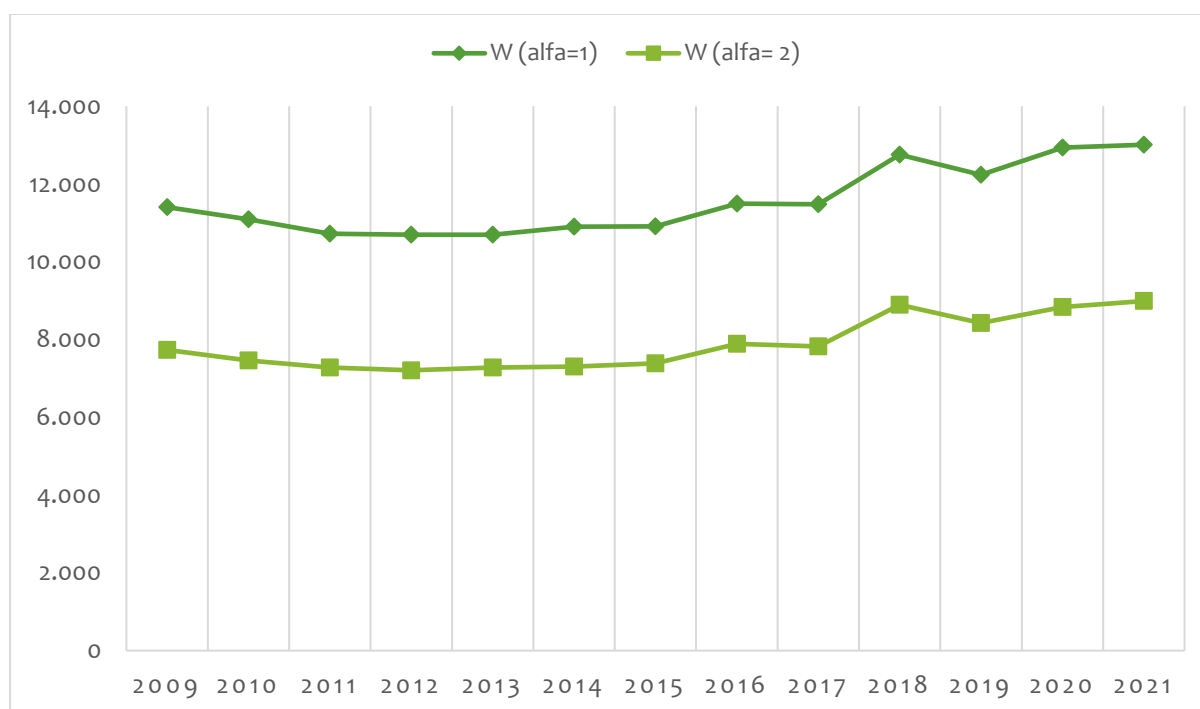
Font: elaboració pròpia a partir de l'Enquesta de condicions de vida (EU-SILC)

A banda dels indicadors anteriors, un indicador menys conegut és l'indicador de benestar W, proposat per Dutta i Esteban (1992) que, en síntesi, multiplica la renda per la desigualtat en la seva distribució. Aquest indicador admet diverses variants: pel que fa a la renda, es pot emprar la mediana o la mitjana i, pel que fa a la desigualtat, es pot emprar l'índex de Gini o qualsevol altre de similar. En concret, l'indicador de benestar W s'expressa de la següent manera:

$$W(y) = \mu(y)[1 - I(y)]^\alpha$$

on $\mu(y)$ mesura la renda, $I(y)$ mesura la desigualtat i α és un paràmetre que recull la sensibilitat de l'indicador a la desigualtat, de manera que es poden plantejar diversos escenaris en funció de diversos valors per a α (en aquest cas hem calculat l'indicador per a $\alpha = 1$ i per $\alpha = 2$). A l'hora d'interpretar aquest indicador cal tenir present la interacció entre el component de la renda ($\mu(y)$) i el de l'absència de desigualtat ($1 - I(y)$), doncs W assolirà els valors més elevats en un context de nivells de renda elevats i nivells baixos de desigualtats, i els valors més baixos en un context de nivells de renda baixos i nivells elevats de desigualtats. Atès que el primer és un escenari desitjable (i el segon, lògicament, no ho és), els nivells alts de l'indicador W ens indicaran uns nivells de benestar més alts.

Gràfic 13. Indicador de benestar W amb aversió a la desigualtat. Resultats per a $\alpha = 1$ i $\alpha = 2$. Catalunya. Onades 2009-2021 (anys 2008-2020)

Font: elaboració pròpia a partir de l'Enquesta de condicions de vida (EU-SILC)

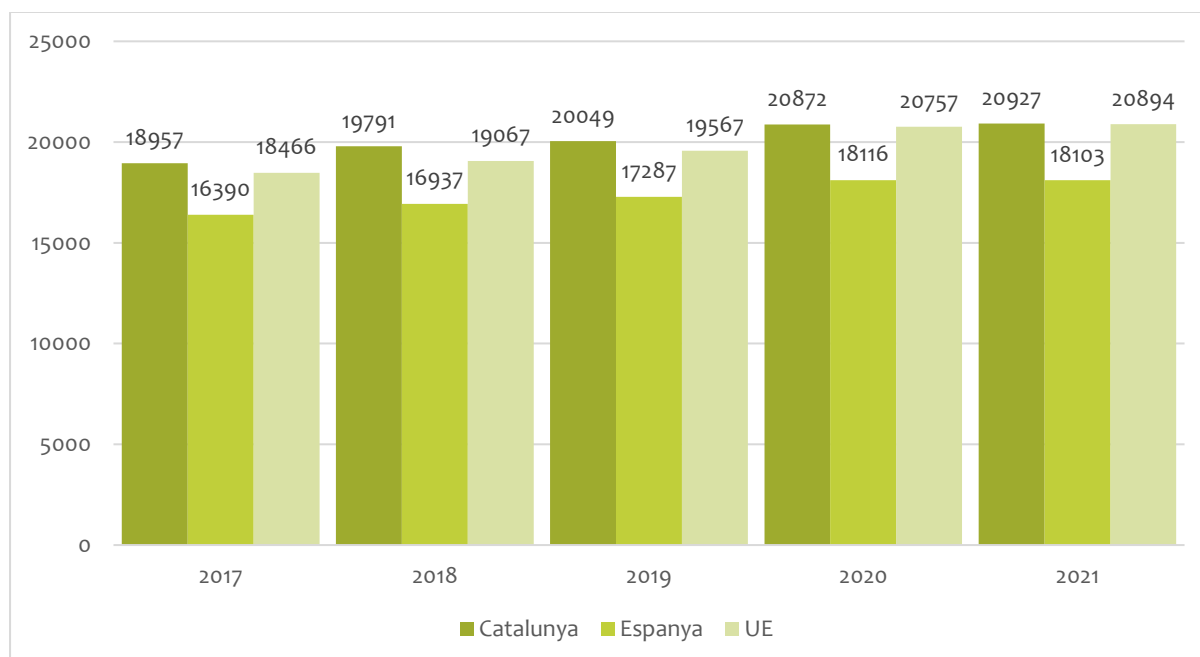
Pel que fa al cas de Catalunya i d'acord amb els dos escenaris d'alfa plantejats ($\alpha = 1$ i per $\alpha = 2$), les dades entre 2009 i 2021 (gràfic 13) mostren una certa correlació amb l'evolució de l'activitat econòmica, de manera que els primers anys de la sèrie l'indicador de benestar W baixa de forma paral·lela a la contracció de l'activitat i es produeix una lleugera recuperació a partir de 2014 (accentuada en anys com ara 2016 o 2018), la qual cosa indicaria que en el procés de creixement d'aquests anys s'ha dut a terme també una millora del benestar global. El que sorprèn, però, és que la vinculació entre reducció de la desigualtat i creixement no és permanent, ja que hi ha moments d'important dinamisme econòmic (per exemple, 2019) en què el benestar no millora, ben al contrari empitjora, i també es produeix la situació inversa en moments de contracció de l'activitat econòmica (per exemple, 2020) en què el benestar (si més no mesurat a partir d'aquest indicador) no en pateix els efectes negatius. Tot plegat evidencia que la millora de l'activitat econòmica (en termes de producció) i la millora del benestar de la població són fenòmens estretament relacionats, però sense uns vasos comunicants perfectes, la qual cosa evidencia la necessitat de polítiques socials més enllà de polítiques de dinamització econòmica.

4 RENDA I DESIGUALTAT A CATALUNYA EN EL CONTEXT EUROPEU

4.1 EL NIVELL DE RENDA A CATALUNYA EN EL CONTEXT COMUNITARI

Les dades sobre renda mitjana per unitat de consum que presentem en aquest apartat permeten comparar nivells de renda entre territoris diversos, en aquest cas de Catalunya, l'Estat espanyol i la UE 27. Durant el període analitzat (2017-2021), els valors de renda mitjana mostren una certa estabilitat, en el sentit que són significativament més alts a Catalunya que al conjunt de l'Estat espanyol (entre 2.000 i 3.000 euros de diferència a favor de Catalunya) però lleugerament més alts que a la UE 27 (entre 30 i 700 euros de diferència, també a favor de Catalunya). Val a dir que segons els càlculs fets amb la UE 28 (és a dir, incloent-hi el Regne Unit fins al moment de la formalització del Brèxit), la renda mitjana catalana era similar a la comunitària (2014, 2016 i 2018) o lleugerament inferior (2015 i 2017). Tenint en compte que la renda mitjana de la UE era més elevada quan el Regne Unit encara en formava part, la comparació amb la situació actual suposa una certa distorsió.

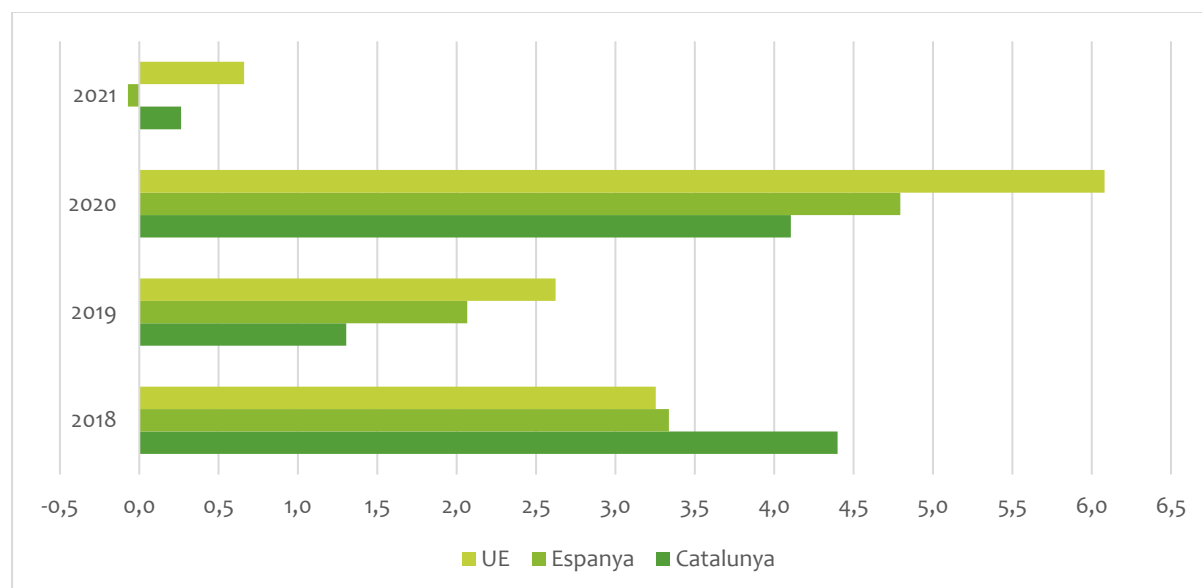
Gràfic 14. Renda mitjana per unitat de consum. Catalunya, Espanya i la Unió Europea. Onades 2017-2021 (anys 2016-2020)

Font: elaboració pròpia a partir de l'Enquesta de condicions de vida (EU-SILC) i EUROSTAT

Si analitzem l'evolució de la renda durant el període comprès entre 2017 i 2021, s'evidencien oscil·lacions importants que afecten les tres economies esmentades. En alguns casos l'economia catalana mostra un comportament més expansiu (per exemple, 2018 i 2021), en d'altres és l'economia del conjunt de la UE 27 la que creix a un ritme més elevat (per exemple, 2019 i 2020). En aquest sentit, tot i l'excepcionalitat del context econòmic que provoca la pandèmia, destaca l'any 2021 (amb dades registrades l'any 2020), en què la renda mitjana augmenta a Catalunya (un minso 0,3%), per sota del nivell comunitari (un 0,7%) però en contrast amb la baixada del conjunt de l'Estat espanyol (un 0,1% menys que l'any anterior).

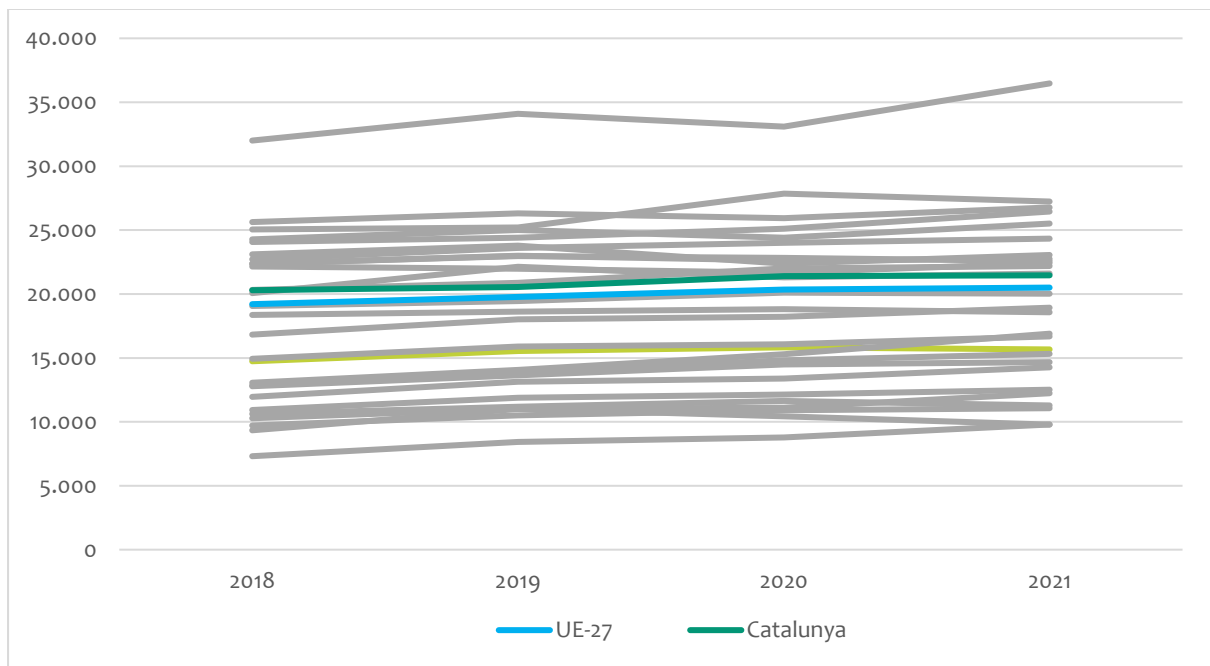
Gràfic 15. Evolució interanual de la renda mitjana per unitat de consum. Catalunya, Espanya i la Unió Europea. Onades 2017-2021 (anys 2016-2020)

Font: elaboració pròpia a partir de l'IDESCAT. No es disposa de dades per a la UE 27 l'any 2021

Tot plegat permet enquadrar la situació de Catalunya a la franja mitjana-alta, tal com s'aprecia al gràfic 15. La renda mitjana per unitat de consum està per sobre de la comunitària durant el conjunt del període 2018-2021 i la tendència alcista és similar.

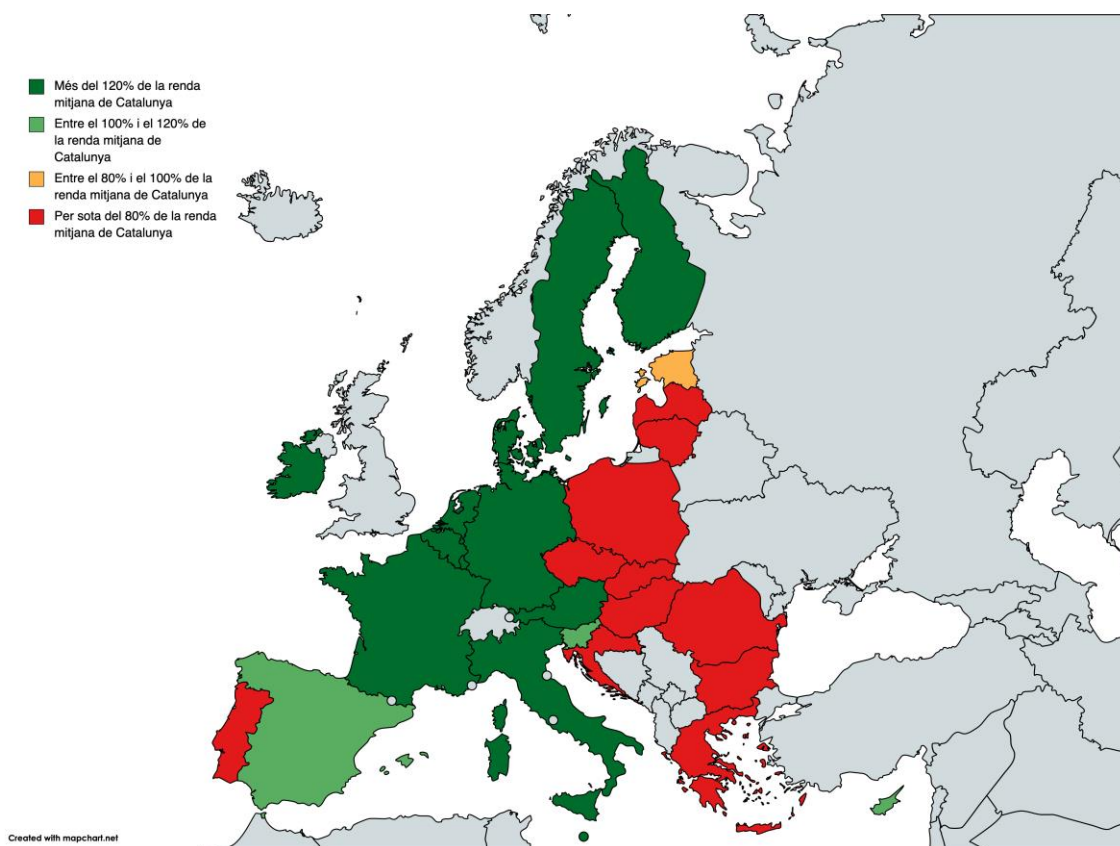
Gràfic 16. Renda mitjana per unitat de consum. Catalunya i països de la Unió Europea.
Onades 2017-2021 (anys 2016-2020)

Font: elaboració pròpia a partir de l'IDESCAT

En termes geogràfics (gràfic 17), el nivell de renda a Catalunya també s'explica pels resultats de les economies de l'entorn, per una certa proximitat al centre neuràlgic de la UE i de distància envers els països més perifèrics de la UE (bàsicament els de l'antiga Europa de l'est). El repte ara mateix és arribar al nivell de renda dels països nòrdics, la qual cosa suposaria augmentar la renda mitjana més d'un 20%.

Gràfic 17. Mapa dels països de la UE segons nivell de renda mitjana per persona en comparació amb Catalunya. Onada 2021 (any 2020)

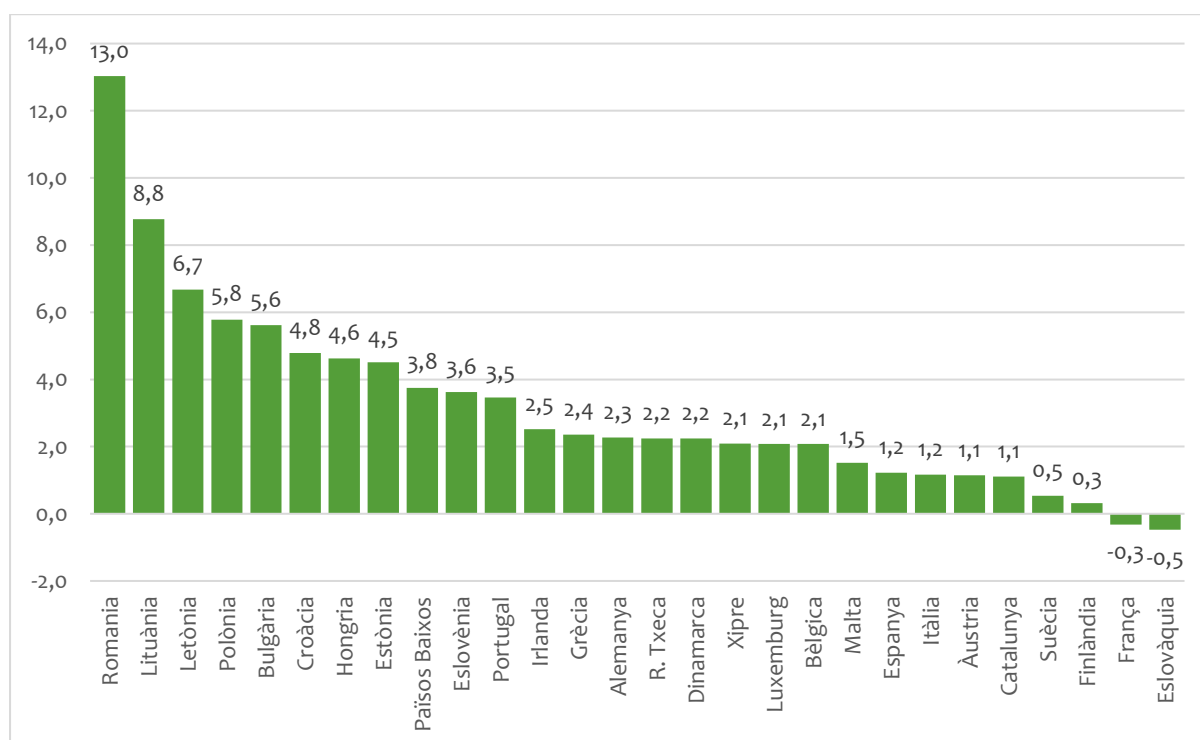
Base cartogràfica: Mapchart.net

Font: elaboració pròpia a partir de l'Enquesta de condicions de vida (EU-SILC)

Pel que fa al creixement interanual de la renda mitjana per persona en paritats de poder de compra, les dades del gràfic 18 mostren una situació típica dels processos de convergència en rendes en territoris amb fortes desigualtats estructurals pel que fa a aquesta variable. A la dreta del gràfic se situen els països amb uns nivells de renda més baixos, que són els que mostren un creixement més gran dels nivells de renda, mentre que a l'esquerra se situen els països amb uns nivells de renda més alts, però un creixement més baix. És una situació estàndard que reflecteix el fet que la capacitat de creixement sol ser inversament proporcional al punt de partida. Això vol dir que els països amb un nivell de renda baix solen presentar deficiències estructurals i en els mercats de factors que fan que qualsevol petita millora tingui un efecte immediat en termes de creixement, mentre que els països amb un nivell de renda elevat acostumen a gaudir d'unes economies amb nivells

d'eficiència més alts, de manera que elevar-los encara més no és una tasca senzilla i, en conseqüència, el creixement de la renda és menor.

Gràfic 18. Creixement percentual interanual de la renda mitjana per persona. Catalunya i països de la Unió Europea. Acumulat durant les onades 2017-2021 (anys 2016-2020)

Font: elaboració pròpia a partir de l'Enquesta de condicions de vida (EU-SILC)

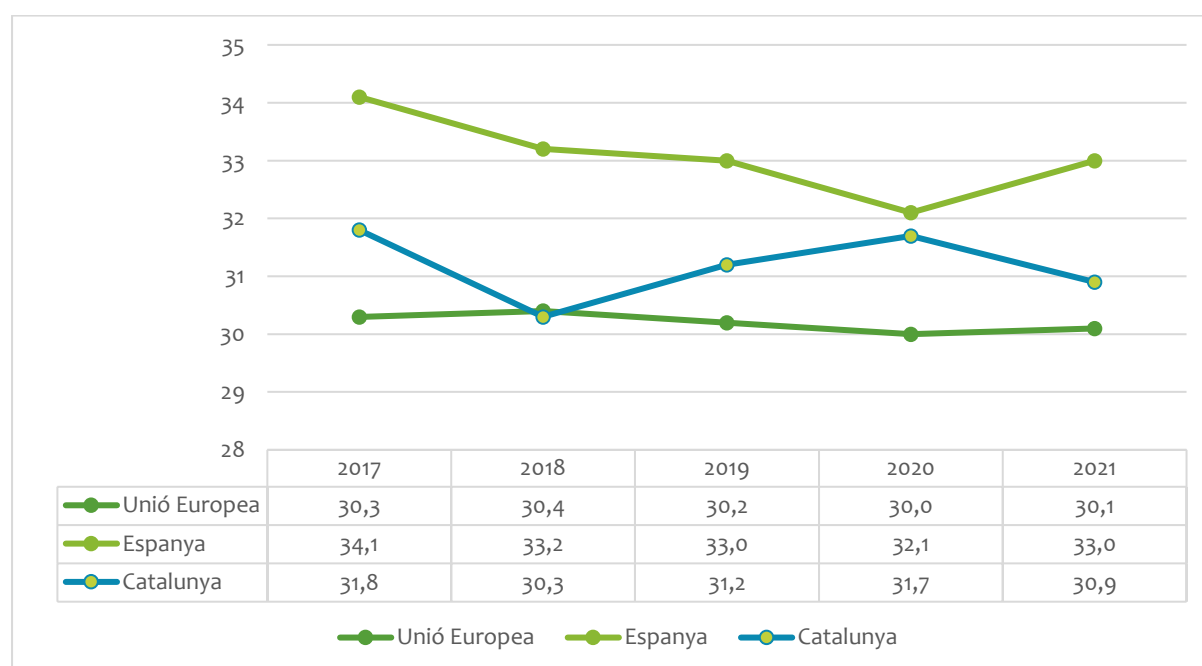
En aquest gràfic, la situació de Catalunya no és precisament l'esperada, ja que, tot i que és un país amb un nivell de renda superior a la mitjana comunitària, no se situa entre els territoris més benestants i, per tant, seria raonable esperar un creixement de la renda més expansiu, d'acord amb el punt de partida. Concretament, Catalunya se situa en el 5è lloc en el context comunitari pel que fa als països que creixen menys (només per davant d'economies molt més benestants com les de Suècia, Finlàndia, França i, sorprenentment, Eslovàquia). En aquest període, doncs, Catalunya ha desaprofitat l'oportunitat de generar riquesa amb més intensitat, fet que hauria pogut ajudar a una distribució més equitativa.

4.2 NIVELL DE DESIGUALTAT PROPER A LA MITJANA COMUNITÀRIA

L'índex de Gini mesura la desigualtat en la distribució de la renda amb valors; els valors més elevats de l'índex indiquen més desigualtat i valors més baixos, menys desigualtat.

Tradicionalment, la UE dona uns nivells de desigualtat menors que Catalunya o l'Estat espanyol, tot i que aquesta dada global també amaga situacions força heterogènies. En aquest sentit, les dades del període 2017-2021 (gràfic 19) són força similars a les recollides a l'informe anterior: les desigualtats més grans s'observaven a l'Estat Espanyol, seguit de Catalunya i, més lluny, de la UE. A més a més, cal destacar una continuació del procés de reducció de la desigualtat arreu, tot i que a uns ritmes tan lents que els resultats són difícils d'apreciar. Ara bé, si del període comprès entre el 2014 i el 2018 es desprenia una trajectòria descendent evident en termes de desigualtat, aquesta tendència canvia a partir de 2019, en què s'enceta una etapa d'alternances molt marcades.

Gràfic 19. Índex de Gini. Catalunya, Unió Europea i Espanya. Onades 2017-2021 (anys 2016-2020)

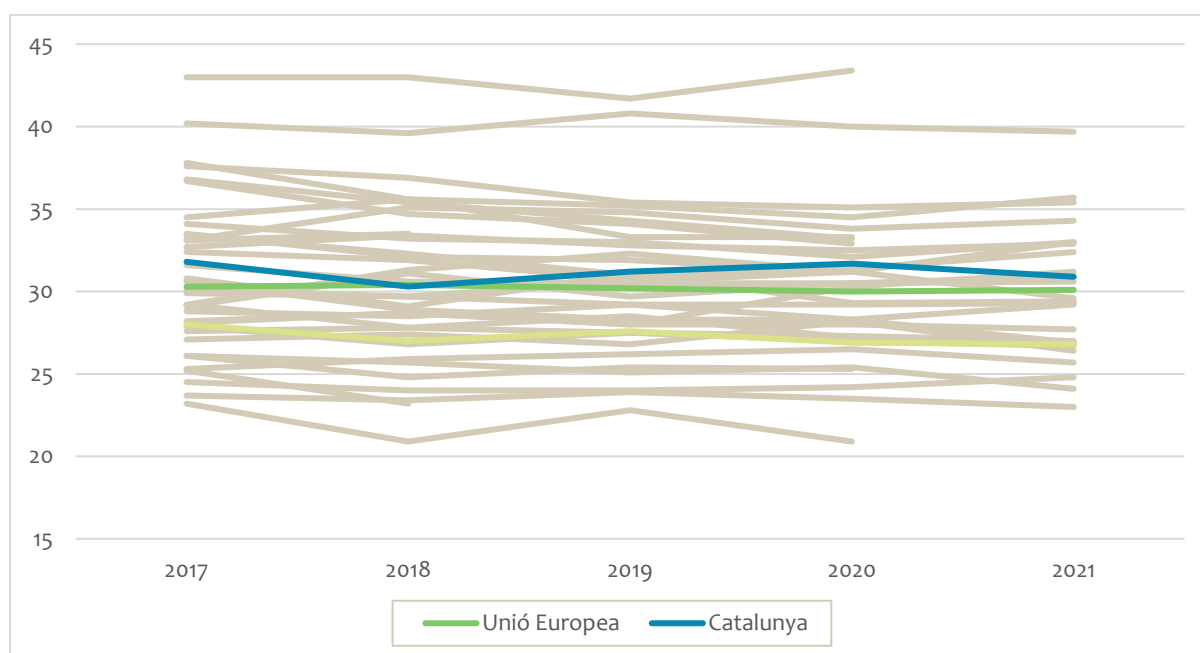

Font: elaboració pròpia a partir de l'IDESCAT

Si contextualitzem les dades catalanes en el marc de la resta d'estats de la UE, veiem que Catalunya se situa a les posicions centrals, força lluny d'estats que es caracteritzen per desigualtats de renda importants, com són les repúbliques bàltiques (sobretot, Letònia i Lituània) o alguns països de l'est d'Europa, com ara Romania i Bulgària, però igualment lluny d'estats amb uns nivells de desigualtat mínims, com són Bèlgica, Dinamarca o els Països Baixos. Val a dir que, tot i que les societats més benestants tendeixen a ser més

desiguals (és el cas dels països escandinaus, per exemple), també hi ha estats amb nivells de renda inferiors als de Catalunya que mostren uns registres molt millors en matèria de desigualtat, com ara la República Txeca, Hongria, Eslovènia o Polònia.

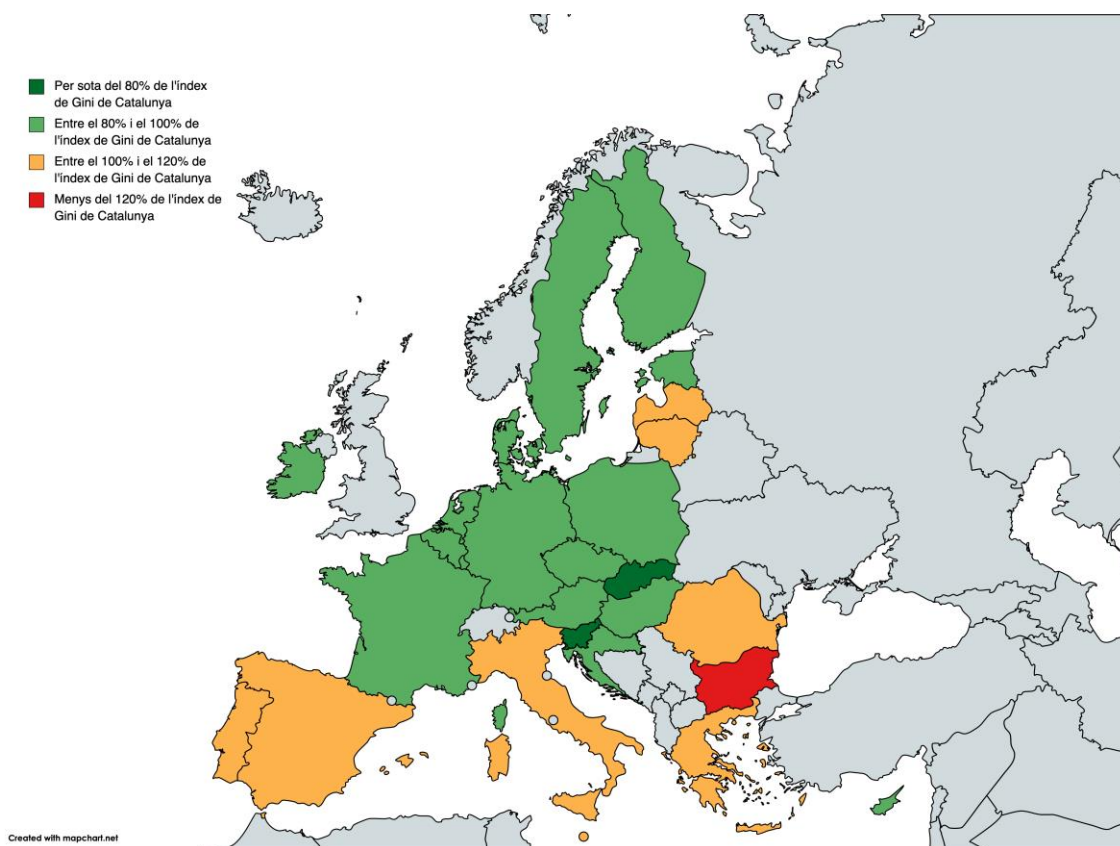
Gràfic 20. Índex de Gini. Catalunya i països de la Unió Europea. Onades 2017-2021 (anys 2016-2020)

Font: elaboració pròpia a partir de l'IDESCAT

Els resultats de l'indicador S80/20 en un context estatal i comunitari mostren una situació, en termes generals, intermèdia en tots dos àmbits. Així, tret del 2020, any en què els valors de l'indicador assoleixen el nivell més elevat a Catalunya, la resta d'anys del període 2017-2021 l'Estat espanyol enregistra els nivells de desigualtat més alts, seguit de Catalunya i, en darrera instància, de la UE 27. Fora d'això, el que destaca del conjunt és la relativa estabilitat de l'índex en l'àmbit europeu, amb valors sempre entre 4,9 i 5,1 (és a dir, que el 20% de població amb més renda disposa d'un volum de renda que multiplica per entre 4,9 i 5,1 el volum de renda del 20% de la població amb menys renda), mentre que a l'Estat espanyol aquests valors oscil·len entre 5,8 i 6,6 i a Catalunya, entre 5,2 i 6,0.

Gràfic 21. Mapa dels països de la UE segons nivell de desigualtat econòmica (índex de Gini) en comparació amb Catalunya. Onada 2021 (any 2020)

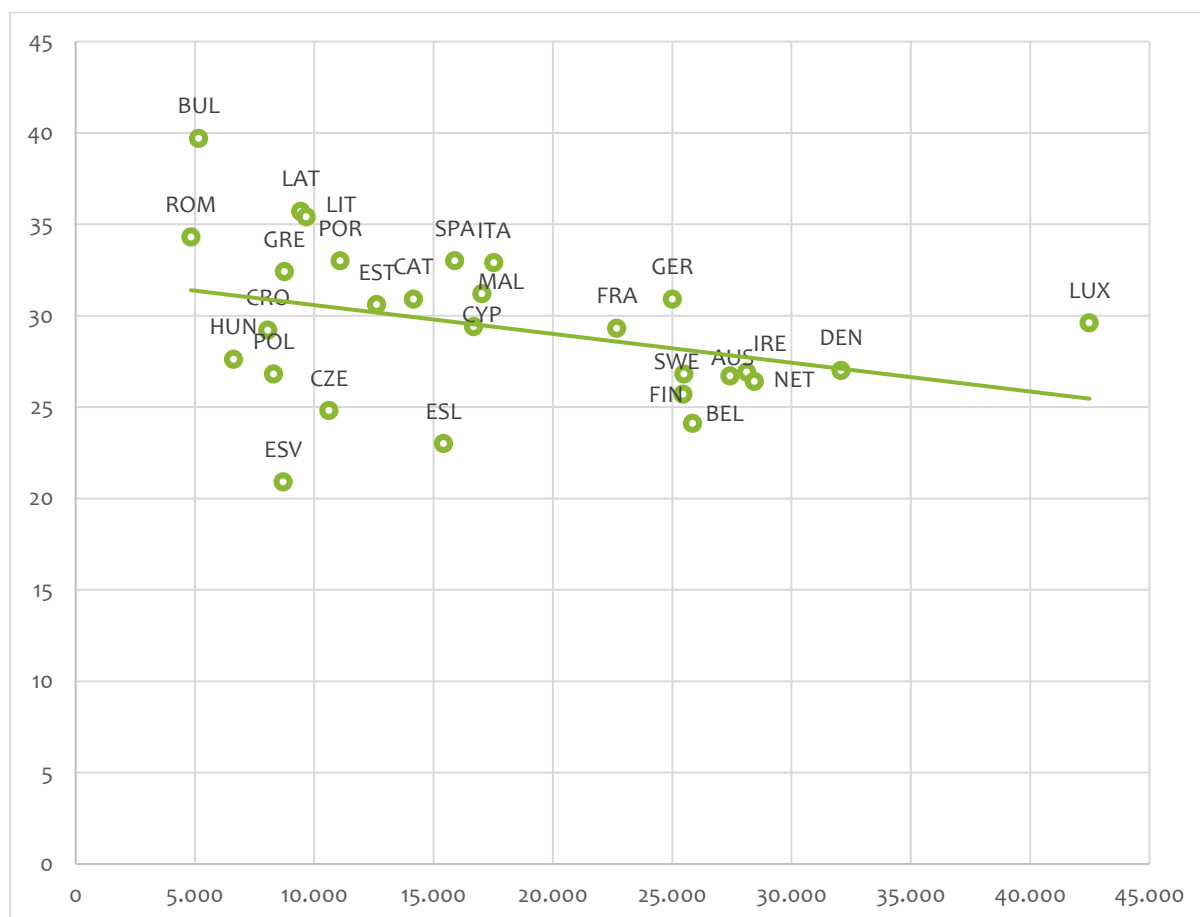
Base cartogràfica: Mapchart.net

Font: elaboració pròpia a partir de l'Enquesta de condicions de vida (EU-SILC)

Pel que fa a la relació entre el nivell de renda i la desigualtat econòmica, habitualment els territoris amb un nivell de renda més elevat tenen menys desigualtats. Aquest fet és conseqüència de les implicacions del progrés econòmic, ja que més riquesa també implica més capacitat de redistribució i d'implementació de mesures específiques per eliminar situacions de pobresa extrema o d'infradesenvolupament. Si ens fixem en les dades del gràfic 22 per a 2021, aquest mostra el nivell de renda a l'eix horitzontal i l'índex de Gini de desigualtat en la distribució de la renda a l'eix vertical (un índex de Gini més elevat indica més desigualtat). En general, la relació és l'esperada, ja que els diversos països que recull la gràfica se situen al voltant d'una línia descendent d'esquerra a dreta. Tot i això, hi ha països que escapen a aquesta pauta, com ara Luxemburg, on s'esperaria un menor nivell

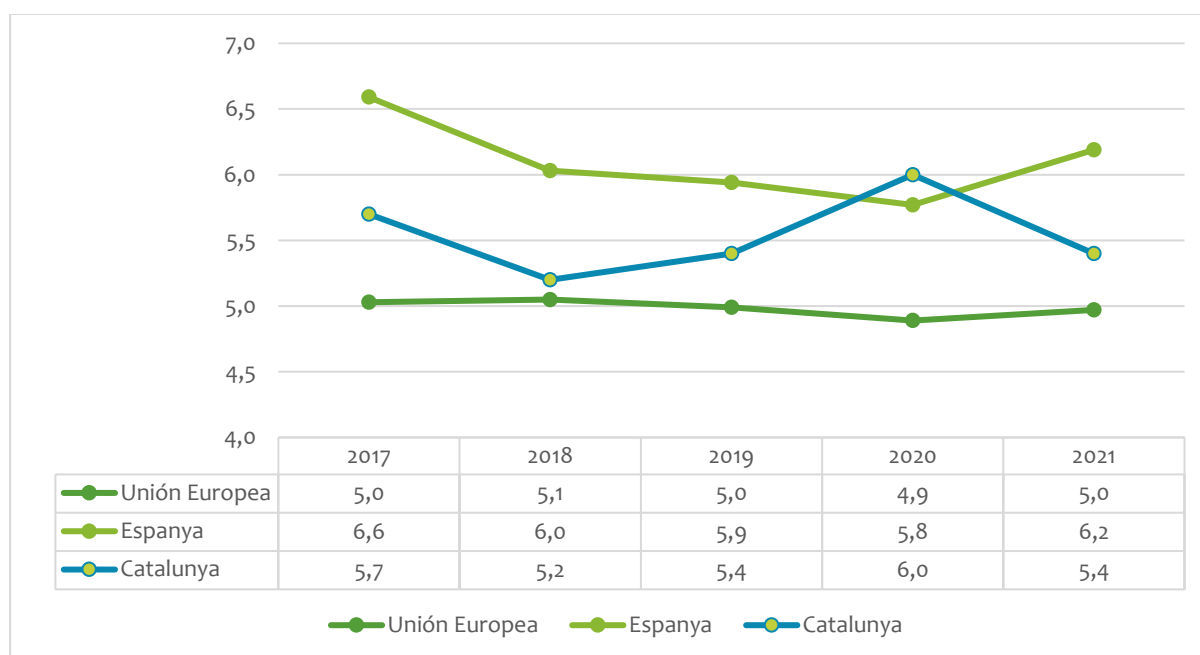
de desigualtat, o Eslovàquia, la República Txeca o Eslovènia, a qui els hauria de correspondre un nivell de desigualtat més alt d'acord amb uns nivells de renda baixos.

Gràfic 22. Relació entre nivell de renda i desigualtat econòmica. Catalunya i països de la Unió Europea. Onada 2021 (any 2020)

Font: elaboració pròpia a partir de l'Enquesta de condicions de vida (EU-SILC)

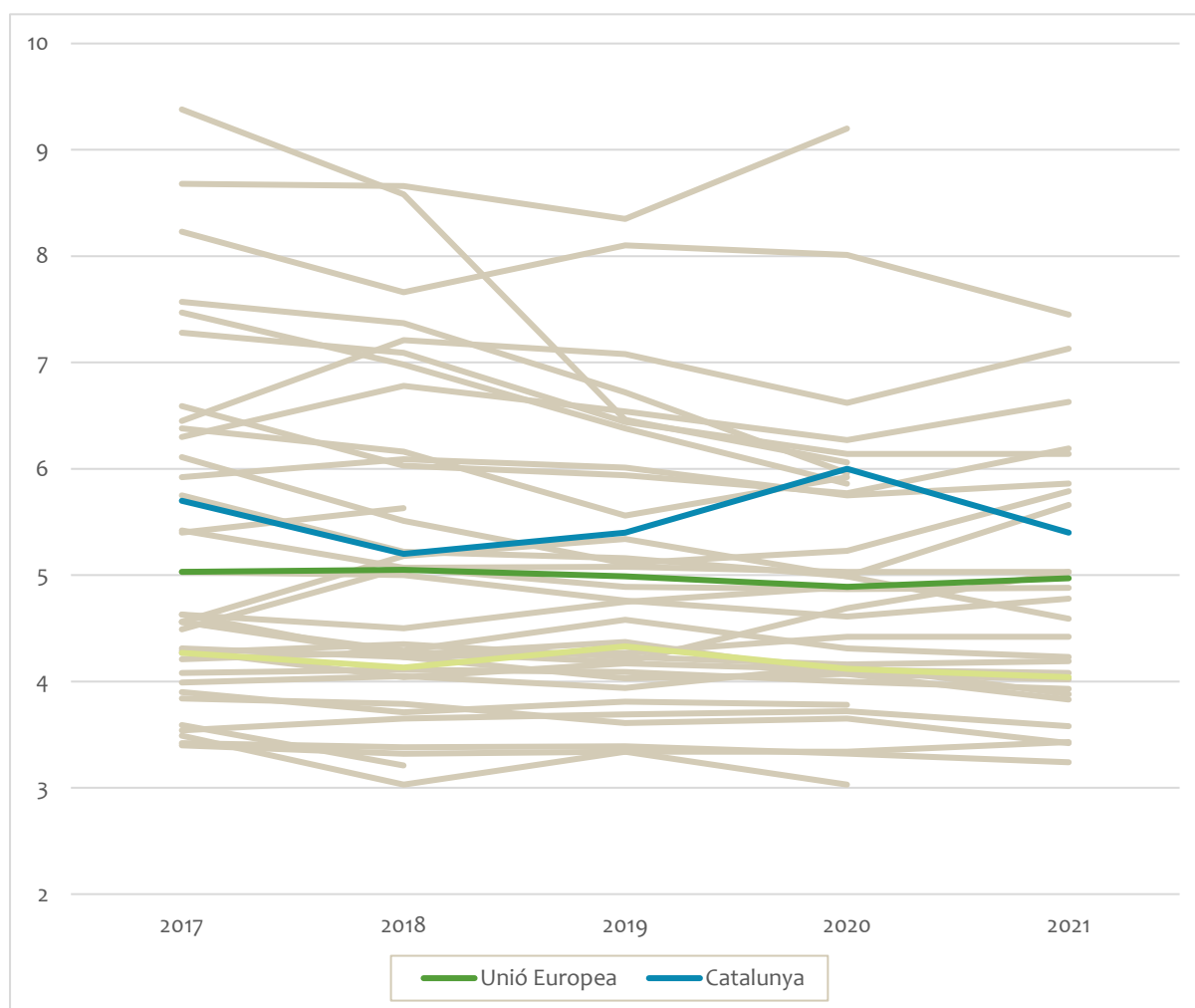
Gràfic 23. Indicador S80/S20. Catalunya, Unió Europea i Espanya. Onades 2017-2021 (anys 2016-2020)

Font: elaboració pròpia a partir de l'IDESCAT

Dels anys analitzats amb l'indicador S80/S20, cal destacar el 2020, en què l'impacte de la crisi provocada per la COVID-19 és desigual en funció dels territoris. Així, mentre que per a la UE i l'Estat espanyol es produeix una lleu millora de la desigualtat (de 5,0 a 4,9, i de 5,9 a 5,8, respectivament), en el cas de Catalunya la situació és la contrària, amb un augment destacat dels 5,4 punts de 2019 als 6,0 de 2020 (gràfic 23). Aquest resultat suggereix l'existència d'una singularitat a Catalunya atribuïble a una major afectació als col·lectius de renda més alta o més baixa, o a tots dos. En els tres territoris, però, s'aprecia que després del parèntesi de 2020, l'any 2021 continua la tendència dels anys anteriors. Una explicació possible d'aquest comportament contrari al registrat a escala estatal i europea pot trobar-se en una estructura productiva més exposada al context de confinaments i restriccions a la mobilitat que hi va haver el 2020, per exemple, en el marc d'un pes més gran d'activitats vinculades al turisme i als serveis personals, que no poden prestar-se en condicions de virtualitat i, per tant, deriven en una reducció de l'activitat.

Gràfic 24. Indicador S80/S20. Catalunya i països de la Unió Europea. Onades 2017-2021 (anys 2016-2020)

Font: elaboració pròpia a partir de l'IDESCAT

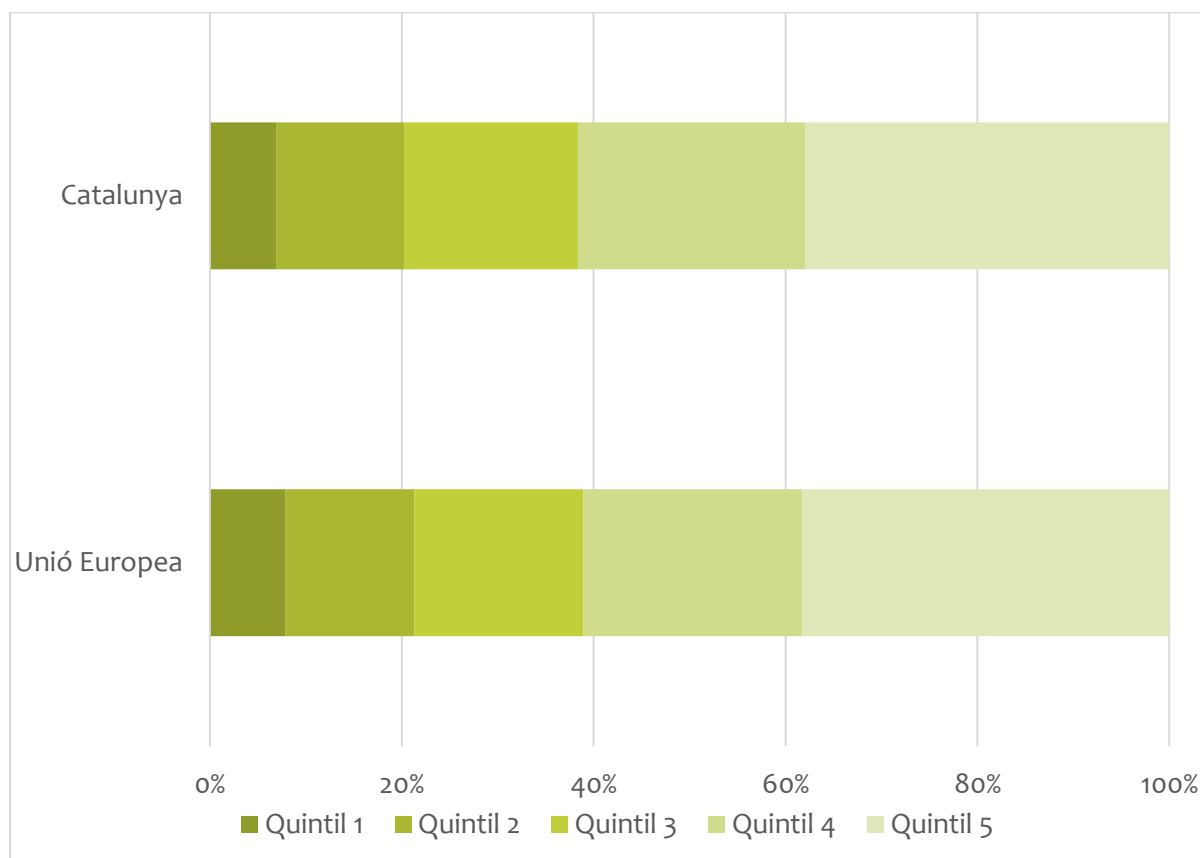
Dins del context comunitari, tot i que és cert que la desigualtat que recull l'indicador S80/S20 situa Catalunya per sobre de la mitjana comunitària (és a dir, amb una major desigualtat de renda), cal destacar que les grans oscil·lacions que experimenta aquest índex a Catalunya es produeixen també en altres estats comunitaris, no sempre en la mateixa direcció, però, ja que en diversos estats es produeix una reducció de la desigualtat el 2020 (a diferència de Catalunya). Aquests resultats suggereixen la necessitat de disposar de mesures correctores més intenses per tal de contrarestar les oscil·lacions cícliques de l'economia, a les quals les classes socials més desfavorides mostren una vulnerabilitat més marcada, i de mesures redistributives també més intenses per a combatre aquestes

desigualtats pel que fa als nivells superiors de renda, tot i que la majoria d'aquestes mesures escapen del marc competencial de la Generalitat de Catalunya.

4.3 DESIGUALTAT EN EL NIVELL DE RENDA DELS TRAMS BAIXOS

Si comparem la distribució de la renda entre quintils a Catalunya i a la Unió Europea (gràfic 25), les dades mostren una situació similar. Cal tenir present que comparem nivells de renda diferents i que no es tracta de valors absoluts sinó de com aquests valors es distribueixen al llarg de la distribució de renda.

Gràfic 25. Proporció de renda per unitat de consum acumulada, segons decils. Catalunya i la Unió Europea. Onada 2021 (any 2020)

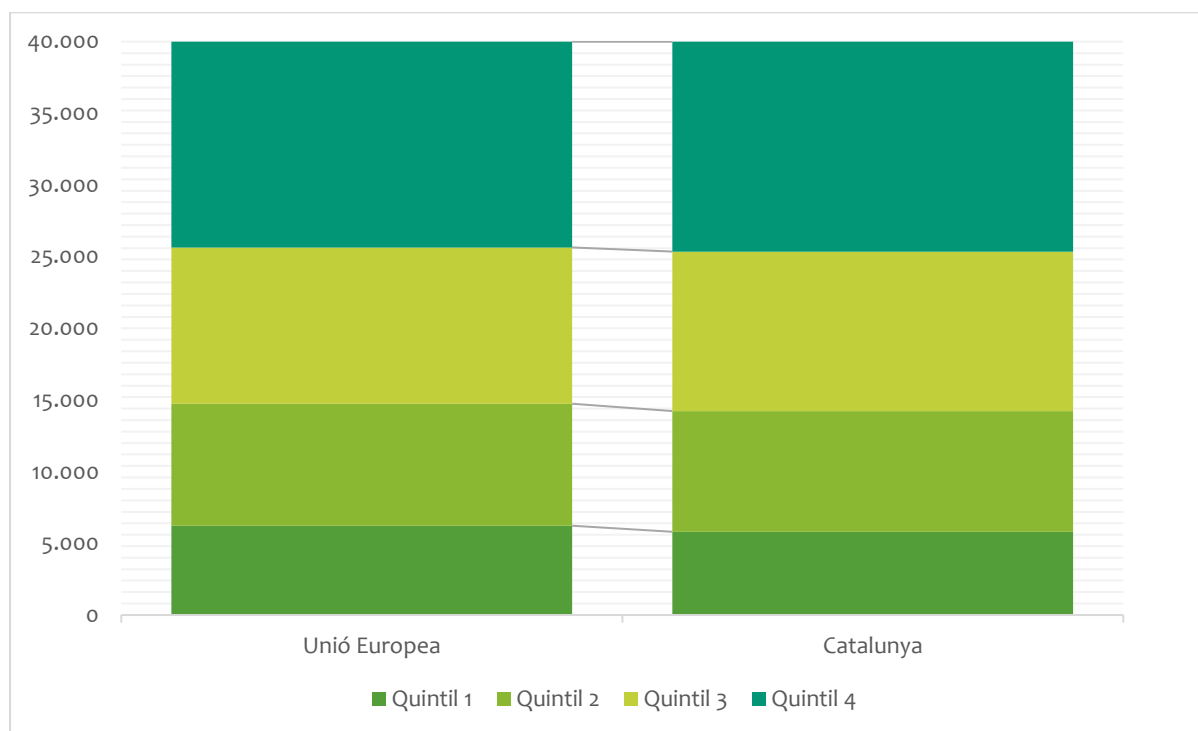
Font: elaboració pròpia a partir de l'Enquesta de condicions de vida (EU-SILC)

Malgrat les semblances a què fèiem referència, ambdós extrems (és a dir, el quintil inferior i el quintil superior) són més amples per a la Unió Europea, la qual cosa evidencia que el primer quintil en l'àmbit comunitari representa un major pes que no pas el primer quintil

en l'àmbit català, una situació que es repeteix en el mateix sentit per al quintil superior (el cinquè). Per exemple, el primer quintil de renda en l'àmbit comunitari disposa del 7,9% de la renda, mentre que a Catalunya el primer quintil només té el 7,0%. La mateixa polarització a escala europea es repeteix al cinquè decil (el de més renda): el comunitari acapara el 38,2% de la renda mentre que el català es queda amb el 37,9%. Òbviament, la contrapartida és que a Catalunya els quintils intermedis (especialment el tercer i el quart) acumulen un percentatge de renda més alt que al conjunt de la Unió Europea.

Si ens fixem en la distribució de la renda en funció dels llindars (en euros) que separen cadascun dels quintils de la distribució, una comparació entre Catalunya i la Unió Europea pot resultar de gran interès (gràfic 26). En aquest sentit, pel que fa al primer quintil, el límit superior és més baix a Catalunya (11.326 euros) que a la Unió Europea (11.867 euros), la qual cosa evidencia que aquest segment de població té uns ingressos per sota dels estàndards de la Unió Europea. Si ens fixem als quintils superiors, en canvi, la situació és la inversa, els llindars a Catalunya són superiors als comunitaris (i, a més a més, amb un diferencial creixent a favor de Catalunya perquè, per exemple, al segon quintil la diferència és de 211 euros, però als quintils tercer i quart, assoleix els 933 i 1.217 euros, respectivament). Aquesta situació evidencia que els problemes de desigualtat a Catalunya se situen, bàsicament, a la banda baixa de la distribució de la renda.

Gràfic 26. Límits superiors de renda de cada quintil. Catalunya i la Unió Europea. Onada 2021 (any 2020)

Font: elaboració pròpia a partir de l'Enquesta de condicions de vida (EU-SILC)

4.4 EL SISTEMA DE PRESTACIONS SOCIALS EN LA REDUCCIÓ DE LA DESIGUALTAT

L'existència de desigualtats en la distribució de la renda obeeix a situacions molt complexes que, entre altres efectes, generen importants asimetries en el mercat de treball i limiten la capacitat de determinats col·lectius de persones per a generar riquesa. Malgrat que els problemes de base rau en aquests desequilibris, les possibilitats d'actuació dels poders públics no sempre poden entrar en aquests aspectes i molt sovint s'han de centrar en intervencions *ex post*, a efectes de corregir aquestes ineficiències als mercats. En aquest sentit, una manera de mesurar de l'efectivitat d'aquestes polítiques és comparar els nivells de desigualtat abans i després de la intervenció pública. La taula 4 mostra l'índex de Gini per a Catalunya i la UE en tres estadis diferents: abans de les prestacions socials, després de les prestacions de vellesa i supervivència i després de la totalitat de les prestacions.

Taula 3. Índex de Gini abans i després de prestacions socials. Catalunya i la Unió Europea.
Onades 2017-2021 (anys 2016-2020)

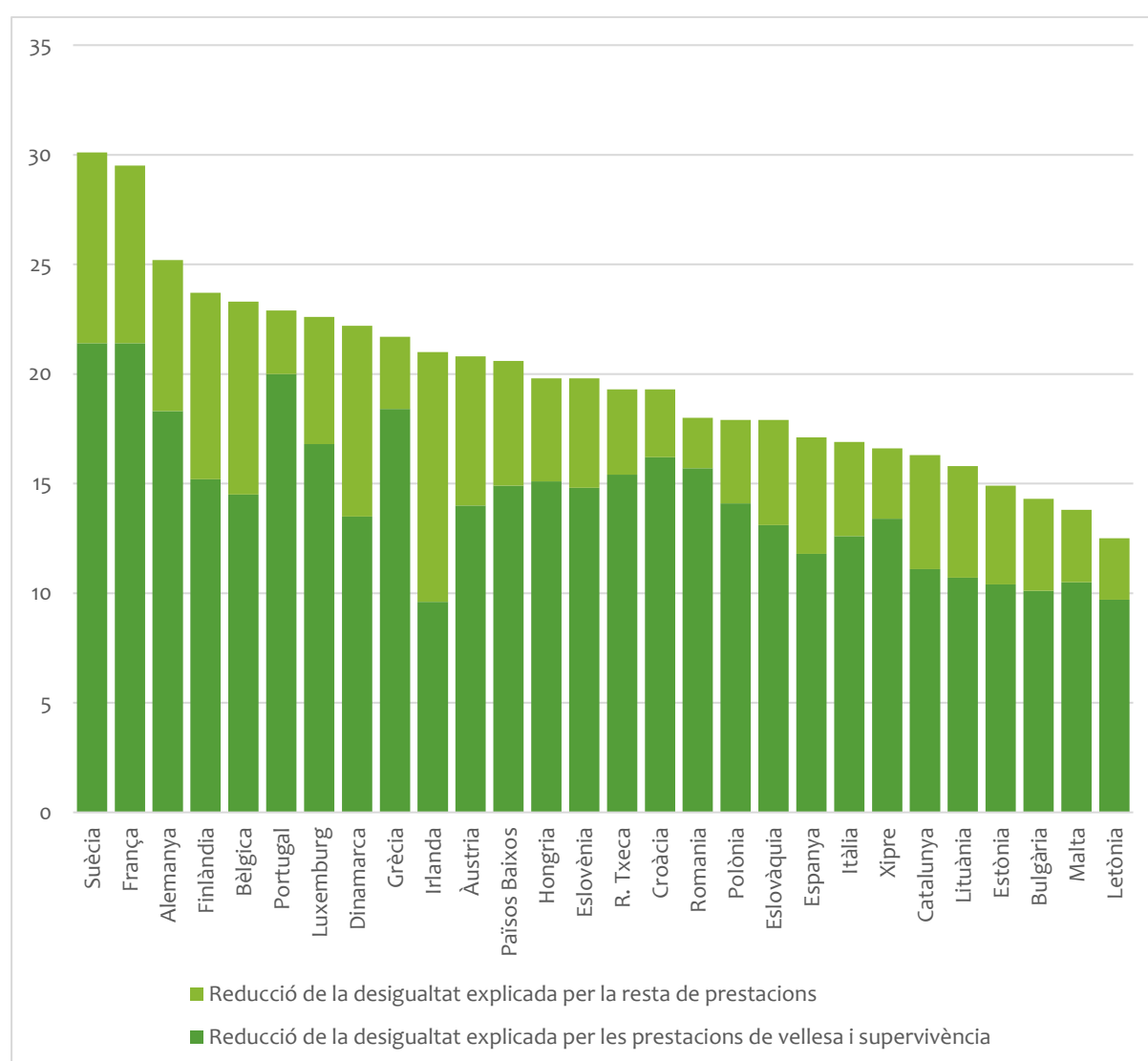
Territori i indicador	2017	2018	2019	2020	2021
Catalunya. Abans de les prestacions socials	44,8	43,3	45,3	45,7	47,2
Catalunya. Després de les prestacions de vellesa i supervivència	34,2	32,4	34,1	34,6	36,1
Catalunya. Després de totes les prestacions	31,8	30,3	31,2	31,6	30,9
Unió Europea. Abans de les prestacions socials	50,6	50,7	50,2	50,5	52,2
Unió Europea. Després de les prestacions de vellesa i supervivència	35,2	35,2	34,8	34,9	35,9
Unió Europea. Després de totes les prestacions	30,3	30,4	30,2	30,0	30,1

Font: elaboració pròpia a partir de l'Enquesta de condicions de vida (EU-SILC)

Per a ambdós territoris, es produeix una reducció important de la desigualtat en la distribució de la renda (el 2021 a Catalunya passa de 47,2 a 30,9, mentre que al conjunt de la UE, passa de 52,2 a 30,1), tot i que la intensitat d'aquesta reducció de la desigualtat no és indiferent al tipus de prestacions socials. En concret, en tots dos casos el gruix de la disminució de la desigualtat es produeix gràcies a les prestacions de vellesa i supervivència (a Catalunya, l'índex de Gini passa de 37,2 a 36,1, i a la UE de 52,2 a 30,1), mentre que l'efecte de la resta de prestacions és bastant menor (a Catalunya la disminució suposa passar d'un índex de Gini de 36,1 punts a un de 30,9, mentre que a la UE va dels 35,9 punts als 30,1). Si ens fixem en les dades corresponents a l'onada 2021 (que fan referència a l'any 2020) amb una perspectiva comunitària, les dades del gràfic 27 mostren un efecte relativament similar al conjunt de països de la UE, tot i que amb una intensitat diferenciada. S'observa que la gran majoria dels efectes de reducció de desigualtats de renda s'explica pel paper de les prestacions de vellesa i supervivència, sobretot a Portugal i Romania (on el 87,3 i el 87,2%, respectivament, de la reducció de la desigualtat es deu a aquestes prestacions), seguides de ben a prop per Grècia (84,8%), Croàcia (83,9%) o Xipre (80,7%). Catalunya, en canvi, se

situa amb uns nivells molt inferiors, amb un 68,1%, en la línia d'altres països com ara Espanya (69,0%) o Estònia (69,8%), mentre que a l'altre extrem hi trobem les economies més benestants, com són Dinamarca (60,8%), Bèlgica (62,2%) o Finlàndia (64,1%). Un cas a part és el d'Irlanda (45,7%), que respon a una arquitectura institucional diferent. Aquestes diferències rauen en una dependència més gran d'aquestes transferències en països on la feblesa dels mercats de treball no ha permès que la població acumuli un volum suficient de renda durant la seva etapa activa, i això la fa més dependent dels ajuts públics en arribar a l'edat de jubilació.

Gràfic 27. Reducció de la desigualtat econòmica (índex de Gini) per part de les prestacions socials. Catalunya i països de la Unió Europea. Onada 2021 (any 2020)

Font: elaboració pròpia a partir de l'Enquesta de condicions de vida (EU-SILC)

En termes absoluts, si considerem l'impacte total del conjunt de prestacions socials sobre la reducció de la desigualtat, l'efecte és molt més gran en països de l'Europa occidental amb unes estructures d'estat del benestar sòlides, com ara Suècia (amb 30,1 punts de reducció de l'índex de Gini), França (29,5), Alemanya (25,2) o Finlàndia (23,7), mentre que els efectes són molt menors als estats de més recent incorporació a la UE, com són Letònia (12,5), Malta (13,8), Bulgària (14,3) o Estònia (14,9). Sorprenentment, a Catalunya l'efecte és molt més a prop d'aquest darrer grup (16,3), que no pas del primer, la qual cosa hauria de fer replantejar-ne els efectes i, eventualment, el disseny d'aquestes prestacions, amb l'objectiu de maximitzar-ne l'eficiència.

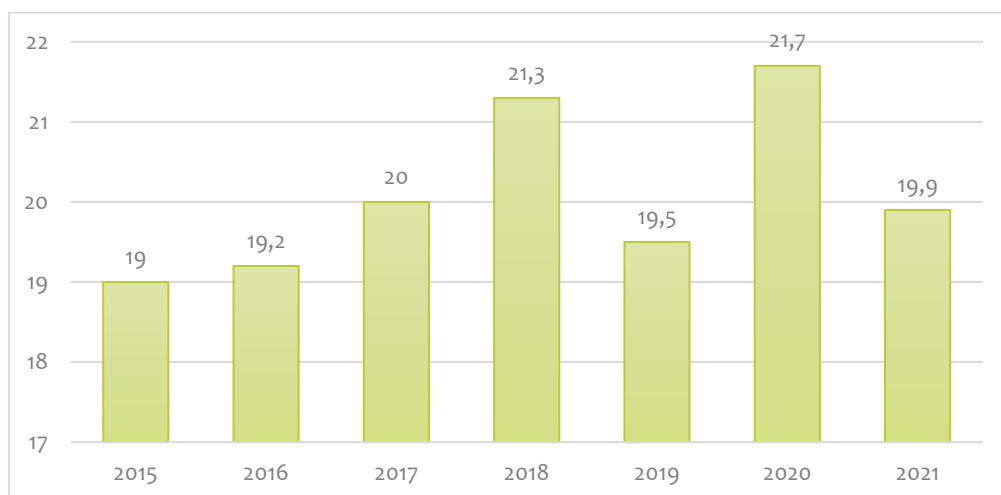
5 POBRESA I EXCLUSIÓ SOCIAL

5.1 EL 19,9% DE LA POBLACIÓ EN RISC DE POBRESA

L'onada de 2021 de l'Enquesta de condicions de vida, que avalua les dades de renda de l'any natural 2020, situa el registre de pobresa en el 19,9% de la població catalana. En números absoluts, són 1.510.005 persones afectades. Després de l'augment extraordinari registrat l'any 2020, en què el risc de pobresa va augmentar 2,2 punts, que va establir els registres màxims tant relatius com absoluts (i que, recordem, es basava en les dades d'ingressos de l'any natural 2019, és a dir, anterior a la pandèmia), les primeres dades disponibles que ja contemplen l'efecte del primer any de la COVID-19 apunten un reajustament notablement a la baixa del risc de pobresa.

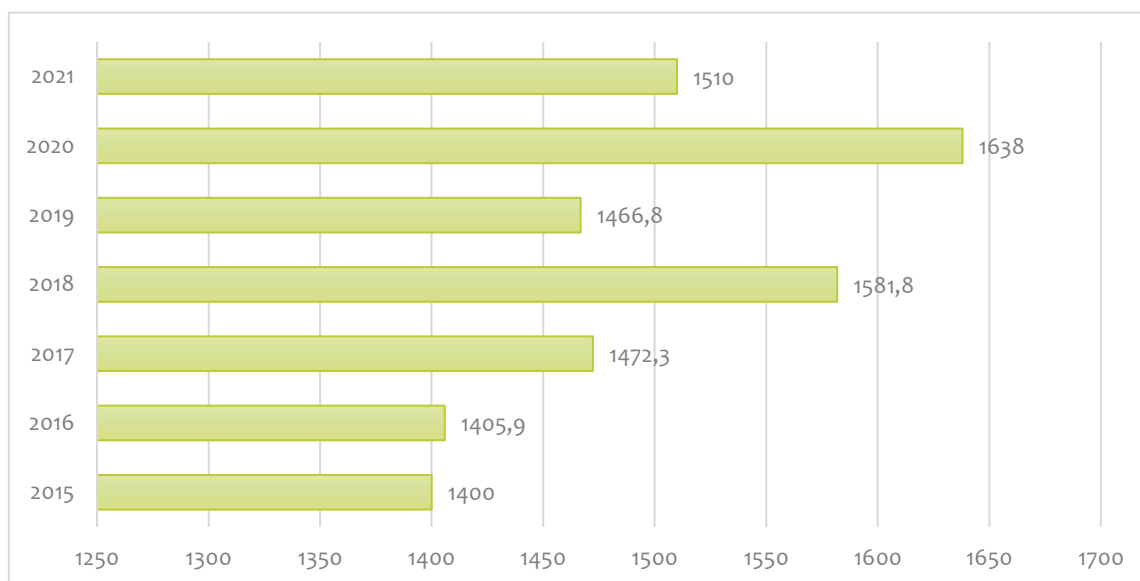
La caiguda interanual del risc de pobresa és d'1,8 punts a nivell percentual i de 128.000 casos menys, és la reducció més intensa registrada en la sèrie temporal.

Gràfic 28. Proporció de persones en situació de pobresa. Catalunya. Onades 2015-2021 (anys 2014-2020)

Font: elaboració pròpia a partir de l'Enquesta de condicions de vida (EU-SILC)

Gràfic 29. Persones en situació de pobresa (en milers). Catalunya. Onades 2015-2021 (anys 2014-2020)

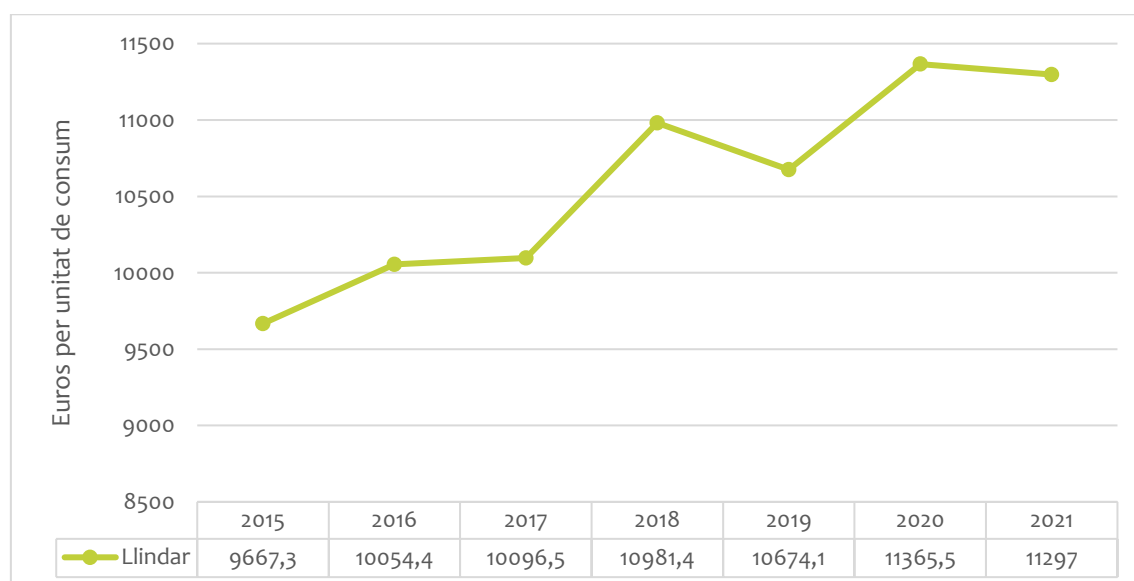

Font: elaboració pròpia a partir de l'Enquesta de condicions de vida

5.2 REDUCCIÓ PER CAIGUDA DEL LLINDAR DE POBRESA

Pot semblar una paradoxa que el risc de pobresa caigui el primer any amb dades de la pandèmia, per això en aquest treball avaluarem els principals factors que ho han motivat. D'entrada, no hem d'infravalorar l'impacte d'un aspecte tècnic que afecta els resultats oficials: la variabilitat del llindar de pobresa. En la metodologia acceptada de manera convencional pels països de la Unió Europea, el llindar de pobresa es calcula cada any a partir del nivell de renda de cada territori, per això diem que és un enfocament relatiu. En l'edició anterior d'aquesta diagnosi, s'exposava que una part de l'augment del risc de pobresa es devia a l'augment del llindar (que en tan sols un any havia crescut gairebé 600 euros, fruit de l'augment de la renda mediana). L'any 2021, el llindar de pobresa a Catalunya se situa en els 11.297 euros, lleugerament per sota (prop de 70 euros anuals per unitat de consum) del llindar de l'any anterior.

Gràfic 30. Evolució del llindar de pobresa. Catalunya. Onades 2015-2021 (anys 2014-2020)

Font: elaboració pròpia a partir de l'Enquesta de condicions de vida (EU-SILC)

Taula 4. Llindar de pobresa, per principals tipus de llars. En euros anuals per al conjunt de la llar. Catalunya. Onada 2021 (any 2020)

Tipus de llar	Llindar
Una persona sola	11.297
Dues persones adultes	16.946
Una persona adulta i un infant	14.686
Dues persones adultes i un infant	20.335
Dues persones adultes i dos infants	23.724
Tres persones adultes	22.594
Dues persones adultes i tres infants	27.113

Nota: es consideren infants totes les persones menors de 14 anys.

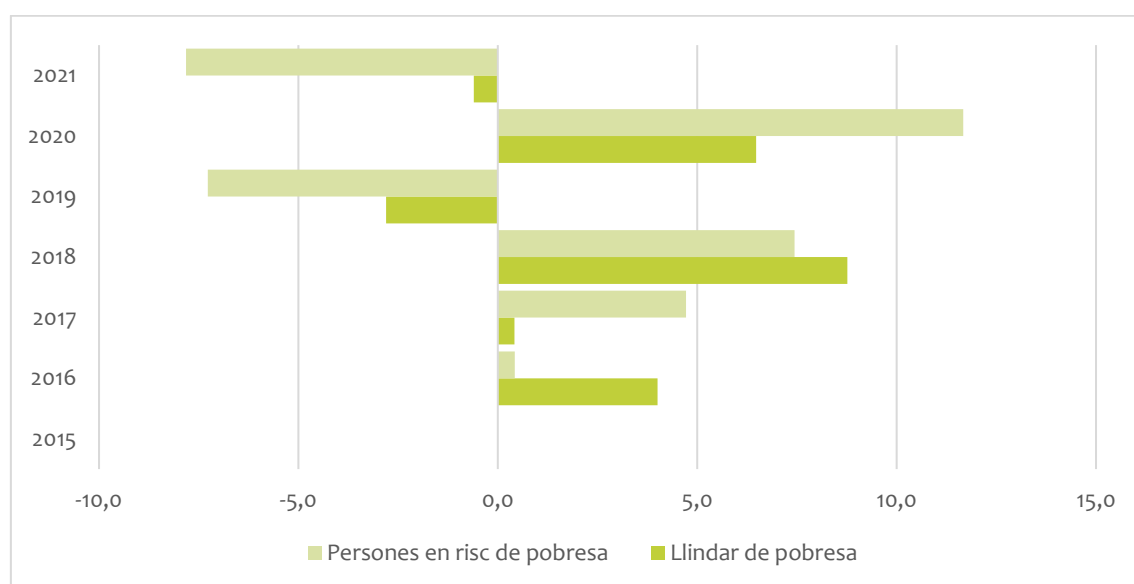
Font: elaboració pròpia a partir de l'Enquesta de condicions de vida (EU-SILC)

Per tant, un primer factor que ho explica és que, amb un llindar de pobresa més baix, la sortida de la pobresa és lleugerament més accessible que l'any anterior. De fet, tal

com mostra el gràfic 31, aquesta relació entre l'evolució del llindar de pobresa i l'evolució del volum de persones afectades per la pobresa és intensa.

Així, els anys en què el llindar ha augmentat (com diem, per un increment de la renda mediana), també ho ha fet el volum de persones afectades per la pobresa, mentre que els anys 2019 i 2021 ha succeït el contrari, amb una davallada conjunta dels dos indicadors. Com veiem, a més, la caiguda del volum de persones afectades per la pobresa l'any 2021 (un 7,8% menys) ha estat substancialment superior a la caiguda del llindar de pobresa (un 0,6%). Per tant, la rebaixa del llindar de pobresa és un factor que ajuda a entendre la reducció del risc de pobresa, tot i que en cap cas l'explica en la seva totalitat.

Gràfic 31. Variació interanual del llindar de pobresa i del risc de pobresa. Catalunya. Onades 2015-2021 (anys 2014-2020)

Font: elaboració pròpia a partir de l'Enquesta de condicions de vida (EU-SILC)

5.3 REDUCCIÓ DEL RISC DE POBRESA AMB EL LLINDAR ANCORAT

Així doncs, per escapar de la pobresa l'any 2021 cal un nivell de renda lleugerament inferior al de l'any 2020, però igualment superior al del quinquenni anterior. Aquesta variabilitat, evidentment, suposa un problema quan es vol traçar una comparació

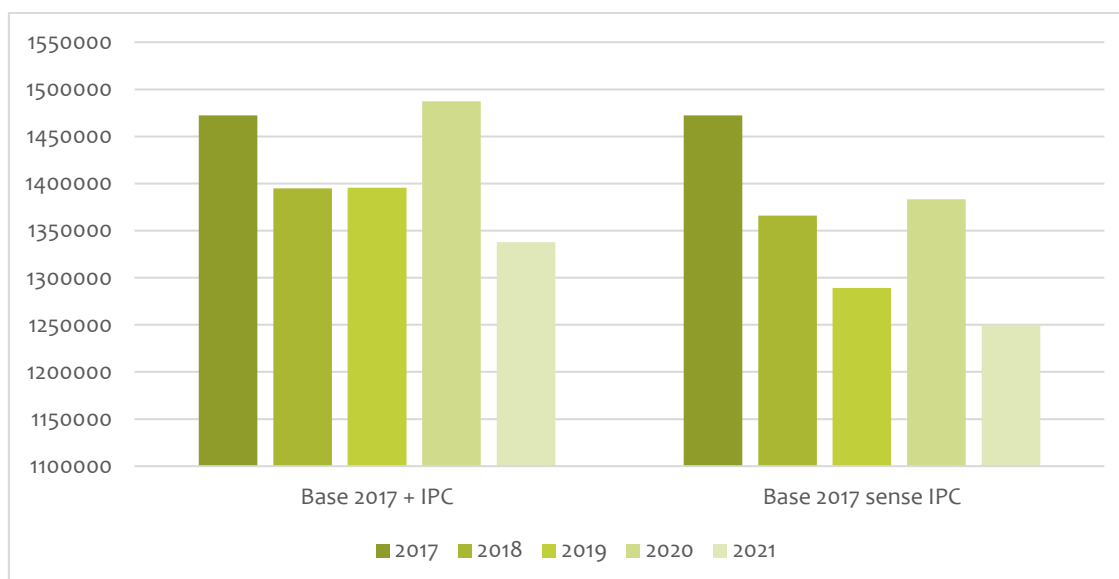
temporal: sabem que el risc de pobresa ha disminuït, però no sabem fins a quin punt això s'explica simplement perquè el llindar de pobresa també s'ha reduït.

Per resoldre-ho, l'estratègia més habitual en la comunitat científica consisteix a ancorar el llindar de pobresa en una data de referència: a partir d'aquest punt, cada any es calcula el risc de pobresa segons el mateix registre. En aquest treball, hem ancorat el llindar de pobresa el 2017 (que va ser de 10.096 euros per unitat de consum) i l'hem mantingut estable, calculant any rere any quin hauria estat el volum de població en risc de pobresa segons aquest llindar fix. A més, hem desdoblant l'anàlisi amb una segona avaluació on també s'ha tingut en compte l'evolució de l'IPC.

Aquest càlcul mostra que el risc de pobresa l'any 2021 també es redueix de manera substancial. La població catalana amb ingressos inferiors al llindar de pobresa de l'any 2017 és de 16,5%, si no tenim en compte l'evolució del cost de la vida, i del 17,6% si hi afegim l'IPC. Tant en un cas com en l'altre, és un registre substancialment inferior a totes les referències que podem tenir. Per exemple:

- És entre 2,3 i 3,4 punts percentuals inferior al risc de pobresa convencional (és a dir, basat en el llindar de 2021).
- És entre 1,8 i 2,1 punts percentuals inferior al risc de pobresa que es va obtenir per a l'any 2020 amb aquesta metodologia d'ancoratge.
- És entre 3,5 i 2,4 punts inferior al risc de pobresa que hi havia l'any de referència en què hem ancorat el llindar, és a dir, l'any 2017.

Gràfic 32. Persones afectades per la pobresa (en milers) amb el llindar de pobresa ancorat el 2017 (amb evolució de l'IPC i sense). Catalunya. Onades 2017-2021 (anys 2016-2020)

Font: elaboració pròpia a partir de l'Enquesta de condicions de vida (EU-SILC)

Gràfic 33. Proporció de persones afectades per la pobresa amb el llindar de pobresa ancorat el 2017 (amb evolució de l'IPC i sense). Catalunya. Onades 2017-2021 (anys 2016-2020)

Font: elaboració pròpia a partir de l'Enquesta de condicions de vida (EU-SILC)

5.4 DISMINUCIÓ DE LA INTENSITAT DE LA POBRESA

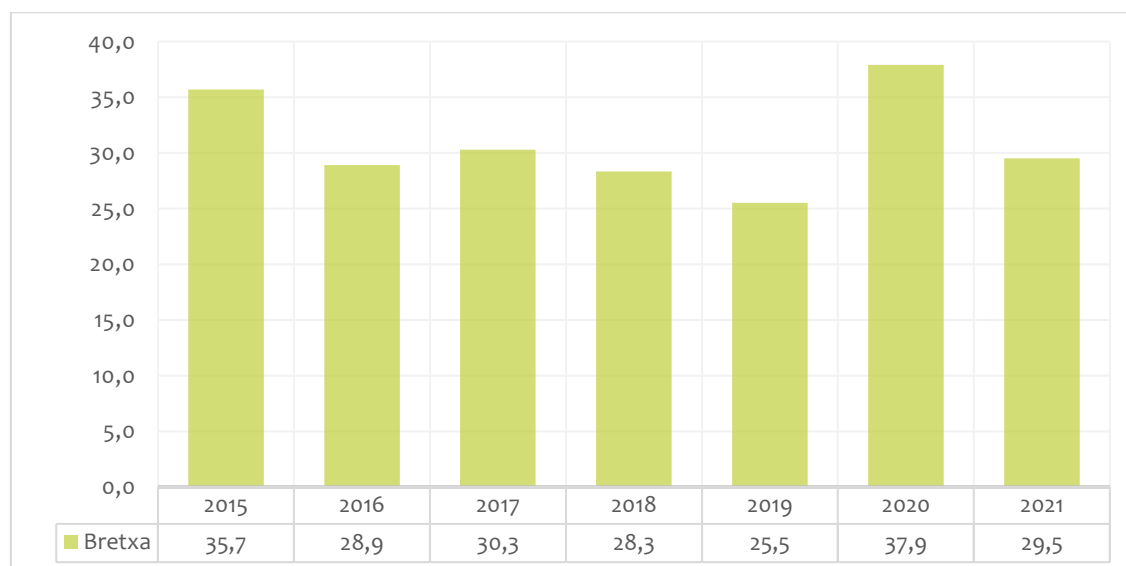
Les dades que hem mostrat fins ara fan referència al volum de persones en situació de pobresa respecte al total de població. Ara ens interessa avaluar la intensitat d'aquesta pobresa. Per fer-ho, mesurem la bretxa de pobresa, és a dir: la distància entre la renda mediana de la població en risc de pobresa i el llindar de pobresa:

Bretxa de pobresa

$$= \frac{(\text{Renda mediana de la població en risc de pobresa} - \text{Llindar de pobresa})}{\text{Llindar de pobresa}} \times 100$$

Després de l'any 2020, en què la intensitat de la pobresa va assolir el seu màxim (37,9%), les dades de l'any 2021 reflecteixen uns registres més ortodoxos tenint en compte l'evolució en els darrers anys. Concretament, la bretxa se situa en el 29,5% del llindar, amb una caiguda inusual de fins a 8,4 punts.

Gràfic 34. Bretxa (intensitat) de pobresa. Catalunya. Onades 2015-2021 (anys 2014-2020)

Font: elaboració pròpia a partir de l'Enquesta de condicions de vida (EU-SILC)

El gràfic 35 mostra la reducció de la distància entre els ingressos de les persones en situació de pobresa i el llindar de pobresa durant l'any 2021. La renda mediana de la

població en situació de pobresa (que és l'indicador de referència per al càlcul de la intensitat de la pobresa) va augmentar 907 euros en un any, un creixement insòlit després de la caiguda de gairebé 900 euros de l'any anterior, mentre que el llindar de pobresa, com sabem, es va reduir lleugerament (en 69 euros, concretament). Així doncs, la diferència de la sortida de la pobresa va passar dels 4.310 euros per unitat de consum als 3.334, en només un any.

A més de la reducció de la bretxa de la pobresa, també disminueixen les desigualtats internes. El rang interquartílic (la distància entre els percentils 25 i 75 en els ingressos de la població en situació de pobresa) es torna a escurçar, després de dos anys de creixement intens. L'any 2021 se situa en 3.821 euros, una reducció de més del 20% respecte als registres de 2020.

Tot això és conseqüència de l'increment dels ingressos de la població en risc de pobresa i, sobretot, de la població situada als trams inferiors. La renda mediana s'ha situat en 7.963 euros per unitat de consum (907 euros més que l'any anterior) mentre que el percentil 25 encara ha crescut amb més intensitat: s'ha situat en 5.798 euros per unitat de consum, gairebé 1.300 més que l'any 2020.

Gràfic 35. Mediana, mitjana i percentils 25 i 75 de la renda per unitat de consum entre les persones en situació de pobresa. Catalunya. Onades 2015-2021 (anys 2014-2020)

Font: elaboració pròpia a partir de l'Enquesta de condicions de vida (EU-SILC)

5.5 GAIREBÉ DOS MILIONS DE PERSONES AFECTADES PEL NOU INDICADOR DE POBRESA O EXCLUSIÓ SOCIAL

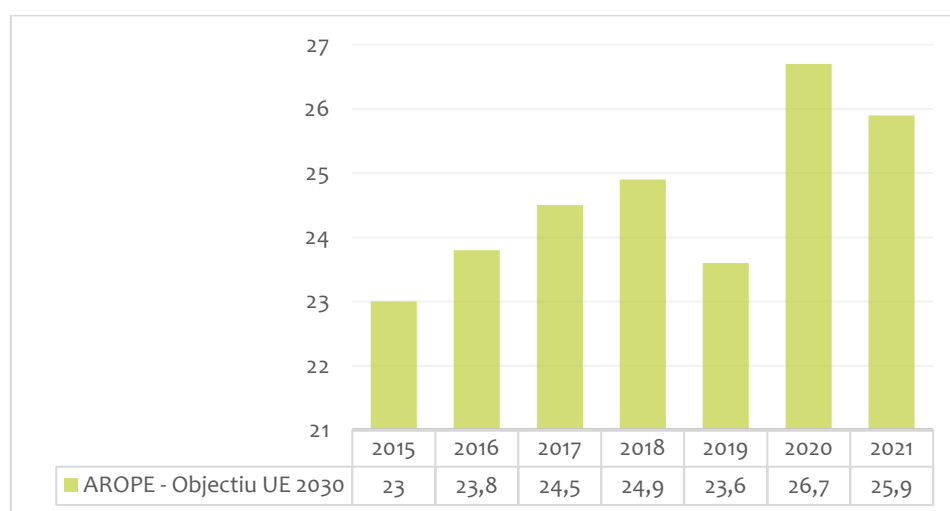
El Consell Europeu va crear l'indicador de pobresa o exclusió social AROPE en el marc de l'estratègia Europa 2020 amb l'objectiu és disposar d'un indicador complementari al de pobresa monetària, que incorporés també les persones que viuen en llars afectades per privació material greu o per baixa intensitat de treball. En conseqüència, la seva prevalença mai pot ser inferior a la de la pobresa monetària.

L'any 2021, l'indicador va canviar la metodologia de les dimensions de privació material greu i de baixa intensitat de treball. La primera, que ara passa a denominar-se privació social i material greu, apareix quan es pateix una falta d'almenys 7

elements de privació sobre un llistat de 13.¹ Pel que fa a la intensitat de treball, el canvi consisteix en un ajustament de les edats de càlcul. En aquest treball mostrem els resultats d'aquesta nova versió de l'indicador AROPE, corresponent a l'objectiu UE 2030, tant per als resultats de l'any 2021 com, retrospectivament, per a la sèrie temporal anterior.

El 2021, gairebé 2 milions de persones es trobaven en risc de pobresa o exclusió social a Catalunya i representaven, per tant, més d'una de cada quatre persones (25,9%). La reducció respecte a les dades de 2020 és substancial, tant en números absoluts (uns 57.000 casos menys) com en relatius (0,8 punts menys). Malgrat això, els registres de 2021 continuen sent substancialment superiors als dels anys anteriors: per exemple, és 1,9 punts superior a la mitjana del quinquenni 2015-2019.

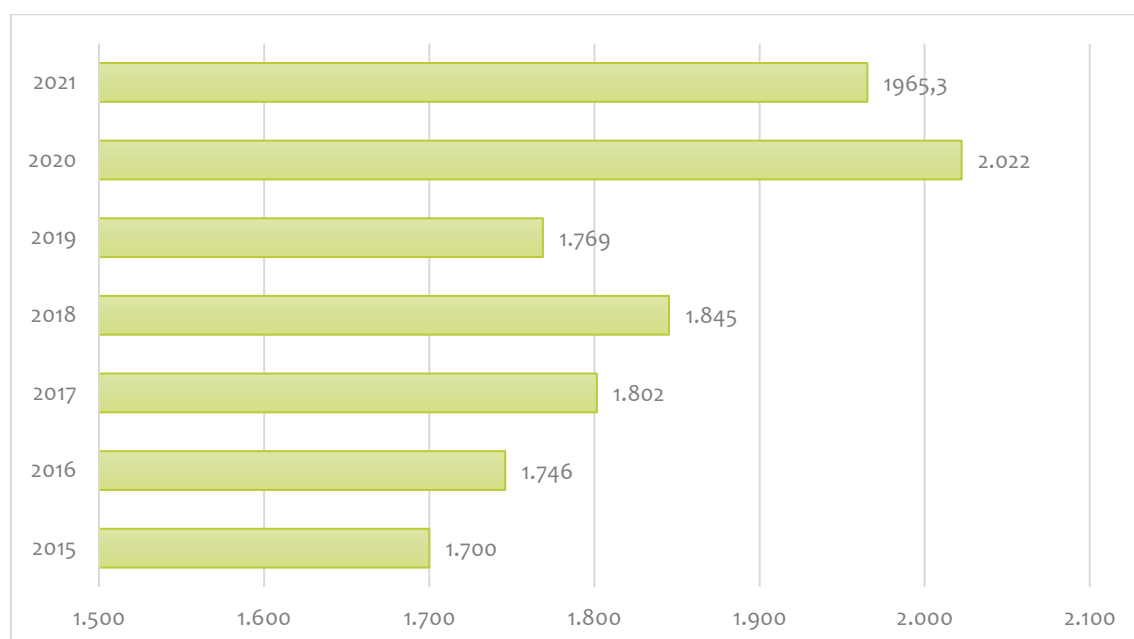
Gràfic 36. Proporció de persones en situació de risc de pobresa o exclusió social (AROE, Objectiu UE 2030). Catalunya. Onades 2015-2021 (anys 2014-2020)

Font: elaboració pròpia a partir de l'Enquesta de condicions de vida (EU-SILC)

¹ Aquests 13 elements són: no poder anar de vacances almenys una setmana l'any; no poder fer un àpat de carn, pollastre o peix (o l'equivalent vegetarià) almenys cada dos dies; no poder mantenir l'habitatge a una temperatura adequada; no poder afrontar despeses imprevistes; no poder pagar sense endarreriments despeses relacionades amb l'habitatge (hipoteca o lloguer, rebuts de gas, comunitat...) o de compres ajornades; no poder comprar un cotxe; no poder substituir mobles vells o fets malbé; no poder substituir la roba feta malbé; no poder disposar de dos parells de sabates o d'un parell adequat per a l'època de l'any; no poder-se reunir amb amics/familiars per dinar o prendre alguna cosa almenys un cop al mes; no poder participar regularment en activitats d'oci; no poder gastar una petita quantitat de diners en si mateix; no poder disposar de connexió a Internet.

Gràfic 37. Persones en situació de risc de pobresa i exclusió social (AROPE, Objectiu UE 2030) (en milers). Catalunya. Onades 2015-2021 (anys 2014-2020)

Font: elaboració pròpia a partir de l'Enquesta de condicions de vida (EU-SILC)

A Catalunya, l'indicador AROPE està en bona part determinat pels resultats de pobresa monetària, que està present en gairebé quatre de cada cinc casos (77,2% sobre el total de persones afectades), ja sigui de manera exclusiva o en combinació amb algun dels altres dos indicadors. La privació social i material greu passa a ser la segona dimensió més generalitzada (34,7% sobre el total de persones afectades) i la baixa intensitat de treball és la menys generalitzada (29,3%).

Com s'observa a la taula 5, pràcticament tots els indicadors han experimentat una lleugera millora, en el sentit de menor afectació, respecte als registres de l'any 2020. Tanmateix, continuen sent uns resultats elevats en comparació amb els anys previs.

Taula 5. Interseccions entre pobresa monetària, baixa intensitat laboral i privació social i material greu. Catalunya. Onades 2015-2021 (anys 2014-2020)

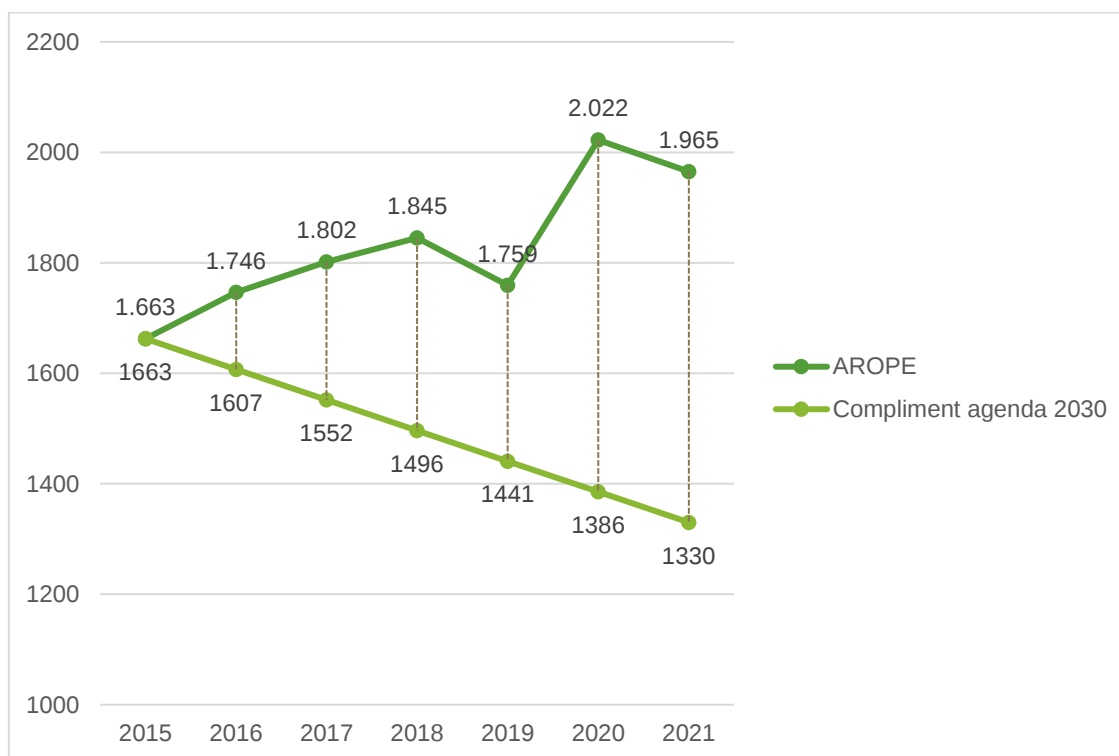
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Només pobresa	12	11,9	13,1	15,3	12,9	13,2	11,7
Només privació social i material greu	1,2	2,6	2,2	1,7	1,8	2,2	3,1

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Només baixa intensitat laboral	2,3	1,9	2,1	1,5	2,1	2,6	2,6
Pobresa i privació social i material greu	2,6	3,4	2,4	3,3	2,3	3,4	3,6
Pobresa i baixa intensitat laboral	2,3	2,4	3,3	1,4	2,1	3,1	2,7
Privació social i material greu i baixa intensitat laboral	0	0,2	0,2	0,3	0	0,3	0,3
Les tres dimensions	2,1	1,6	1,2	1,3	2,1	2,1	2
Total pobresa	19	19,3	20	21,3	19,4	21,8	20
Total privació social i material greu	5,9	7,8	6	6,6	6,2	8	9
Total baixa intensitat laboral	6,7	6,1	6,8	4,5	6,3	8,1	7,6
Total una afectació	15,5	16,4	17,4	18,5	16,8	18	17,4
Total dues afectacions	4,9	6	5,9	5	4,4	6,8	6,6
Total AROPE (Objectiu UE 2030)	23	23,8	24,5	24,9	23,6	26,7	25,9

Font: elaboració pròpia a partir de l'Enquesta de condicions de vida (EU-SILC)

Com hem indicat, el nou indicador AROPE sorgeix en el marc de l'agenda 2030, que estableix l'objectiu de reduir a la meitat els registres de pobresa respecte als de l'any 2015. A Catalunya, això significaria que l'any 2021 el volum de població afectada per aquest nou indicador AROPE hauria de ser d'1.330.000 persones. Això no obstant, l'evolució de l'indicador en aquests darrers anys s'ha anat allunyant d'aquest objectiu. La millora registrada l'any 2021 tan sols ha servit per atenuar molt lleugerament (en uns 2.000 casos) la distància respecte a aquest objectiu. L'any 2021, la distància és de 635.000 persones més que el volum estimat de persones afectades per situar-se en la línia d'assolir aquest objectiu (1.330.000 persones).

Gràfic 38. Persones afectades (en milers) per la taxa AROPE (Objectiu UE 2030) i valors necessaris per al compliment de l'agenda 2030. Onades 2015-2021 (anys 2014-2020)

5.6 MINVA DE LA POBRESA EXTREMA I LLARS SENSE INGRESSOS A NIVELLS DE PREPANDÈMIA

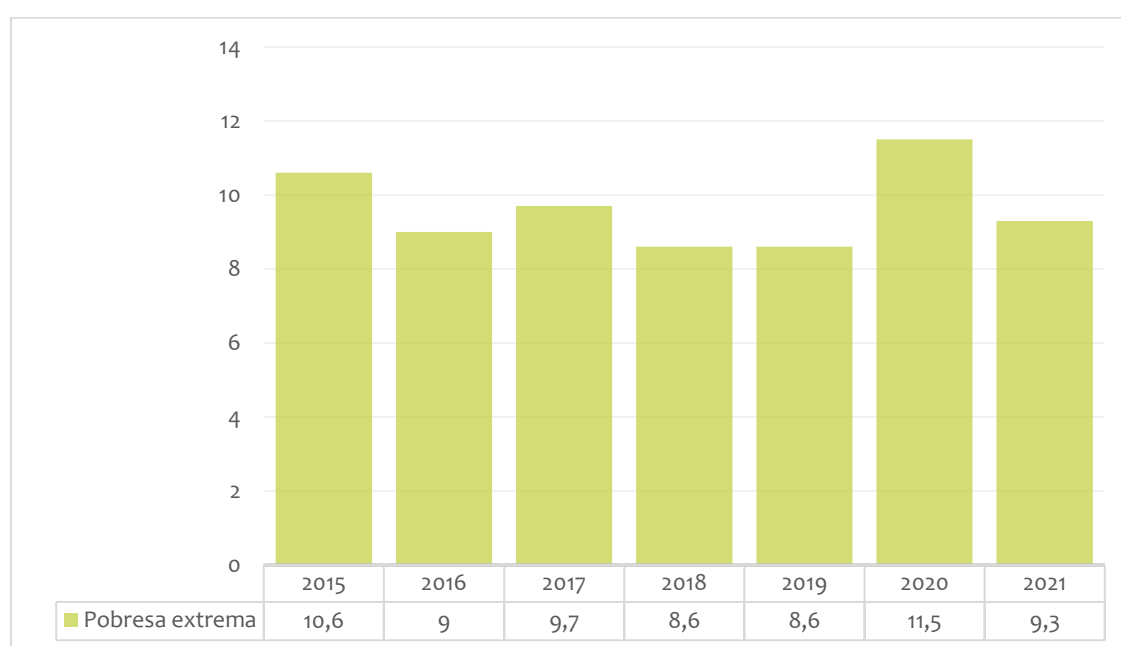
El càlcul convencional del risc de pobresa es basa en el llindar del 60% de la renda mediana per unitat de consum. Un complement a aquest model, i que ja hem seguit en edicions anteriors, consisteix a avaluar la proporció de població que es troba per sota d'un llindar inferior, que habitualment se situa en el 40% de la renda mediana per unitat de consum, i que identifica la població en situació de pobresa extrema.² A Catalunya, el llindar de pobresa extrema és de 7.531 euros anuals per unitat de consum.³

² En ocasions, aquest llindar situat al 40% de la renda mediana equivalent es defineix com a llindar de pobresa greu, en comptes d'extrema (reduït, en aquests casos, al 25% de la renda mediana).

³ Aquesta quantitat equival als ingressos màxims que determinen que una llar formada per una persona adulta que viu sola es troba en risc de pobresa extrema. Per a altres tipus de llars, el llindar varia segons la composició de la llar, a partir de l'escala modificada de l'OCDE. Per exemple: per a una llar formada per una persona adulta

L'any 2021, el 9,3% de la població catalana (equivalent a 701.300 persones) es troba en risc de pobresa extrema. De la mateixa manera que hem observat en altres indicadors de pobresa, el comportament de la pobresa extrema també ha presentat una atenuació notable després dels elevats resultats de l'any 2020, en què es van assolir els registres màxims del sexenni (i gairebé de la dècada, només per darrere de l'any 2014).

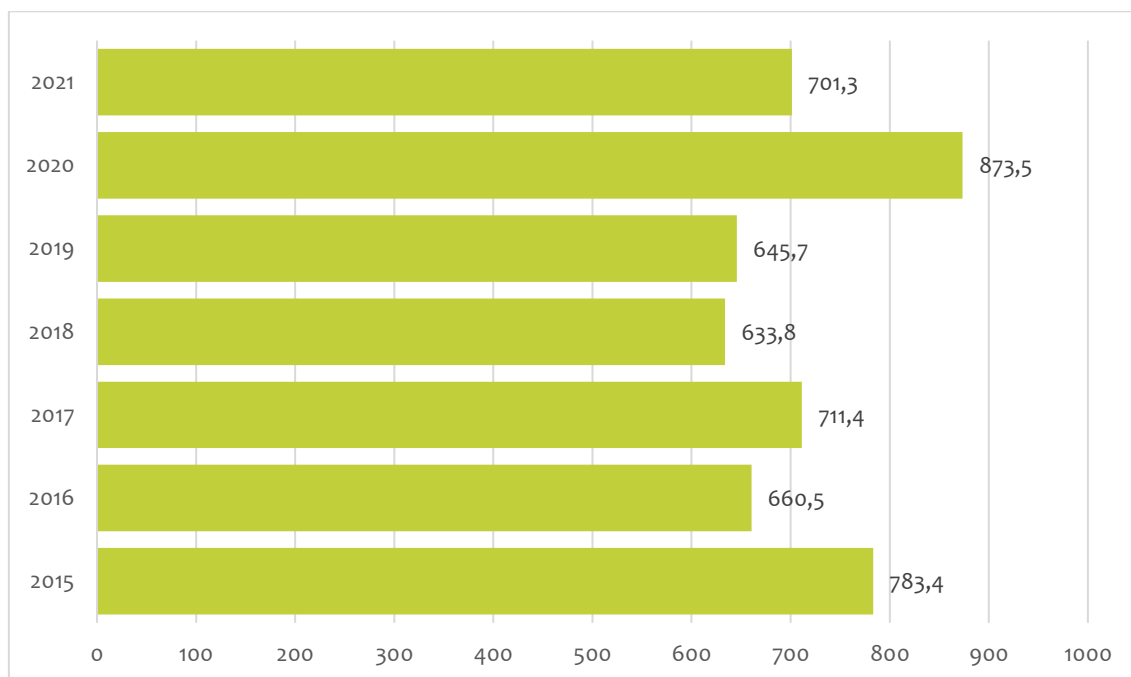
Gràfic 39. Proporció de persones en situació de pobresa extrema. Catalunya. Onades 2015-2021 (anys 2014-2020)

Font: elaboració pròpia a partir de l'Enquesta de condicions de vida (EU-SILC)

i un infant el líndar és de 9.790 euros anuals; per a dues persones adultes és d'11.297 euros anuals, per a dues persones adultes i un infant és de 13.556 euros anuals i per a dues persones adultes i dos infants és de 15.816 euros anuals.

Gràfic 40. Persones en situació de pobresa extrema (en milers). Catalunya. Onades 2015-2021 (anys 2014-2020)

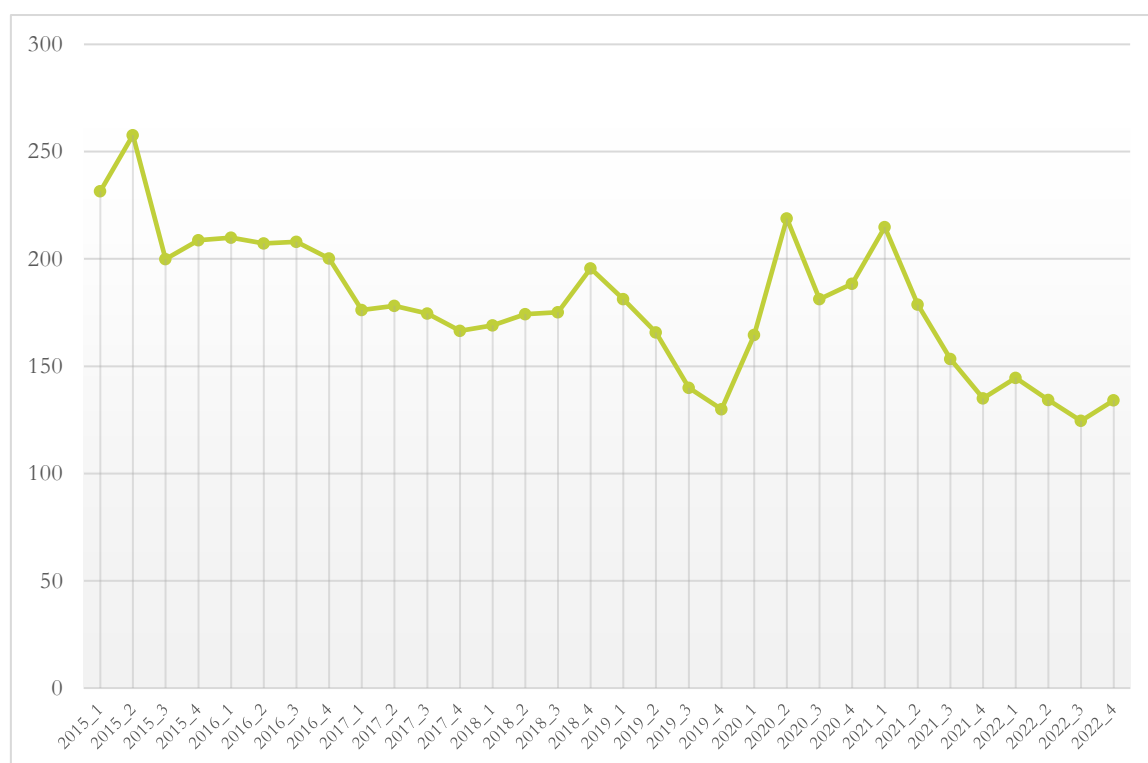
Font: elaboració pròpia a partir de l'Enquesta de condicions de vida (EU-SILC)

Una altra font d'informació disponible a l'hora d'avaluar els casos més greus de pobresa (excloent el sensellarisme) és l'Enquesta de població activa. Tot i que no ofereix dades suficients sobre alguns indicadors de renda, sí que dona informació de la població que viu en llars sense ingressos (tot i que d'una manera relativament poc restrictiva: es consideren llars sense ingressos aquelles que no reben cap salari, ni prestació de desocupació ni pensions de jubilació o incapacitat, independentment de si reben ingressos d'alguna altra font, com ajudes provinents de familiars). A més, té l'avantatge d'oferir dades més recents, fins al quart trimestre de 2022, un aspecte que sense dubte és un avantatge en períodes amb un dinamisme social i econòmic tan acusat com els actuals.

Les dades evidencien que la millora econòmica després de la crisi financera va influir en un descens prolongat del nombre de persones que vivien en llars sense cap ingrés a Catalunya. Tret d'excepcions puntuals (com l'any 2018), la pandèmia va colpejar amb força aquest indicador: els dos primers trimestres de 2020, el nombre de persones que vivien en llars sense ingressos a Catalunya va créixer prop d'un 70%, fins

a les 218.800 persones afectades del segon trimestre de 2020. Des de llavors, la tendència general ha estat la recuperació (excepte un nou pic registrat el primer trimestre de 2021: 214.800 persones) i el darrer trimestre de l'any 2022 es va tancar amb 134.100 persones afectades, equivalent a la situació immediatament anterior a la pandèmia.

Gràfic 41. Població (en milers) que viu en llars sense ingressos. Catalunya. Anys 2015-2022. Dades trimestrals

Font: elaboració pròpia a partir de l'Enquesta de població activa

5.7 CREIXEMENT DE L'ÍNDEX DE MISÈRIA PER LA PANDÈMIA I EL CONFLICTE A UCRAÏNA

Si bé els indicadors de risc de pobresa monetària i de pobresa o exclusió social (AROPE) són els més utilitzats per mesurar aquests fenòmens, altres propostes també intenten mesurar les dificultats socials d'un territori. Un d'aquests indicadors és el conegut com a índex de misèria, creat per l'economista Arthur Okun i que consisteix en la suma dels nivells d'inflació i de la taxa d'atur. L'avantatge respecte

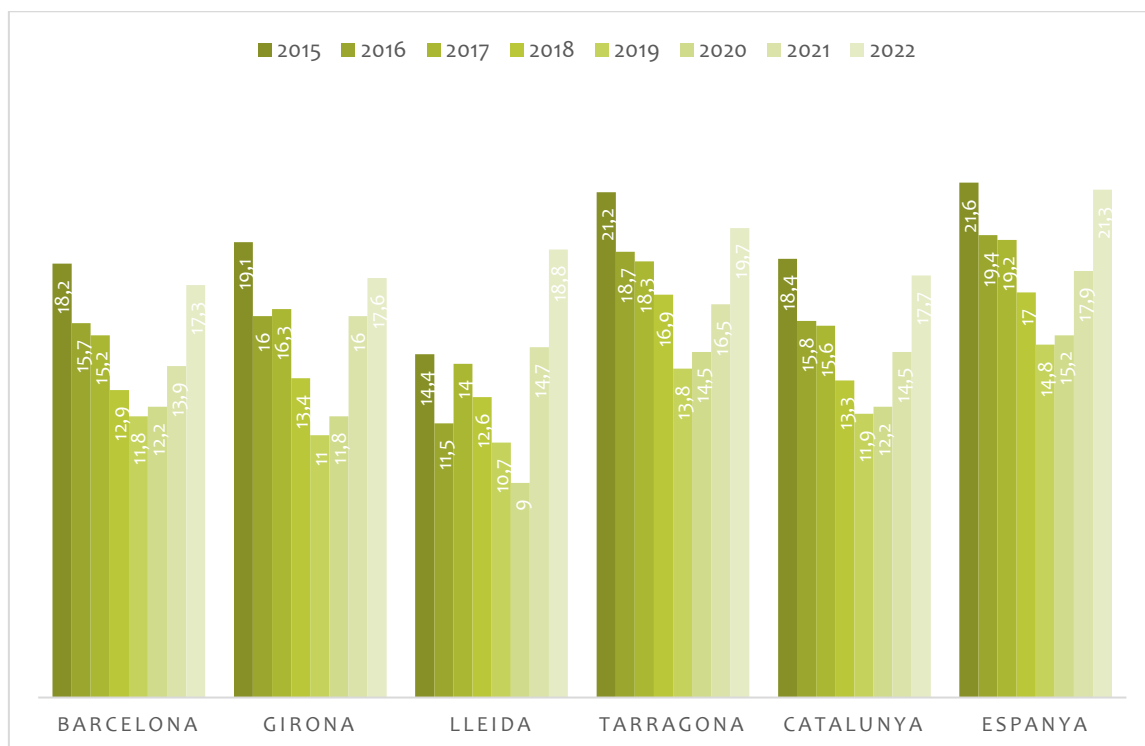
als altres dos indicadors és que tant la inflació com la taxa d'atur tenen un calendari d'actualització més dinàmic que les dades de renda i, per tant, ja podem avaluar els resultats postpandèmia.

Com s'observa al gràfic 42, l'índex de misèria es redueix dels 18,4 als 11,9 punts en el quinquenni 2015-2019. Aquesta caiguda, un 35%, s'explica pel context socioeconòmic, amb una inflació moderada i una millora progressiva de l'ocupació. Amb l'arribada de la pandèmia la tendència va canviar de signe. L'any 2020, l'índex de misèria creix per primera vegada en la sèrie estudiada (tres dècimes, fins als 12,2 punts), a causa de l'increment de la taxa d'atur (d'un 11% a un 12,6%), que superar la caiguda de la inflació característica dels primers mesos de pandèmia (-0,4 punts interanuals). L'any 2021 es consolida aquesta nova tendència a l'alça, si bé canvia el component principal: la taxa d'atur tornar a minvar (11,6% l'any 2021) però la inflació creix de manera intensa (2,9% interanual). Això s'intensifica l'any 2022, en què l'índex ja assoleix els 17,7 punts i registra el creixement més alt de la sèrie temporal estudiada (3,2 punts respecte al 2021, que en el seu moment ja va marcar el creixement més intens fins llavors).

Aquest comportament es reproduïx en les quatre demarcacions, amb una caiguda de l'índex de misèria entre 2015 i 2019 (que a Lleida es va allargar fins al 2020, perquè l'atur també es va reduir aquell any) i un augment intens des de l'esclat de la pandèmia. L'any 2022, la demarcació de Tarragona és la que presenta un índex de misèria més elevat (19,7 punts), seguida de Lleida (18,8 punts), Girona (17,6 punts) i Barcelona (17,3 punts).

En darrer terme, la comparativa amb el conjunt de l'Estat indica que, en tots els anys estudiats i per a totes les demarcacions, l'afectació és inferior a la de l'Estat espanyol, que tanca l'any 2022 en 21,3 punts.

Gràfic 42. Índex de misèria. Demarcacions de Barcelona, Girona, Lleida i Tarragona. Catalunya. Espanya. Anys 2015 a 2022

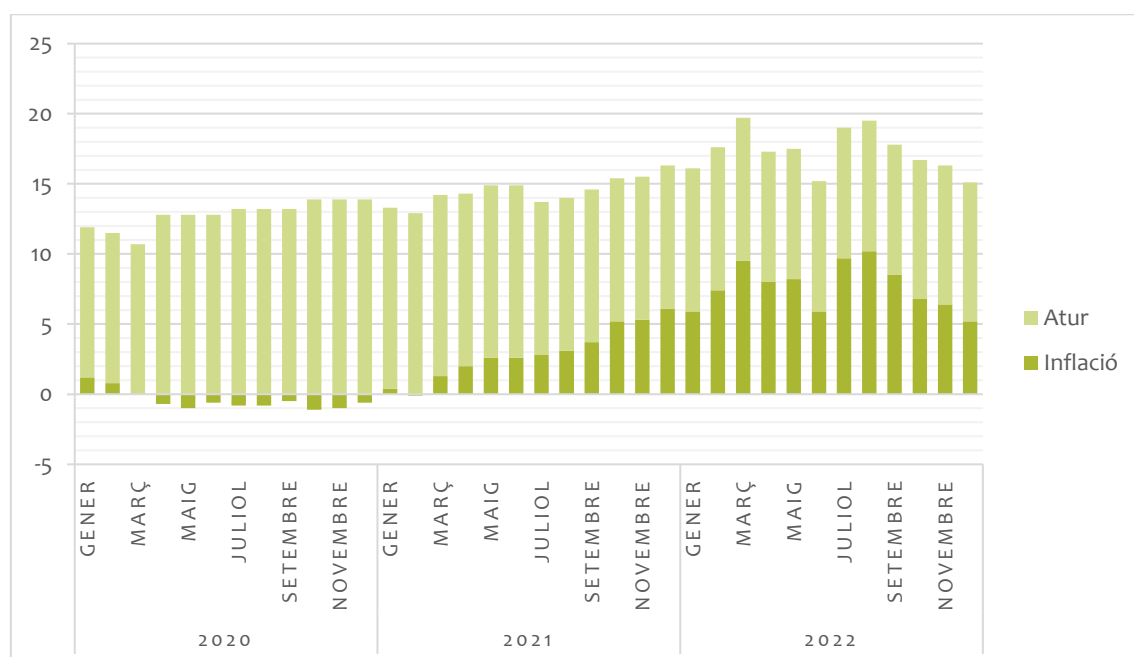

Font: elaboració pròpia a partir de l'Enquesta de població activa i l'INE

A més de les mitjanes anuals, les dades mensuals permeten aproximar-nos a l'efecte que té l'escalada de la inflació durant el primer trimestre de 2022.

El gràfic 43 mostra que, durant la segona meitat de l'any 2022, l'índex de misèria entra en un comportament recessiu, que s'explica per l'alentiment en el ritme de la inflació interanual (aquest és un aspecte tècnic a tenir en compte, ja que la inflació es compara a nivell interanual i, per tant, el fort augment de l'any anterior genera que els posteriors creixements siguin més febles).

Gràfic 43. Índex de misèria, segons components. Catalunya. Gener de 2020 - setembre de 2022

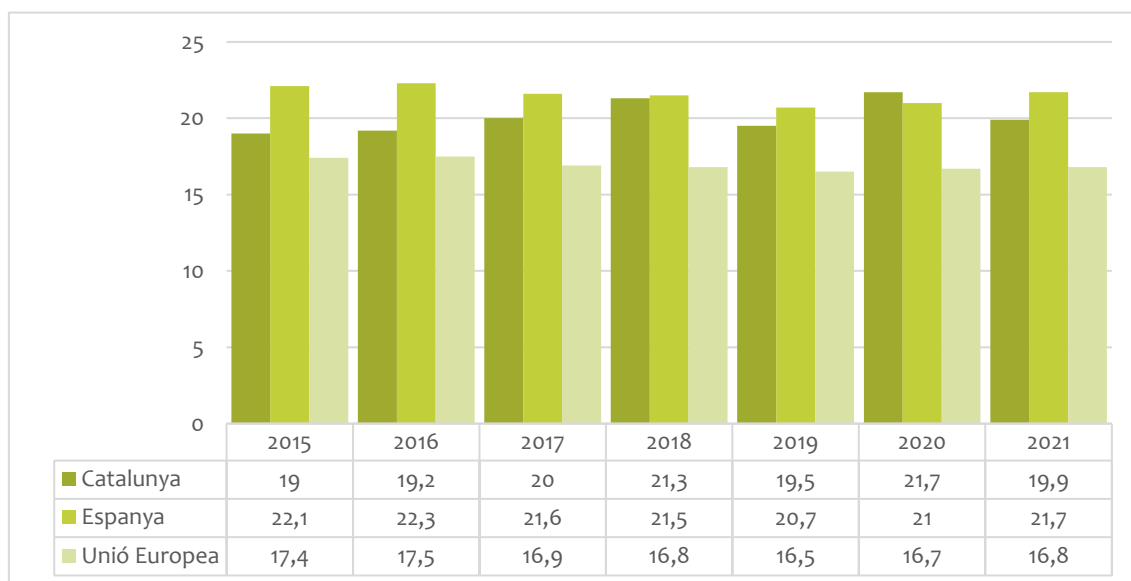
Nota: les dades d'atur són trimestrals.

Font: elaboració pròpia a partir de l'Enquesta de població activa i l'INE

5.8 MALGRAT LA MILLORA, DADES DE POBRESA ENTRE LES MÉS ALTES DE LA UE

El registre de pobresa monetària de l'any 2021 a Catalunya (19,9%) continua sent superior a la mitjana comunitària (16,8%). En tot cas, la notable millora respecte a l'any 2020 ha permès reduir-ne la distància, ja que l'indicador comunitari s'ha mantingut estable. L'any 2020 la distància era de 5,1 punts percentuals (mai havia estat tan àmplia i, de fet, va ser un aspecte extraordinari donat que la mitjana en els cinc anys anteriors havia estat de 2,8 punts percentuals), mentre que l'any 2021 és de 3,1 punts percentuals, un resultat que s'adequa al comportament habitual dels darrers anys.

Gràfic 44. Risc de pobresa. Catalunya, Espanya i Unió Europea. Onades 2015-2021 (anys 2014-2020)

Font: elaboració pròpia a partir de l'Enquesta de condicions de vida (EU-SILC)

En tot cas, Catalunya es manté en uns nivells de pobresa similars als dels països de l'est i del sud d'Europa. Per exemple, les dades de l'any 2015 mostraven que 10 dels 27 països comunitaris tenien un risc de pobresa més alt que el de Catalunya (entre els quals, tots els de l'est d'Europa, excepte Polònia, i també països del sud com Portugal, Espanya, Itàlia i Grècia). L'any 2019 encara eren 7 els països amb uns registres més alts (també de l'est europeu i mediterranis), i l'any 2020 ja només ho eren 2 (Romania i Bulgària). El 2021, gràcies a aquesta davallada en el risc de pobresa, Catalunya ha recuperat posicions i, tal com mostra el gràfic 47, són set els països comunitaris amb un registre de pobresa més elevat: Letònia, Romania, Bulgària, Espanya, Estònia, Itàlia i Lituània.

Les principals variacions en una perspectiva comunitària es presenten en dues direccions:

- a) En el sentit de millora dels resultats de pobresa, de manera compartida amb els casos de Bulgària, Finlàndia o Bèlgica, en què el risc de pobresa s'ha reduït entre 1,4 i 1,7 punts percentuals.

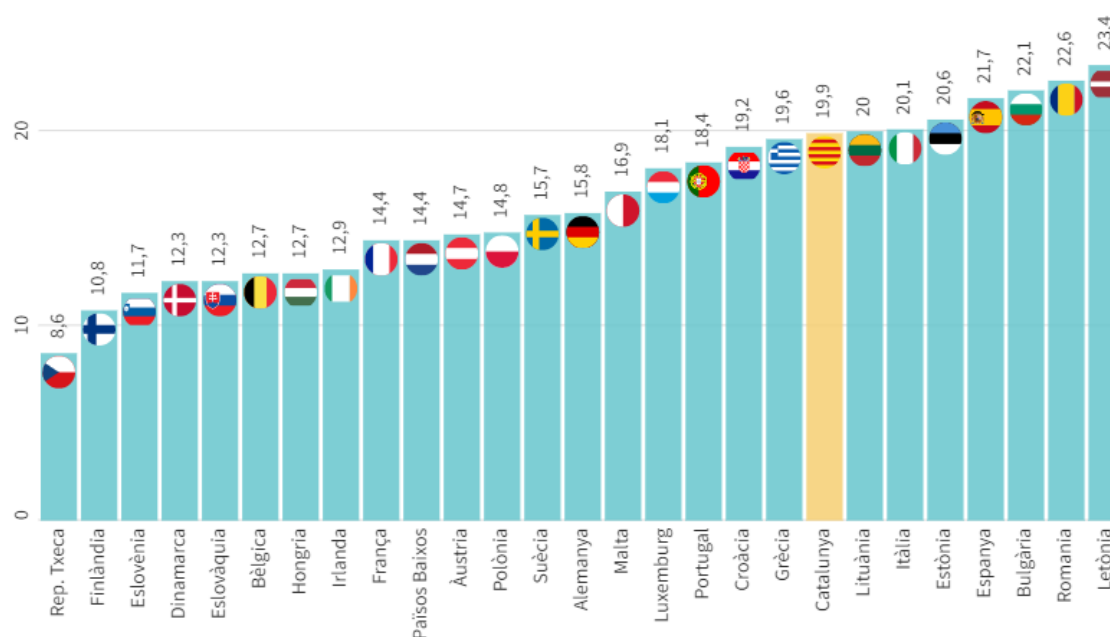
Per tant, la intensitat del descens del registre de pobresa a Catalunya (que és d'1,8 punts percentuals) amb les dades del primer any de pandèmia és inusual a la UE i cap país l'ha assolit.

Gràfic 45. Mapa del risc de pobresa. Catalunya i països comunitaris. Onada 2021 (any 2020)

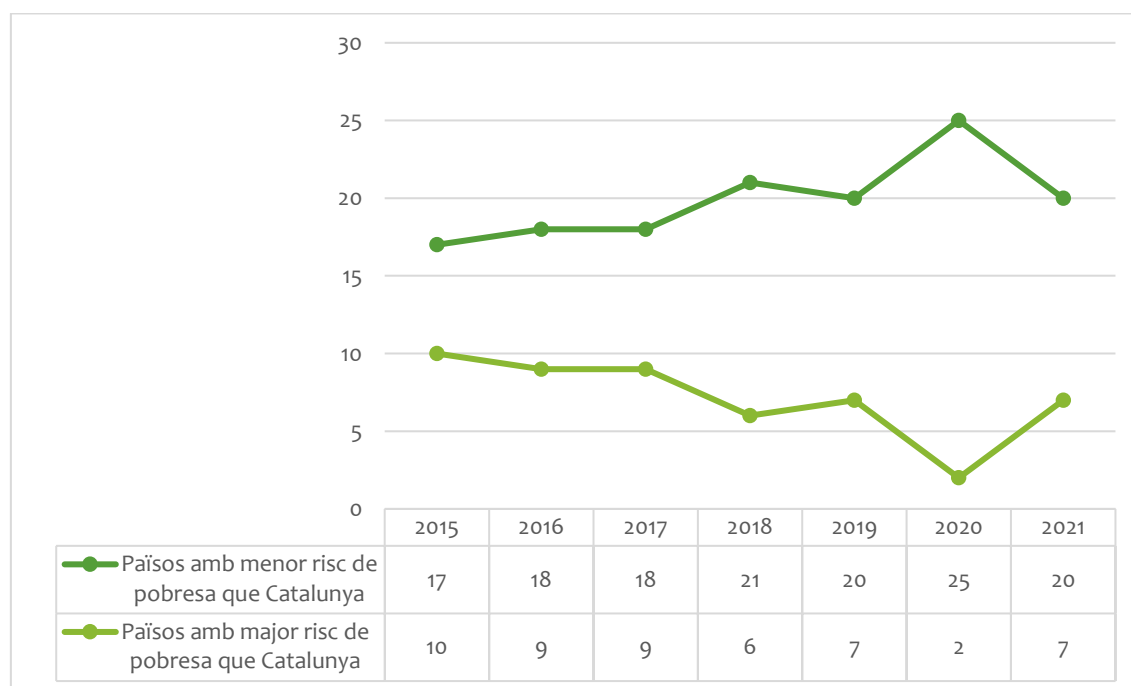
POBRESA I EXCLUSIÓ SOCIAL / 82

Gràfic 46. Risc de pobresa. Catalunya i països comunitaris. Onada 2021 (any 2020)

Font: elaboració pròpia a partir de l'Enquesta de condicions de vida (EU-SILC)

Gràfic 47. Posició de Catalunya segons el risc de pobresa dels països comunitaris. Onades 2015-2021 (anys 2014-2020)

Font: elaboració pròpia a partir de l'Enquesta de condicions de vida (EU-SILC)

Com s'alertava a l'edició anterior d'aquesta diagnosi, cal introduir un aclariment en la interpretació dels resultats: el fet que Catalunya tingui un risc de pobresa proper, per exemple, al de Lituània (amb una sola dècima de diferència), no vol dir que el nivell de vida sigui equivalent. El mètode de càlcul del risc de pobresa es basa en el llindar propi de cada territori en un any concret, per tant, això dificulta la comparació directa entre diferents territoris (si el que es vol és comparar un mateix nivell de vida), ja que els llindars també són diferents. A títol d'exemple, el risc de pobresa a Catalunya seria del 5,2% amb el llindar de pobresa de Lituània (que és el país més pròxim en el registre de pobresa) i del 4,8% amb el llindar de pobresa de Letònia (que és el país amb el registre de pobresa més elevat). Al costat oposat de la balança, passa el mateix. Si comparem directament els països amb un nivell de renda més elevat, el volum de població en situació de pobresa a Catalunya passa a ser substancialment superior al registrat amb el llindar català. En aquest cas, a Catalunya el risc de pobresa seria del 35,8% amb el llindar de pobresa de Finlàndia.

5.9 SINGULARITAT DE LA DISTRIBUCIÓ DE LA POBRESA EN PERFILS A CATALUNYA

Com hem analitzat fins aquí, Catalunya presenta un risc de pobresa superior a la mitjana comunitària i això és un fet habitual. Ara centrarem l'atenció a identificar si la distribució del risc de pobresa segons perfils sociodemogràfics s'assimila a la mitjana comunitària (fet que indicaria que el risc de pobresa és una qüestió de volum) o presenta diferències (això introduiria matisos en relació amb el repartiment de l'afectació).

El gràfic 48 sintetitza aquesta informació. S'hi aprecia que, globalment, a Catalunya i la UE els perfils de major i de menor risc coincideixen, però en varia la intensitat. En concret, Catalunya presenta un risc de pobresa substancialment superior a la mitjana comunitària en tot allò que fa referència a la infància:

- Infants de 0 a 15 anys, amb un risc de pobresa del 29,3% a Catalunya i del 19,2% a la UE.

- Llars monoparentals, amb un risc de pobresa del 51,9% a Catalunya i del 32,9% a la UE.
- Llars formades per una parella d'adults i tres o més infants, amb un risc de pobresa del 51,6% a Catalunya i del 26,5% a la UE.

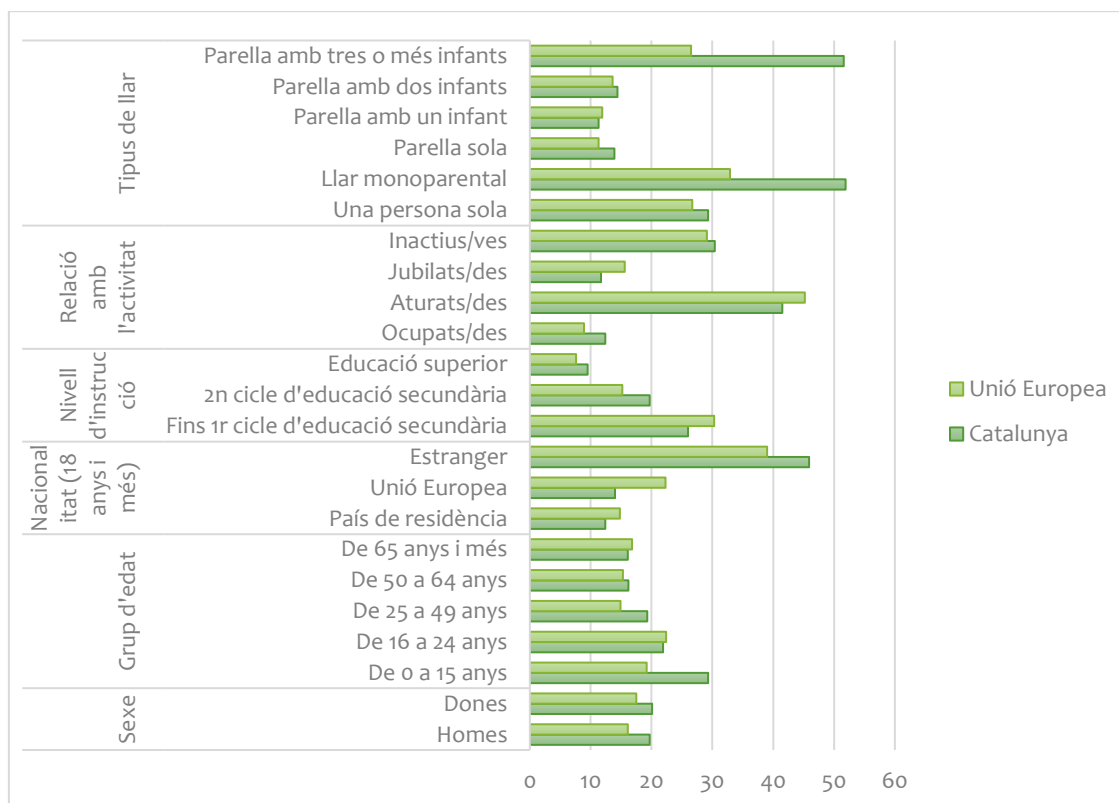
Per tant, uns nivells de pobresa elevats vinculats a la infància no ho són només en la comparativa, per exemple, amb la resta de grups d'edat o de tipologies de la llar, sinó que també són alts en la comparació amb els nivells de pobresa infantil a la UE. De fet, el risc de pobresa entre la infància de 0 a 15 anys només és superior a Romania (29,5%) que a Catalunya (29,3%), mentre que altres països comunitaris aconseguixen uns registres substancialment baixos: a Catalunya la infància té un risc de pobresa tres vegades superior que a Finlàndia (8,9%), Eslovènia (9,8%) i Dinamarca (9,8%).

En aquesta comparativa, el risc de pobresa també és superior, de manera notable, entre la població de nacionalitat estrangera (fora de la UE), en gairebé 7 punts respecte a la mitjana comunitària.

No obstant això, també trobem col·lectius amb un risc de pobresa inferior a la mitjana comunitària. Són, principalment, la població de nacionalitat espanyola (per al registre de la Unió Europea, la nacionalitat del país de residència), la nacionalitat d'un altre país comunitari, el nivell formatiu baix, l'atur i la jubilació. En els primers casos, entra en joc el component migratori. A Catalunya (i al conjunt de l'Estat) i la migració extracomunitària presenta unes vulnerabilitats evidents tant en l'àmbit social com econòmic i això tendeix a frenar l'augment del llindar de pobresa, cosa que afavoreix els altres tipus de nacionalitat. En el cas de la nacionalitat d'algun país comunitari, a Catalunya el risc és substancialment inferior a la mitjana de la Unió Europea (-8,3 punts percentuals, xifra que representa la màxima discrepància) a causa del tipus d'aquest perfil de migració, vinculada sovint a la jubilació o a un nivell adquisitiu elevats. D'altra banda, el menor nivell de pobresa entre la població amb baix nivell formatiu i entre la població jubilada estan vinculats, perquè són característiques perquè comparteix la major part de la població més gran de 65 anys, protegida de les inestabilitats del cicle econòmic per unes prestacions estables i vinculades a l'evolució dels preus.

En la resta de casos els registres s'assimilen al diferencial global en el risc de pobresa entre els dos territoris.

Gràfic 48. Risc de pobresa segons perfils. Catalunya i Unió Europea. Onada 2021 (any 2020)

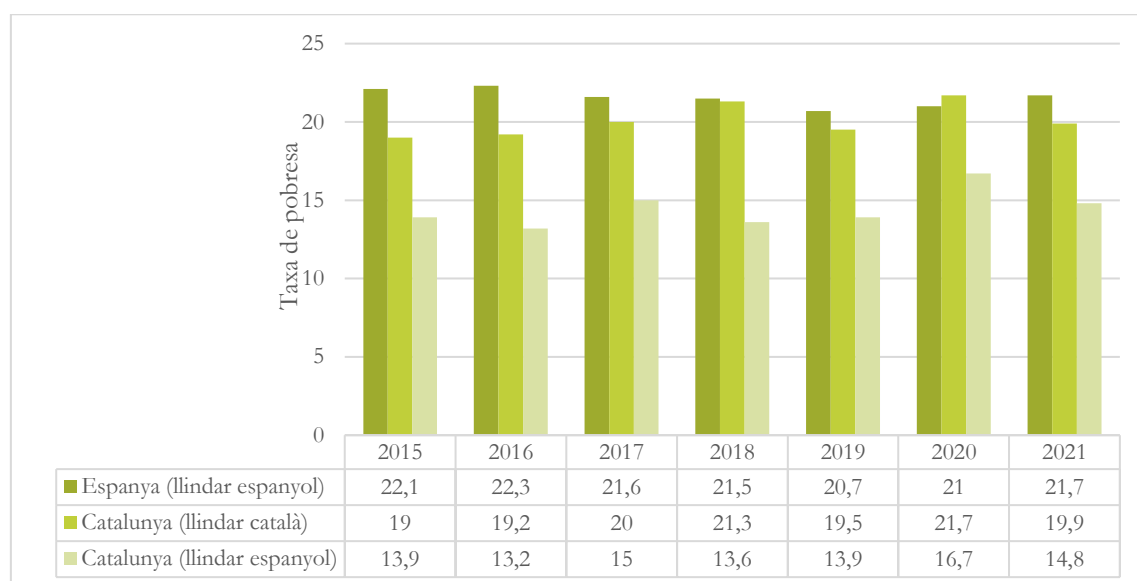
Font: elaboració pròpia a partir de l'Enquesta de condicions de vida (EU-SILC) i EUROSTAT

5.10 NIVELL DE RENDA MÉS ALT, PERÒ NIVELL DE POBRESA INTERN TAMBÉ MÉS ALT

La mateixa divergència que hem identificat a l'hora de comparar el risc de pobresa entre Catalunya i els països comunitaris també es reproduïx en l'àmbit intraestatal, respecte a altres comunitats autònomes.

El risc de pobresa a Catalunya (19,9%) està calculat a partir del llindar propi de Catalunya. No obstant això, amb el llindar conjunt de tot l'Estat (que és més baix, perquè el nivell de renda també ho és), el risc de pobresa a Catalunya passaria a ser substancialment més baix, del 14,8%, lluny del registre del 21,7% del conjunt de l'Estat.

Gràfic 49. Risc de pobresa a Catalunya (amb llindar català i amb llindar espanyol) i a Espanya. Onades 2015-2021 (anys 2014-2020)

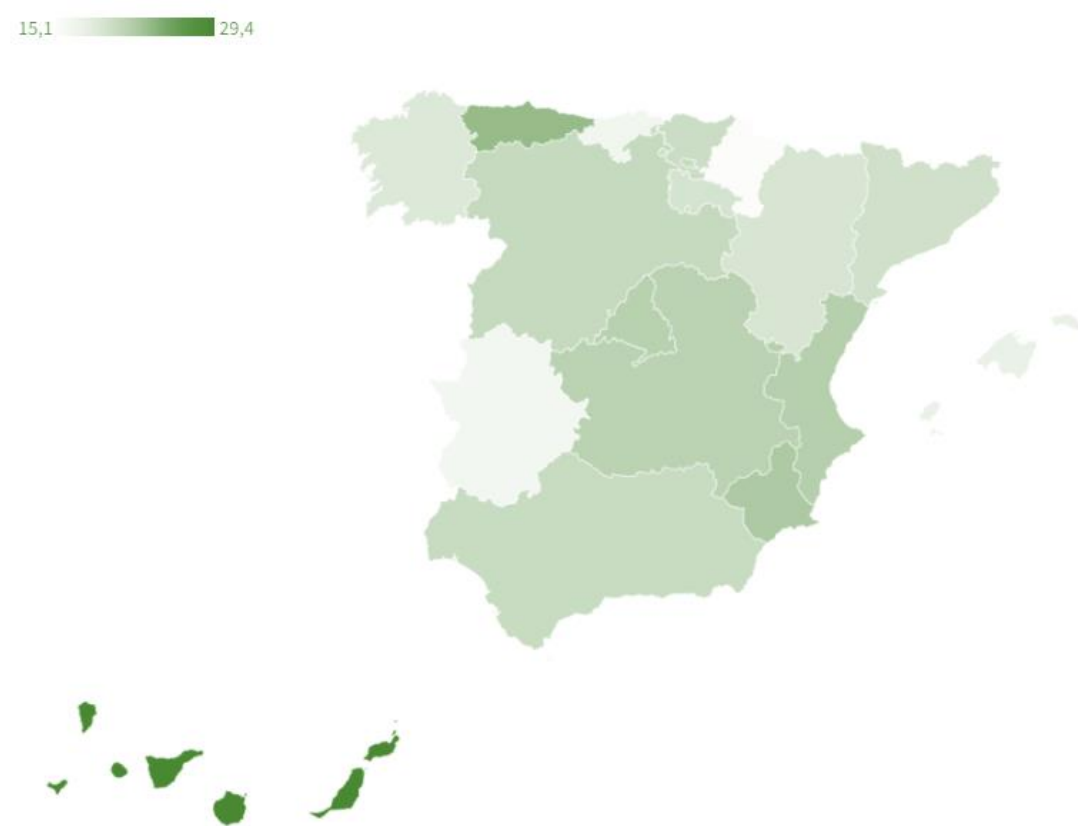

Font: elaboració pròpia a partir de l'Enquesta de condicions de vida (EU-SILC)

Els mapes dels gràfics 50 i 51 permeten observar la diferent ordenació dels registres de pobresa segons quin sigui el llindar que s'utilitza.

Segons el llindar propi de cada comunitat autònoma (gràfic 50), Catalunya es trobaria en una zona intermèdia dins de l'Estat. Hi ha nou comunitats autònomes amb un risc de pobresa superior (ordenades, de més a menys, són: les Illes Canàries, amb un registre del 29,4%, Astúries, Múrcia, València, Madrid, Castella-la Manxa, Castella i Lleó, Andalusia i el País Basc), mentre que n'hi ha set amb una menor afectació (la que menys és Navarra, amb un 15,1%).

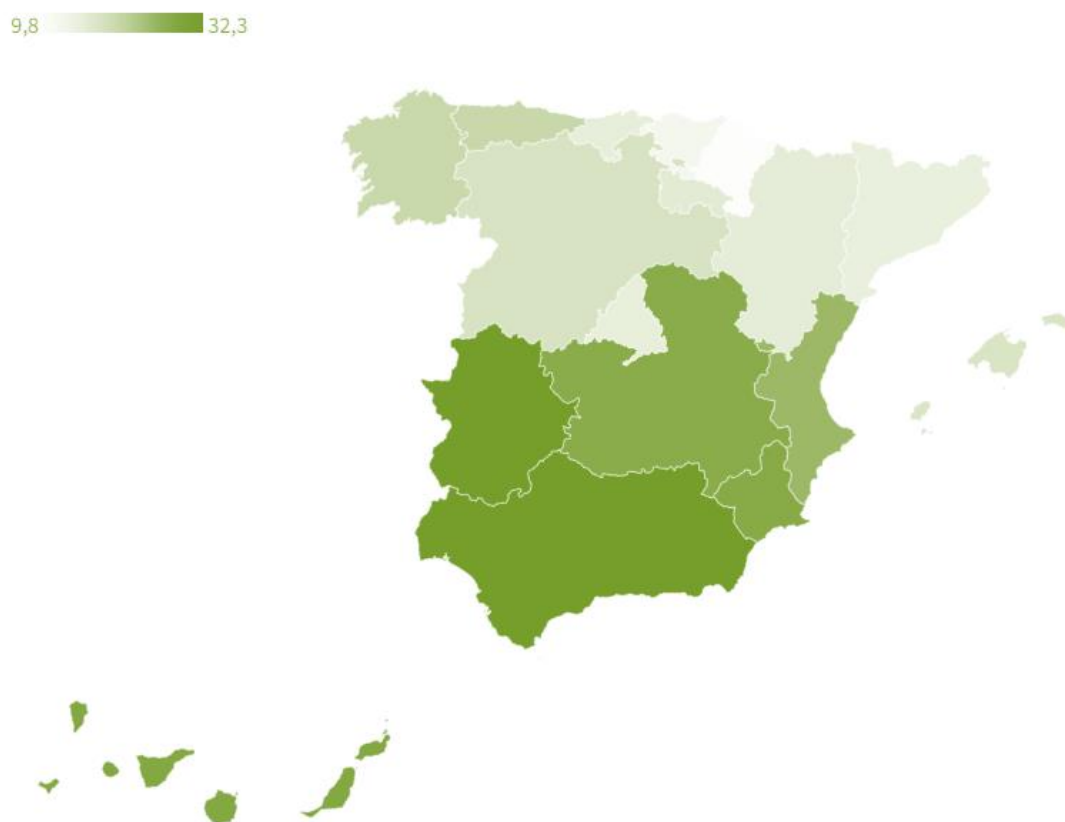
Gràfic 50. Mapa del risc de pobresa a Espanya, per comunitats autònomes. Llindars propis de cada CA. Onada 2021 (any 2020)

Font: elaboració pròpia a partir de l'Enquesta de condicions de vida (EU-SILC)

En canvi, amb una única referència (el llindar del conjunt de l'Estat), l'efecte renda és més acusat i s'estableix una evident dicotomia entre les comunitats autònomes del sud, amb un risc de pobresa més alt (encapçalades per Andalusia i Extremadura, amb un 32,3%) i les del nord, amb el risc més baix (Navarra, 9,8%).

Gràfic 51. Mapa del risc de pobresa a Espanya, per comunitats autònomes, segons l'indador estatal. Onada 2021 (any 2020)

Font: elaboració pròpia a partir de l'Enquesta de condicions de vida (EU-SILC)

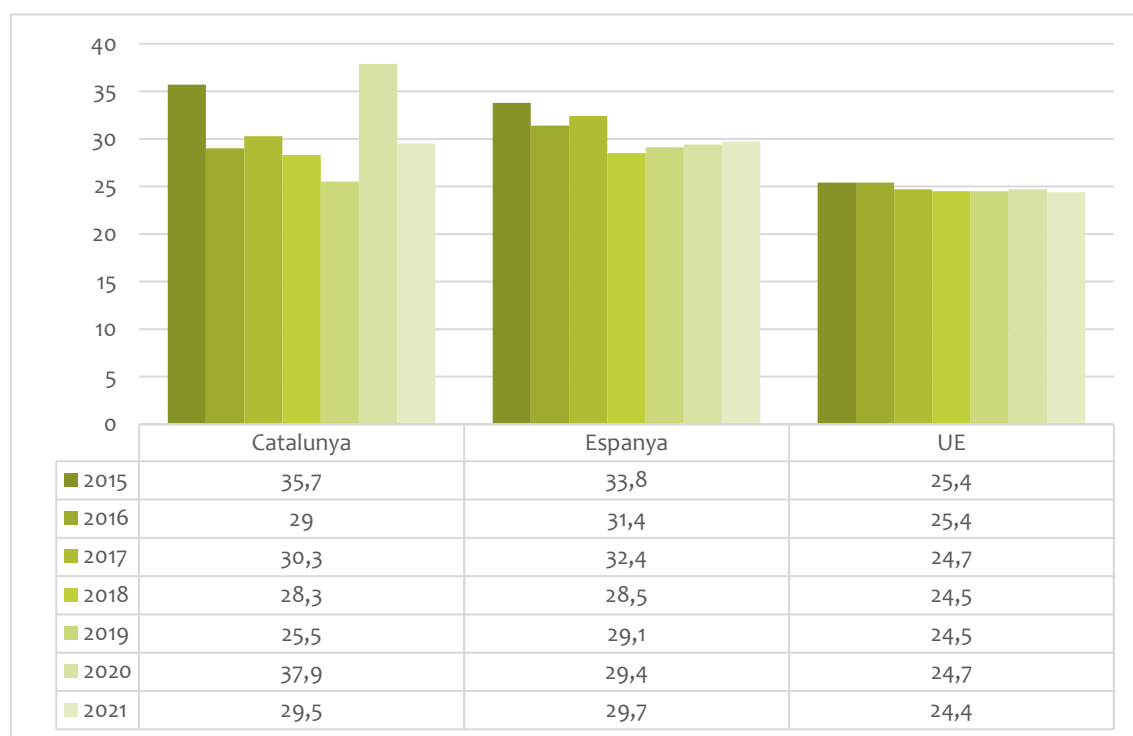
5.11 INTENSITAT DE POBRESA, RISC AROPE I ÍNDEX DE MISÈRIA RESPECTE A ALTRES TERRITORIS

Els registres d'intensitat de la pobresa (bretxa) i de risc de pobresa o exclusió social (AROE) han mantingut la mateixa tendència que el de pobresa monetària: l'any 2020 han marcat màxims tant dins del període analitzat com en la diferència respecte als valors comunitaris.

Pel que fa a la bretxa de pobresa, l'any 2020 és més intensa que mai a Catalunya (37,9 punts), a molta diferència de l'estàndard comunitari (24,7 punts). Mai s'havia registrat un diferencial d'aquesta amplitud entre tots dos registres (13,2 punts) i, de fet, el canvi en un any respecte a les dades de 2019 és evident: llavors Catalunya va presentar una bretxa de pobresa només 1 punt superior a la mitjana comunitària.

En canvi, les dades de 2021 mostren una enorme aproximació als estàndards de la Unió Europea. Tot i seguir sent superior, el registre d'intensitat de la pobresa presenta ara un diferencial de 5,1 punts, és a dir, s'ha reduït a menys de la meitat en un any. Malgrat això, l'avenç en termes de posicions no és tan palès. Mentre que l'any 2020 la bretxa de pobresa registrada a Catalunya va ser la més elevada dels països comunitaris (Romania va ser el país més afectat amb 31,9 punts, seguida d'Espanya amb 29,4), l'avenç de l'any 2021 només serveix per situar-la per sota, precisament, d'aquests dos països. A l'extrem oposat, a tall de referència, a Finlàndia la bretxa de la pobresa és de 13,2 punts, això significa que la població en risc de pobresa està molt més a prop del llindar.

Gràfic 52. Bretxa de pobresa. Catalunya, Espanya i Unió Europea. Onades 2015-2021 (anys 2014-2020)

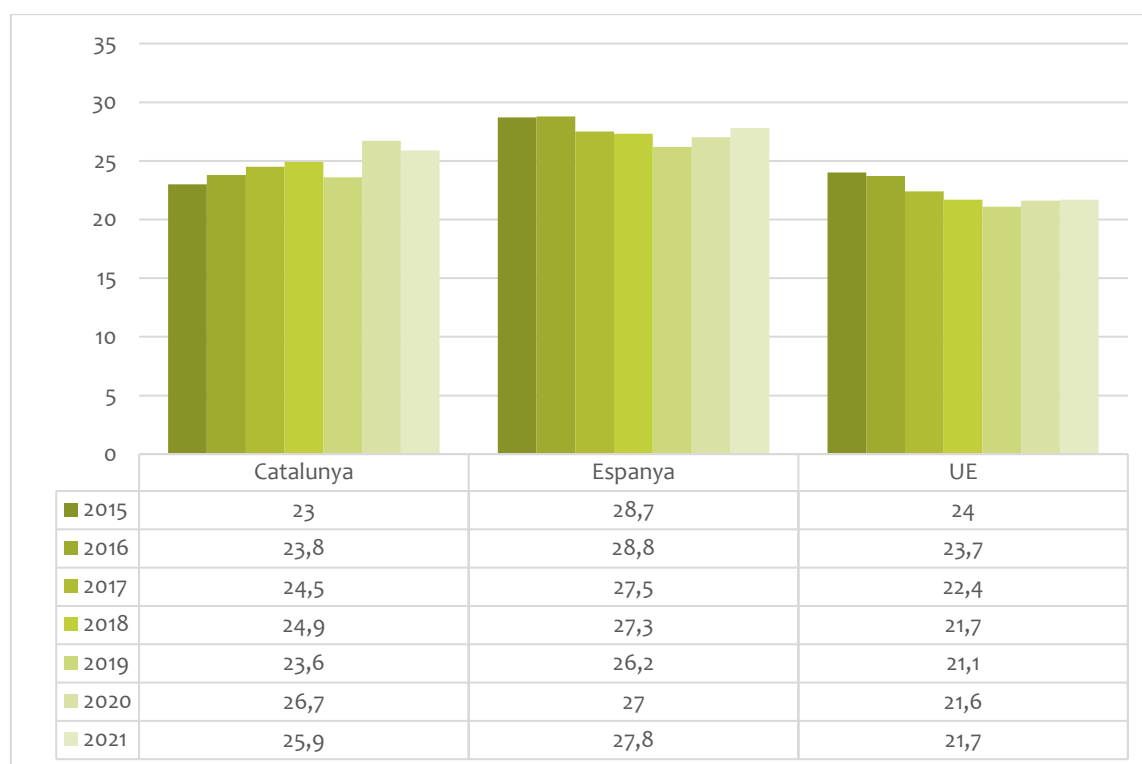

Font: elaboració pròpia a partir de l'Enquesta de condicions de vida (EU-SILC)

Pel que fa al risc de pobresa o exclusió social (AROPE), que mesura la pobresa monetària, la baixa intensitat de treball i la privació social i material greu, també s'aconsegueix reduir la distància respecte a la mitjana comunitària. El registre de l'any 2021 (amb una afectació del 25,9% a Catalunya) és 4,2 punts superior al de la Unió

Europea. S'assoleix una lleugera reducció del diferencial amb el registre comunitari respecte a les dades de l'any 2020 (de 5,1 punts a 4,2 punts). Malgrat aquest aspecte, continuen havent-hi elements que evidencien l'elevada afectació a Catalunya: a més d'haver registrat el segon valor més alt de la sèrie temporal, també és el segon amb més distància respecte a la mitjana de la Unió Europea. D'altra banda, només cinc països comunitaris (Romania, Bulgària, Grècia, Espanya i Letònia) presenten una major afectació en aquest indicador, una xifra que l'any 2015 era de dotze.

Gràfic 53. Risc de pobresa o exclusió social (AROPE). Catalunya, Espanya i Unió Europea. Onades 2015-2021 (anys 2014-2020)

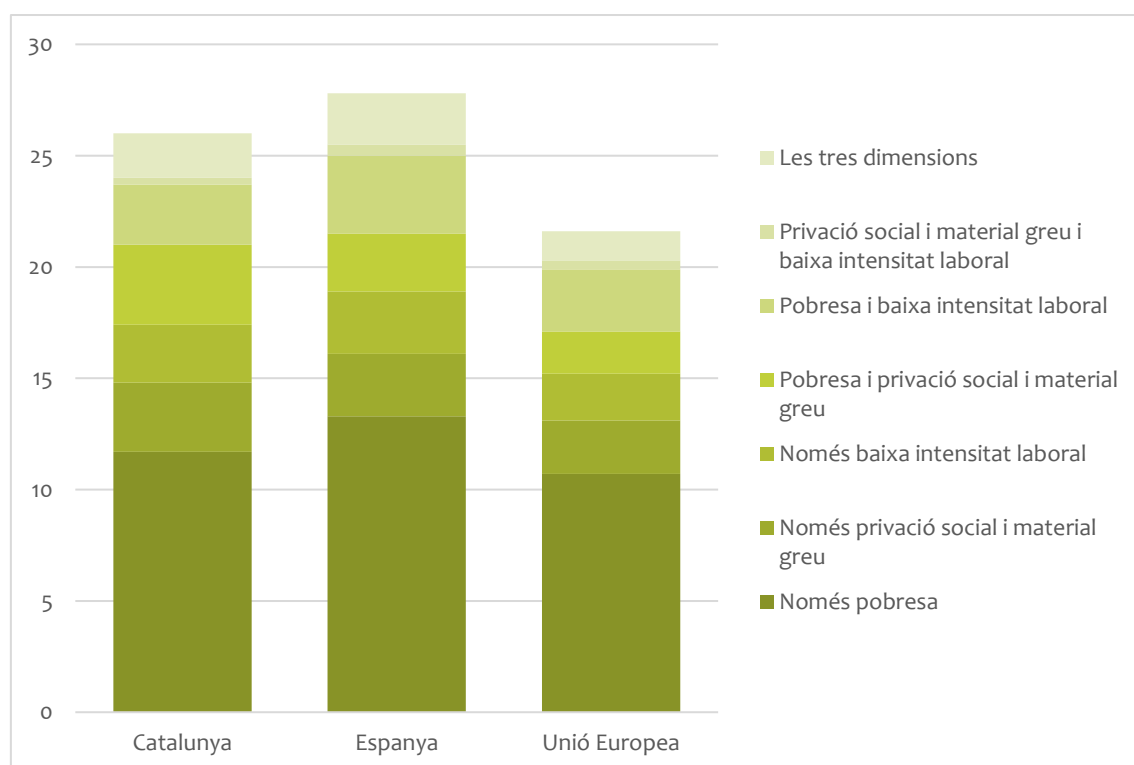

Font: elaboració pròpia a partir de l'Enquesta de condicions de vida (EU-SILC)

Aquest registre és resultat de la major afectació de cadascun dels tres ítems, tant en solitari com en pràcticament qualsevol de les interseccions. Només la conjunció de pobresa i baixa intensitat laboral (2,7% a Catalunya i 2,8% a la mitjana comunitària) i la conjunció de la privació social i material greu i la baixa intensitat laboral (0,3% i 0,4%, respectivament) presenten a Catalunya una afectació menor. En la resta de possibles combinacions, doncs, els registres són més elevats a Catalunya. La situació més probable és la de pobresa monetària en exclusiva, que afecta un 11,7% de la població

catalana (10,7% a la UE) i, per tant, representa el 45,2% de l'afectació general de l'indicador AROPE. A banda d'això, també presenten uns resultats substancialment elevats des del punt de vista comparatiu la suma de les situacions de pobresa i privació social i material greu (3,6% a Catalunya i 1,9% a la Unió Europea) i la unió de les tres afectacions a la vegada (2% a Catalunya i 1,3% a la UE).

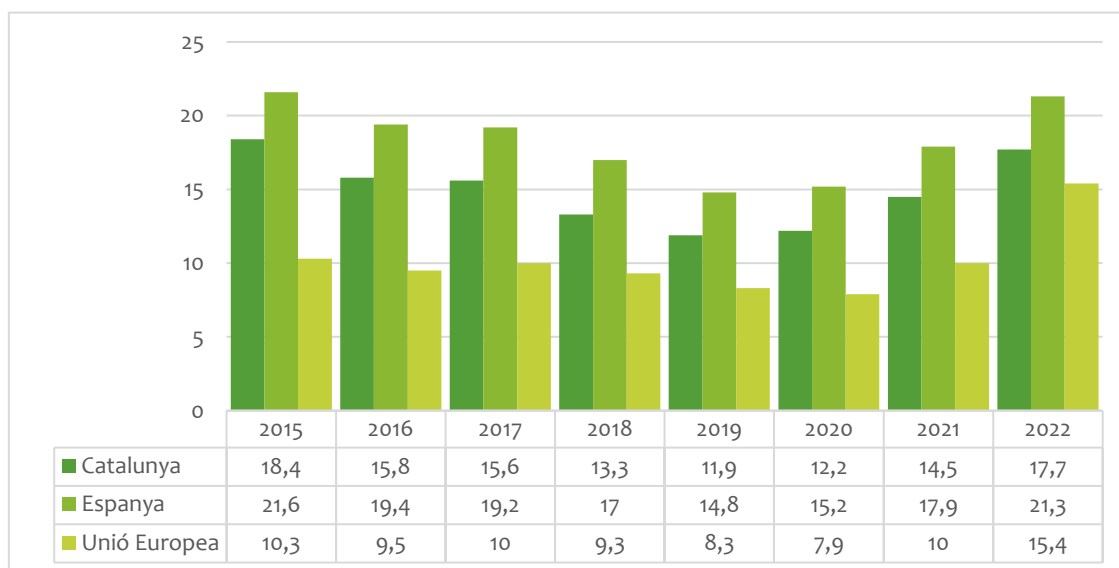
Gràfic 54. Risc de pobresa o exclusió social (AROPE). Interseccions entre subpoblacions. Catalunya, Espanya i Unió Europea. Onada 2021 (any 2020)

Font: elaboració pròpia a partir de l'Enquesta de condicions de vida (EU-SILC)

Finalment, l'índex de misèria apunta en la mateixa direcció que els indicadors anteriors. En aquest cas, amb dades que ja inclouen de manera completa els resultats de l'any natural 2022, els 17,7 punts registrats a Catalunya són superiors (altra vegada) als 15,4 punts a la UE. De totes maneres, és el diferencial més baix de tota la sèrie temporal respecte a la referència comunitària. El motiu és que, malgrat l'augment de l'atur, la inflació s'ha moderat amb més intensitat respecte al comportament d'aquest indicador a la UE. Segons els registres de 2022, hi ha vuit països comunitaris amb més afectació: Estònia (25%), Lituània (24,9%), Letònia (24,1%), Grècia (21,8%), Espanya (21,3%), Eslovàquia (18,2%), Croàcia (17,7%) i Romania (17,6%).

Gràfic 55. Índex de misèria. Catalunya, Espanya i Unió Europea. Onades 2015-2021
(anys 2014-2020)

Font: elaboració pròpia a partir de l'Idescat, l'INE, l'Enquesta de població activa i EUROSTAT

6 L'IMPACTE DE LES PRESTACIONS SOCIALS EN LA REDUCCIÓ DE LA POBRESA A CATALUNYA

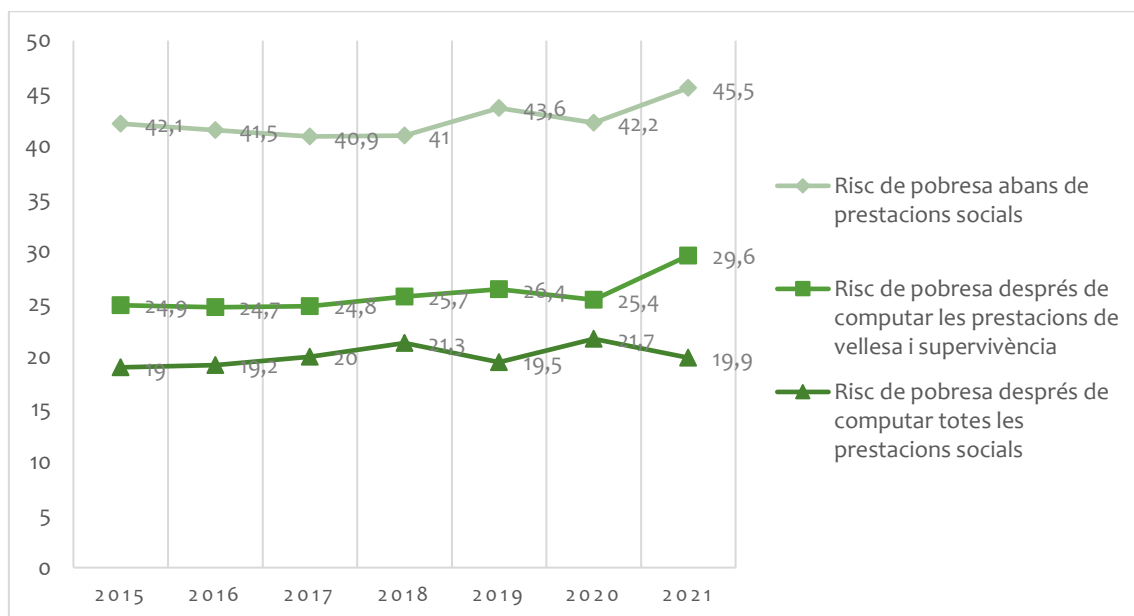
6.1 REDUCCIÓ DEL RISC DE LA POBRESA GAIREBÉ A LA MEITAT

A Catalunya, l'onada de l'Enquesta de condicions de vida de l'any 2021, corresponent a les dades de renda de l'any natural 2020, mostra que el risc de pobresa abans de comptar les prestacions socials és del 45,5%. Això suposa un augment de 3,3 punts percentuals respecte a les dades de l'any natural 2019 (42,2%) i 3,6 punts més que la mitjana del sexenni anterior, un creixement imputable als efectes de la pandèmia, ja que no només va ser el registre més elevat de tota la sèrie temporal sinó que també va ser, amb molta diferència, l'increment més significatiu.

Aquest augment també es manté després d'incloure les prestacions de vellesa i supervivència: el risc de pobresa va passar en només un any del 25,4% al 29,6%, repetint la combinació de registre més elevat i, a la vegada, creixement més intens. És un registre 4,2 punts superior al de l'any previ a la pandèmia i 4,3 punts superior a la mitjana del sexenni anterior.

No obstant això, el risc de pobresa després de computar la totalitat de les prestacions socials cau de manera substancial (d'un 21,7% a un 19,9%), de manera que, globalment, les prestacions van tenir un impacte inusualment rellevant durant l'any de la pandèmia, en comparació amb l'efecte més aviat modest dels anys anteriors. Tenint en compte els registres de pobresa abans i després de prestacions socials, les prestacions van permetre protegir 280.000 persones que haurien caigut en risc de pobresa si la potència de les prestacions hagués estat similar a la d'anys anteriors, arribant a prop d'1,8 milions de persones afectades i a un 23,6% del total de la població, que haurien representat uns registres màxims històrics.

Gràfic 56. Risc de pobresa abans i després de prestacions socials. Catalunya. Onades 2015-2021 (anys 2014-2020)

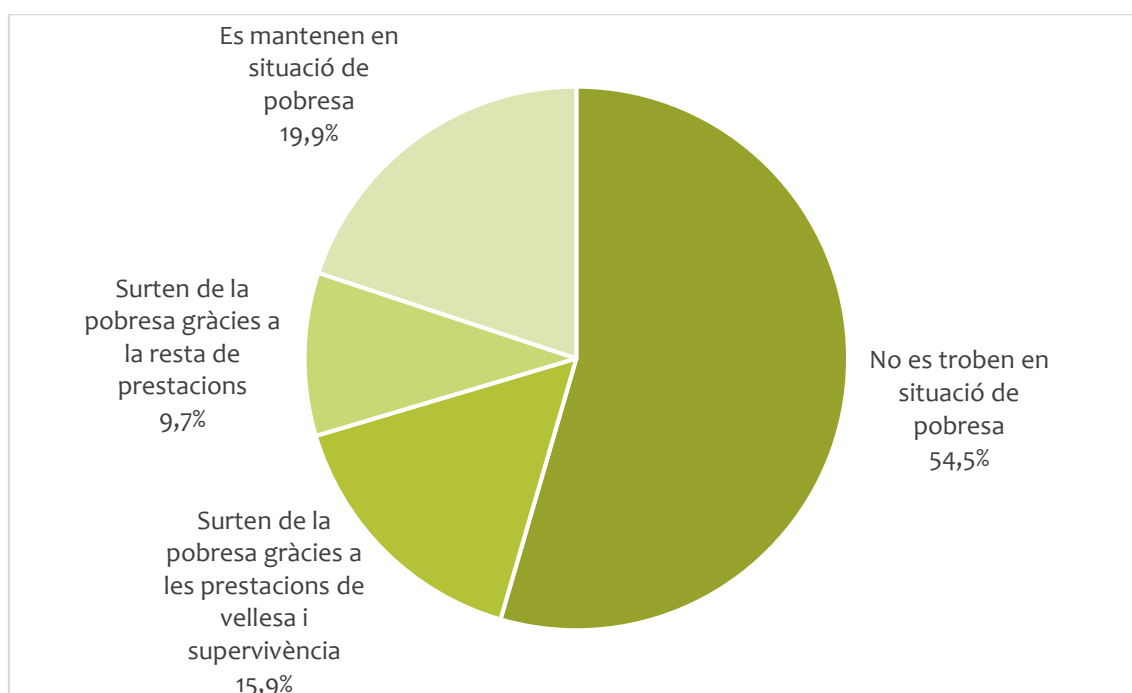
Font: elaboració pròpia a partir de l'Enquesta de condicions de vida (EU-SILC)

6.2 MILLORA DE L'EFICÀCIA DE LES PRESTACIONS DAVANT L'IMPACTE DE LA PANDÈMIA

Així doncs, el 54,5% de la població catalana es protegeix de la pobresa mitjançant recursos obtinguts diferents de les prestacions socials, principalment a través de la feina.

L'altre 45,5% està en situació de dependència econòmica pel que fa a les prestacions. D'aquest volum de població, aproximadament una tercera part (15,9% del total de la població) aconsegueix escapar de la pobresa gràcies a les prestacions de vellesa i supervivència, una cinquena part (el 9,7% del total de la població) aconsegueix gràcies a la resta de prestacions i la resta, corresponent al 19,9% del total de la població, es manté en situació de pobresa.

Gràfic 57. Distribució de la població segons dependència de les prestacions socials davant del risc de pobresa. Catalunya. Onada 2021 (any 2020)

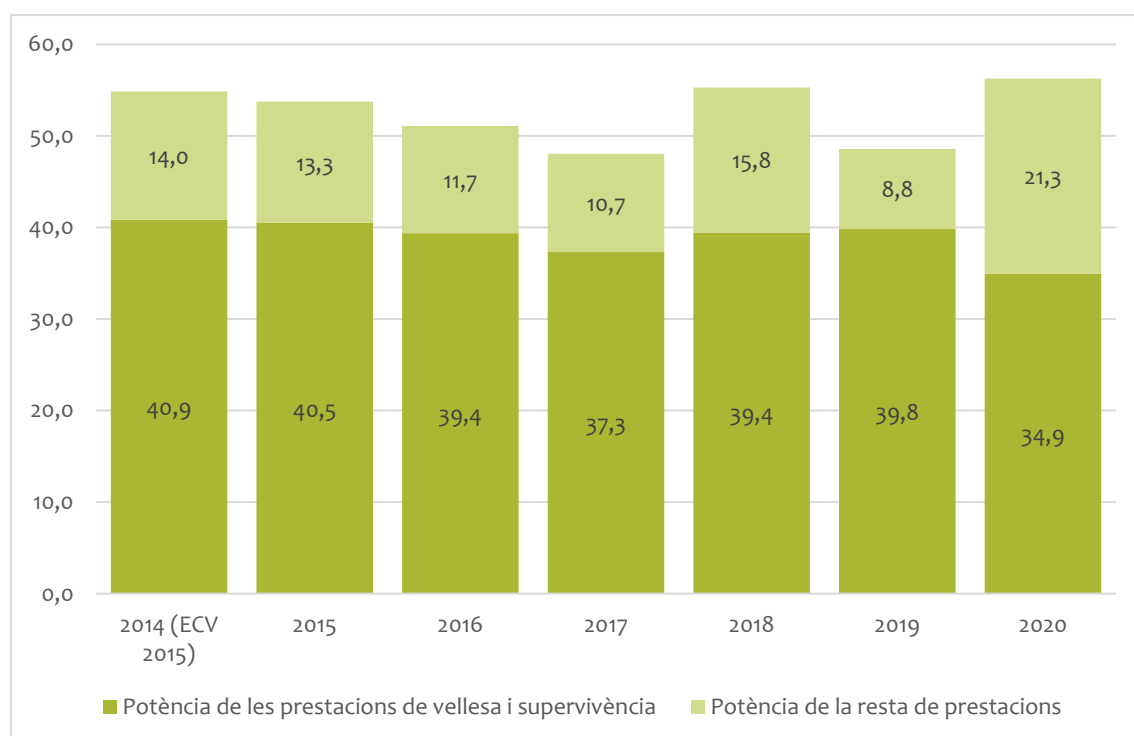
Font: elaboració pròpia a partir de l'Enquesta de condicions de vida (EU-SILC)

Per tant, les prestacions socials aconseguixen treure de la pobresa el 56,2% de la població afectada: del 45,5% inicial al 19,9% del registre oficial final. La major part d'aquesta reducció encara s'explica per les prestacions de vellesa i supervivència. En altres paraules, el 62,1% de la potència que les prestacions socials tenen en la reducció de la pobresa es deu a aquesta partida, mentre que el 37,9% restant té l'origen en la resta de prestacions. És una distribució poc habitual si tenim en compte els registres dels anys anteriors, perquè les prestacions de vellesa i supervivència explicaven sovint més del 70% (l'onada de l'any 2020, amb dades de l'any 2019, fins i tot per sobre del 80%) de la potència total. El motiu rau en la necessitat de potenciar les mesures de protecció dels ingressos en la població afectada pels efectes de la pandèmia, que va implicar un augment de la rellevància de la resta de prestacions socials. Per exemple, l'any 2019 (ECV 2020) només aconseguien reduir la pobresa 8,8 punts, mentre que el 2020 (ECV 2021) aconseguien reduir-la 21,3 punts.

De fet, existeix una correlació notable i inversa entre la potència total de les prestacions socials i el pes que hi tenen les de vellesa i supervivència. És a dir, com

més depèn l'efecte total d'aquest tipus de prestacions, menor és la potència final assolida. En canvi, els anys en què la resta de prestacions guanyen rellevància (com aquest de l'ECV 2021 basat en les dades de renda de 2020), també ho fa la capacitat d'extreure població de situacions de pobresa. El motiu s'explicaria per l'elasticitat d'aquestes altres prestacions davant l'estabilitat de les de vellesa i supervivència.

Gràfic 58. Reducció de la pobresa gràcies a l'efecte de les prestacions socials, segons tipus. Catalunya. Onades 2015-2021 (anys 2014-2020)

Font: elaboració pròpia a partir de l'Enquesta de condicions de vida (EU-SILC)

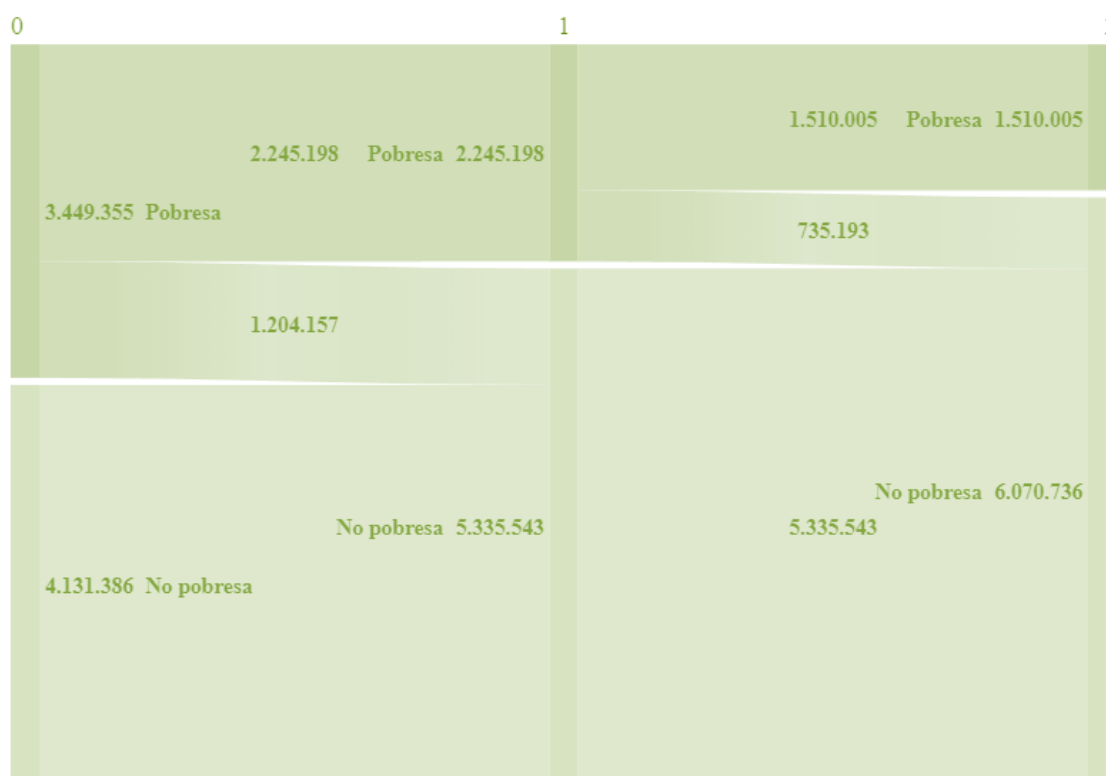
6.3 ROL PREDOMINANT DE LES PRESTACIONS LLIGADES A LA VELLESA, PERÒ LA PANDÈMIA FA EMERGIR AMB FORÇA LA RESTA DE PRESTACIONS

Bona part de l'impacte contra la pobresa es concentra en les prestacions de vellesa i supervivència: a Catalunya, les dades de l'ECV 2021 mostren que aquestes dues partides eviten la pobresa d'1.204.157 persones. La resta de prestacions (que inclouen les prestacions per família/infància, per exclusió social, per habitatge, per desocupació, per malaltia i per invalidesa) ho aconsegueixen per a 735.193 persones.

Aquesta distribució tan desigual dels pesos no és l'habitual en la comparació amb els anys anteriors. Per exemple, les dades de l'any 2019 (ECV 2020) il·lustraven que les prestacions de vellesa i supervivència van tenir un pes similar (van treure de la pobresa 1.268.120 persones), però la resta de prestacions tenia un impacte molt menor (285.272 persones). Precisament, aquesta era una de les principals diferències respecte als països comunitaris més eficients, en què l'efecte del darrer grup de prestacions socials és entre 2 i 3 vegades més potent que a Catalunya.

El motiu de l'accentuació d'aquesta divergència ha estat la necessitat de potenciar el segon grup de prestacions socials davant les necessitats econòmiques que provoca la pandèmia. Així, durant el primer any de la pandèmia, aquestes altres partides han tingut un impacte notable en la reducció de la pobresa. Per exemple, mentre que l'any 2019 aquestes prestacions socials (les que no són de vellesa o supervivència) explicaven només el 18% de la potència total en la reducció de la pobresa a Catalunya, l'any 2020 dupliquen el seu pes relatiu fins al 37,9%. En contrapartida, les prestacions de vellesa i supervivència veuen com cau el seu impacte en termes relatius (però no, com hem dit, en termes absoluts): d'un 82% a un 62,1% de la potència total.

Gràfic 59. Flux de situació pobresa / no pobresa segons el càlcul de prestacions socials. Catalunya. Onada 2021 (any 2020)

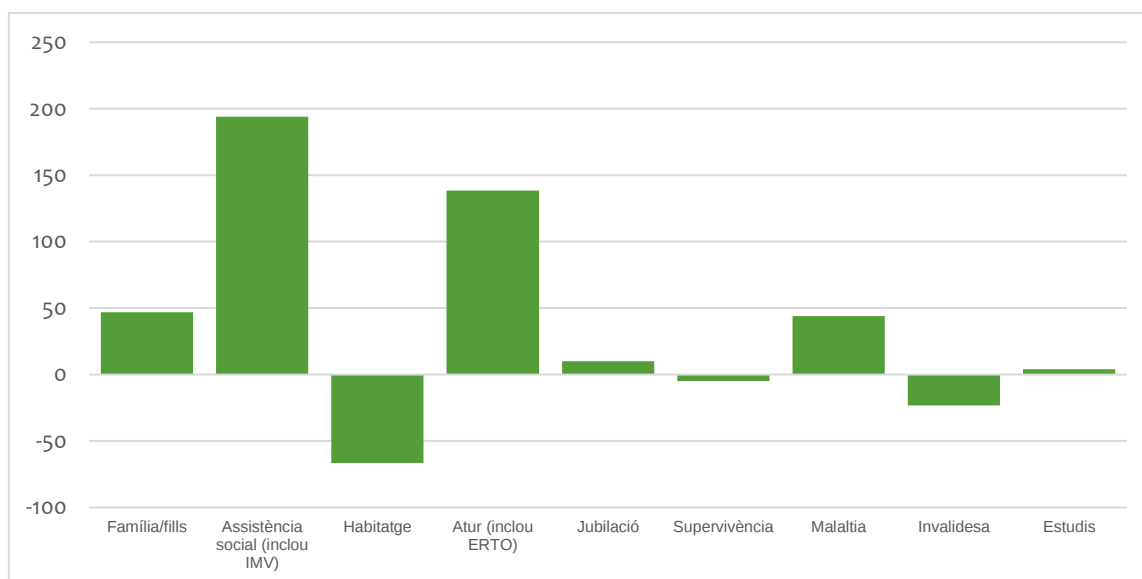

Nota: Etapa 0 = abans de totes les prestacions socials. Etapa 1 = després de les prestacions de vellesa i supervivència. Etapa 2 = després de totes les prestacions socials.

Font: elaboració pròpia a partir de l'Enquesta de condicions de vida (EU-SILC)

De manera més desagregada, hi ha dues partides que van augmentar amb força durant l'any 2020 (ECV 2021) per cobrir les necessitats de manteniment de la renda durant la pandèmia. La que va augmentar més, de mitjana, va ser la partida d'assistència social, que inclou l'ingrés mínim vital i el programa de renda garantida, que ho va fer en prop d'un 200% interanual. Malgrat un augment lleugerament menys rellevant en termes percentuals (138% interanual), les prestacions d'atur (que inclouen els ERTO) van ser la partida més potent en termes quantitativs. També van augmentar (en prop d'un 50%) les partides destinades a família/fills i a la cobertura de baixes per malaltia.

Gràfic 60. Variació percentual interanual dels imports de diverses partides de prestacions socials. Catalunya. Onada 2021 (any 2020)

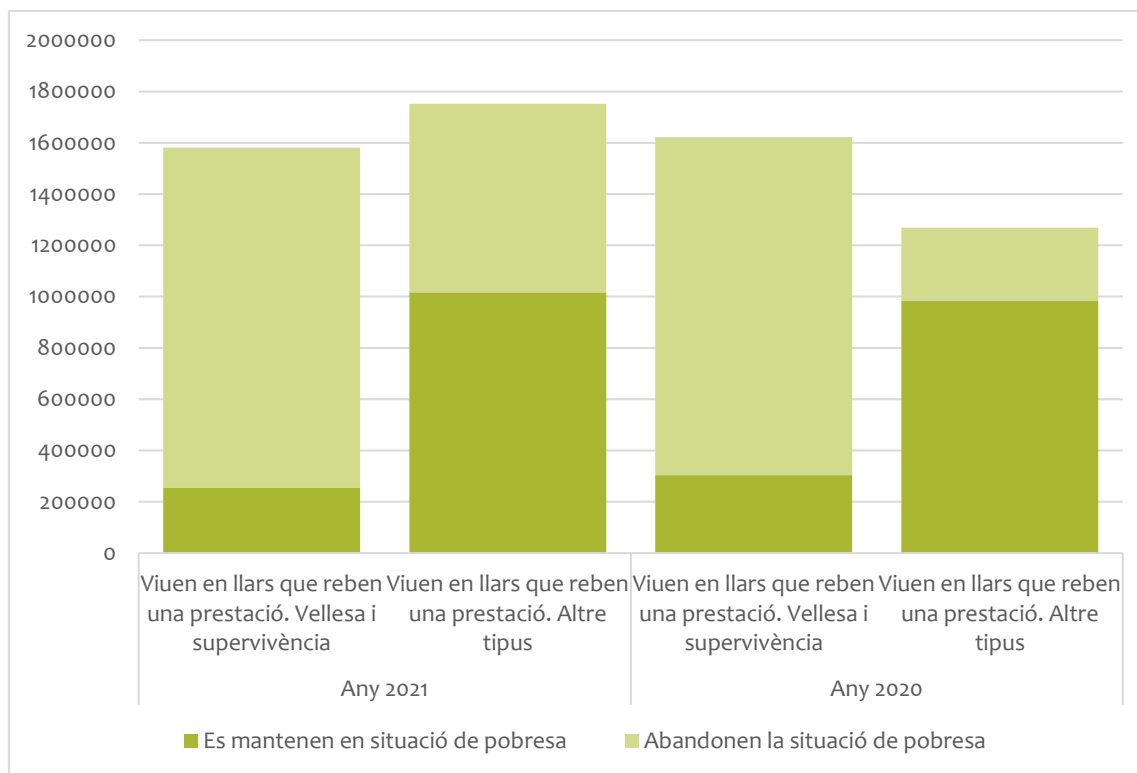

Font: elaboració pròpia a partir de l'Enquesta de condicions de vida (EU-SILC)

En canvi, l'impacte de les prestacions socials prové tant del punt de vista de la cobertura com de l'eficàcia. Així, segons les dades de l'ECV 2021 (corresponents a l'any natural 2020), gairebé la meitat de les persones que es trobaven en risc de pobresa abans de prestacions rebien una prestació de jubilació o supervivència i el 84% abandonaven la situació de pobresa gràcies a aquesta percepció. L'any anterior, el grau de cobertura va ser lleugerament superior, però, en canvi, l'eficàcia d'aquestes prestacions va ser una mica menor: el 81,3% aconseguia abandonar la situació de pobresa.

La diferència és força més acusada quan ens centrem en la resta de prestacions. Segons l'ECV 2021, el 78,0% de les persones afectades per la pobresa abans de prestacions socials (a banda de les de vellesa i supervivència) rebien un altre tipus de prestació, un percentatge superior al 66,0% registrat l'any 2020 (amb dades relatives a l'any natural 2019). La capacitat de sortir de la pobresa gràcies a aquest tipus de prestacions va ser del 42% l'any 2021, superior al 22,5% de l'any 2020.

Gràfic 61. Impacte de la percepció de prestacions en el manteniment o la sortida de situacions de pobresa, segons tipus de prestació. Catalunya. Onades 2015-2021 (anys 2014-2020)

Font: elaboració pròpia a partir de l'Enquesta de condicions de vida (EU-SILC)

6.4 PROTECCIÓ HETEROGÈNIA DE LES PRESTACIONS SOCIALS

Que les prestacions de vellesa i supervivència concentrin més del 80% del potencial total del sistema de prestacions suposa un evident biaix en el perfil de població beneficiada.

Com veiem al gràfic 62, els perfils més afavorits per les prestacions socials són les persones jubilades, majors de 65 anys i les parelles que viuen sense fills (moltes de les quals corresponen, precisament, als dos primers perfils). En aquests contextos, les prestacions socials permeten escapar de la pobresa almenys a tres de cada quatre persones.

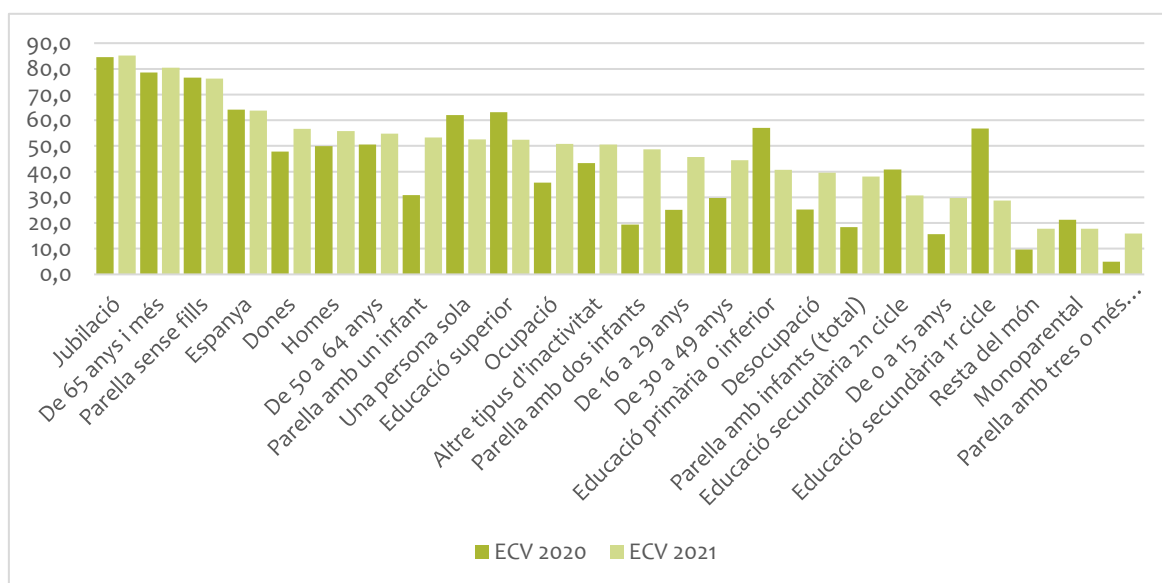
A certa distància, altres col·lectius afavorits per les prestacions socials (redueixen la pobresa almenys a la meitat) són la població de nacionalitat espanyola, la població de

50 a 64 anys, les parelles amb un infant, les persones que viuen soles, les que tenen estudis superiors, les ocupades i les que són inactives.

En canvi, hi ha bosses de població (amb uns perfils que es reproduïxen any rere any) que gairebé no estan rebent l'impacte de les prestacions socials. Són, per exemple, les famílies nombroses, les llars monoparentals i la població amb nacionalitat estrangera. En tots aquests casos, les prestacions socials només aconsegueixen evitar la pobresa en, com a màxim, tres de cada deu casos. Per tant, davant d'una mateixa situació prèvia de risc de pobresa, pertànyer al primer tipus de perfil garanteix quatre vegades més probabilitats d'escapar de la pobresa que pertànyer al segon tipus de perfil.

En tot cas, hi ha certs col·lectius en què els canvis en l'orientació de les prestacions socials derivats de la pandèmia ha tingut un impacte positiu. Per exemple, les parelles amb un i dos infants, les persones joves i les de 30 a 49 anys, les persones ocupades i les desocupades i els infants han estat més protegides per les prestacions socials (com l'ingrés mínim vital i els ERTD) durant l'any de la pandèmia que l'any anterior.

Gràfic 62. Impacte de les prestacions socials en la reducció de la pobresa, segons perfils sociodemogràfics de les persones beneficiàries. Catalunya. Onades 2020 i 2021 (anys 2019 i 2020)

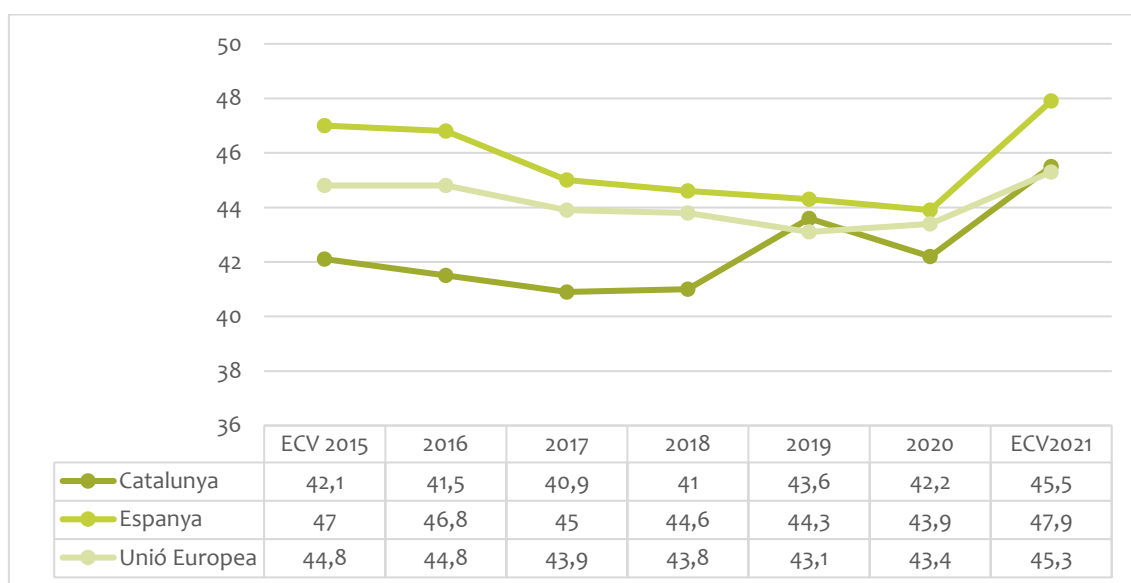

Font: elaboració pròpia a partir de l'Enquesta de condicions de vida (EU-SILC)

6.5 EFICÀCIA MODERADA EN EL CONTEXT EUROPEU

En els darrers anys, i amb l'única excepció del 2019, els nivells de pobresa abans de comptabilitzar les prestacions socials a Catalunya sempre havien estat inferiors a la mitjana comunitària, com mostra el gràfic 63. L'any 2020, marcat per la pandèmia, el risc de pobresa abans de prestacions va augmentar de manera generalitzada, tant a la UE com a Catalunya i a l'Estat. A Catalunya ho va fer 3,3 punts, a Espanya, 4 punts i a la Unió Europea, una mitjana d'1,9 punts. Fins a 5 països comunitaris van registrar un risc de pobresa més alt que a Catalunya abans de comptar les prestacions socials (Romania, Espanya, Grècia, Itàlia i França), quan l'any anterior havien estat 12.

Gràfic 63. Risc de pobresa abans de prestacions socials. Catalunya, Espanya i Unió Europea. Onades 2015-2021 (anys 2014-2020)

Font: elaboració pròpia a partir de l'Enquesta de condicions de vida (EU-SILC)

Per tant, l'impacte de la pandèmia i l'augment brusc del risc de pobresa abans de prestacions socials va erradicar l'avantatge que suposava tenir un risc de pobresa moderat en el context comunitari. Les dades de l'ECV 2021 mostren que, tot i partir d'uns registres similars (45,5% a Catalunya i 45,3% a la UE), les prestacions socials permeten reduir la pobresa a la UE de manera més intensa que a Catalunya. Els registres finals són de 19,9% i de 16,8%. Per tant, a Catalunya les prestacions tenen una potència de 56,3%, és a dir, permeten treure de la pobresa el 56,3% de les persones

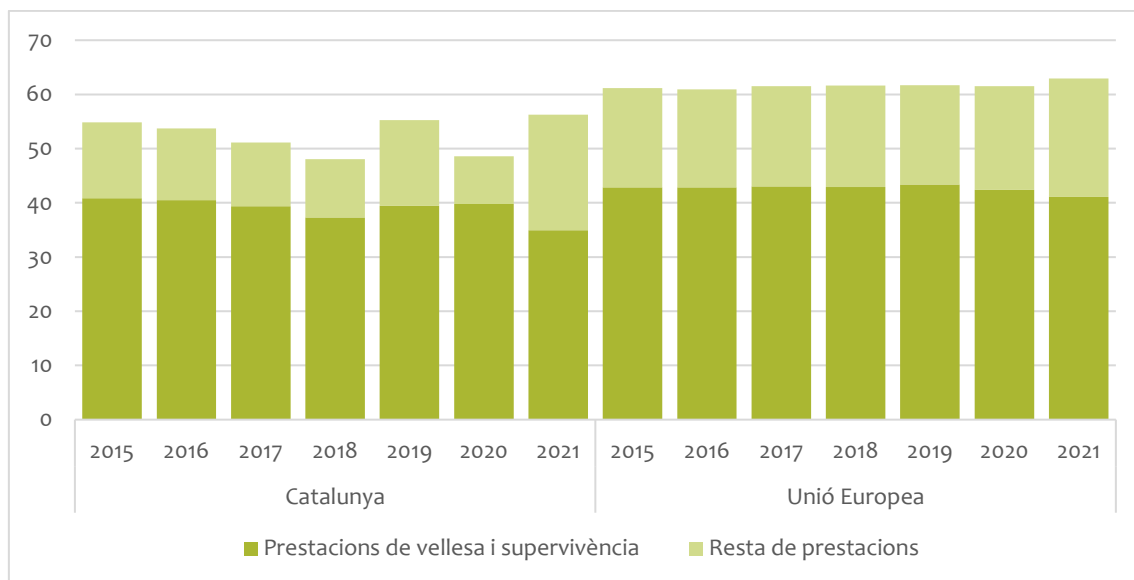
que es trobaven en aquesta situació abans de comptabilitzar-les. Malgrat ser el registre més elevat de tota la sèrie temporal, encara és insuficient davant l'estàndard comunitari, que té una potència de 62,9%.

De fet, si el sistema de prestacions socials a Catalunya tingués la mateixa eficàcia que la mitjana de la Unió Europea, el nombre de persones en situació de pobresa hauria estat d'1.281.145 l'any 2021 (unes 229.000 menys que el registre real) i la taxa de pobresa s'hauria situat en el 16,9% (3 punts percentuals per sota del registre real).

A banda de constatar la menor eficàcia, una segona característica diferencial del model de prestacions socials a Catalunya és la seva distribució. Per exemple, a l'onada anterior (ECV 2020, amb dades de renda de 2019), el 80% de la reducció de la pobresa a Catalunya es fonamentava en les prestacions de vellesa i supervivència, un balanç substancialment superior a la mitjana comunitària (68,4%).

La pandèmia de la COVID-19 va tenir un impacte substancial en l'economia de moltes llars i això va obligar a posar en marxa mecanismes de protecció de renda. Quant als resultats, això s'ha traduït en una basculació del potencial de lluita contra la pobresa cap a aquestes altres prestacions, més enllà de les de vellesa i supervivència. Amb una reducció del risc de pobresa de 21,8 punts, la potència d'aquestes altres prestacions s'assimila per primera vegada des de la crisi econòmica anterior (en diversos anys va ser necessari protegir l'alt volum de població desocupada) a la mitjana comunitària. Caldrà observar si aquest comportament es manté en el futur o si la distribució dels pesos entre aquestes dues partides torna altra vegada a prioritzar el grup de prestacions de vellesa i supervivència.

Gràfic 64. Impacte de les prestacions socials en la reducció del risc de pobresa, segons tipus de prestacions. Catalunya i Unió Europea. Onades 2015-2021 (anys 2014-2020)

Font: elaboració pròpia a partir de l'Enquesta de condicions de vida (EU-SILC)

7 FEMINITZACIÓ DE LA POBRESA

7.1 MÉS EQUILIBRI EN ELS REGISTRES DE POBRESA ENTRE HOMES I DONES

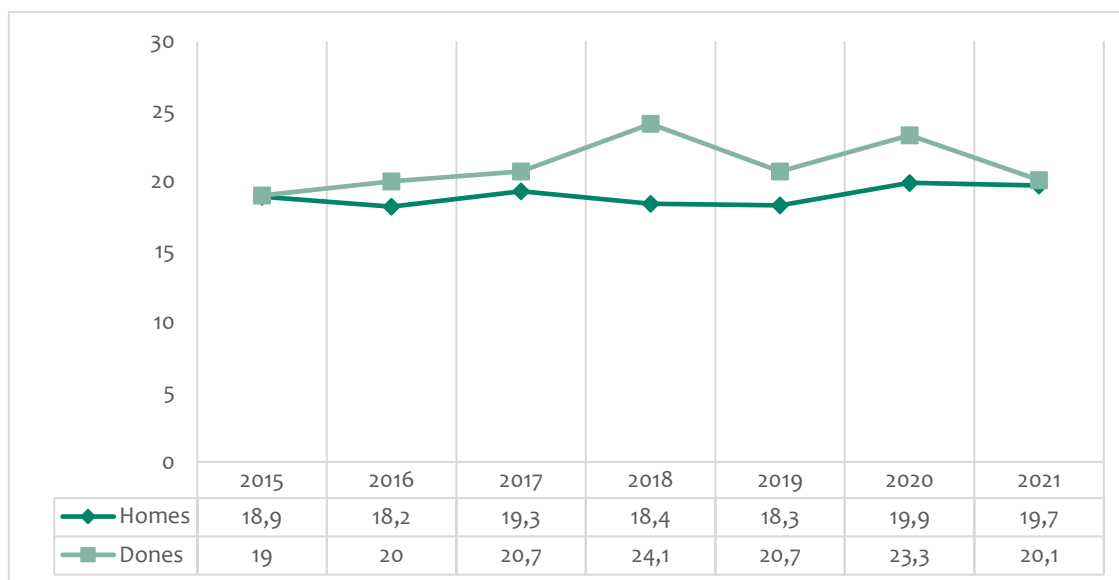
Els registres de pobresa entre homes i dones registrats a l'ECV 2021 (i que, recordem, es basen en els ingressos de la població durant l'any 2020) han mostrat un comportament relativament diferent al d'anys anteriors. D'entrada, tant en un cas com en l'altre el risc de pobresa s'ha reduït, però cal remarcar que ho ha fet de manera substancialment superior entre les dones. Mentre que per als homes ha passat del 19,9% l'any 2020 al 19,7% l'any 2021, en les dones la reducció ha estat de 3,2 punts percentuals: del 23,3% al 20,1%. En números absoluts, l'ECV 2021 quantifica en 732.013 homes i 777.992 dones les persones que es troben en risc de pobresa, amb una ràtio de 111 dones per cada 100 homes. Això significa que, de les 128.000 persones en què s'ha reduït el risc de pobresa (com hem vist al capítol 4), 120.000 són dones i 8.000 són homes.

Que el risc de pobresa sigui més elevat en les dones que en els homes és una tònica habitual, malgrat l'evident aproximació. De fet, en les 18 onades de l'ECV des de la primera onada fins a l'actual (2004-2021) l'única excepció per a Catalunya va ser l'any 2013. No obstant això, com veiem, aquesta distribució del risc de pobresa s'ha equiparat de manera notable en la darrera onada. Les quatre dècimes que separen les dues taxes de pobresa (masculina i femenina) l'any 2021 són un registre baix en comparació amb la mitjana dels darrers anys (2,5 punts de diferència mitjana entre 2015 i 2020) i a la d'alguns dels registres recents: l'any 2018 el diferencial va ser de 5,7 punts i per cada 100 homes en situació de pobresa hi havia 137 dones.

Aquest comportament és coherent amb el que s'ha remarcat en edicions anteriors: en períodes de creixement econòmic el risc de pobresa entre homes i dones es

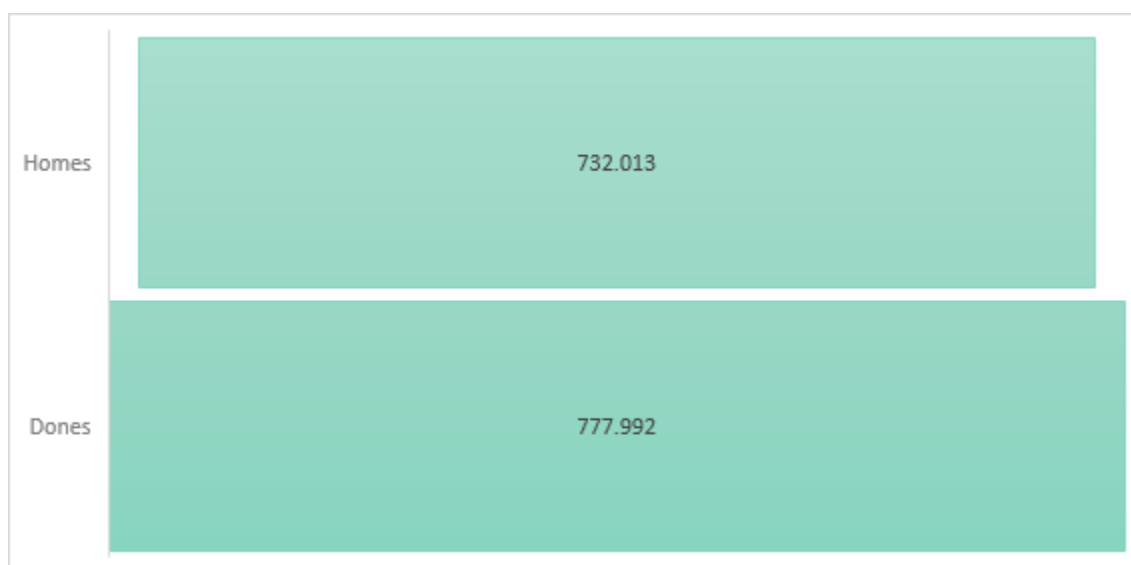
distància, principalment perquè es redueixen els registres dels homes, que són més elàstics davant del cicle econòmic, mentre que en períodes de recessió com el que caracteritza l'onada de 2021, ambdues taxes s'igualen.

Gràfic 65. Percentatge de població en situació de pobresa, segons sexe. Catalunya.
Onades 2015-2021 (anys 2014-2020)

Font: elaboració pròpia a partir de l'Enquesta de condicions de vida (EU-SILC)

Gràfic 66. Composició de la població en risc de pobresa, segons sexe. Catalunya.
Onada 2021 (any 2020)

Font: elaboració pròpia a partir de l'Enquesta de condicions de vida (EU-SILC)

7.2 PERFILS DIFERENCIALS DE LA POBRESA FEMENINA

La desigualtat en l'accés a fonts d'ingressos és la principal causa d'aquests resultats. Les dones tenen un nivell més alt d'atur (taxa d'atur del 10,7%, el primer trimestre de 2023) que els homes (10,1%) i, sobretot, un nivell d'ocupació més baix (taxa d'ocupació del 50,7%, per un 58,3% dels homes, també en aquest primer trimestre de 2023), una menor taxa d'activitat (del 56,8%, respecte al 64,8% dels homes) i gairebé el triple d'ocupació a temps parcial. La conjunció d'aquesta desigualtat evident amb altres condicionants com l'edat o el tipus de llar, expliquen bona part del diferencial en el risc de pobresa entre homes i dones.

Com en edicions anteriors, hem identificat diversos perfils que concentren bona part de la desigualtat en les dades de pobresa entre homes i dones:

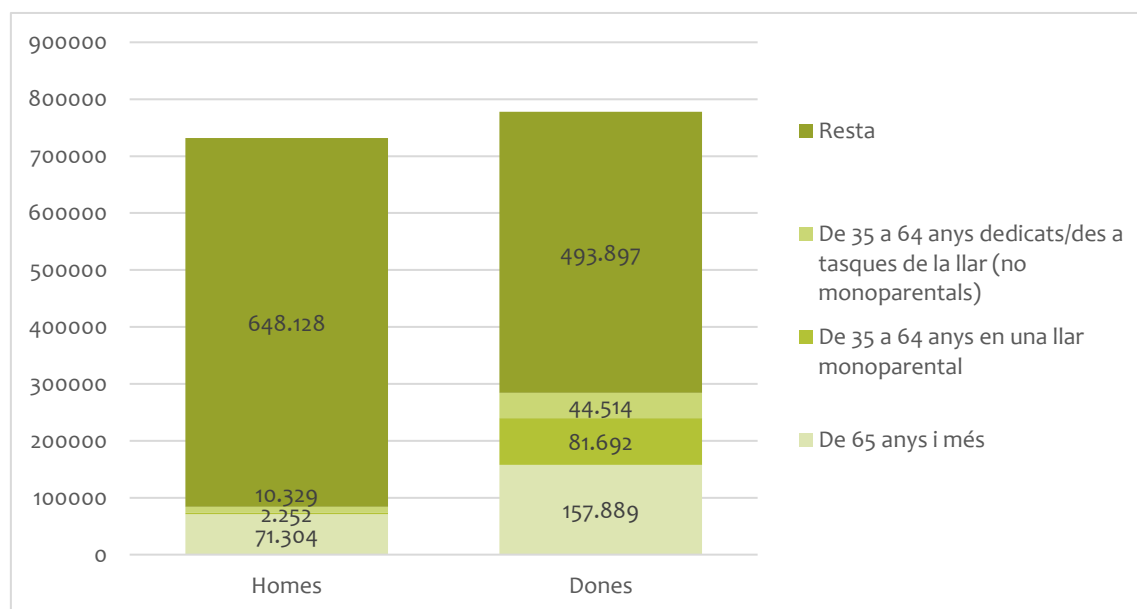
El primer perfil és el de la població d'edat avançada. El 2021 hi ha 229.193 persones a partir de 65 anys en situació de pobresa. D'aquestes, 157.889 són dones (el 68,9%), el que significa que per cada 100 homes en risc de pobresa hi ha 221 dones. Aquest decalatge s'explica per la dependència econòmica que una part encara molt substancial de les dones d'edat avançada tenen respecte als ingressos d'altres membres de la llar (principalment, els seus cònjuges masculins). Aquí s'hi afegeix, a més, una qüestió sociodemogràfica. Una esperança de vida més gran per a les dones fa que, sovint, les dones d'edat avançada es quedin soles. Per exemple, 80.232 de les dones a partir de 65 anys que es troben en risc de pobresa viuen soles (la taxa de pobresa en aquest perfil és del 35,5%), per només 12.679 homes en aquesta situació. Més enllà de les mancances econòmiques i del risc d'aïllament social, la població d'edat avançada sol tenir habitatge: tenen unes taxes de propietat de l'habitatge superiors a les de la població en general, cosa que els garanteix una certa seguretat residencial. Tot i això, sovint són habitatges antics amb certes limitacions. Per exemple, més gairebé 20.000 dones d'edat avançada viuen soles, en risc de pobresa i tenen problemes per mantenir l'habitatge a una temperatura adequada almenys a l'hivern (en els homes del mateix perfil són poc més de 6.000 casos).

En segon lloc, trobem les **dones adultes que es dediquen a les tasques de la llar**. La feminització d'aquest perfil i l'elevada probabilitat de patir pobresa fan que aquest sigui un altre perfil diferencial a l'hora d'avaluar el risc de pobresa segons el sexe. Les dades de l'ECV 2021 corresponents a l'any 2020 indiquen que, si ens centrem entre els 35 i 64 anys, hi ha 81.692 dones d'aquest perfil afectades per la pobresa, per 2.252 homes. Es tracta d'un reflex de la desvinculació laboral lligada a la maternitat, que té un impacte en la pobresa: prop de la meitat d'aquestes dones té fills.

En darrer lloc, 44.514 dones en situació de pobresa encapçalen una **llar monoparental**, una xifra més de quatre vegades superior a la dels homes (10.329).

Aquests 3 perfils engloben el 36,5% del total de dones en situació de pobresa a Catalunya, per només un 11,5% dels homes. Són els que decanten la balança dels resultats finals: si sumem la resta de perfils hi trobem més homes (648.128) que dones (493.897) en situació de pobresa.

Gràfic 67. Composició de la població en risc de pobresa segons sexe i determinats perfils sociodemogràfics. Catalunya. Onada 2021 (any 2020)

Font: elaboració pròpia a partir de l'Enquesta de condicions de vida (EU-SILC)

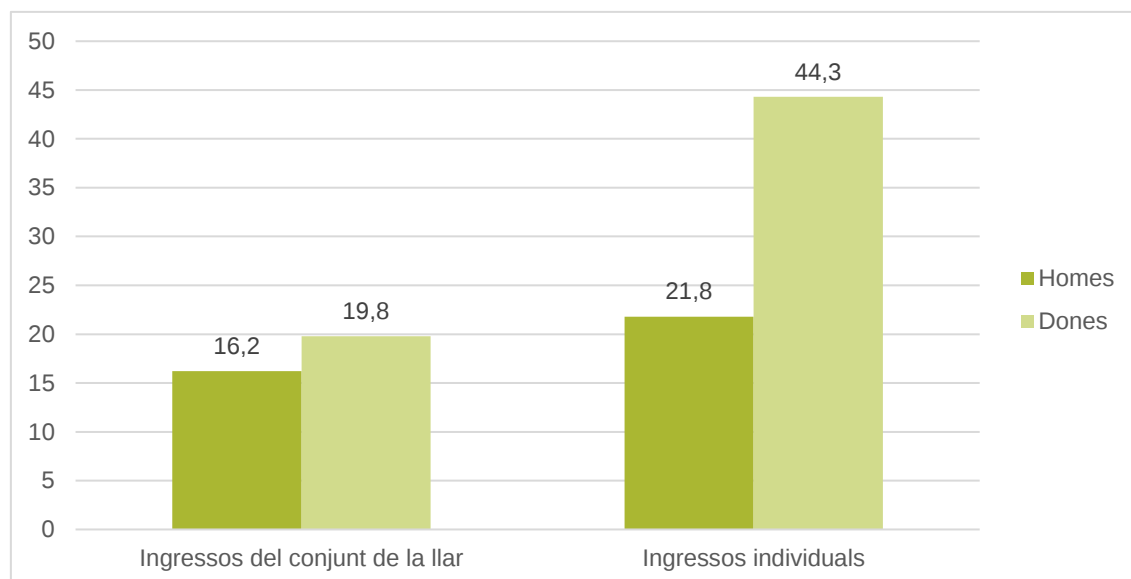
7.3 MANCA D'AUTONOMIA FINANCERA

Les dades que acabem de mostrar es basen en el model convencional de mesura de la pobresa, que seguim al llarg de tota aquesta diagnosi. Aquest model avalua el total d'ingressos de la llar de manera homogènia: per tant, tots els membres de la llar es troben en situació de pobresa, o no pobresa, alhora. No obstant això, com hem comentat, un dels principals elements que expliquen la desigualtat en els resultats de pobresa entre homes i dones és l'accés desigual a les fonts d'ingressos. Per això, agrupar tots els ingressos de la llar indistintament pot ocultar les desigualtats internes que hi ha a les llars, entre les quals el sistema sexe/gènere té un paper rellevant.

Per aprofundir en aquesta qüestió, hem generat un nou model que modifica la variable de resultat (pobresa, a partir de la renda total de la llar) i la substitueix per una nova variable que avalua la situació individual de cada membre de la llar amb els seus propis ingressos. Aquesta informació es focalitza en les persones majors de 16 anys que ja no estudien.

D'entrada, centrar l'anàlisi en aquest grup d'edat a partir dels 16 anys i desvinculat de l'etapa formativa fa variar els resultats convencionals de pobresa. Aquí, el risc passa a ser del 16,2% per als homes i del 19,8% per a les dones, un lleuger increment del diferencial en comparació amb l'anàlisi per al conjunt de la població. Tanmateix, la informació més rellevant és l'avaluació del risc de pobresa segons els ingressos individuals. El resultat reflecteix que el 44,3% de les dones tenen uns ingressos propis inferiors al llindar de pobresa, més de dues vegades superior al dels homes (21,8%). Això indica que, entre les dones que no es troben en situació de pobresa, aproximadament una quarta part depenen dels ingressos del conjunt de la llar per poder-ne escapar.

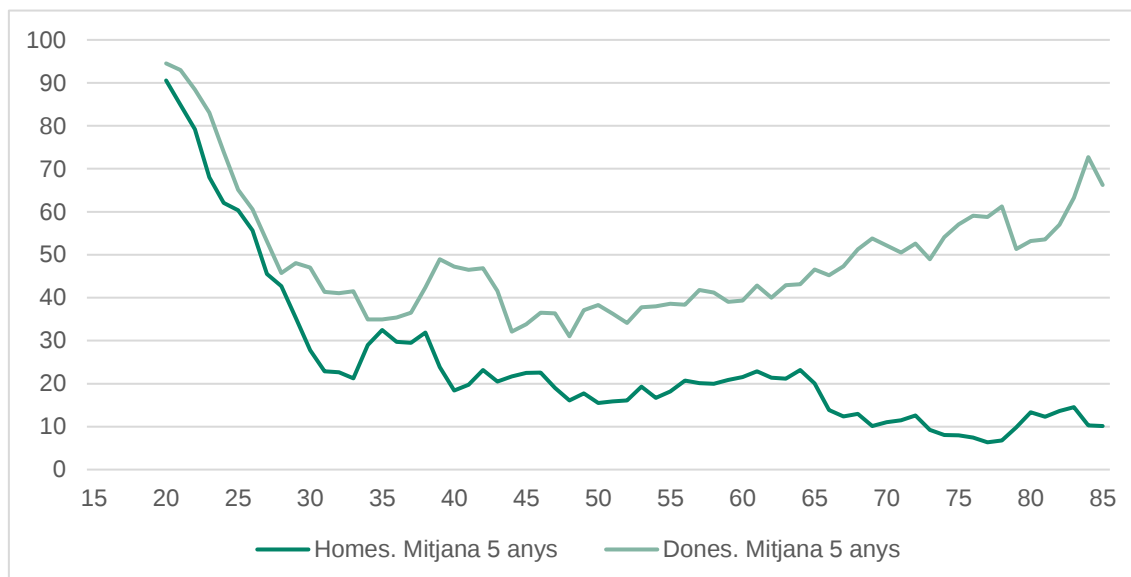
Gràfic 68. Risc de pobresa segons la metodologia convencional i percentatge de població (a partir dels 16 anys i que no estudia) amb ingressos individuals inferiors al llindar de pobresa, segons sexe. Catalunya. Onada 2021 (any 2020)

Font: elaboració pròpia a partir de l'Enquesta de condicions de vida (EU-SILC)

Aquesta desigualtat creix amb la reproducció familiar. D'entrada, l'adolescència i la primera joventut venen marcades per una elevada probabilitat de tenir uns ingressos propis inferiors al llindar de pobresa, fins i tot encara que ja no s'estigui estudiant. Aquest risc disminueix progressivament fins a l'entrada a la trentena d'anys. A partir de llavors, el risc de pobresa en els homes es manté en uns registres propers al 20% fins a l'edat de jubilació, en què encara es redueix més. En canvi, en les dones, el risc de pobresa amb els ingressos individuals pateix un ascens marcat durant la primera maternitat i un augment posterior progressiu, que supera de manera ininterrompuda el 50% aproximadament a partir de l'edat de jubilació.

Gràfic 69. Percentatge de població (a partir dels 16 anys i que no estudia) amb ingressos individuals inferiors al llindar de pobresa, segons sexe i edat (mitjana de 5 anys). Catalunya. Onada 2021 (any 2020)

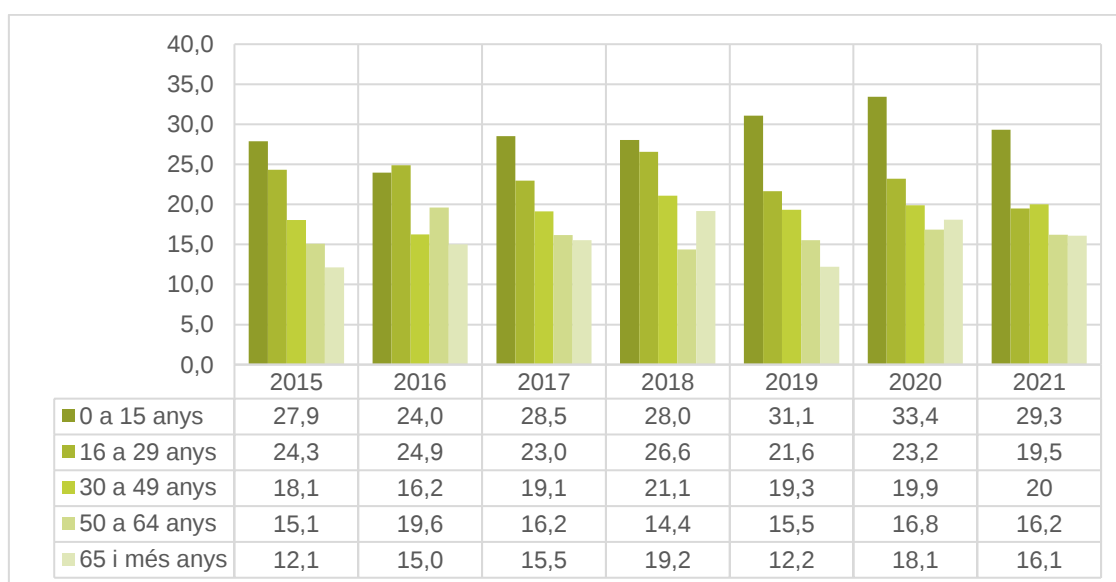
Font: elaboració pròpia a partir de l'Enquesta de condicions de vida (EU-SILC)

8 POBRESA AL LLARG DEL CICLE VITAL

La caiguda del risc de pobresa registrada l'any 2021 és generalitzada per a gairebé tots els grups d'edat i, en alguns casos, substancial. A més, s'atenueja una part de l'ordenació gradual del risc de pobresa a mesura que avança l'edat: tot i que la infància continua sent el període de major risc —amb una notable diferència— els registres entre la resta de grups d'edat s'han igualat.

El gràfic 70 mostra les probabilitats de patir pobresa per a cada grup d'edat. El grup amb menys afectació són les persones a partir de 65 anys, amb una taxa de pobresa del 16,1%, dos punts menys que l'any anterior. Malgrat la millora substancial respecte als resultats de 2020, el grup més afectat és, un any més, la població de 0 a 15 anys, amb una afectació del 29,3%, gairebé 10 punts per sobre tant de la mitjana com del següent grup d'edat.

Gràfic 70. Risc de pobresa segons grup d'edat. Catalunya. Onades 2015-2021 (anys 2014-2020)

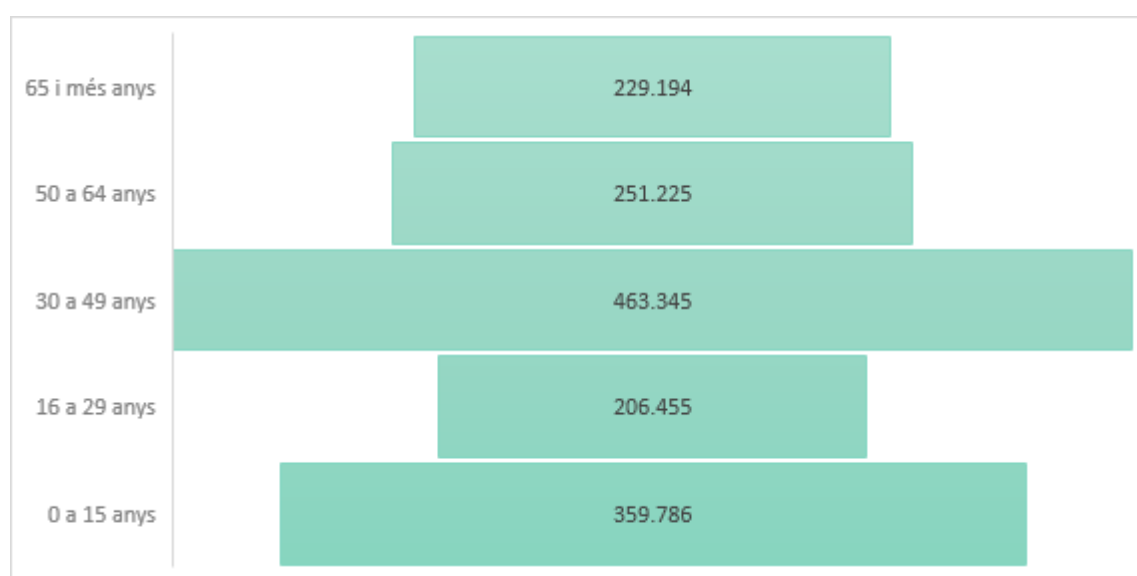
Font: elaboració pròpia a partir de l'Enquesta de condicions de vida (EU-SILC)

A causa del seu pes demogràfic, en dades absolutes, la major part de la població en risc de pobresa té entre 30 i 49 anys, són 463.345 persones (gairebé 12.000 més que l'any anterior) i la segona taxa més elevada (20%).

En segon lloc, ve la població infantil, amb 359.786 infants de 0 a 15 anys en situació de pobresa, uns 57.000 menys que l'any anterior. Representen gairebé una de cada quatre persones en situació de pobresa (23,8 punts, 1,6 menys que l'onada anterior), tot i que el seu pes demogràfic és substancialment inferior.

Els altres tres grups d'edat tenen una representació més equilibrada (entre 206.000 i 251.000 persones afectades cadascun).

Gràfic 71. Composició de la població en risc de pobresa segons grup d'edat. Catalunya. Onada 2021 (any 2020)

Font: elaboració pròpia a partir de l'Enquesta de condicions de vida (EU-SILC)

8.1 REDUCCIÓ DELS NIVELLS DE POBRESA INFANTIL I JUVENIL

Entre les característiques que defineixen la pobresa a Catalunya en els darrers anys hi ha, sense dubte, l'elevada afectació de la infància. Com hem destacat, aquest torna a ser el grup més afectat en les dades de l'ECV 2021, corresponents als ingressos de l'any 2020. No obstant això, per primera vegada en diversos anys, hi trobem alguns matisos positius. El més evident és que hi ha gairebé 57.000 infants menys en situació

de pobresa respecte a l'any anterior i, per tant, és el grup d'edat amb una reducció més intensa del volum de persones afectades. Es tracta d'una reducció inusual, ja que la tònica general durant el sexenni anterior era un creixement constant de la població infantil afectada per la pobresa. A més, també cau la taxa de pobresa, per sota del 30%, després de dos anys de registres màxims. Això significa que aproximadament el 45% de la reducció de la pobresa a Catalunya durant l'any de la pandèmia es concentra en la infància. El principal motiu d'aquesta reducció el trobem en una millor eficàcia de les prestacions socials pel que fa a la cobertura de les llars amb infants, que es duplica respecte a l'any anterior: de treure de la pobresa el 15,7% dels infants passen a treure'n el 29,7%. Aquest augment de la potència de les prestacions també s'identifica en els diversos perfils de llar on viuen infants (del 18,4% al 38,1%), si bé se centra en els casos menys vulnerables. Per exemple, a les llars formades per una parella amb un infant la potència de les prestacions augmenta del 30,8% al 53,3%, mentre que per a les parelles amb tres o més infants roman en el 15,9% (5,0% l'any anterior) i a les llars monoparentals la potència disminueix (d'una capacitat protectora del 21,3% a un 17,7%). En aquest cas, el risc de pobresa entre les llars monoparentals augmenta en 17.000 persones (la taxa se situa en el 51,9%), el que mostraria que l'impacte de les prestacions no permet cobrir la reducció d'ingressos derivada de la pandèmia en aquest tipus de llars.

Les persones joves, de 16 a 29 anys, s'han situat de manera habitual com el segon grup d'edat amb un major risc de pobresa. Durant diversos anys, els registres són propers o fins i tot superiors (l'any 2016) als de la població infantil. La crisi de 2008-2015 genera un canvi en les dades de pobresa d'aquest col·lectiu. Durant els anys anteriors a la crisi, les persones joves tenien un dels nivells de pobresa més baixos de tots els grups d'edat. Això es devia a més probabilitats de trobar feina (en un mercat laboral més expandit que actualment) i a les estratègies familiars d'allargament de l'edat d'emancipació i de retard i d'ajustament de la maternitat. La crisi suposa un canvi de tendència, bascula cap a nivells de pobresa cada vegada més alts: l'atur juvenil es generalitza i la intensificació de les estratègies familiars citades anteriorment només aconsegueixen atenuar parcialment el problema. Posteriorment, la recuperació econòmica des del 2015 fins a l'esclat de la pandèmia

no beneficia el col·lectiu de les persones joves, que es mantenen com un dels dos grups d'edat (juntament amb la infància) on és més probable caure en la pobresa a Catalunya. No obstant això, les dades dels darrers anys sembla que marquen un canvi de tendència: les onades 2019, 2020 i 2021 de l'ECV ja mostren una diferència substancial respecte al risc de pobresa infantil, al voltant dels 10 punts per sota. Aquesta davallada en el risc de pobresa i el menor pes demogràfic permeten que, en números absoluts, sigui el grup d'edat menys habitual entre la població en risc de pobresa (206.455 persones). D'altra banda, el risc de pobresa entre la població jove es duplica (i se situa, per tant, al voltant del 40%), en els casos de nivell formatiu baix, de nacionalitat estrangera, d'atur i d'inactivitat.

8.2 LA POBRESA ENTRE LA POBLACIÓ ADULTA

La població adulta, de 30 a 64 anys, és el grup d'edat més nombrós a Catalunya. En formen part les generacions nascudes durant l'explosió demogràfica de la dècada del 1970 i també bona part de les persones immigrades durant la dècada del 2000.

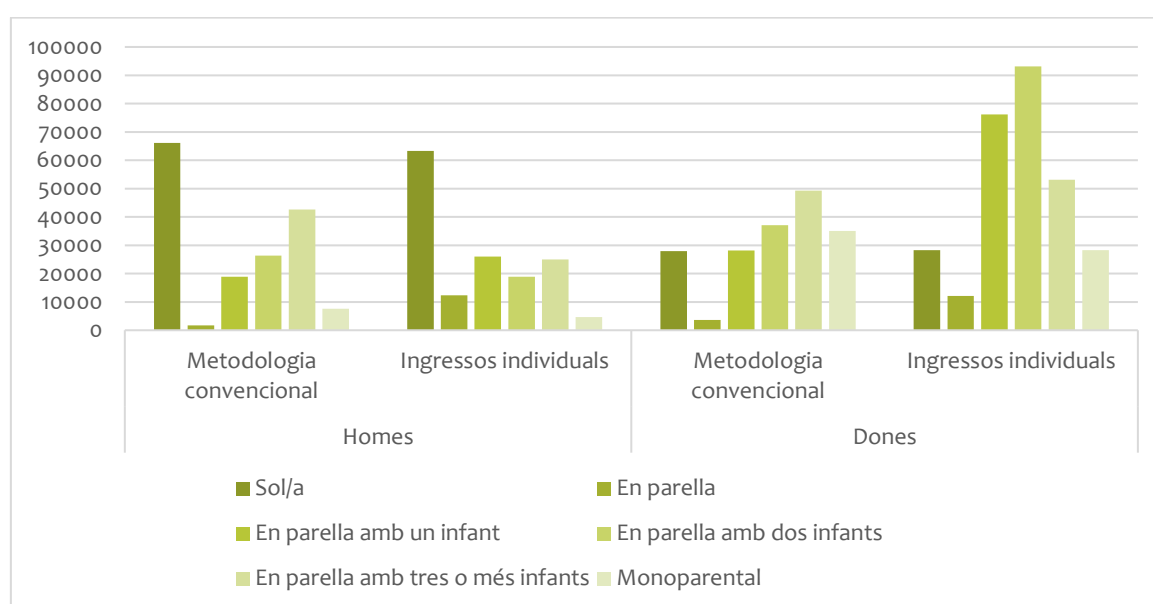
D'entrada, el grup de població de 30 a 49 anys està determinat per la reproducció familiar i presenta un risc de pobresa del 20%, gairebé idèntic a la mitjana del 19,9%. És un grup força heterogeni internament. Com a primer factor, es torna a constatar que les llars amb una elevada ràtio d'infants en relació amb el nombre de persones adultes presenten un major risc de pobresa. Aquí, el risc de pobresa és elevat si la persona adulta encapçala una llar monoparental (el risc de pobresa és del 62,1%) o si viu en parella i amb tres o més fills (51,5%). En aquest darrer cas, el fet de tenir estudis superiors és un factor protector, com veurem al capítol 9.

Per contra, viure en parella i sense fills (11,6%) o amb un màxim de dos fills, representa una situació de protecció, amb un risc de pobresa que se situa lleugerament per sobre de la meitat del que registra el conjunt de la població catalana. En la comparació amb les dades de l'onada anterior, les llars amb un i dos fills estan ara més protegides, gràcies a una major accessibilitat a les prestacions de sosteniment de la renda.

L'efecte de la reproducció familiar (lligada al tipus de llar on es conviu) és diferent en funció del gènere, com il·lustra el gràfic 72. La causa principal és la distribució desigual

del treball remunerat fora de la llar i del treball de cures dins de la llar. En totes les llars amb presència d'infants, el risc és superior en les dones que en els homes, si bé les diferències són moderades. En canvi, quan avaluem els ingressos individuals, la possibilitat d'entrar en situació de pobresa en cas de disposar únicament dels ingressos individuals és major en les dones que en els homes.

Gràfic 72. Persones en situació de pobresa entre la població de 30 a 49 anys, segons sexe, tipologia de llar i model de càlcul de la pobresa. Catalunya. Onada 2021 (any 2020)

Font: elaboració pròpia a partir de l'Enquesta de condicions de vida (EU-SILC)

D'altra banda, si en anteriors edicions havíem identificat les persones adultes que viuen soles com un perfil especialment protegit davant la pobresa, l'onada de l'ECV 2021 no sembla reproduir aquest comportament. El risc de pobresa passa a ser del 35% si és un home que viu sol i del 26,9% si és una dona, uns registres substancialment superiors als de l'onada anterior i que s'explicarien per la pèrdua d'ingressos durant la pandèmia i per la impossibilitat d'accedir a altres fonts alternatives.

Pel que fa al grup d'edat de 50 a 64 anys, sabem que va ser un dels més perjudicats per la crisi econòmica de 2008 a 2015, ja que gairebé va duplicar el risc de pobresa. No obstant això, el punt de partida era baix i sempre s'ha pogut mantenir per sota de la mitjana catalana. Posteriorment, ha aconseguit estabilitzar els registres durant el

darrer sexenni i és el grup d'edat que ha resistit amb més solvència l'augment progressiu del llindar de pobresa. Les dades de l'ECV 2021 mostren que l'any 2020 aquest grup d'edat també ha reduït el risc de pobresa, d'un 16,8% a un 16,2%, amb una caiguda d'unes 5.000 persones. El baix risc de pobresa s'explica només en part pel posicionament al mercat de treball: no és el grup amb nivells d'ocupació més alts i, en canvi, sí que hi ha certa presència de casos d'inactivitat (sobretot entre les dones) i de prejubilacions. Hi ha un altre factor que explica més nítidament l'alt nivell de protecció assolit: el tipus de llar (majoritàriament en parella i ja amb poca presència d'infants) és dels que més protecció ofereix davant de la pobresa.

8.3 EL GRUP D'EDAT AMB EL RISC DE POBRESA MÉS BAIX

El grup de població a partir de 65 anys (que identifiquem aquí com a població d'edat avançada, malgrat les evidències que aquesta consideració s'hauria d'anar arraconant cada vegada més a edats cada vegada superiors) es manté com un dels grups d'edat amb un risc de pobresa més baix. De fet, amb un registre del 16,1%, ha tornat a recuperar la posició menys afectada, que havia perdut l'any anterior a la pandèmia.

El principal motiu és l'accessibilitat a les prestacions de vellesa i supervivència, que els han permès mantenir el nivell de renda en un període marcat per la COVID-19 que ha suposat un estancament generalitzat d'aquest indicador per a la resta de la població. El col·lectiu que ara es troba en aquesta franja d'edat ha gaudit d'una etapa laboral amb més continuïtat i capacitat de cotització que la que està oferint el mercat de treball actualment, i això dona accés a unes prestacions que permeten superar de manera generalitzada el llindar de pobresa. A més, segueixen introduint-se a l'edat de jubilació generacions de dones que han tingut, cada vegada més, una vinculació amb el mercat laboral durant bona part de la seva vida adulta i, per tant, tenen cada vegada un major i millor accés a les prestacions de jubilació, tot i que encara no igualen els homes.

Així, l'any de la pandèmia el 95,2% de les persones majors de 65 anys percebien una pensió de jubilació o de supervivència, que són una eina evident de lluita contra la

pobresa: entre aquestes persones el risc de pobresa és del 14,2%, mentre que entre les que no perceben cap prestació el risc augmenta a un 54,1%. La renda mediana per unitat de consum se situa en 20.020 euros, amb un creixement substancial respecte als registres de l'any anterior (18.888 euros). Juntament amb la rebaixa del llindar de pobresa, això ha afavorit la reducció de les situacions de pobresa entre les persones d'edat avançada.

A més, tot i que no computi en termes de renda però sí pel que fa a la reducció de la despesa i de disponibilitat de patrimoni, cal tenir en compte que el 81,4% d'aquesta població és propietària del seu habitatge sense pagaments pendents, i que un 3,9% més hi accedeix en forma de cessió gratuïta o mitjançant un lloguer inferior al preu de mercat. Això afavoreix que, enfront d'una mateixa situació d'escassetat, una part substancial d'aquest col·lectiu tingui garantit, almenys, l'ús d'un habitatge, una problemàtica molt més habitual en altres etapes del cicle vital.

9 POBRESA SEGONS LA NACIONALITAT

L'any 2021 presenta un saldo migratori positiu, concretament del 2,53%, però és un dels valors més baixos de saldo migratori a Catalunya des de 2015 (l'any 2014 va ser el darrer any que Catalunya va presentar un saldo migratori negatiu). Aquesta dada es tradueix en el fet que a Catalunya, a 1 gener de 2022, hi havia 1.271.810 persones de nacionalitat estrangera, que suposaven el 16,3% del total de la població inscrita al padró municipal. El creixement total de la població durant el 2021 és de 7.951 persones perquè, malgrat que el creixement natural (naixements menys defuncions) va ser negatiu (en 11.708 persones, un 1,51% menys), el creixement migratori va ser positiu, de 19.562 persones (2,53%).

Com s'ha comentat en altres edicions d'aquest informe, l'Enquesta de condicions de vida permet avaluar el risc de pobresa de la població segons la seva nacionalitat. Principalment, a les microdades, les categories d'origen estan escassament desagregades (Espanya, Unió Europea i la resta del món) per evitar problemes de fiabilitat en la desagregació de la mostra. Per millorar-ne la fiabilitat, la nostra anàlisi es basa en dues categories (nacionalitat espanyola i estrangera), tot i que això ens faci perdre els matisos de l'origen.

9.1 POBRESA I NACIONALITAT ESTRANGERA

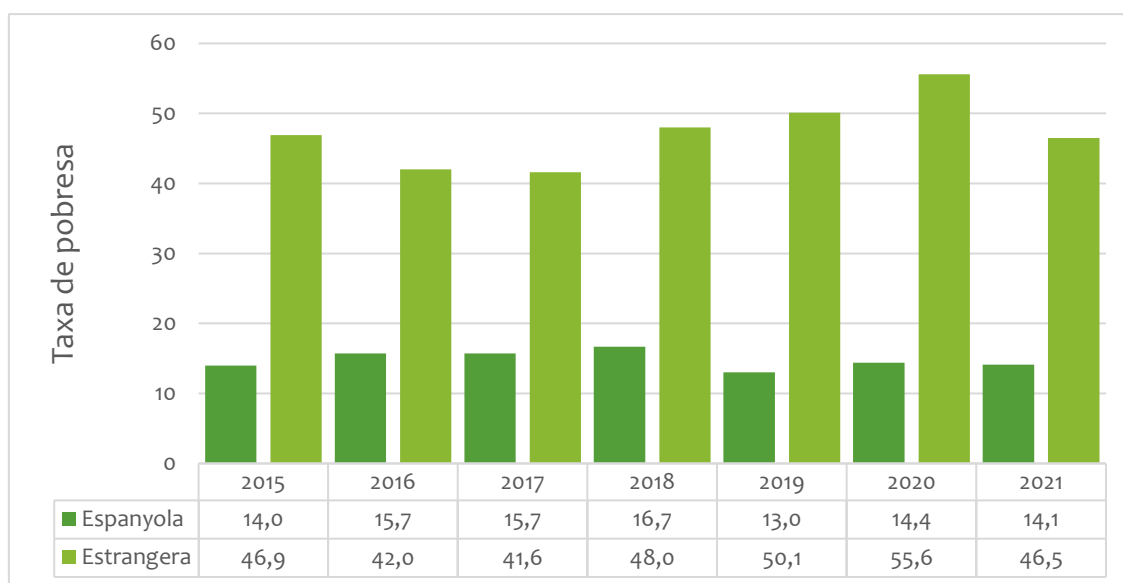
Aquest capítol ens permet identificar que la nacionalitat és la variable amb un diferencial més important en el risc de pobresa entre les seves categories (nacionalitat espanyola o nacionalitat estrangera).

Segons les dades de l'onada 2021 de l'ECV (corresponents a l'any natural 2020), hi ha 364.641 persones majors de 16 anys i de nacionalitat estrangera en situació de pobresa a Catalunya, el que suposa el 46,5% del total d'aquest col·lectiu. Són uns resultats que, un any més, identifiquen les persones de nacionalitat estrangera com a les més vulnerables arreu del país, ja que el registre de pobresa és 3,3 vegades

superior al de la població de nacionalitat espanyola (14,1%), i fa palès el grau de polarització entre aquests dos col·lectius.

No obstant això, el risc de pobresa entre la població de nacionalitat estrangera ha disminuït 9,1 punts percentuals respecte a l'any anterior (que és l'any amb el registre més alt, d'un 55,6%), mentre que en números absoluts són uns 53.000 casos menys. Per tant, ens trobem en un descens de la taxa de pobresa intens, no tan sols pels 9,1 punts percentuals i les 53.000 persones menys respecte a l'any anterior, sinó també tenint en compte que el descens anual de la taxa de pobresa de persones de nacionalitat espanyola ha estat força més modest: de tan sols 0,3 punts percentuals (del 14,4% al 14,1%) i 14.500 persones menys.

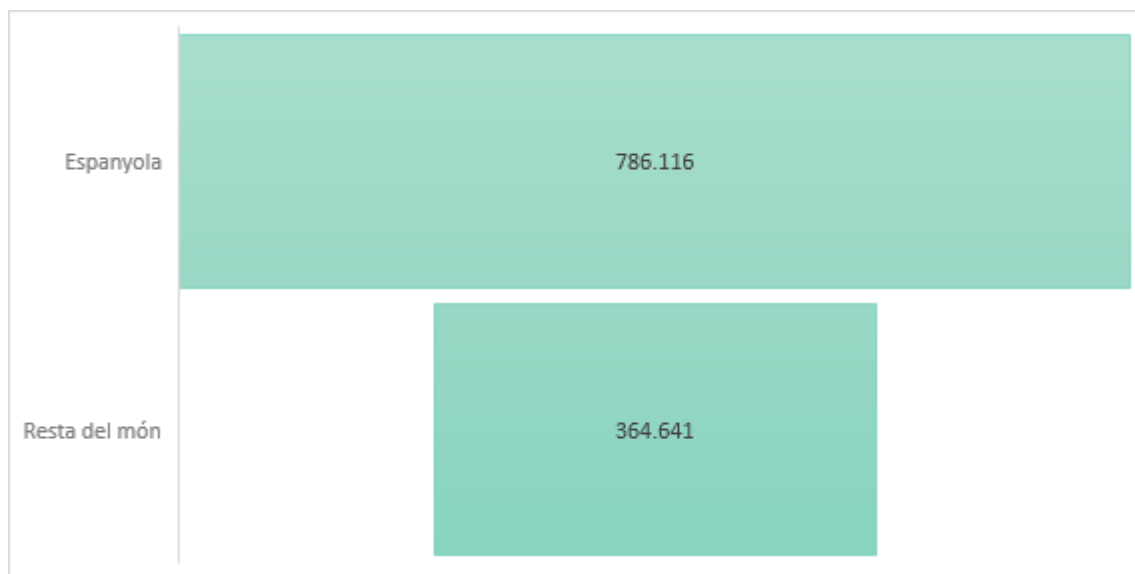
Gràfic 73. Risc de pobresa segons nacionalitat (població a partir dels 16 anys). Catalunya. Onades 2015-2021 (anys 2014-2020)

Font: elaboració pròpia a partir de l'Enquesta de condicions de vida (EU-SILC)

Pel que fa a la composició de la població a partir dels 16 anys en situació de pobresa, el 31,7% (364.641 persones) és de nacionalitat estrangera, mentre que el 68,3% (786.116) és de nacionalitat espanyola, a causa del major pes demogràfic d'aquest col·lectiu. A l'ECV, només el 12,4% de la mostra té nacionalitat estrangera, mentre que al padró de 2021 el registre és del 16,3%, en tots dos casos molt inferiors al 31,7% quan ens focalitzem en les dades de pobresa.

Gràfic 74. Composició de la població en situació de pobresa segons nacionalitat (població a partir dels 16 anys). Catalunya. Onada 2021 (any 2020)

Font: elaboració pròpia a partir de l'Enquesta de condicions de vida (EU-SILC)

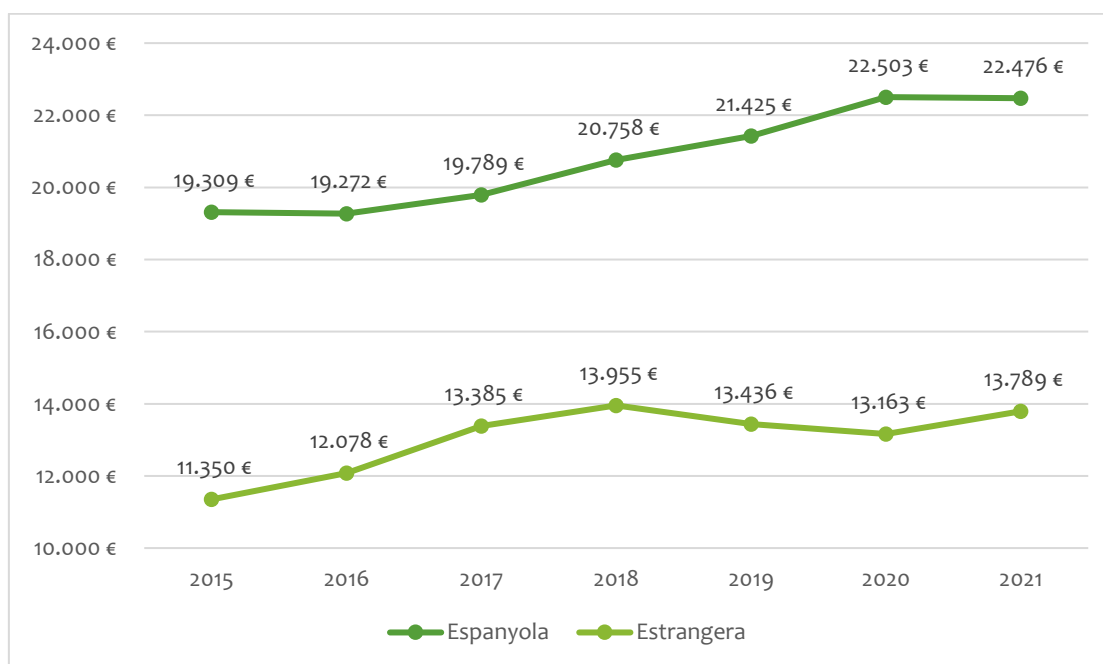
9.2 8.2 MILLORA DE LA RENDA I DE LA PROTECCIÓ SOCIAL PER REDUIR LA POBRESA EN LA POBLACIÓ ESTRANGERA

Aquest descens en el risc de pobresa entre la població de nacionalitat estrangera de l'any 2021 interromp la tendència a l'alça dels darrers tres anys i s'explica, almenys en part, pel lleuger augment de la renda mitjana (del 4,8%), que ha atenuat part de la vulnerabilitat que afecta de manera recurrent aquest col·lectiu. Altres aspectes potencials, com el flux migratori (arribades i sortides, segons origen i perfil), escapen a les possibilitats analítiques d'aquest capítol.

El gràfic 75 mostra que la renda mitjana neta anual per unitat de consum en la població de nacionalitat estrangera l'any 2021 és de 13.789 euros, mentre que en la població de nacionalitat espanyola és de 22.476 euros, una diferència de 8.687 euros. Des d'una òptica longitudinal, la renda mitjana de la població de nacionalitat espanyola ha anat augmentat any rere any (excepte a l'onada de 2021, amb una lleugera caiguda de 27 euros per unitat de consum), mentre que la renda de la població de nacionalitat estrangera va disminuir durant els anys 2019 i 2020, i creix amb intensitat en el darrer registre: més de 600 euros per unitat de consum. Per tant,

el diferencial en els nivells de renda entre els dos col·lectius no és ni de bon tros el més baix (va registrar-se l'any 2017, amb 6.404 euros de diferència), però és substancialment inferior al de l'onada 2020 (9.340 euros).

Gràfic 75. Renda mitjana neta anual per unitat de consum segons nacionalitat. Catalunya. Onades 2015-2021 (anys 2014-2020)

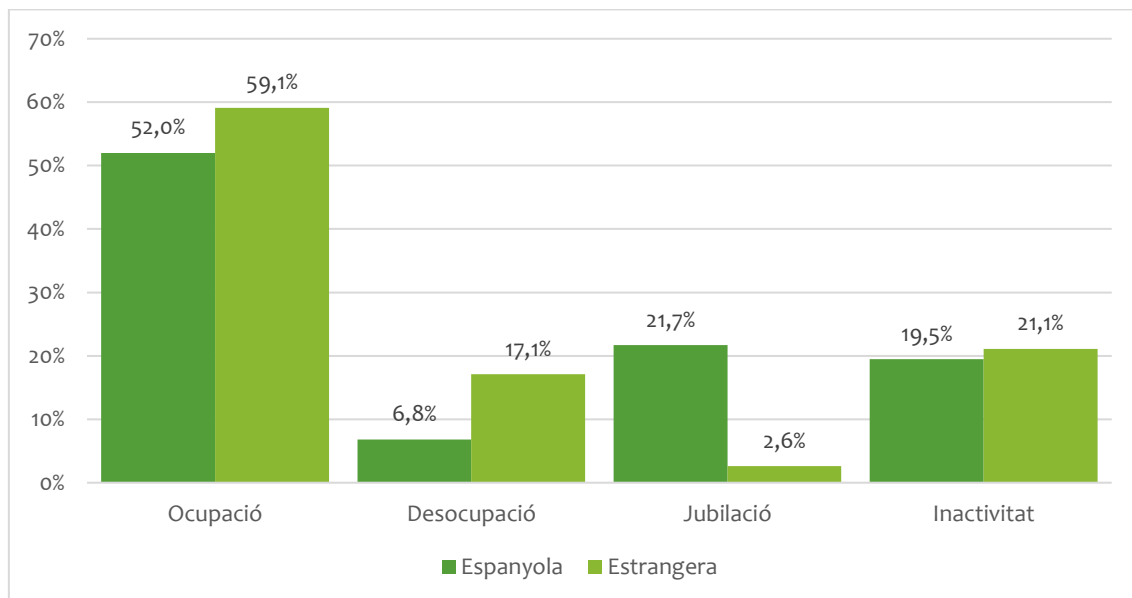

Font: elaboració pròpia a partir de l'Enquesta de condicions de vida (EU-SILC)

La vinculació a l'ocupació proporciona uns ingressos en el present (protecció contra la pobresa via salaris i rendiments d'empresa) i també una protecció social de futur, vinculada a l'accés a prestacions contributives. Per tant, aquells col·lectius que presenten una menor taxa d'ocupació haurien de tenir menys probabilitats de patir situacions de pobresa, però tot seguit veurem com en la població de nacionalitat estrangera aquesta correlació no és tan evident. Tot i que la taxa d'ocupació de la població estrangera és més alta que la de la població de nacionalitat espanyola, les persones de nacionalitat estrangera tenen una taxa de pobresa superior. Aquesta dada ens remet a les pitjors condicions laborals entre la població de nacionalitat estrangera (en termes com la temporalitat, la inestabilitat laboral i sous més baixos). La població de nacionalitat estrangera també presenta una taxa d'atur més elevada que la de nacionalitat espanyola, com mostra el gràfic 76, mentre que el nivell

d'inactivitat és similar si no tenim en compte la jubilació. És en aquesta darrera categoria on hi ha el màxim diferencial: a causa de l'estructura d'edats, la població de nacionalitat estrangera encara té un escàs accés a les prestacions de vellesa i supervivència.

Gràfic 76. Percentatge de població segons nacionalitat i relació amb l'activitat. Catalunya, onada 2021 (any 2020)

Font: elaboració pròpia a partir de l'Enquesta de condicions de vida (EU-SILC)

Aquestes prestacions tenen un impacte rellevant en la reducció de la pobresa a Catalunya, com hem vist al capítol 5. Per tant, l'escassa presència de població de nacionalitat estrangera en edat de jubilació també explica, en part, l'elevat risc de pobresa en aquest col·lectiu. És d'esperar que en un futur a mitjà termini, i pel fet de tenir una elevada taxa d'ocupació, la taxa pobresa de la població estrangera es redueixi per l'augment de persones de nacionalitat estrangera que estaran en edat de jubilació. Malgrat que aquest possible factor protector probablement quedarà matisat pel nivell de cotització d'aquest col·lectiu (per veure si els ingressos provinents de la jubilació seran suficients per escapar de la pobresa), pel model de prestacions de jubilació en el futur, així com per les càrregues familiars pròpies de models de família extensa i família nombrosa.

Precisament, un altre factor que influeix en la taxa de pobresa a Catalunya és la presència d'infants a les llars, almenys per tres motius: a) per l'augment de persones entre les quals es distribueix la renda total de la llar, que fa que la quantitat per unitat de consum es redueixi; b) per l'habitual desvinculació laboral d'algun dels membres de la llar per assumir més hores de dedicació a les tasques de cura (sovint, les dones) i c) per les taxes de fecunditat més elevades en col·lectius amb una renda més baixa. Els models de llars sense infants són més freqüents en la població de nacionalitat espanyola (30,1%) que en la de nacionalitat estrangera (14,2%). La població de nacionalitat estrangera presenta uns models de família extensa i amb més presència de llars amb infants i, per tant, amb més càrregues familiars i amb més risc de pobresa. En el conjunt de la població estrangera, el 59,6% viu en llars on hi ha almenys un infant, mentre que en les persones de nacionalitat espanyola aquest percentatge disminueix 20,8 punts percentuals fins a situar-se al 38,8%. Aquesta diferència encara és més gran en el cas de les llars amb 3 infants o més: el 3,3% de llars amb persones de nacionalitat espanyola viu en llars amb 3 infants o més, mentre que en el cas de les persones estrangeres aquest percentatge és 2,7 vegades més alt, del 8,9%.

10 POBRESA SEGONS EL NIVELL FORMATIU

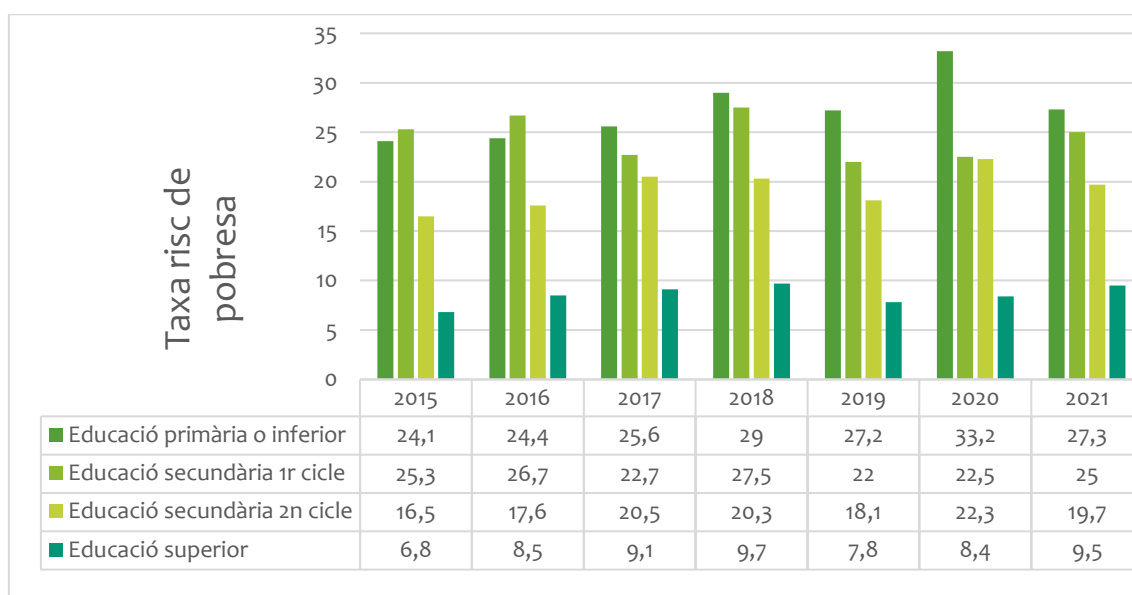
10.1 DESCENS DEL RISC DE POBRESA ENTRE LA POBLACIÓ AMB FORMACIÓ ELEMENTAL

En termes generals, l'afectació de la pobresa segons el nivell formatiu es manté estable respecte a l'any anterior, a excepció de la població amb estudis primaris o inferiors, en què el risc de pobresa disminueix de manera significativa. Malgrat això, la relació negativa entre el risc de pobresa i nivell d'estudis continua sent evident: la probabilitat de patir situacions de pobresa disminueix a mesura que augmenta el nivell d'estudis.

L'any 2021, la taxa de risc de pobresa entre la població amb nivell d'estudis primaris inferiors es redueix 6 punts percentuals i, després de l'intens augment registrat l'any anterior, torna a uns nivells habituals en el quinquenni previ. Malgrat aquesta recuperació, la població amb estudis primaris o inferiors encara pateix una taxa de pobresa 7,4 punts percentuals per sobre la mitjana de Catalunya.

La gradació entre nivell formatiu i risc de pobresa és palesa. Si comparem els resultats entre la població situada als dos extrems, observem que les persones amb estudis primaris o inferiors tenen gairebé tres vegades més probabilitats de trobar-se en situació de pobresa monetària que la població amb estudis superiors finalitzats.

**Gràfic 77. Risc de pobresa segons nivell formatiu (població a partir dels 16 anys).
Catalunya. Onades 2015-2021 (anys 2014-2020)**

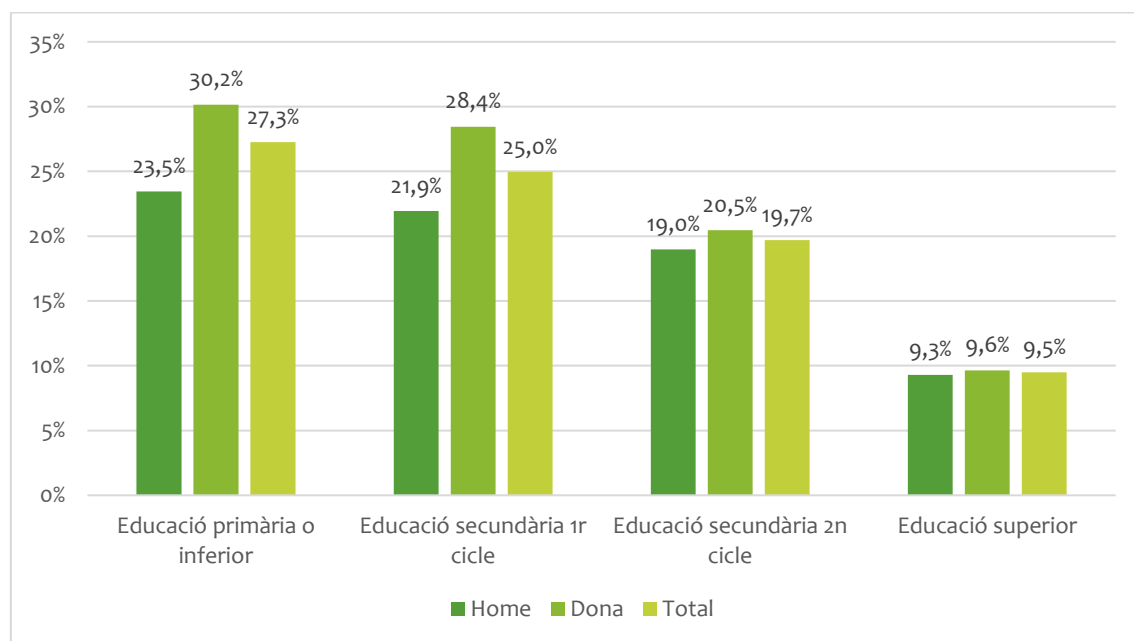
Font: elaboració pròpia a partir de l'Enquesta de condicions de vida (EU-SILC)

La població amb estudis secundaris continua situant-se per sobre la mitjana catalana, però cal destacar que el risc entre la que té el 1r cicle augmenta 2,5 punts respecte a l'any anterior (fins a situar-se en el 25%) mentre que en la de 2n cicle aquest comportament és a la inversa: disminueix 2,6 punts respecte a l'any passat, fins a situar-se en el 19,7%. D'altra banda, la població amb estudis superiors torna a presentar el risc de pobresa més baix (9,5%), amb una diferència substancial tant pel que fa a la resta de nivells formatius com també en relació amb la mitjana catalana.

Posteriorment, hem desagregat les dades de pobresa per nivell formatiu i sexe. D'entrada, tant per als homes com per a les dones es reproduïx el gradient descendent: a un nivell formatiu més alt li correspon un risc de pobresa més baix. Però cal fer-hi alguns apunts. Per exemple, el risc de pobresa entre les dones sempre és superior al dels homes, sigui quin sigui el nivell formatiu avaluat. A més, les diferències són substancials en els nivells formatius més baixos (primaris o inferiors i secundaris de 1r cicle), amb un risc de pobresa fins a gairebé 7 punts superior entre les dones, que evidencia la notable penalització que suposa per a una dona disposar d'un baix nivell formatiu, tant en comparació amb la resta de dones com en

comparació amb els homes de nivell formatiu similar. Aspectes com l'assumpció de bona part de les tasques de cures dins de la llar (principalment per les dones) o la necessitat d'acceptar llocs de treball amb una remuneració i qualificació baixes, sovint en l'economia submergida, i a temps parcial expliquen aquesta vulnerabilitat específica. En la resta de nivells d'estudis, en canvi, les diferències entre homes i dones s'atenuen de manera rellevant i en els estudis superiors ja només són de tres dècimes. Per tant, la diferència en el risc de pobresa per nivell formatiu és substancialment més alta en les dones: entre els dos nivells dels extrems és de 20,6 punts, mentre que en els homes el risc de pobresa només cau 14,2 punts.

Gràfic 78. Risc de pobresa segons nivell formatiu i sexe (població a partir dels 16 anys). Catalunya. Onada 2021 (any 2020)

Font: elaboració pròpia a partir de l'Enquesta de condicions de vida (EU-SILC)

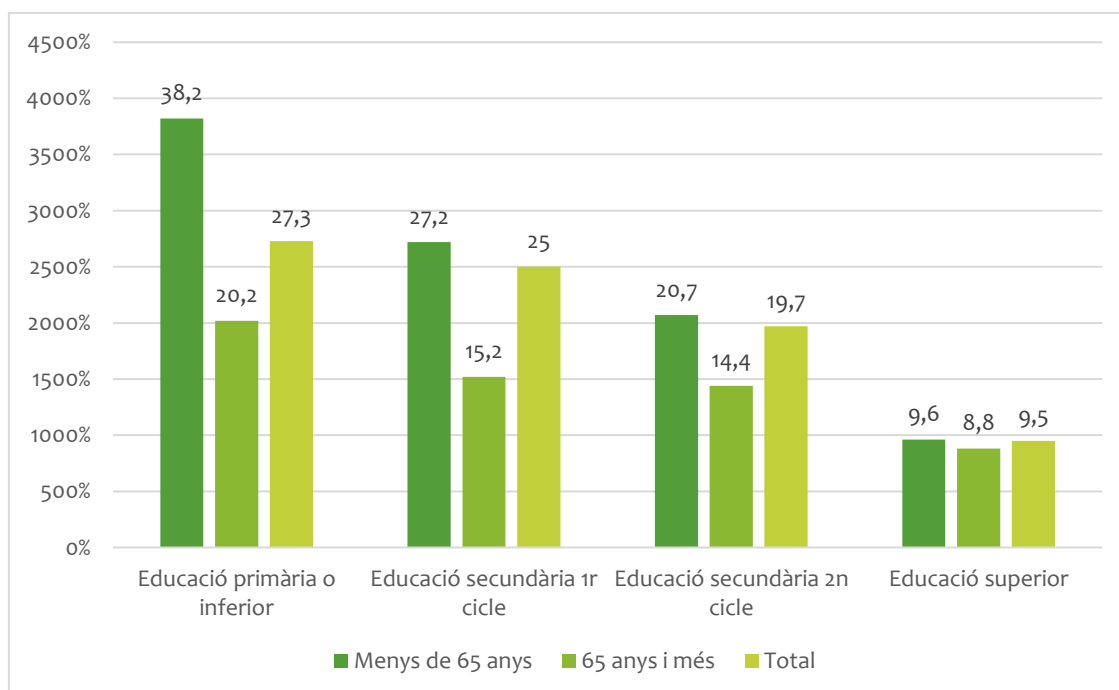
Un altre factor que condiciona la taxa de risc de pobresa segons els nivells d'estudis és l'edat. El motiu és que hi ha una àmplia capa de població que disposa d'un nivell formatiu baix però també d'un risc de pobresa baix. És la població d'edat avançada: ha tingut una carrera laboral relativament estable (en la majoria de casos, sobretot els homes), fins i tot haver assolit un nivell formatiu no té un impacte intens en el risc de pobresa, gràcies a l'accés a les prestacions de vellesa i a la seva estabilitat. Per

això, hem replicat l'anàlisi per nivell formatiu però ara diferenciant aquest grup d'edat.

Els resultats són eloqüents. Mentre que les persones amb estudis primaris o inferiors tenen una taxa de risc de pobresa del 27,3%, si ens fixem específicament en les persones a partir de 65 anys, el risc de pobresa és 7,1 punts inferior (20,2%) i, per tant, molt proper a la mitjana de Catalunya per al total de població (19,9%). El mateix succeeix entre la població amb estudis secundaris de primer cicle (el risc de pobresa cau gairebé 10 punts en relació amb el conjunt de població amb aquest nivell formatiu) i, de manera més moderada, en la resta.

En canvi, en la població menor de 65 anys, un baix nivell formatiu està vinculat de manera evident a un risc de pobresa més alt: s'enfila fins al 38,2% per a la població amb estudis primaris o inferiors (és a dir, gairebé el doble que per a la població a partir de 65 anys amb el mateix nivell formatiu) i fins al 27,2% per a la població amb estudis secundaris de primer cicle.

Gràfic 79 Risc de pobresa segons nivell formatiu, per a les persones menors de 65 anys i persones amb 65 anys o més. Catalunya. Onada 2021 (any 2020)

Font: elaboració pròpia a partir de l'Enquesta de condicions de vida (EU-SILC)

10.2 L'ALT NIVELL FORMATIU COM A PREVENCIÓ CONTRA LA POBRESA

Les persones amb estudis superiors tornen a tenir una taxa de risc de pobresa inferior al llindar del 10%, tot i augmentar un punt percentual respecte a l'any anterior... Això es reproduïx de manera independent respecte al sexe i l'edat. Per tant, actualment aquesta és una de les millors garanties per fer front a la pobresa. Cal fer-hi, però, un matís. Provenir de llars amb un cert nivell econòmic (que es mantenen allunyades de la pobresa) està vinculat a un increment de les probabilitats d'allargar l'etapa formativa i, per tant, la relació entre el nivell formatiu i la pobresa té un caràcter bidireccional.

Com s'ha comentat en anteriors informes sobre l'Enquesta de condicions de vida, el baix impacte de la pobresa en nivells educatius superiors es deu especialment a tres factors. El primer factor és una taxa d'ocupació més elevada entre la població amb alt nivell formatiu. El segon factor és l'accés a feines més remunerades i, per tant, també amb més cotització i més estabilitat. El tercer és que les persones amb estudis superiors acostumen a comptar amb una major xarxa de suport relacional, que ofereix més possibilitats de mantenir una protecció davant la pobresa en cas de pèrdua d'ingressos individuals. Aquesta xarxa de suport familiar s'explica per la concentració a les llars i als entorns familiars de persones que també tenen nivells educatius superiors (homogàmia educativa) i més accés també a feines més qualificades.

Els casos en què apareix la pobresa en la població amb aquest nivell d'estudis es concentren en unes situacions particulars, com l'estada a l'atur o en situació d'inactivitat per tasques domèstiques, en les llars monoparentals i en les llars formades per una persona sola. D'altra banda, és un perfil de població amb una notable protecció davant la pobresa, fins i tot en els casos de famílies nombroses.

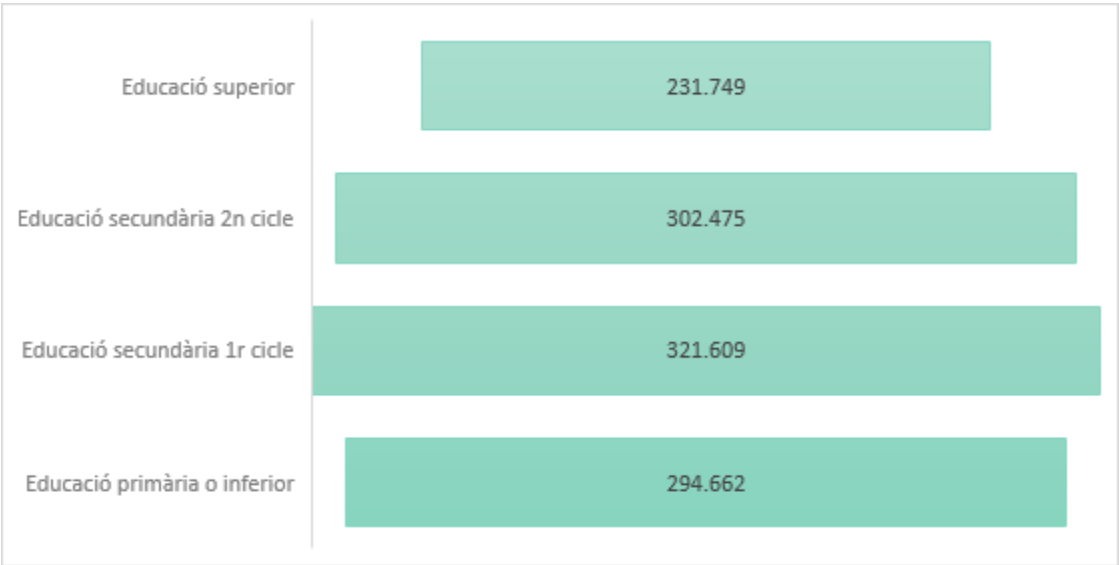
En números absoluts, el gràfic 8o mostra que a Catalunya la composició de la població en situació de pobresa és relativament equitativa en funció del nivell formatiu. Això, que podria sobtar tenint en compte que les probabilitats de patir pobresa són

substancialment diferents, s'explica en gran part pels pesos demogràfics de cadascun d'aquests perfils de població i per l'evolució de les dades respecte a l'any anterior.

Així, la major part de la població en situació de pobresa té com a màxim nivell formatiu l'educació secundària de 1r cicle (321.609 persones, un 28% del total de la població en situació de pobresa).

A continuació, hi ha la població amb estudis secundaris de 2n cicle (321.609 casos) que, malgrat tenir un risc de pobresa relativament baix, és un perfil que ja presenta una certa rellevància demogràfica. Precisament, és el pes demogràfic (en aquest cas, menor) el que explica que la població amb nivell d'estudis primaris o inferior, tot i ser la que més probabilitat té de patir pobresa, no sigui el perfil predominant. En tercer lloc, trobem la població amb el nivell formatiu més baix, en què l'elevada taxa de pobresa es veu compensada per un volum demogràfic menor. No obstant això, hi ha un registre rellevant en aquest col·lectiu: protagonitza una caiguda demogràfica substancial dins el conjunt de població en situació de pobresa, de més 115.000 persones. Per tant, la majoria de la reducció global del risc de pobresa es deu a la protecció generada cap a la població amb un nivell formatiu més baix. Finalment, malgrat el gran volum de població que a Catalunya té estudis superiors, el pes demogràfic d'aquest perfil dins la població en risc de pobresa és el més modest, només 231.749 casos.

Gràfic 80. Composició de la població en risc de pobresa segons nivell formatiu (població a partir dels 16 anys). Catalunya. Onada 2021 (any 2020)

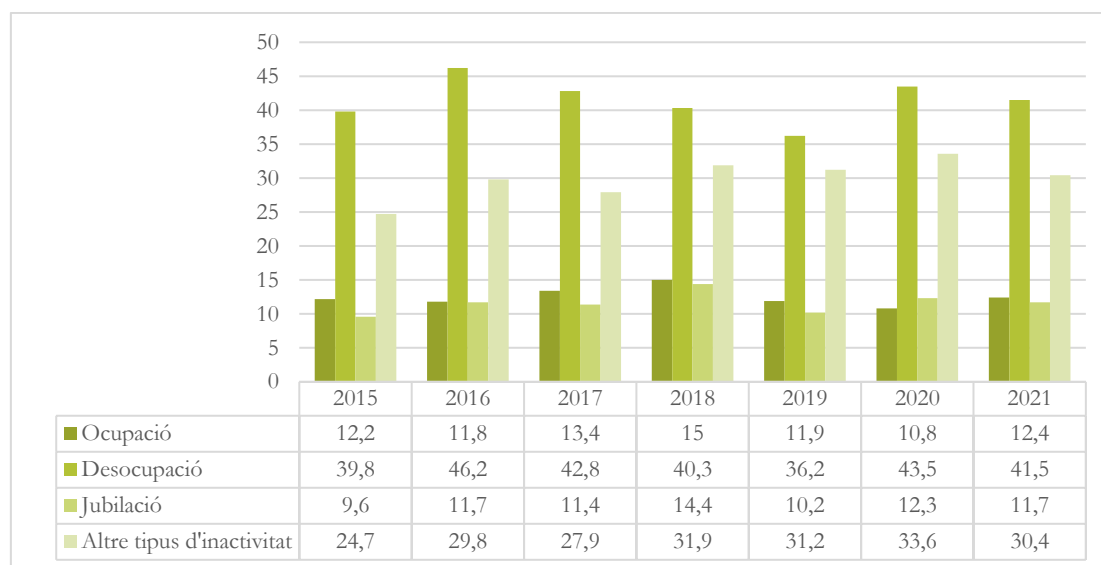

Font: elaboració pròpia a partir de l'Enquesta de condicions de vida (EU-SILC)

L'activitat laboral, que és la principal font d'ingressos en la majoria de població, ja sigui a través del mercat laboral o través de la cotització i l'accés posterior a les prestacions socials, és un factor clau per no arribar a situacions de pobresa. Els ingressos econòmics procedents de la feina permeten accedir amb millors condicions a determinats béns i serveis, tant de present com de futur, i, per tant, gaudir de millors condicions de vida i tenir menys risc de patir situacions de pobresa. Una activitat laboral remunerada no només suposa una protecció contra la pobresa econòmica, sinó també de recursos més materials i subjectius, com l'autonomia personal, el lleure, el sentiment d'utilitat, l'aportació social i personal, les xarxes relacionals, etc.⁴

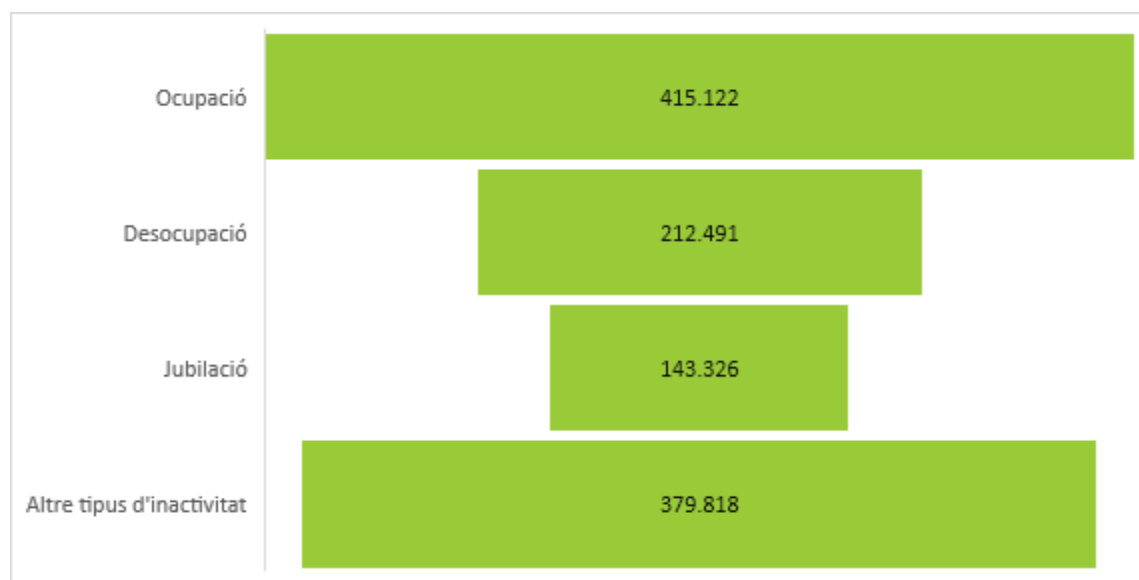
⁴ Cal tenir en compte que a l'ECV el període al qual fan referència les preguntes sobre la relació amb l'activitat i la situació laboral (majoritàriament, el mateix moment de l'entrevista) no coincideix amb el període de referència de les variables de renda i, per tant, de pobresa (que és l'any natural anterior al moment de l'entrevista). Per tant, es poden donar situacions com, per exemple, que una persona estigui en situació d'atur en el moment de l'entrevista (i queda registrada com a persona aturada), però que hagi estat ocupada durant tot l'any natural anterior (que és el període de càlcul dels seus ingressos). Aquesta problemàtica és més probable en variables amb més rotació, com és el tipus de relació amb l'activitat, però és menys habitual en variables estables d'un any a l'altre, com el nivell formatiu, la nacionalitat o, evidentment, el sexe i l'edat.

Gràfic 81. Risc de pobresa segons la relació amb el mercat laboral (població a partir dels 16 anys). Catalunya. Onades 2015-2021 (anys 2014-2020)

Font: elaboració pròpia a partir de l'Enquesta de condicions de vida (EU-SILC)

Gràfic 82. Composició de la població en situació de pobresa segons la relació amb el mercat laboral (població a partir dels 16 anys). Catalunya. Onada 2021 (any 2020)

Font: elaboració pròpia a partir de l'Enquesta de condicions de vida (EU-SILC)

11.1 L'OCUPACIÓ I LA JUBILACIÓ, FONTS DE PROTECCIÓ DAVANT LA POBRESA

L'ocupació laboral torna a ser un dels elements que garanteixen una millor protecció davant la pobresa. El risc de pobresa entre la població ocupada se situa en el 12,4% i afecta 415.122 persones a Catalunya. De fet, com mostra el gràfic 82, el perfil més nombrós entre la població en situació de pobresa és el de la població ocupada, que representa el 36% del total de població afectada. Aquest fet, aparentment paradoxal, s'explica per l'elevat pes demogràfic que la població ocupada té sobre la resta de situacions de relació amb el mercat de treball.

En tot cas, pot sobtar que hi hagi més de 400.000 persones ocupades i, alhora, en situació de pobresa. Cal tenir elements en compte. D'entrada, com hem indicat a la nota a peu de pàgina número 4, les dues variables (relació amb el mercat laboral i situació de pobresa) no fan referència a un mateix moment i això produeix un decalatge: mentre que el primer ítem es refereix al moment de l'entrevista, el segon fa referència a l'any natural anterior. Per tant, estem parlant d'una *falsa situació de pobresa en el treball*. Així, per exemple, el 26,6% de la població que consta com a ocupada perquè així ho declara en el moment de l'entrevista, en realitat no havia treballat cap mes de l'any natural anterior (és a dir, durant el període en què es computa la renda). En aquest perfil de població actualment ocupada el risc de pobresa és elevat, un aspecte coherent amb el fet que no hagués treballat cap mes durant l'any anterior. De fet, es troben en aquesta situació 255.478 persones, pràcticament dues de cada tres persones ocupades i en situació de pobresa.

A banda d'aquest aspecte tècnic, la pobresa en el treball s'explica sobretot per la conjunció entre uns ingressos baixos i la residència en llars amb un nivell d'ocupació baix. Els ingressos reduïts es deuen a diversos factors, com l'accés a feines mal remunerades, una combinació al llarg de l'any de períodes d'ocupació amb altres d'inactivitat o d'atur, així com el treball a temps parcial. Per exemple, 82.108 persones ocupades i en risc de pobresa declaren haver treballat a temps parcial tots els 12 mesos de l'any de còmput dels ingressos. En la mateixa línia, la taxa de pobresa entre les persones ocupades amb contractes indefinits se situa en el 6,6%, mentre que entre

les ocupades amb contractes temporal la taxa es multiplica gairebé per 5, i se situa en el 31,7%. D'altra banda, entre la població ocupada el risc de pobresa augmenta quan es viu en llars amb una elevada ràtio d'infants, com són les llars monoparentals (el risc de pobresa és del 36,1% entre la població ocupada) o les llars amb 3 o més fills (el risc de pobresa és del 39,5%).

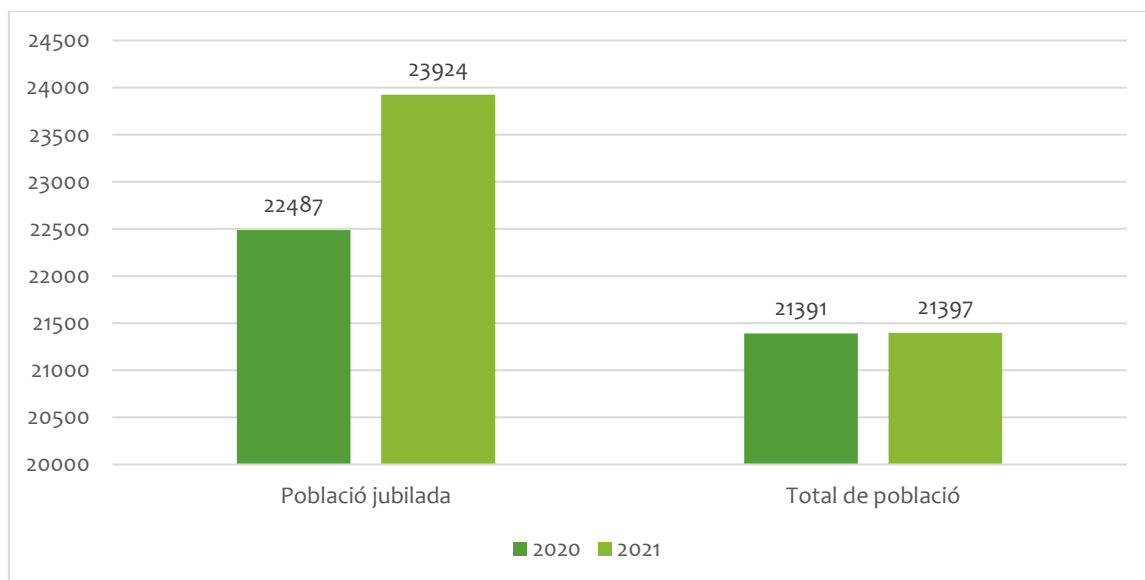
D'altra banda, el risc de pobresa entre la població ocupada torna a ser superior en els homes (13%) que en les dones (11,6%), un aspecte habitual també en onades anteriors. És una qüestió paradoxal, tenint en compte que la posició de les dones al mercat laboral genera una retribució salarial mitjana inferior, amb una freqüència més alta del treball a temps parcial. El motiu més explicatiu és que les situacions en què una dona està ocupada van acompanyades, sovint, d'una ocupació també per part d'altres membres de la llar, com els seus cònjuges (majoritàriament, homes), i això garanteix una doble font d'ingressos a la llar. En canvi, a la inversa aquesta situació no és tan habitual.

Altres elements rellevants són el nivell formatiu (el 24,1% de les persones ocupades amb estudis primaris inferiors està en risc de pobresa) i la nacionalitat (el risc de pobresa en les persones ocupades de nacionalitat estrangera és del 35,8%, respecte al 8,6% entre les de nacionalitat espanyola).

A més de l'ocupació, la jubilació és una altra condició amb una elevada protecció davant la pobresa. De fet, després de l'excepció de l'any anterior, l'onada de l'ECV 2021 mostra que les persones jubilades tornen a ser les menys afectades pel risc de pobresa: la taxa és de l'11,7% i el total de població afectada és de 143.326 persones. El motiu d'aquesta protecció és l'estabilitat dels ingressos, gràcies a l'accés a una pensió vitalícia de jubilació, amb unes quantitats percebudes sovint vinculades a la inflació. En aquest sentit, el gràfic 83 mostra que la renda per unitat de consum va augmentar substancialment entre els anys 2019 i 2020 (que corresponen a les onades 2020 i 2021 de l'ECV): de 22.487 a 23.924 euros anuals. En canvi, entre el total de població aquest indicador es va mantenir estable en un registre gairebé idèntic. De fet, l'any de la pandèmia la població jubilada va ser la que va presentar una renda mitjana més

elevada, per sobre de la renda dels registres de la població ocupada, la població aturada i la població inactiva.

Gràfic 83. Renda mitjana per unitat de consum. Població jubilada i total de població. Onades 2020 i 2021 (anys 2019 i 2020)

Font: elaboració pròpia a partir de l'Enquesta de condicions de vida (EU-SILC)

D'altra banda, el risc de pobresa és similar entre homes i dones en situació de jubilació (11% i 12,4%, respectivament), si bé les vies d'aquesta protecció són diferents. En els homes, la protecció prové principalment dels seus propis ingressos: amb les seves pensions i vivint en solitari, prop del 90% d'homes jubilats escaparien de la pobresa. En les dones, en canvi, aquesta protecció baixa fins al 60%, a causa de l'accés a unes quantitats més minses (en les pensions de vellesa) o a l'accés exclusivament a les prestacions de supervivència.

11.2 L'ATUR I LA INACTIVITAT, FACTORS DE VULNERABILITAT

Al capítol 4 ja hem vist que l'atur és un dels elements més rellevants entre el conjunt d'impactes de la pandèmia en l'àmbit social. Així, l'any 2020 s'inicia amb una taxa d'atur del 10,6% el primer trimestre, i es tanca amb una taxa del 13,9% el quart trimestre, és el principal augment d'aquest indicador des que es va començar a reduir, l'any 2013.

En primer lloc, l'atur continua sent, un any més, el tipus de relació amb el mercat laboral més vinculat a la pobresa. A l'edició anterior indicàvem que el registre de pobresa entre la població aturada havia crescut i això indicava que l'atur lligat a la pandèmia s'estava concentrant en les persones que ja tenien més carències d'ingressos l'any 2019. En altres paraules, significava que la crisi derivada de la pandèmia va afectar sobretot llars que ja acumulaven problemes previs. Les dades d'aquesta nova onada mostren la reacció de les prestacions socials davant d'aquesta vulnerabilitat.

Les dades indiquen que el 41,5% de les persones aturades a Catalunya estan en situació de pobresa (212.491 persones), un registre que cau 2 punts percentuals respecte a l'any anterior i que explica la millora de la capacitat que les prestacions socials tenen a l'hora de protegir la població desocupada durant la pandèmia. De fet, possiblement un altre registre ho explica encara millor. Malgrat l'augment de la població aturada, la població en situació de pobresa es redueix en prop de 30.000 persones.

Això s'assoleix malgrat que els problemes de cobertura continuen sent evidents: el 54,5% de la població aturada no rep cap ingrés en forma de prestació de desocupació. I, de fet, la vulnerabilitat també és alta encara que es rebi una prestació de desocupació, el 39,8% de les persones desocupades que reben una prestació de desocupació no aconsegueixen escapar de la pobresa, un registre que és elevat però inferior al 44,7% de l'any anterior. En tot cas, és un senyal d'alerta: en l'actualitat, l'estratègia més efectiva perquè les persones aturades abandonin la pobresa continua sent trobar una ocupació o viure en una llar on algun altre membre sí que treballi.

La relació de l'atur amb un risc de pobresa més elevat és globalment alta però no homogènia. Està condicionada per l'efecte d'altres variables, de les quals en volem destacar dues: el nivell formatiu i la nacionalitat:

- Pel que fa a la primera, és més probable que es desenvolupi una situació de pobresa si la persona aturada té un nivell formatiu baix, amb poc més de 50.000 persones i una taxa de pobresa superior al 60%. Aquest diferencial

s'explica almenys per dos motius que volem destacar. El primer és que un nivell formatiu més alt ofereix més probabilitats d'accés a feines millor remunerades i més estables (anys de cotització), aspectes que protegeixen durant l'entrada a una situació d'atur. Per tant, aquí apareix un risc de cronificació de la pobresa a mitjà i llarg termini. El segon es deu a les estratègies d'emparellament basades en l'homogàmia educativa, que fan que les llars on viuen persones amb estudis universitaris tinguin una intensitat de treball més alta i, per tant, un nivell de renda més elevat, fins i tot encara que un dels membres estigui a l'atur. No obstant això, l'afectació es redueix substancialment, en comparació amb les 80.000 persones aturades, amb un nivell formatiu baix i en situació de pobresa registrades l'any anterior.

- La segona variable que volem destacar és la nacionalitat. Entre les persones aturades de nacionalitat estrangera el risc de pobresa és del 64,7% i, malgrat que s'ha reduït 8 punts respecte a l'any anterior (i en prop de 9.000 casos), el risc encara és substancialment superior al de la població desocupada i de nacionalitat espanyola (28,4%).

Juntament amb l'atur, la inactivitat és una altra situació vinculada a un risc elevat de patir pobresa. En aquest cas, afecta el 30,4% d'aquesta població (33,6% l'any anterior) i, a causa del seu pes demogràfic, és una categoria molt rellevant entre la població en risc de pobresa. Són gairebé 380.000 persones, amb un descens acusat de més de 115.000 persones en un any. Pràcticament la meitat d'aquests casos corresponen a dones que es dediquen a les tasques de la llar (més de 180.000 casos en situació de pobresa, per menys de 5.000 entre els homes).

12 PRIVACIONS I INDICADORS D'EXCLUSIÓ SOCIAL

A diferència de les dades de renda (i, per tant, de tots els registres de pobresa), les dades de privacions fan referència al moment de l'entrevista. Per això, l'onada de l'any 2021 fa referència a aquest any natural i, en conseqüència, la sèrie temporal inclou els dos primers anys d'afectació de la pandèmia: 2020 i 2021.

Després d'un augment generalitzat de les privacions al llarg de 2020, les dades de 2021 mostren una evolució particular en cada cas. Així, privacions bàsiques com les relacionades amb l'alimentació i amb la pobresa energètica presenten un augment important de l'afectació, mentre que la privació relacionada amb les despeses de l'habitatge es manté estable i només retrocedeix en la impossibilitat de marxar de vacances. Tot seguint ho avaluem amb més detall.

12.1 EFECTES DE LA PANDÈMIA I DELS PRIMERS MESOS D'INFLACIÓ

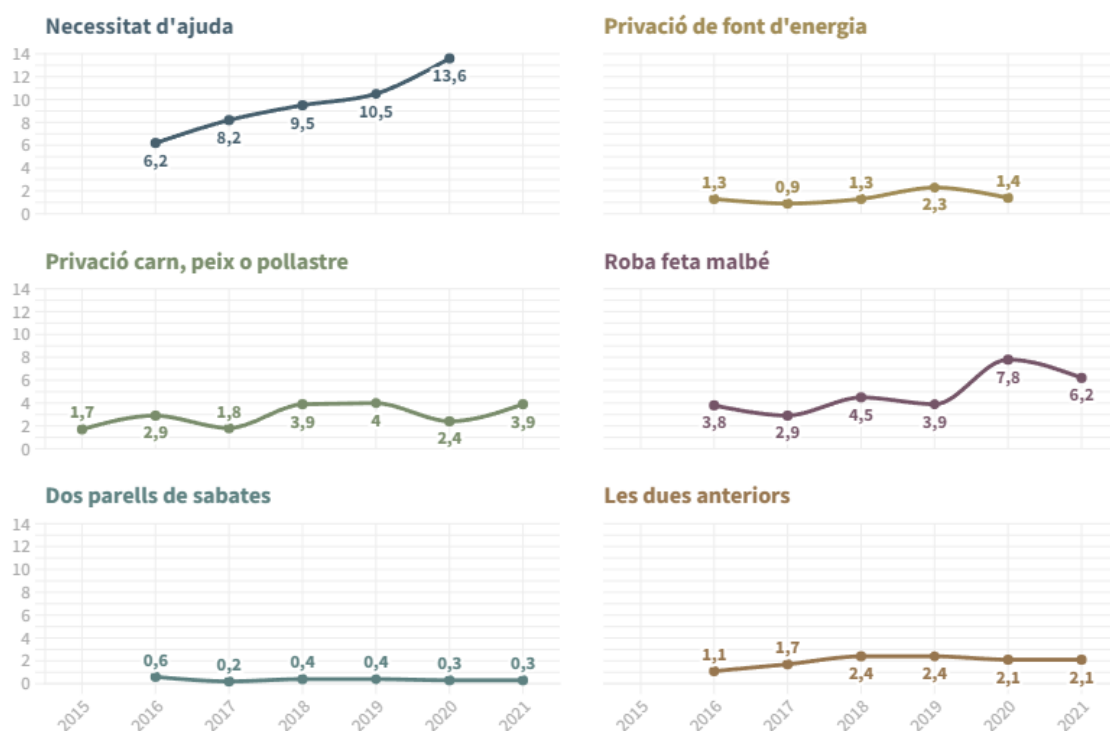
El gràfic 84 mostra l'impacte que el segon any de pandèmia ha tingut en una sèrie de necessitats elementals entre la població de Catalunya, concretament: haver necessitat ajuda per a béns bàsics, patir una privació en alguna font d'energia necessària per a la vida diària, no poder comprar carn, peix o pollastre (o els equivalents vegetarians) almenys cada dos dies, no poder substituir roba feta malbé i no poder disposar de dos parells de sabates (o un calçat adequat per a tot l'any). A continuació, n'enumerem les principals característiques:

- La necessitat de demanar ajuda (amb dades fins a l'any 2020) és l'indicador amb una afectació més elevada (el 13,6% de la població) i, a més, és l'únic que presenta una línia amb una tendència ascendent de manera ininterrompuda en els darrers anys (6,2%, l'any 2016). En aquests casos, es manté la preponderància de les xarxes de suport informal: dues de cada tres ocasions, l'ajuda prové del cercle més proper, és a dir, la família o les amistats. Aquesta

necessitat és més probable en cas d'ingressos escassos i de presència d'infants a la llar.

- La privació d'una font d'energia per a la vida diària no sembla gaire afectada i les dades de 2020 (les darreres disponibles) mostren una afectació fins i tot inferior a la de l'any 2019: de l'1,4%, dins els nivells habituals en el període temporal analitzat.
- Un 3,9% de la població catalana indica que durant l'any 2021 no va poder comprar carn, peix o pollastre (o els equivalents vegetarians) almenys cada dos dies. És un augment substancial respecte a les dades de l'any 2020 (en què l'afectació havia baixat fins al 2,4%), per situar-se de nou en un dels nivells més elevats dels darrers anys, és un indicador que probablement augmentarà en el futur amb l'augment de la inflació.
- El nombre de persones que afirma que no pot substituir la roba feta malbé es duplicava l'any 2020 a respecte a l'any anterior, fins a situar-se en el 7,8% de la població. En canvi, les dades de l'any 2021 mostren una nova reducció, fins al 6,2% de la població (gairebé 400.000 persones). No obstant això, continua sent un percentatge elevat si el comparem amb els registres d'aquest indicador l'any 2019 (previ a la pandèmia), que era del 3,9% i amb la resta de privacions avaluades en aquesta bateria.
- No poder disposar de dos parells de sabates (o almenys un calçat adequat per a tot l'any) és una privació quotidiana per al 0,4% de la població catalana (unes 20.000 persones) i, per tant, és la menys generalitzada. D'altra banda, l'acumulació d'aquestes dues darreres privacions afecta el 2,1% de la població, en un model que no sembla haver estat afectat per la pandèmia, ja que, de fet, els registres màxims es van assolir els anys 2018 i 2019.

Gràfic 84. Grau d'afectació de diversos ítems de privació (I). Catalunya. Anys 2015-2021

Font: elaboració pròpia a partir de l'Enquesta de condicions de vida (EU-SILC)

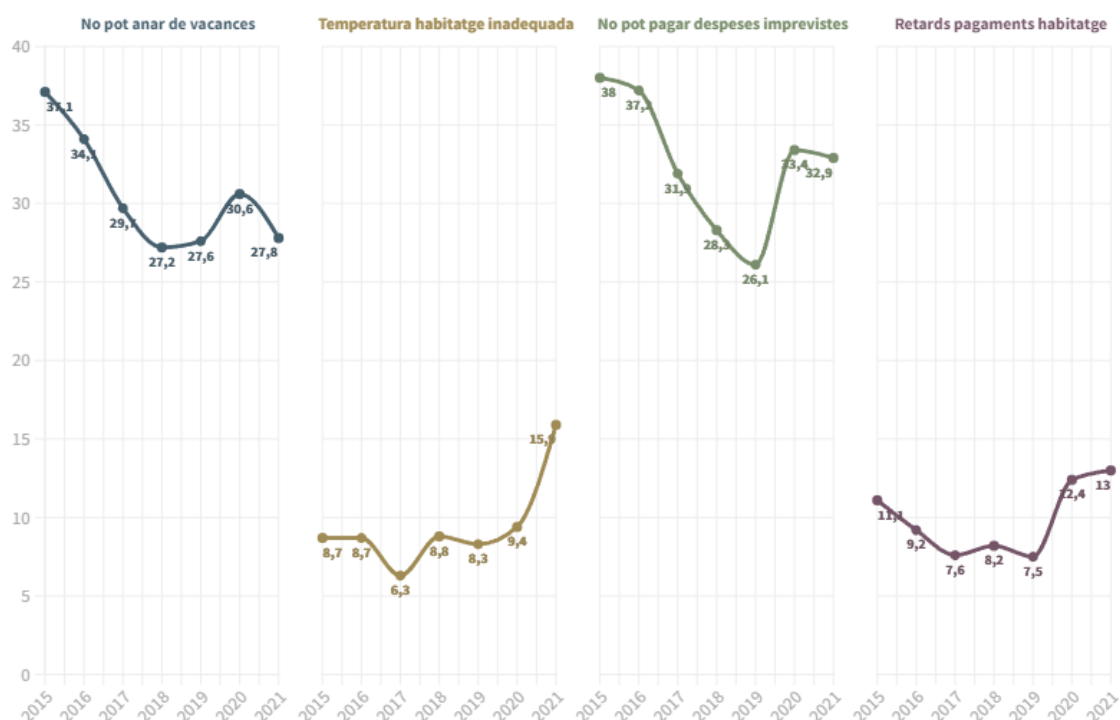
Una segona bateria d'indicadors fa referència a altres privacions presents de manera força més habitual entre les llars catalanes. En aquests casos, l'impacte de la pandèmia o de la inflació posterior és evident.

- En primer lloc, el fet de no poder pagar despeses imprevistes repeteix, un any més, la primera posició de privació més generalitzada, amb un 32,9% de la població catalana afectada (al voltant de 2,5 milions de persones). Es tracta, per tant, de l'indicador de vulnerabilitat més habitual avui dia, superant la resta dels indicadors de privació avaluats i també, per exemple, els registres de pobresa. És una afectació que ja venia d'uns registres elevats de la crisi anterior però que, amb la recuperació econòmica posterior, havia anat decreixent (d'un 38% l'any 2015 a un 26,1% l'any 2019). No obstant això, l'augment ja va ser acusat amb la pandèmia (d'un 26,1% a un 33,4% l'any 2020) i la reducció de l'any 2021 és més modesta (1,5 punts). Es tracta d'una privació vinculada en gran manera a la presència d'infants a la llar. De fet, entre els

infants menors de 16 anys aquesta problemàtica supera la barrera del 40% de la població.

- La impossibilitat de marxar de vacances almenys una setmana a l'any per motius econòmics és la segona privació més habitual a Catalunya. Com l'indicador anterior, aquest també s'havia anat recuperant de manera progressiva des de la sortida de la crisi anterior (d'un 37,1% l'any 2015 a un 27,2% l'any 2018) i amb la pandèmia va patir un repunt notable (30,6%). No obstant això, l'any 2021 el percentatge disminueix amb més força (gairebé 3 punts percentuals) i, amb una afectació del 27,8%, es torna a situar en els nivells més baixos, pre-pandèmia, del període estudiat.
- La impossibilitat de mantenir l'habitatge a una temperatura adequada és una de les privacions que més va augmentar respecte a l'any anterior, concretament un 69%, fins a arribar al 15,9% de la població, això suposa que 6,25 de cada 100 llars pateix situacions de pobresa energètica greu. La impossibilitat de mantenir l'habitatge a una temperatura adequada és un indicador relativament poc afectat per la pandèmia (d'un 8,3% l'any 2019 a un 9,4% l'any 2020). No obstant això, l'any 2021 aquesta afectació es multiplica i ja afecta el 15,9% de la població, a causa de l'impacte de l'augment del cost de l'energia. Amb tota probabilitat, és un indicador que continuarà a l'alça, ja que les dades de 2021 només mostren l'inici de la problemàtica dels preus, agreujada des de l'any 2022.
- Finalment, els retards en el pagament de despeses relacionades amb l'habitatge (lloguer i hipoteca) continuen sent elevats i es mantenen estables després de l'augment registrat durant l'any 2020. Si en el primer any de la pandèmia, un 12,4% de les llars va tenir retards en el pagament de les despeses relacionades amb l'habitatge (4,9 punts més que l'any 2019), en aquest 2021 l'afectació encara creix lleugerament, 0,6 punts, fins a arribar al 13% de la població (969.965 persones). De la mateixa manera que succeeix amb el fet de no poder pagar despeses imprevistes, aquesta és una afectació especialment rellevant per a les llars amb infants: el 22,3% de la població de 0 a 15 anys viu en llars amb retards a l'hora de pagar aquestes despeses (9,3 punts per sobre de la mitjana per al conjunt de la població).

Gràfic 85. Grau d'afectació de diversos ítems de privació (II). Catalunya. Anys 2015-2021

Font: elaboració pròpia a partir de l'Enquesta de condicions de vida (EU-SILC)

Fora d'aquesta bateria d'indicadors que hem il·lustrat gràficament, altres tipus de privacions presenten una afectació inferior. Per exemple, un 1,5% de les llars no disposa de connexió a internet (fixa o mòbil) a la llar a causa de dificultats econòmiques, un 6,1% no pot disposar d'ordinador personal (fins a un 9,1% en llars amb infants, i això pot suposar un obstacle en termes de formació) i la impossibilitat de disposar d'automòbil afecta el 4,9% de la població.

Altres privacions, relacionades amb l'oci i la interacció social, també tenen certa presència i afecten entre 500.000 i 900.000 persones a Catalunya. Un 6,6% de les persones no poden reunir-se amb amics o familiars per menjar o prendre alguna cosa almenys un cop al mes per motius econòmics, un 9,9% no pot participar regularment en activitats d'oci (esports, cinema, concerts, etc.) i un 11,7% no pot gastar una quantitat de diners en si mateixa cada setmana.

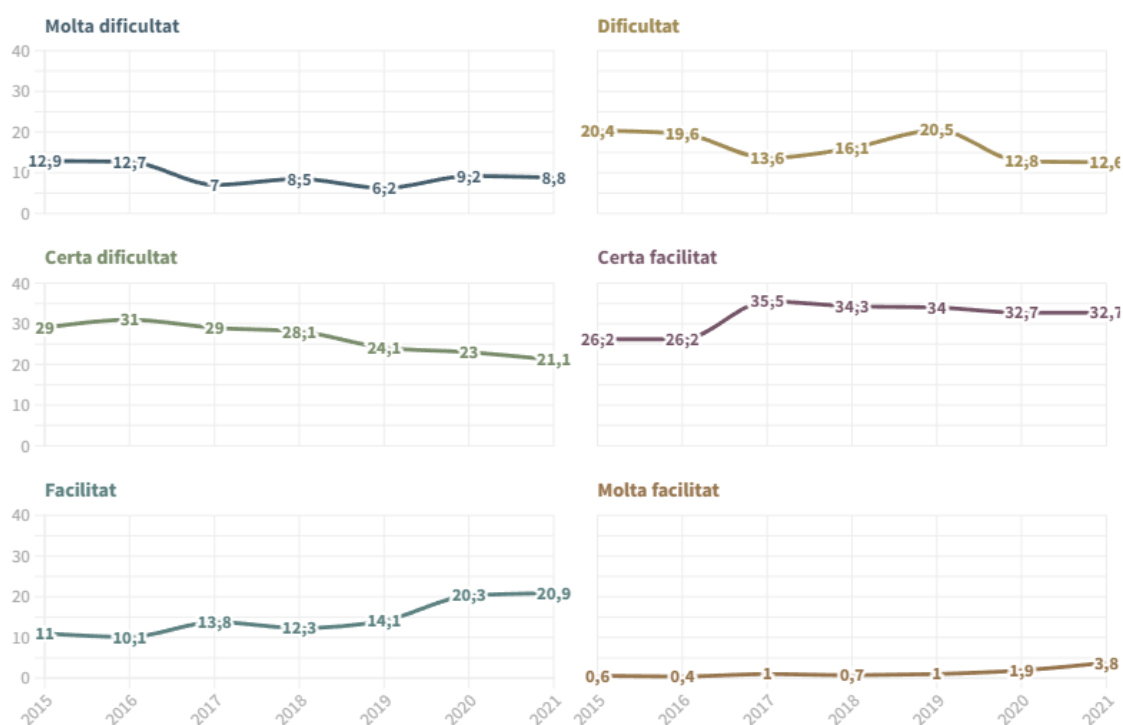
12.2 IMPACTE DE LES PRIVACIONS EN TERMES SUBJECTIUS I EN TERMES OBJECTIUS

L'impacte de la pandèmia en els indicadors objectius de privació és força més rellevant que en l'àmbit subjectiu, almenys això es desprèn de la pregunta sobre les dificultats per arribar a final de mes.

L'any 2021, el 42,5% de la població considera que arriba amb algun grau de dificultat a final de mes: el 8,9% ho fa amb molta dificultat, el 12,6% amb dificultat i el 21,1% resta amb certa dificultat. Si comparem aquestes dades amb les de l'any anterior, l'afectació ha disminuït, ja que afectava el 45% de la població l'any 2020 i el 50,8% l'any 2019. De fet, només la categoria més extrema pateix un increment durant la pandèmia.

Paral·lelament, un 57,5% de la població afirma arribar a final de mes amb algun tipus de facilitat, principalment “certa facilitat” (el 32,7%) i “facilitat” (el 20,9%). En cap d'aquests indicadors, ni tampoc en el de “molta facilitat” podem identificar un impacte negatiu de la pandèmia, ja que la tendència dels dos darrers anys és a l'alça i se situen en els nivells dels registres màxims.

Gràfic 86. Percentatge de població segons les dificultats per arribar a final de mes. Catalunya. Anys 2015-2021

Font: elaboració pròpia a partir de l'Enquesta de condicions de vida (EU-SILC)

12.3 PRIVACIONS MATERIALS EN COL·LECTIUS VULNERABLES

A partir de 5 variables sobre privacions de necessitats bàsiques, s'ha creat un índex per identificar els perfils amb major afectació de privacions. La intensitat d'aquest índex (de 0 a 5 privacions) ens indica quins col·lectius pateixen una major vulnerabilitat multidimensional.

En aquest informe s'han mantingut quatre de les cinc variables analitzades en l'informe anterior, per tal de poder comparar l'evolució anual i se n'ha afegit una de nova. Les cinc variables que s'han seleccionat són:

- Dificultats o moltes dificultats per arribar a final de mes.
- Incapacitat d'afrontar despeses imprevistes.
- Retards en el pagament de despeses de tinença de l'habitatge (hipoteca o lloguer).

- Incapacitat de substituir roba feta malbé.
- Incapacitat de mantenir la temperatura adequada durant els mesos de més fred a casa (*nova variable respecte a l'índex de l'any anterior*).

A fi de determinar quins són els col·lectius que pateixen una situació de més privació de necessitats bàsiques, s'analitza la distribució d'aquest índex de vulnerabilitat multidimensional per diferents variables sociodemogràfiques (sexe, edat, nivell educatiu, activitat, nacionalitat i renda), com il·lustra el gràfic 87.

En termes generals, no s'observen diferències significatives entre dones i homes en la distribució dels cinc nivells de privació. La principal diferència rau en la probabilitat de no patir cap tipus de privació, que és superior en els homes (62,6%) que en les dones (58,4%). Aquest equilibri es veu potenciat pel fet que són indicadors de privació relatius al conjunt de la llar, en la qual sovint hi viu un nombre similar d'homes i de dones.

Pel que fa a l'edat, observem un any més una relació positiva entre l'edat i la probabilitat de no patir cap d'aquestes privacions.⁵ Així, el 70,1% de la població a partir de 65 anys no pateix cap privació, mentre que per a la infància i les persones de 16 a 29 anys aquesta protecció disminueix substancialment. En canvi, la infància és el grup d'edat que acumula més privacions: el 7,7% en pateix les quatre possibles, mentre que per al global de població això només succeeix en un 3,9% dels casos (per sota del 2% a partir dels 50 anys).

D'altra banda, tal com s'esperava, tenint en compte els resultats de la resta d'indicadors, les persones de nacionalitats estrangera (sobretot de nacionalitat extracomunitària) són les que pateixen més situacions de privacions. Només el 34,4% no pateix cap privació, mentre que per a la població de nacionalitat espanyola la protecció ascendeix al 65,2%.

⁵ En l'índex de vulnerabilitat multidimensional per grups d'edat només s'han contemplat quatre privacions, ja que la variable sobre "Incapacitat de substituir la roba feta malbé" només es preguntava a persones a partir dels 16 anys.

Com a la variable dels grups d'edat, també observem a la variable de nivell d'estudis una relació negativa entre el nivell d'estudis i el nombre de privacions: com més alt és el nivell d'estudis, més baixa és la probabilitat de patir privacions. Per un costat, el 46,4% de les persones amb estudis primaris o inferiors i el 46,2% de les que tenen estudis secundaris obligatoris no pateix cap tipus de privació, mentre que aquest percentatge assoleix el 73,1% en les persones amb estudis superiors.

En relació amb la situació d'activitat, com s'esperava, el col·lectiu que pateix més la situació de vulnerabilitat multidimensional és el de les persones aturades, ja que tan sols un 31,6% afirma no patir cap privació. Si ho analitzem per l'altre extrem, el 36,9% d'aquest col·lectiu pateix tres o més privacions; a la distribució global aquest percentatge suposa el 13,8% de la població. Pel que fa a la població inactiva (no jubilada), el percentatge de persones que no pateix cap privació és del 52,9%. En canvi, les persones ocupades tenen unes probabilitats força inferiors de patir privacions: el 62,6% no en pateix cap. Finalment, el col·lectiu de persones jubilades, a més de tenir el risc de pobresa més baix, també presenta una situació de vulnerabilitat multidimensional més minsa, ja que el 70,7% no pateix cap privació.

Finalment, pel que fa al nivell de renda, podem veure la relació positiva entre una major disponibilitat de renda i la probabilitat de no patir cap privació de necessitats bàsiques. El percentatge de persones sense cap privació se situa en un 32% en el primer quintil (el de menor renda), mentre que es multiplica quasi per tres en el cinquè quintil (el de més renda). En l'altre extrem, el 4,4% de les persones del primer quintil pateix totes les privacions analitzades, que suposa quasi tres vegades més que la distribució global, que és de l'1,5% (en els quintils 4 i 5, és a dir, els de més renda, aquest percentatge cau fins al 0,1%).

Per concloure aquest apartat, i prenent com a referència la distribució global de l'índex de vulnerabilitat multidimensional, els col·lectius amb una probabilitat més elevada de patir almenys una de les privacions analitzades són:

- El 78% de les persones del primer quintil de renda.
- El 68,4% de les persones aturades.
- El 66,6% de les persones de nacionalitats extracomunitàries.

- El 60,7% de les persones del segon quintil de renda.
- El 53,5% de les persones amb estudis secundaris obligatoris o inferiors.

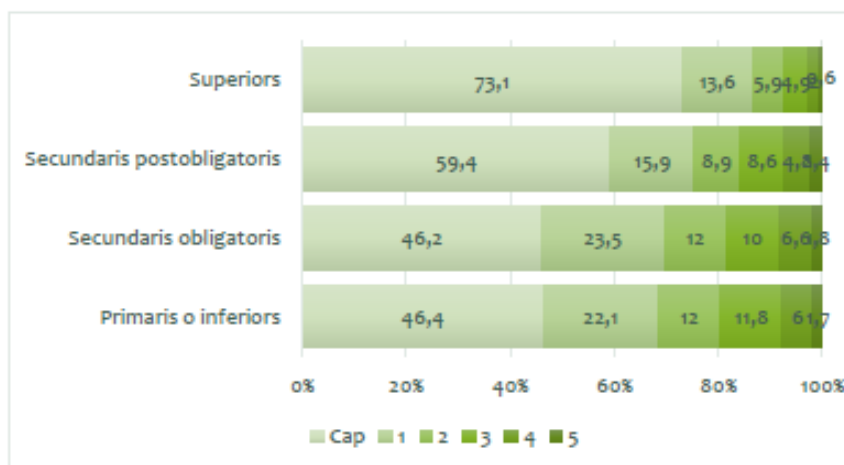
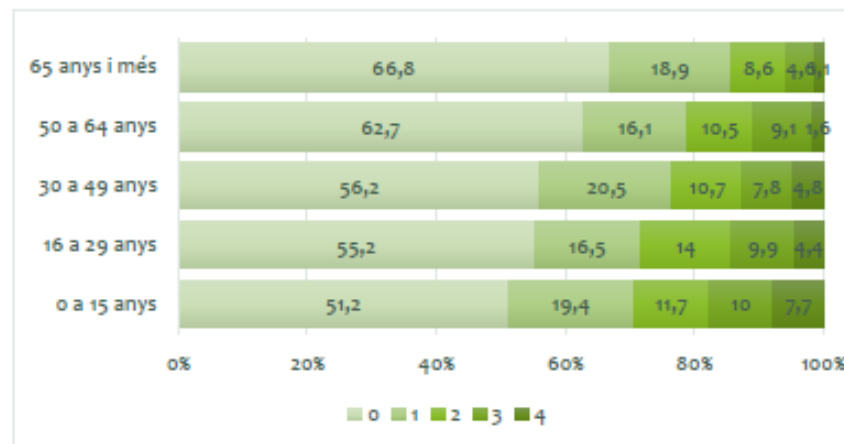
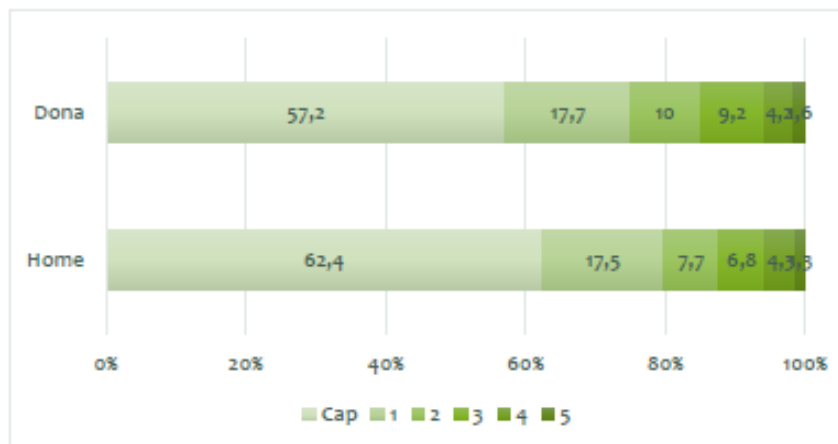
A la vegada, aquests col·lectius també són els que amb més freqüència pateixen una elevada acumulació de privacions. Els perfils que acumulen 4 o 5 privacions són:

- Entre el 17,6% i el 18,8% de persones de nacionalitats extracomunitàries, del primer quintil de renda i les aturades.
- Entre el 8,4% i el 7,7% de les persones amb estudis secundaris obligatoris o inferiors, les persones inactives, les persones del segon quintil de renda i els infants i joves menors de 15 anys.

Per l'altre extrem, els perfils que presenten un percentatge més elevat de no patir cap privació són:

- El 90,6% de les persones del cinquè quintil.
- El 70,8% de les persones del quart quintil.
- El 73,1% de les persones amb estudis universitaris.
- El 70,7% de les persones jubilades.
- El 66,8% de les persones a partir de 65 anys.

Gràfic 87. Percentatge de població afectada per diverses privacions, acumulatives, segons sexe, grup d'edat, nacionalitat, nivell d'estudis, relació amb l'activitat i quartil de renda. Catalunya, any 2021

Font: elaboració pròpia a partir de l'Enquesta de condicions de vida (EU-SILC)

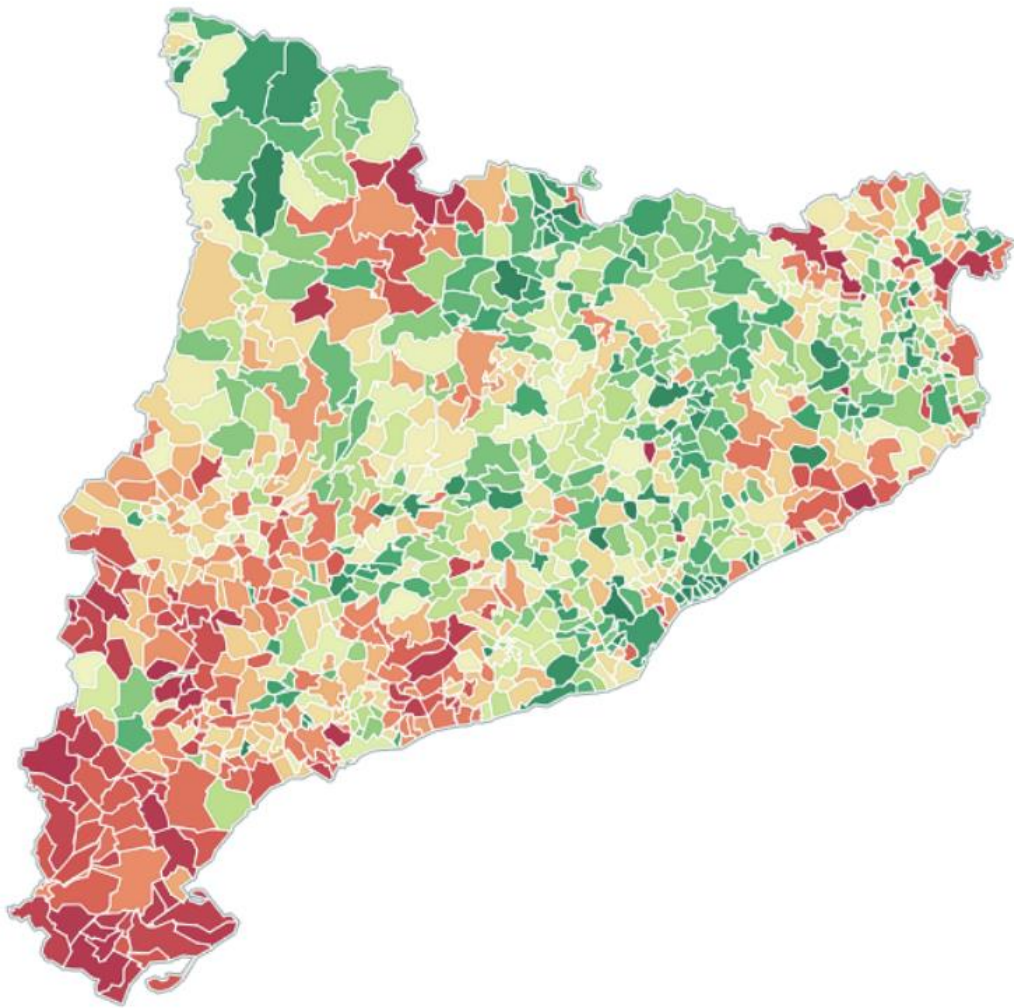
13 UNA LECTURA TERRITORIAL

En els darrers anys, l'INE publica un conjunt de dades desagregades en l'àmbit municipal. Són una font d'anàlisi útil per comparar unitats territorials inferiors a les del conjunt de Catalunya, on fonts com l'Enquesta de condicions de vida tenen més mancances a la mostra. En el moment de lliurament d'aquest treball, les darreres dades disponibles fan referència a l'any natural 2020 i, donada la rellevància que té aquesta informació, hi dediquem el darrer capítol de la diagnosi.

13.1 NIVELL DE RENDA MÉS ALT A L'ÀMBIT METROPOLITÀ I A L'ALT PIRINEU I ARAN I MÉS BAIX A PONENT I A LES TERRES DE L'EBRE

Els gràfics 88, 89 i 90 mostren les dades del nivell de renda mitjana per persona dels municipis de Catalunya, segons l'àmbit territorial de pertinença. En primer lloc, s'ofereix la informació visual a través d'un mapa a escala municipal i, en segon lloc, a través dels diagrames de caixa per àmbits territorials.

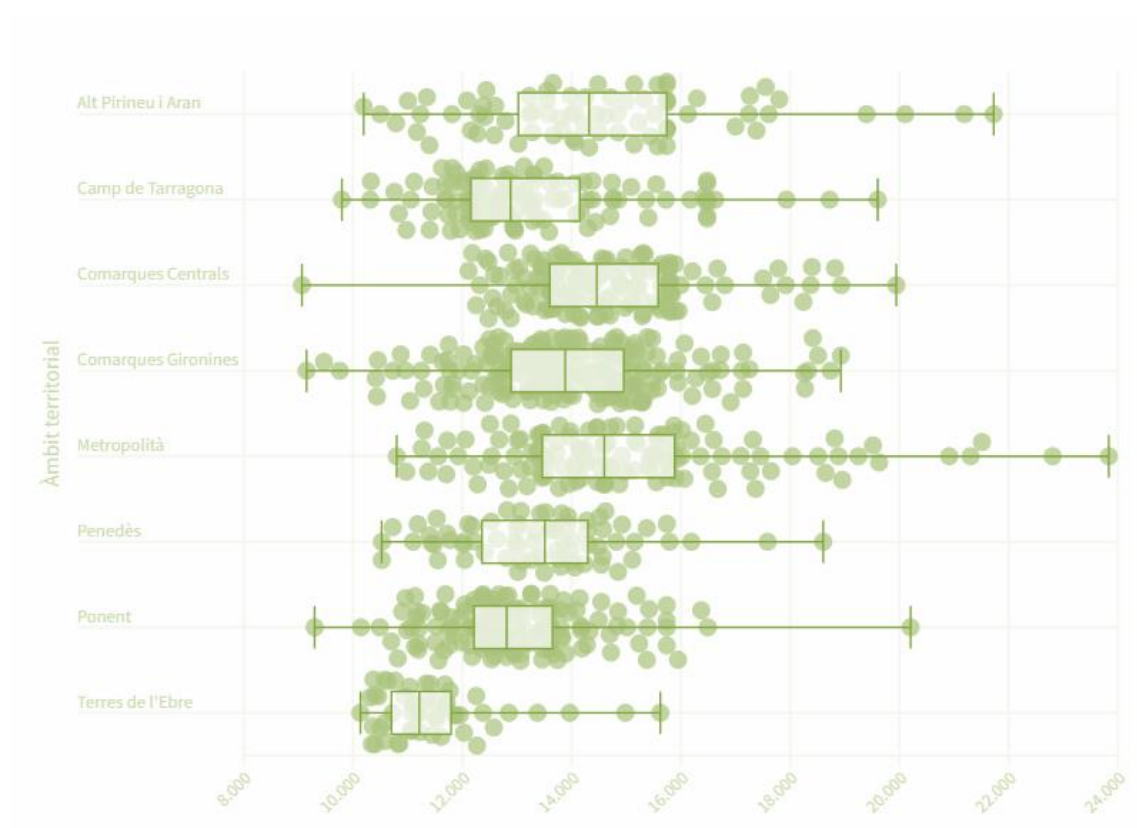
Gràfic 88. Mapa de la renda mitjana per persona. Municipis de Catalunya. Any 2020

Nota: gradació progressiva. Els municipis amb una renda mitjana per unitat de consum més baixa s'identifiquen amb vermell intens, mentre que els municipis amb una renda mitjana per unitat de consum més elevada s'identifiquen amb verd intens.

Font: elaboració pròpia a partir de l'Atles experimental de renda 2022 (INE)

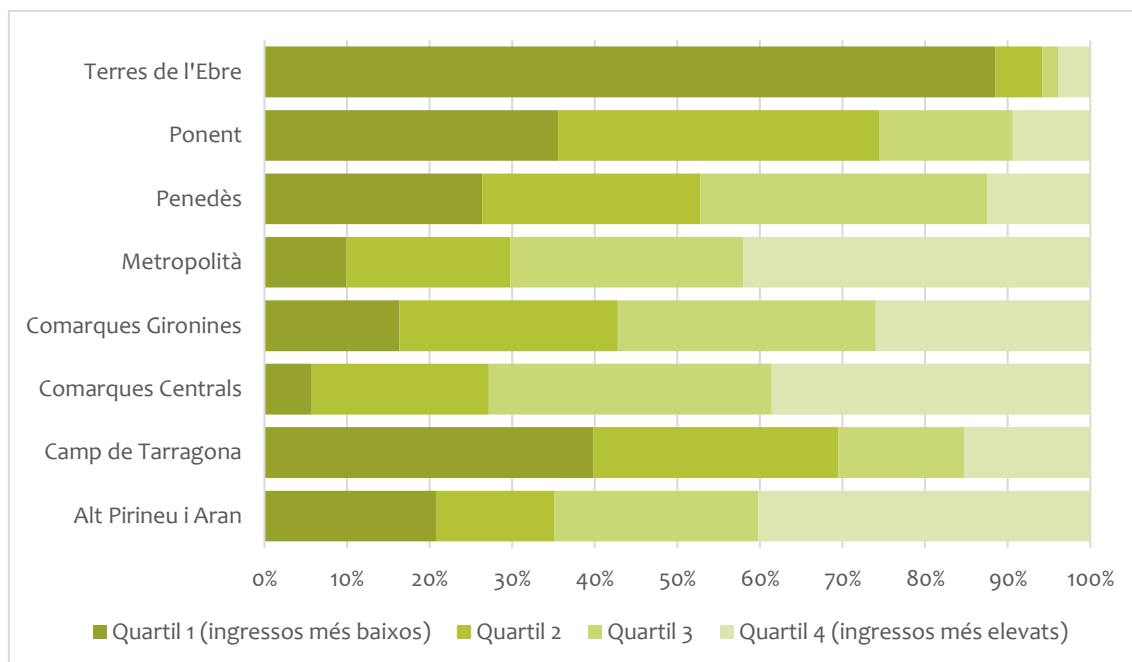
Gràfic 89. Renda mitjana per persona. Municipis de Catalunya, per àmbits territorials. Any 2020

Nota: cada punt representa un municipi.

Font: elaboració pròpia a partir de l'Atles experimental de renda 2022 (INE)

Gràfic 90. Distribució de municipis segons quartils de renda, per àmbit territorial. Catalunya, 2020

Font: elaboració pròpia a partir de l'Atles experimental de renda 2022 (INE)

Els municipis de l'àmbit metropolità són els que disposen, de manera generalitzada, del nivell de renda mitjana per persona més elevat. El 41,2% d'aquests municipis se situa al quartil més alt, és a dir, estan entre el 25% dels municipis de Catalunya amb un nivell de renda més alt, mentre que només el 9,9% se situa al quartil inferior. Per això, deu dels vint municipis de Catalunya amb la renda mitjana per persona més elevada pertanyen a l'àmbit metropolità. En primera posició, hi trobem Gallifa (Vallès Occidental) amb 23.834 euros per persona, que a més de liderar l'Àmbit Metropolità també ho lidera el conjunt de Catalunya. Altres municipis, com Matadepera (22.806), Sant Just Desvern (21.511), Sant Cugat del Vallès (21.304) o Sant Quirze del Vallès (18.885), repeteixen un any més en aquestes primeres posicions, tal com han fet de manera habitual des que hi ha les dades disponibles. Amb 16.750 euros per persona, Barcelona també se situa en aquest primer quartil, ocupa la posició seixanta-u del conjunt de Catalunya. Granollers se situa al tercer quartil (posició 372), mentre que altres capitals comarcals i municipis amb un elevat pes demogràfic es troben als dos darrers quartils, corresponents als nivells d'ingressos més modestos: Sabadell (posició 500, quartil 2), Terrasa (posició 576, quartil 2), Badalona (posició 760, quartil

2), Mataró (posició 768, quartil 1) i l'Hospitalet de Llobregat (posició 827, quartil 1). En aquest quartil inferior, també hi trobem Santa Coloma de Gramenet, que un any més torna a ser el municipi metropolità amb una renda mitjana més baixa, amb 10.799 euros per persona. No obstant, hi ha trenta-set municipis de Catalunya amb un registre encara inferior al d'aquest municipi. D'altra banda, quan parlem de l'àmbit metropolità de Barcelona cal destacar que els registres no contemplen la desigualtat en el cost de vida entre territoris, que és un factor rellevant a l'hora de comparar la desigualtat territorial i que penalitza més aquests municipis.

L'Alt Pirineu i Aran se situa de nou com el segon àmbit territorial de Catalunya que concentra més municipis amb un nivell de renda elevat: el 40,3% pertany al primer quartil de Catalunya (és a dir, es troben entre el 25% de municipis amb una renda mitjana per persona més alta). L'encapçala Fontanals de Cerdanya (21.826 euros per persona) que ocupa la tercera posició del llistat general de Catalunya i també trobem a les primeres posicions Das (21.189) i Isòvol (21.022 euros per persona). Paral·lelament, un 20,8% dels municipis de l'Alt Pirineu i Aran se situen al costat oposat, entre el 25% de municipis amb uns registres més baixos. Es concentren principalment a les comarques de l'Alt Urgell i l'Alta Ribagorça, en contraposició al millor posicionament dels municipis de la Cerdanya, l'Aran i els dos Pallars. Són els casos, per exemple, de les Valls de Valira (10.078 euros per persona) o la Seu d'Urgell (11.169).

Tal com havia passat en onades anteriors, les Comarques Centrals apareixen en el tercer lloc dels àmbits territorials amb la renda per persona més alta, encapçalades per Saldes (desena posició en el global de Catalunya) i Gurb (dissetena). En total, un 38,6% dels municipis de les Comarques Centrals se situa al quartil superior i un 34,3% al segon. De fet, és l'àmbit amb una proporció més gran de municipis situats en aquests dos quartils, de nivell de renda més alt. Per contra, només un 5,7% roman entre els municipis de Catalunya amb la renda més baixa, és el percentatge més baix de tots els àmbits territorials, si bé precisament hi pertany el municipi amb la renda mitjana per persona més baixa de l'any 2020, Collsupina, al Moianès, amb 9.064 euros anuals (i una variabilitat substancial respecte a les dades de l'any anterior). El següent municipi amb la renda més baixa, Calaf, ja és a la posició 782, el que significa que

encara hi ha 165 municipis de Catalunya amb una renda inferior. Excepte Solsona (quartil 1, el nivell més baix), la resta de capitals de comarca pertanyen al quartil 2.

A les Comarques Gironines, Salt repeteix com el municipi amb la renda mitjana per persona més baixa (9.468 euros) i, de nou, ocupa la quarta posició en el total de Catalunya (només per damunt d'alguns municipis petits). Lloret de Mar se situa just darrere, amb una renda de 9.758 i, entre els municipis més afectats, també hi trobem Roses (posició 930 de Catalunya), Castelló d'Empúries (928) i Figueres (905). No obstant això, la major part dels seus municipis es concentren en quartils més alts, especialment al tercer (és a dir, el grup de municipis que es troben entre el 50% i el 75% amb un nivell de renda més elevat), com és el cas de Girona. Al primer quartil, hi trobem el 26% dels municipis de les Comarques Gironines, encapçalats per Palau de Santa Eulàlia, amb un registre de 18.929 euros per persona, que ocupa la divuitena posició de Catalunya.

El Penedès és l'àmbit territorial que presenta més dispersió. Un 12,5% dels seus municipis es troben entre els de renda per persona més elevada de Catalunya (Pacs del Penedès i Sitges repeteixen com els municipis amb més renda d'aquest àmbit). En aquest quartil més elevat també s'hi ubica Castelldefels, mentre que Vilanova i la Geltrú és al següent quartil. No obstant això, la majoria de municipis del Penedès es concentren al tercer quartil (38%) i no és estrany trobar municipis al quartil inferior (25,3%), majoritàriament a la comarca del Baix Penedès, entre ells, el Vendrell i Calafell.

El Camp de Tarragona és un dels àmbits territorials amb municipis situats clarament entre els de renda més baixa de Catalunya. El 39,8% forma part del quartil de renda més baixa del país, mentre que només el 15,2% aconsegueix entrar al quartil superior. Diversos municipis del Baix Camp (l'Argentera, Almassora i Castellvell) així com Passanant i Belltall (Conca de Barberà), són els que tenen una renda més elevada d'aquestes comarques (tots entre els 70 primers de Catalunya), mentre que al cantó oposat de la balança hi ha bona part dels municipis d'interior (principalment del Priorat), més Constantí, al Tarragonès. Tarragona i Montblanc queden al quartil 3 (el

segon amb ingressos més elevats), Valls i Falset al quartil 2 i Reus al quartil 1, a la posició 741 de Catalunya.

Ponent és el segon àmbit territorial amb el nivell de renda més baix de Catalunya. El 35,6% dels seus municipis es troben entre el 25% de Catalunya amb menys ingressos, mentre que quinze municipis (el 9,4%) aconseguixen entrar al quartil superior i només tres estan entre els cent primers de Catalunya (les Oluges, Alpicat i la Floresta). En canvi, com diem, és molt més habitual trobar municipis d'aquest àmbit territorial al quartil inferior, principalment de la comarca de les Garrigues. Lleida se situa al quartil 2 (posició 557 de Catalunya) i Balaguer, al quartil 1, és la capital comarcal de Ponent amb la renda mitjana per persona més baixa.

Finalment, les Terres de l'Ebre se situen una vegada més com l'àmbit territorial amb el nivell de renda més baix de Catalunya. El 88,5% dels municipis ebrencs queden concentrats al quartil inferior, mentre que només Ascó i Flix (amb les particularitats específiques d'aquests dos municipis) se situen al primer quartil, concretament a les posicions 150 i 229 del conjunt de Catalunya. Uns altres quatre municipis (Riba-roja d'Ebre, Vinebre, Móra d'Ebre i l'Ampolla) són els únics que també escapen del darrer quartil.

Una segona variable per avaluar el nivell de renda dels municipis de Catalunya és la proporció de població amb ingressos molt baixos (aquí prenem com a referència el llindar de 5.000 euros per unitat de consum o menys). L'avantatge d'aquest altre indicador és que és menys sensible que la renda mitjana a les desigualtats internes en l'àmbit municipal, tot i que hi ha un desavantatge en termes d'una menor disponibilitat de dades de bona part dels municipis de Catalunya.

Els gràfics 91 i 92 mostren que diverses regions de Catalunya acumulen la major part dels municipis amb un percentatge de població més alt que pateix vulnerabilitat econòmica. El municipi amb el registre més alt és Lloret de Mar, amb un 13% de la població per sota d'aquest llindar d'ingressos. Altres municipis litorals o propers de la Costa Brava també apareixen en aquest tram: Castelló d'Empúries (12%), la Jonquera (11,4%), Roses (9,4%), Figueres (9,2%) o Castell-Platja d'Aro (8,6%). Tots aquests municipis es troben entre els vint-i-cinc amb un percentatge més alt de

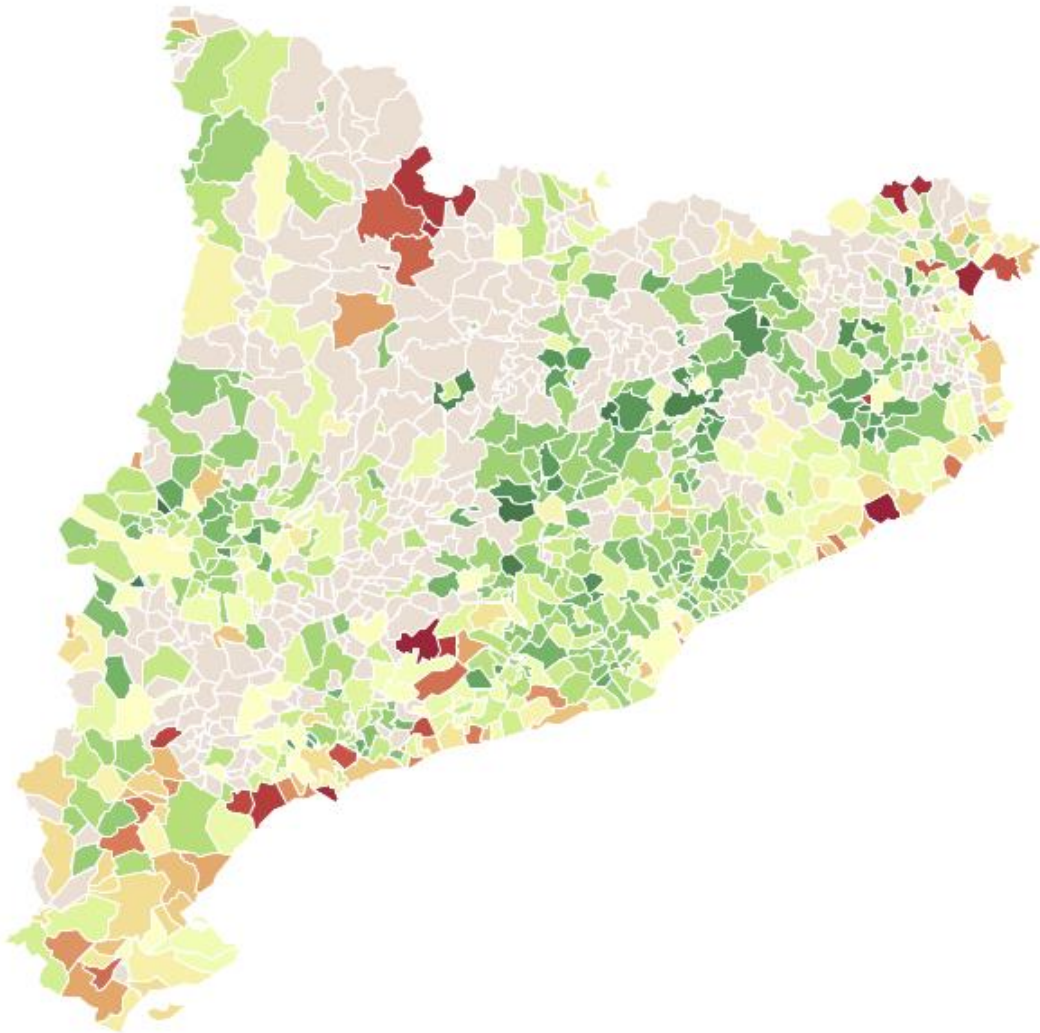
població amb ingressos molt baixos i, dins de les Comarques Gironines, també destaca el cas de Salt (10,2%, desena posició de Catalunya).

Anteriorment hem vist que gran part de l'Alt Pirineu i Aran disposa d'una renda mitjana per persona d'entre les més altes del país, amb l'excepció de l'Alta Ribagorça i, sobretot, de l'Alt Urgell. Precisament, a l'Alt Urgell també hi ha diversos municipis entre els quals tenen un percentatge més gran de població amb ingressos molt baixos. És el cas, per exemple, de la Seu d'Urgell (el sisè de Catalunya) i de les Valls de Valira (el setè).

La majoria de la resta de municipis més afectats són més al sud: el Baix Penedès (per exemple, Bonastre, el Montmell i Calafell), el litoral de la Costa Daurada (Salou, en quarta posició de Catalunya, així com Mont-roig del Camp, Pratdip, Constantí i Torredembarra, entre els trenta municipis amb un percentatge més alt) i les Terres de l'Ebre, de manera generalitzada. Paral·lelament, Querol, a l'Alt Camp, és el segon municipi amb una major afectació, només darrere de Lloret.

A l'extrem oposat, la distribució territorial dels municipis amb un percentatge més baix de població vulnerable està força més repartida. Municipis mitjans o petits, distribuïts principalment entre les Comarques Gironines, les Comarques Centrals i l'Àmbit Metropolità ocupen majoritàriament les primeres posicions.

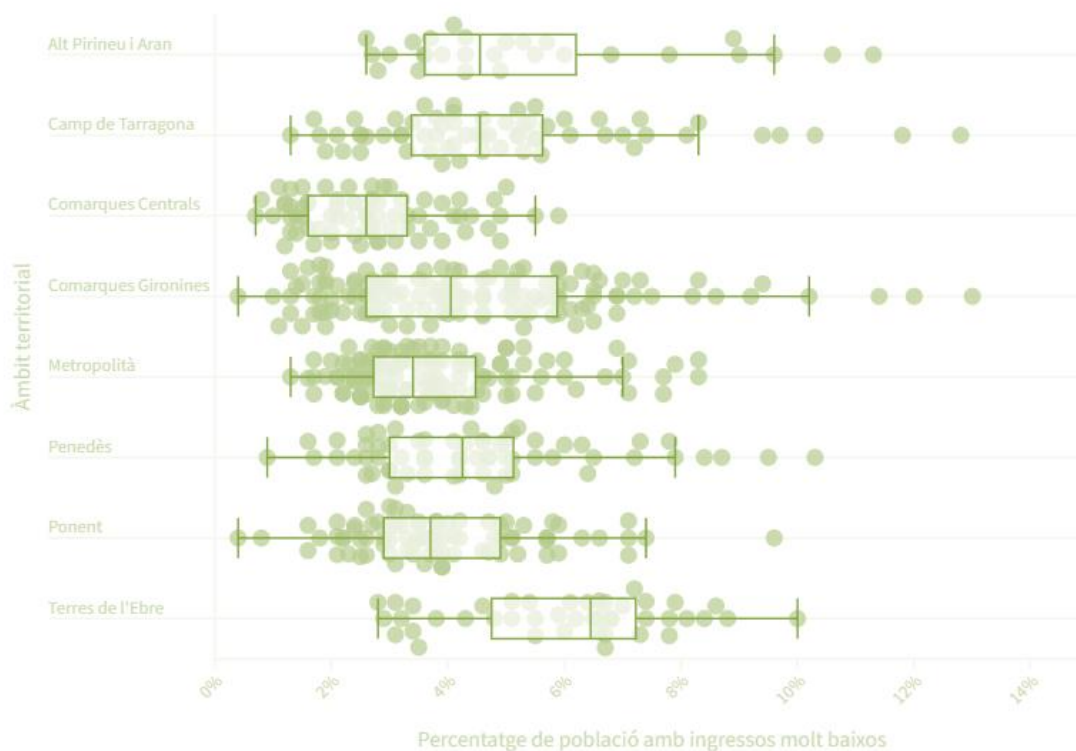
Gràfic 91. Mapa del percentatge de població amb ingressos molt baixos (menys de 5.000 euros per unitat de consum). Municipis de Catalunya. Any 2020

Nota: gradació progressiva. Els municipis amb un major percentatge de població amb ingressos molt baixos s'identifiquen amb vermell intens, mentre que els municipis amb un menor percentatge de població amb ingressos molt baixos s'identifiquen amb verd intens.

Font: elaboració pròpia a partir de l'Atles experimental de renda 2022 (INE)

Gràfic 92. Població amb ingressos molt baixos (menys de 5.000 euros per unitat de consum). Municipis de Catalunya, per àmbits territorials. Any 2020

Nota: cada punt representa un municipi.

Font: elaboració pròpia a partir de l'Atles experimental de renda 2022 (INE)

13.2 DISTRIBUCIÓ HETEROGÈNIA DE LA DESIGUALTAT EN L'ÀMBIT MUNICIPAL

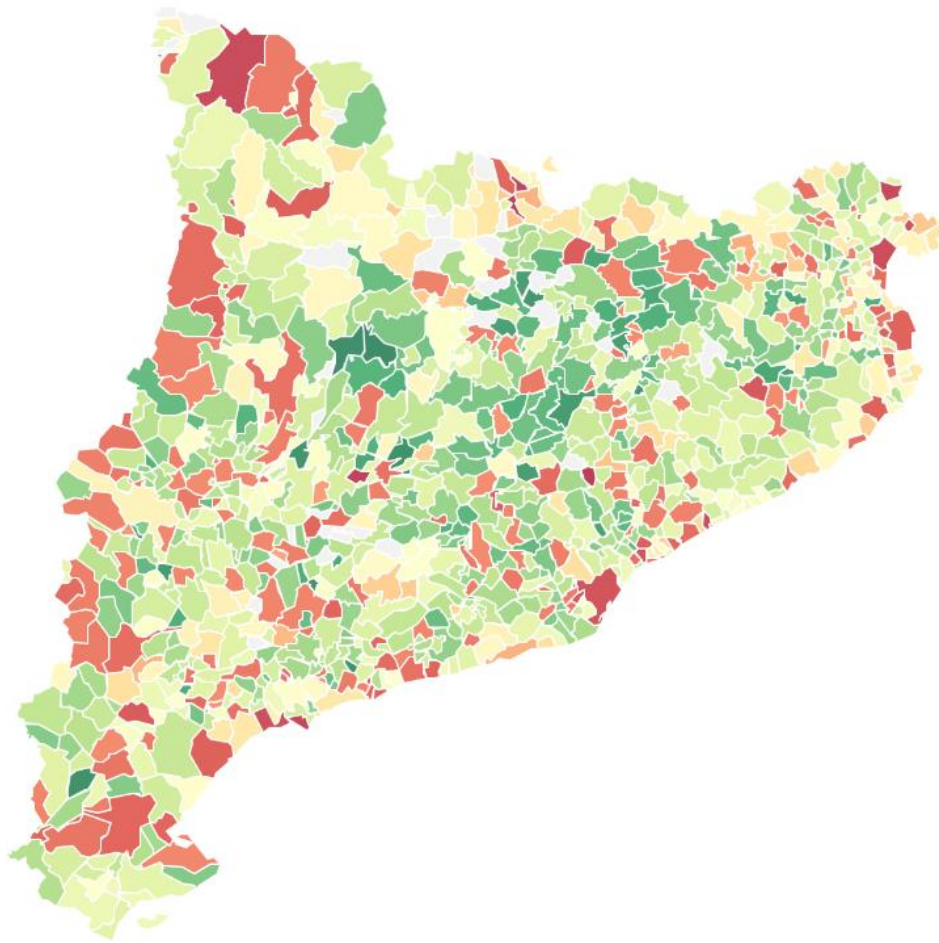
Com hem dit anteriorment, la renda mitjana és un indicador sensible a les desigualtats internes i, per tant, pot donar una imatge esbiaixada del nivell de renda d'un municipi. El segon indicador que hem avaluat, corresponent al percentatge de població amb ingressos molt baixos, permet focalitzar l'atenció i neutralitzar en gran part aquest possible biaix. Finalment, el tercer indicador que incorporem en aquest capítol és, precisament, el de desigualtat econòmica en l'àmbit intern. Es basa en els resultats de l'índex de Gini a partir de les rendes dels habitants de cada municipi. Els gràfics 93 i 94 ja permeten distingir que la seva distribució és més heterogènia en comparació amb els dos indicadors observats anteriorment.

D'entrada, alguns dels municipis que es troben entre els de més renda de Catalunya (com Gallifa, Das, les Oluges, Saldes o Pacs del Penedès) també encapçalen la llista de més desigualtats internes. En aquest primer grup, hi podem situar diversos municipis de l'Alt Pirineu, sobretot de l'Aran, el Pallars Sobirà i la Cerdanya. Això significa que una part substancial de l'elevat nivell de renda s'explica pels resultats d'una bossa parcial de la població. Això afecta majoritàriament els municipis de mida petita, però no només aquests. Sitges, per exemple, ocupa les posicions capdavanteres tant pel que fa a renda mitjana (posició 41 de Catalunya) com pel que fa al percentatge de població amb ingressos molt baixos (posició 51) i això s'explica per l'elevada desigualtat interna: és el vuitè municipi de Catalunya amb una distribució de la renda més inequitable.

Diversos municipis litorals repeteixen vulnerabilitat també en aquest indicador. Per exemple, Salou i Lloret de Mar no només presenten una de les rendes mitjanes més baixes de Catalunya i un elevat percentatge de població amb ingressos molt baixos, sinó que també registren uns dels nivells de desigualtat interna més elevats. En aquest grup d'acumulació de vulnerabilitat en els tres indicadors, però amb una desigualtat lleugerament inferior, també hi podem agrupar els municipis de Figueres, Constantí, la Seu d'Urgell i Salt.

Finalment, l'àmbit metropolità també té diversos municipis entre els de menor igualtat en la distribució de la renda. És el cas, per exemple, de Castelldefels, Sant Cugat i també la ciutat de Barcelona, amb un índex de Gini de 35,7, que ocupa la quarantena posició de Catalunya.

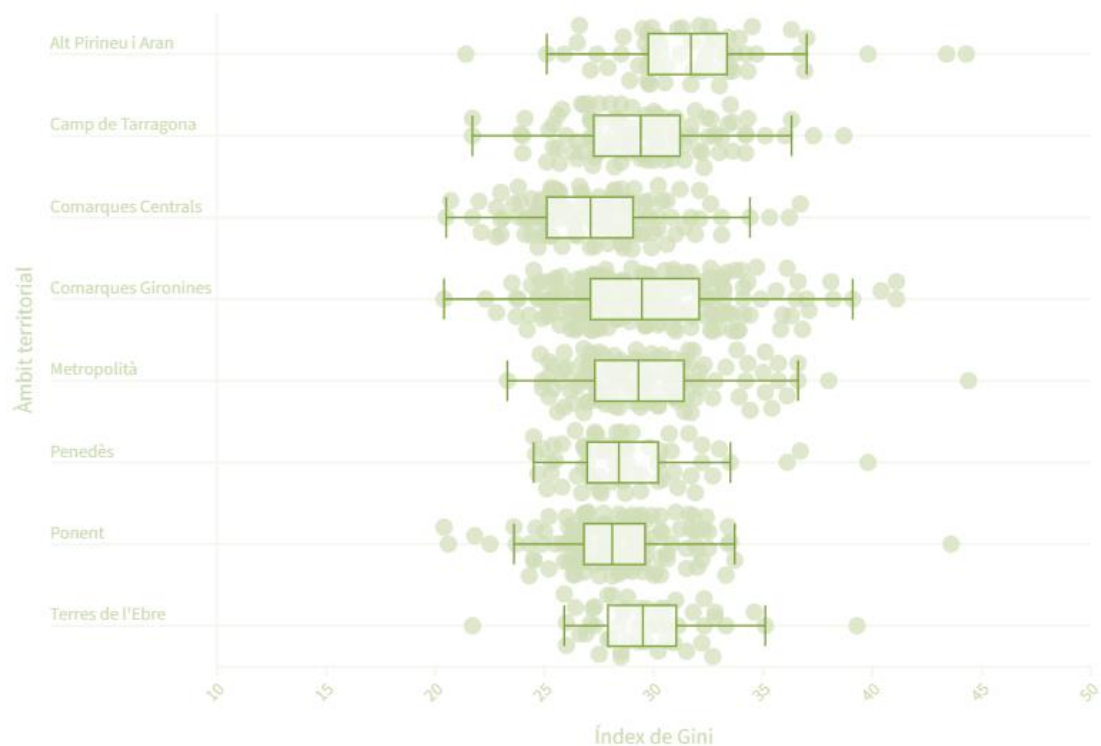
Gràfic 93 Mapa dels registres de l'índex de Gini. Municipis de Catalunya. Any 2020

Nota: gradació progressiva. Els municipis amb una major desigualtat d'ingressos s'identifiquen amb vermell intens, mentre que els municipis amb una menor desigualtat d'ingressos s'identifiquen amb verd intens.

Font: elaboració pròpia a partir de l'Atles experimental de renda 2022 (INE)

Gràfic 94. Índex de Gini. Municipis de Catalunya, per àmbits territorials. Any 2020

Nota: cada punt representa un municipi.

Font: elaboració pròpia a partir de l'Atles experimental de renda 2022 (INE)

En aquesta diagnosi hem avaluat una vuitantena d'indicadors que descriuen la realitat social a Catalunya. Les dades ens serveixen per desgranar unes reflexions finals.

D'entrada, les dades de renda de l'any 2020 mostren que la pandèmia va venir acompanyada d'una reducció notable del risc de pobresa, amb 1,5 milions de persones afectades (un 19,9% de la població), que són unes 128.000 persones menys (i 1,8 punts percentuals) que l'any 2019. Per tant, suposen un trencament amb les dades de l'any anterior, que vam qualificar d'alarmants, ja que bona part dels indicadors socials avaluats havien registrat el seu pic màxim.

És evident que la reducció de la pobresa durant la pandèmia és una dada contraintuïtiva, donat que el record que tenim d'aquell any és d'un augment de les dificultats i d'incertesa per a la majoria de la població. En aquest informe hem desgranat dos elements que han ajudat a assolir aquests registres.

El primer element és de tipus tècnic. La lleugera caiguda del nivell de renda de la població trenca el cicle de creixement econòmic dels darrers anys però, alhora, modera l'evolució del llindar de pobresa, que marca la frontera en la definició de la població en situació de pobresa i la que no ho està. Això permet que diverses capes de la població que es troben properes al llindar de pobresa es vegin afavorides i puguin escapar de la pobresa. És el cas, per exemple, amb la població jubilada i d'edat avançada: el seu risc de pobresa disminueix gràcies a l'estabilitat de les seves pensions de vellesa i supervivència, i això és un fet que esperàvem perquè ha estat habitual en anteriors períodes de crisi.

El segon element no és de tipus tècnic sinó que és conseqüència de les polítiques de protecció social. El risc de pobresa basat en la renda de mercat (abans de comptabilitzar les prestacions socials) lògicament augmenta a Catalunya (i arreu d'Europa) a causa de les pèrdues de llocs de treball i de les restriccions de l'economia. El mateix passa amb la desigualtat econòmica. No obstant això, els registres de

pobresa (i de desigualtat) després de prestacions socials són substancialment inferiors als de l'any anterior. Per tant, una part notable de la caiguda del risc de pobresa a Catalunya es deu al major impacte que les prestacions socials tenen en la protecció de la població. A més, aquesta protecció es concentra en alguns dels perfils de població més vulnerable, definits per trets com el baix nivell formatiu, la nacionalitat estrangera i la infància, entre d'altres. Per això, malgrat que les prestacions de vellesa i supervivència continuen sent les principals protagonistes de la lluita contra la pobresa, amb la pandèmia emergeixen amb força les altres prestacions. L'increment més important, de mitjana, és la partida d'assistència social, que inclou l'ingrés mínim vital i el programa de renda garantida, que creix gairebé un 200% interanual. Tot i que l'augment és lleugerament menys rellevant en termes percentuals (138% interanual), les prestacions d'atur (que inclouen els ERTO) són la partida més potent en termes quantitius. També augmenten (en prop d'un 50%) les partides destinades a família/fills i a la cobertura de baixes per malaltia.

Aquests elements permeten alleujar l'impacte social de la pandèmia i fins i tot aconseguir acostar els registres de diversos indicadors als estàndards comunitaris. No obstant això, el marge de recuperació encara és ampli. Per exemple, el risc de pobresa a Catalunya és 3,1 punts superior a la mitjana comunitària i caldria que sortissin de la pobresa 235.000 persones per equiparar els registres. D'altra banda, el volum de persones en situació de pobresa o exclusió social (AROPE) és 635.000 persones superior a l'objectiu de compliment de l'Agenda 2030 per a aquest any. A més, la potència de les prestacions socials (56,3% a Catalunya) encara és inferior a la mitjana comunitària (62,9%).

Paral·lelament, també destaquem la permanència de perfils sociodemogràfics amb uns nivells estructuralment alts de pobresa, encara que la majoria ha millorat de manera substancial durant el darrer any. Aquí hi trobem la infància (i les diverses llars on viuen infants, especialment les monoparentals i les famílies nombroses), la població amb baix nivell formatiu, la població desocupada o inactiva i les persones de nacionalitat estrangera, entre d'altres.

En l'edició anterior d'aquesta diagnosi alertàvem que els primers indicadors socials relatius a la pandèmia (privació material, persones sense ingressos o índex de misèria) s'havien expandit de manera notable entre la població. Això no ha canviat i, els anys posteriors, bona part de la població encara presenta problemàtiques de manera molt més habitual que abans de la pandèmia. Per exemple, no poder pagar despeses imprevistes, no poder mantenir l'habitatge a una temperatura adequada, acumular retards en el pagament de les despeses de l'habitatge, necessitar ajuda per cobrir despeses bàsiques, no poder assumir una compra de carn o peix almenys cada dos dies o no poder canviar la roba feta malbé.

A més de l'avaluació global dels resultats per al conjunt de Catalunya, també hem dedicat la darrera part de la diagnosi a identificar les diferències territorials en relació amb el nivell de renda i la desigualtat econòmica. El sud (Terres de l'Ebre) i l'interior del país (l'àmbit territorial de Ponent), juntament amb diversos municipis del litoral, concentren prop de la meitat dels municipis de Catalunya amb un nivell de renda més baix i amb més població amb pocs ingressos, i això ens alerta d'un país que avança a diferents velocitats. A més, diversos d'aquests municipis (amb l'entrada també ara de municipis de l'àmbit metropolità) tenen districtes amb una elevada concentració de la vulnerabilitat. La panoràmica territorial és rellevant no només a l'hora d'identificar les necessitats (en un pla descriptiu) sinó també per planificar intervencions més precises.

Amb la pandèmia es va reduir la despesa i van augmentar les privacions socials a moltes llars catalanes, i amb el conflicte d'Ucraïna s'està intensificant l'augment de preus dels béns i serveis. Un encariment dels preus és gairebé sempre una mala notícia per a les llars que pateixen més precarietat, que hauran de dedicar una part proporcionalment més alta dels seus ingressos a cobrir aquesta inflació. A més, l'increment dels preus s'ha concentrat en dos àmbits insubstituïbles i sensibles per a la dignitat de la vida de les persones, com són l'energia i els aliments bàsics. Aquí cal afegir-hi, a més, l'encariment del preu de l'habitatge (a uns nivells molt tensionats en algunes zones del país). En contextos com l'actual, mentre que les llars amb més recursos poden fer ús dels seus estalvis per acomodar el nivell de vida o invertir-los per protegir-los de la devaluació, les llars més vulnerables no compten amb aquesta

xarxa, perquè rarament disposen d'estalvis i perquè, en cas de tenir-ne, necessiten garantir-ne la disponibilitat immediata per cobrir necessitats sobrevingudes.

15 ANNEX: DADES DE RENDA, INGRESSOS BAIXOS I MOLT BAIXOS, PRINCIPAL FONT D'INGRESSOS I DESIGUALTAT ECONÒMICA

15.1 FITXES MUNICIPALS PER DISTRICTES. MUNICIPIS DE CATALUNYA DE MÉS DE 20.000 HABITANTS

Taula 6. Dades municipals per districtes. Barcelona. Any 2020

Districte	Renda mitjana per persona	Percentatge de població amb ingressos per u. c. inferiors a 5.000 euros anuals	Percentatge de població amb ingressos per u. c. inferiors a 10.000 euros anuals	Pes percentual dels salaris sobre la renda	Pes percentual de les pensions sobre la renda	Pes percentual d'altres fonts d'ingressos sobre la renda	Índex de Gini	Distribució de la renda P80/P20
Districte 1	11.154	12,7	36,9	60,6	15,2	24,2	38,3	3,4
Districte 2	18.775	5,4	15,2	56,6	20,0	23,4	35,4	3,1
Districte 3	14.477	6,4	20,4	60,5	21,6	17,9	33,1	2,9
Districte 4	22.566	3,6	10,2	52,3	20,2	27,5	35,7	3,0
Districte 5	26.513	3,7	9,5	50,5	12,6	36,8	40,0	3,3
Districte 6	18.311	4,5	13,6	58,2	19,8	22,0	33,3	2,8
Districte 7	15.055	4,8	16,8	59,1	22,9	18,0	31,7	2,8
Districte 8	12.241	6,8	23,8	57,1	25,8	17,1	31,0	2,7
Districte 9	14.920	4,8	16,4	60,1	23,2	16,7	30,5	2,6
Districte 10	15.377	5,3	17,0	61,7	20,4	17,8	32,7	2,9
Barcelona	16.750	5,6	17,6	57,2	19,7	23,1	35,7	3,1

Font: elaboració pròpia a partir de l'Atles de distribució de renda de les llars (INE)

Taula 7. Dades municipals per districtes. L'Hospitalet de Llobregat. Any 2020

Districte	Renda mitjana per persona a	Percentatge de població amb ingressos per u. c. inferiors a 5.000 euros anuals	Percentatge de població amb ingressos per u. c. inferiors a 10.000 euros anuals	Pes percentual dels salaris sobre la renda	Pes percentual de les pensions sobre la renda	Pes percentual d'altres fonts d'ingressos sobre la renda	Índex de Gini	Distribució de la renda P80/P20
Districte 1	14.093	3,8	18,4	60,9	22,2	18,7	28,3	2,5
Districte 2	10.157	10,2	38,0	60,7	20,3	21,8	33,3	2,9
Districte 3	13.813	5,2	20,0	62,9	20,8	14,3	29,8	2,7
Districte 4	9.355	10,4	39,3	56,0	23,9	26,0	31,1	2,7
Districte 5	10.313	8,6	34,2	57,5	24,1	36,0	30,4	2,7
Districte 6	12.481	4,1	20,8	55,9	27,9	19,6	26,3	2,4
Hospitalet de Llobregat, l'	11.726	7,1	28,6	59,6	22,8	15,0	31,1	2,8

Font: elaboració pròpia a partir de l'Atles de distribució de renda de les llars (INE)

Taula 8. Dades municipals per districtes. Terrassa. Any 2020

Districte	Renda mitjana per persona	Percentatge de població amb ingressos per u. c. inferiors a 5.000 euros anuals	Percentatge de població amb ingressos per u. c. inferiors a 10.000 euros anuals	Pes percentual dels salaris sobre la renda	Pes percentual de les pensions sobre la renda	Pes percentual d'altres fonts d'ingressos sobre la renda	Índex de Gini	Distribució de la renda P80/P20
Districte 1	16.944	2,9	14,1	63,5	17,3	19,2	29,9	2,5
Districte 2	9.821	7,7	36,9	64,0	16,8	19,2	29,7	2,7
Districte 3	12.180	5,1	24,3	65,9	17,8	16,3	29,0	2,7
Districte 4	13.715	4,5	20,1	63,7	18,1	18,2	29,4	2,5
Districte 5	14.023	3,4	17,3	64,4	18,9	16,6	27,2	2,3
Districte 6	11.319	5,8	27,2	63,0	19,0	18,0	28,0	2,5
Terrassa	13.243	4,7	22,2	63,9	18,2	17,9	29,8	2,6

Font: elaboració pròpia a partir de l'Atles de distribució de renda de les llars (INE)

Taula 9. Dades municipals per districtes. Badalona. Any 2020

Districte	Renda mitjana per persona	Percentatge de població amb ingressos per u. c. inferiors a 5.000 euros anuals	Percentatge de població amb ingressos per u. c. inferiors a 10.000 euros anuals	Pes percentual dels salaris sobre la renda	Pes percentual de les pensions sobre la renda	Pes percentual d'altres fonts d'ingressos sobre la renda	Índex de Gini	Distribució de la renda P80/P20
Districte 1	19.062	2,1	10,0	56,7	19,8	23,5	29,6	2,4
Districte 2	13.796	4,8	20,4	58,4	22,6	19,0	30,7	2,6
Districte 3	16.103	3,2	14,3	65,1	16,2	18,7	29,5	2,6
Districte 4	13.957	3,0	14,9	66,3	17,2	16,5	26,5	2,3
Districte 5	17.004	1,8	10,8	64,5	18,2	17,3	27,3	2,3
Districte 6	13.171	3,2	19,9	57,9	23,0	19,1	28,6	2,4
Districte 7	11.415	7,0	28,1	60,1	22,4	17,5	30,0	2,8
Districte 8	12.032	4,8	23,9	60,4	22,7	16,9	27,7	2,5
Districte 9	9.831	9,6	35,5	55,8	25,6	18,6	30,6	2,9
Badalona	12.537	6,0	24,8	60,5	21,3	18,2	30,9	2,8

Font: elaboració pròpia a partir de l'Atles de distribució de renda de les llars (INE)

Taula 10. Dades municipals per districtes. Sabadell. Any 2020

Districte	Renda mitjana per persona	Percentatge de població amb ingressos per u. c. inferiors a 5.000 euros anuals	Percentatge de població amb ingressos per u. c. inferiors a 10.000 euros anuals	Pes percentual dels salaris sobre la renda	Pes percentual de les pensions sobre la renda	Pes percentual d'altres fonts d'ingressos sobre la renda	Índex de Gini	Distribució de la renda P80/P20
Districte 1	17.318	2,9	12,8	62,2	17,8	20,0	30,1	2,4
Districte 2	14.097	6,0	24,1	59,2	21,7	19,1	32,9	2,9
Districte 3	11.276	6,1	25,5	56,8	23,4	19,8	27,6	2,4
Districte 4	13.017	3,8	18,8	63,9	18,6	17,5	27,2	2,3
Districte 5	13.389	5,1	21,0	65,8	16,8	17,3	29,4	2,6
Districte 6	10.558	7,2	31,5	58,0	22,7	19,3	28,8	2,5
Districte 7	9.838	9,1	33,9	60,6	18,7	20,7	29,5	2,7

Districte	Renda mitjana per persona	Percentatge de població amb ingressos per u. c. inferiors a 5.000 euros anuals	Percentatge de població amb ingressos per u. c. inferiors a 10.000 euros anuals	Pes percentual dels salaris sobre la renda	Pes percentual de les pensions sobre la renda	Pes percentual d'altres fonts d'ingressos sobre la renda	Índex de Gini	Distribució de la renda P80/P20
Sabadell	13.520	5,0	21,6	61,4	19,6	19,1	30,6	2,7

Font: elaboració pròpia a partir de l'Atles de distribució de renda de les Ilars (INE)

Taula 11. Dades municipals per districtes. Lleida. Any 2020

Districte	Renda mitjana per persona	Percentatge de població amb ingressos per u. c. inferiors a 5.000 euros anuals	Percentatge de població amb ingressos per u. c. inferiors a 10.000 euros anuals	Pes percentual dels salaris sobre la renda	Pes percentual de les pensions sobre la renda	Pes percentual d'altres fonts d'ingressos sobre la renda	Índex de Gini	Distribució de la renda P80/P20
Districte 1	12.256	5,1	27,9	65,7	17,0	17,3	30,3	2,7
Districte 2	14.229	3,8	19,8	67,7	16,3	16,0	29,3	2,6
Districte 3	14.254	7,1	30,3	56,2	22,4	21,4	36,3	3,5
Districte 4	11.141	8,9	39,5	53,5	27,0	19,6	35,2	3,2
Districte 5	17.047	5,0	20,4	54,3	24,1	21,6	34,7	3,3
Districte 6	12.648	6,7	31,2	58,3	22,8	18,9	34,3	3,1
Districte 7	11.882	4,3	25,5	65,9	16,7	17,3	28,0	2,4
Districte 8	19.209	2,6	11,6	57,9	15,6	26,5	32,3	2,6
Districte 9	16.881	2,3	17,9	56,6	16,9	26,5	33,8	2,7
Lleida	13.303	5,7	27,7	60,3	20,4	19,4	33,4	2,9

Font: elaboració pròpia a partir de l'Atles de distribució de renda de les Ilars (INE)

Taula 12. Dades municipals per districtes. Tarragona. Any 2020

Districte	Renda mitjana per persona	Percentatge de població amb ingressos per u. c. inferiors a 5.000 euros anuals	Percentatge de població amb ingressos per u. c. inferiors a 10.000 euros anuals	Pes percentual dels salaris sobre la renda	Pes percentual de les pensions sobre la renda	Pes percentual d'altres fonts d'ingressos sobre la renda	Índex de Gini	Distribució de la renda P80/P20
Districte 1	11.639	12,8	36,3	61,3	16,5	22,3	38,0	3,7

ANNEX: DADES DE RENDA, INGRESSOS BAIXOS I MOLT BAIXOS, PRINCIPAL FONT D'INGRESSOS I DESIGUALTAT ECONÒMICA /

Districte	Renda mitjana per persona	Percentatge de població amb ingressos per u. c. inferiors a 5.000 euros anuals	Percentatge de població amb ingressos per u. c. inferiors a 10.000 euros anuals	Pes percentual dels salaris sobre la renda	Pes percentual de les pensions sobre la renda	Pes percentual d'altres fonts d'ingressos sobre la renda	Índex de Gini	Distribució de la renda P80/P20
Districte 2	13.165	6,2	29,4	64,3	17,1	18,6	35,0	3,1
Districte 3	22.019	3,2	12,4	58,3	17,1	24,6	35,0	3,2
Districte 4	16.808	5,0	16,2	53,4	28,3	18,3	31,9	2,8
Districte 5	13.943	7,8	26,9	55,0	25,7	19,4	34,4	3,3
Districte 6	13.888	6,6	22,3	59,0	24,6	16,3	33,0	3,1
Districte 7	15.094	5,2	19,4	66,2	17,8	16,0	32,3	2,9
Districte 8	9.522	11,3	38,1	58,7	24,7	16,6	31,7	3,2
Districte 9	9.079	9,9	36,2	59,1	22,2	18,7	29,5	2,6
Tarragona	13.860	7,0	24,4	60,4	22,1	17,5	34,2	3,1

Font: elaboració pròpia a partir de l'Atles de distribució de renda de les Ilars (INE)

Taula 13. Dades municipals per districtes. Mataró. Any 2020

Districte	Renda mitjana per persona	Percentatge de població amb ingressos per u. C. Inferiors a 5.000 euros anuals	Percentatge de població amb ingressos per u. C. Inferiors a 10.000 euros anuals	Pes percentual dels salaris sobre la renda	Pes percentual de les pensions sobre la renda	Pes percentual d'altres fonts d'ingressos sobre la renda	Índex de Gini	Distribució de la renda P80/P20
Districte 1	17.318	3,6	14,3	60,4	22,1	17,5	31,1	2,6
Districte 2	14.097	6,5	26,8	60,4	22,1	17,5	33,1	3,0
Districte 3	11.276	8,2	31,7	60,4	22,1	17,5	31,9	3,0
Districte 4	13.017	4,0	20,9	60,4	22,1	17,5	27,8	2,4
Districte 5	13.389	9,6	36,9	60,4	22,1	17,5	29,9	2,8
Districte 6	10.558	5,0	22,7	60,4	22,1	17,5	30,0	2,7
Mataró	13.520	6,7	27,5	60,8	19,5	19,7	31,8	2,7

Font: elaboració pròpia a partir de l'Atles de distribució de renda de les Ilars (INE)

Taula 14. Dades municipals per districtes. Santa Coloma de Gramenet. Any 2020

Districte	Renda mitjana per persona	Percentatge de població amb ingressos per u. c. Inferiors a 5.000 euros anuals	Percentatge de població amb ingressos per u. c. Inferiors a 10.000 euros anuals	Pes percentual dels salaris sobre renda	Pes percentual de les pensions sobre la renda	Pes percentual d'altres fonts d'ingressos sobre la renda	Índex de Gini	Distribució de la renda P80/P20
Districte 1	11.971	5,9	26,6	57,8	23,7	18,5	29,9	2,6
Districte 2	10.799	6,6	28,1	59,3	23,5	17,2	28,2	2,6
Districte 3	12.039	4,4	22,0	59,8	22,7	17,5	26,4	2,4
Districte 4	12.353	4,8	22,4	58,0	25,3	16,7	27,7	2,5
Districte 5	9.204	10,8	41,2	59,6	21,5	18,9	31,2	2,7
Districte 6	8.070	14,2	46,9	57,8	21,7	20,5	32,0	3,1
Santa Coloma de Gramenet	10.799	7,7	31,0	58,7	23,3	18,0	30,0	2,6

Font: elaboració pròpia a partir de l'Atles de distribució de renda de les llars (INE)

Taula 15. Dades municipals per districtes. Reus. Any 2020

Districte	Renda mitjana per persona	Percentatge de població amb ingressos per u. c. inferiors a 5.000 euros anuals	Percentatge de població amb ingressos per u. c. inferiors a 10.000 euros anuals	Pes percentual dels salaris sobre la renda	Pes percentual de les pensions sobre la renda	Pes percentual d'altres fonts d'ingressos sobre la renda	Índex de Gini	Distribució de la renda P80/P20
Districte 1	13.993	7,4	29,7	54,7	20,9	24,5	35,7	3,2
Districte 2	12.679	6,2	26,4	57,1	25,1	17,8	31,6	2,8
Districte 3	10.571	8,7	32,0	58,5	23,4	18,1	31,7	2,7
Districte 4	10.676	7,0	29,8	58,8	23,3	17,9	28,9	2,5
Districte 5	10.414	8,4	33,3	59,4	22,8	17,9	31,4	2,7
Districte 6	14.602	4,8	20,5	59,7	21,1	19,1	33,0	2,8
Districte 7	10.701	8,5	32,5	67,4	16,0	16,6	31,8	2,9
Districte 8	13.395	5,0	21,1	65,3	16,8	17,9	31,2	2,6
Districte 9	17.371	1,8	14,8	54,9	19,5	25,5	31,7	2,6

Districte	Renda mitjana per persona	Percentatge de població amb ingressos per u. c. inferiors a 5.000 euros anuals	Percentatge de població amb ingressos per u. c. inferiors a 10.000 euros anuals	Pes percentual dels salaris sobre la renda	Pes percentual de les pensions sobre la renda	Pes percentual d'altres fonts d'ingressos sobre la renda	Índex de Gini	Distribució de la renda P80/P20
Districte 10	13.268	1,9	14,5	73,6	11,4	15,0	26,1	2,4
Reus	12.356	6,6	26,8	54,7	20,9	24,5	32,3	2,9

Font: elaboració pròpia a partir de l'Atles de distribució de renda de les Ilars (INE)

Taula 16. Dades municipals per districtes. Girona. Any 2020

Districte	Renda mitjana per persona	Percentatge de població amb ingressos per u. C. Inferiors a 5.000 euros anuals	Percentatge de població amb ingressos per u. C. Inferiors a 10.000 euros anuals	Pes percentual dels salaris sobre la renda	Pes percentual de les pensions sobre la renda	Pes percentual d'altres fonts d'ingressos sobre la renda	Índex de Gini	Distribució de la renda P80/P20
Districte 1	11.327	12,1	42,2	56,6	19,2	24,2	39,6	4,2
Districte 2	18.134	3,5	14,5	60,0	17,8	22,2	32,3	2,8
Districte 3	12.659	7,1	29,3	61,9	19,6	18,5	34,1	3,1
Districte 4	15.065	7,8	23,3	60,5	12,3	27,2	38,2	3,2
Districte 5	15.284	4,4	20,5	59,9	18,7	21,3	33,2	2,9
Districte 6	13.308	3,3	17,3	64,4	20,0	15,6	26,0	2,2
Girona	14.750	5,7	23,2	60,8	18,6	20,6	34,1	3,1

Font: elaboració pròpia a partir de l'Atles de distribució de renda de les Ilars (INE)

Taula 17. Dades municipals per districtes. Sant Cugat del Vallès. Any 2020

Districte	Renda mitjana per persona	Percentatge de població amb ingressos per u. c. inferiors a 5.000 euros anuals	Percentatge de població amb ingressos per u. c. inferiors a 10.000 euros anuals	Pes percentual dels salaris sobre la renda	Pes percentual de les pensions sobre la renda	Pes percentual d'altres fonts d'ingressos sobre la renda	Índex de Gini	Distribució de la renda P80/P20
Districte 1	19.426	2,8	12,4	69,0	11,5	19,5	32,6	2,8
Districte 2	24.511	3,1	11,8	60,4	11,3	28,3	38,4	3,3

Districte	Renda mitjana per persona	Percentatge de població amb ingressos per u. c. inferiors a 5.000 euros anuals	Percentatge de població amb ingressos per u. c. inferiors a 10.000 euros anuals	Pes percentual dels salaris sobre la renda	Pes percentual de les pensions sobre la renda	Pes percentual d'altres fonts d'ingressos sobre la renda	Índex de Gini	Distribució de la renda P80/P20
Districte 3	23.943	2,9	11,1	57,9	12,6	29,6	37,5	3,0
Districte 4	17.220	3,4	14,3	60,3	13,6	26,1	34,0	2,9
Districte 5	22.520	2,4	9,0	69,9	7,3	22,8	33,3	2,7
Districte 6	14.017	4,5	28,9	64,1	11,2	24,7	35,4	2,7
Sant Cugat del Vallès	21.304	2,9	11,9	65,4	10,8	23,8	35,1	2,9

Font: elaboració pròpia a partir de l'Atles de distribució de renda de les Ilars (INE)

Taula 18. Dades municipals per districtes. Cornellà de Llobregat. Any 2020

Districte	Renda mitjana per persona	Percentatge de població amb ingressos per u. c. inferiors a 5.000 euros anuals	Percentatge de població amb ingressos per u. c. inferiors a 10.000 euros anuals	Pes percentual dels salaris sobre la renda	Pes percentual de les pensions sobre la renda	Pes percentual d'altres fonts d'ingressos sobre la renda	Índex de Gini	Distribució de la renda P80/P20
Districte 1	14.525	3,7	16,4	64,0	19,2	16,8	28,6	2,4
Districte 2	15.231	3,5	15,0	72,5	11,5	16,0	27,9	2,3
Districte 3	14.668	2,8	15,4	69,3	14,2	16,5	27,4	2,4
Districte 4	12.866	4,4	19,9	56,4	25,2	18,3	27,2	2,4
Districte 5	10.035	8,1	34,0	57,3	24,4	18,3	29,4	2,6
Districte 6	10.281	7,5	32,4	56,0	26,2	17,8	28,2	2,7
Cornellà de Llobregat	12.954	4,9	21,7	62,3	20,4	17,3	29,2	2,7

Font: elaboració pròpia a partir de l'Atles de distribució de renda de les Ilars (INE)

Taula 19. Dades municipals per districtes. Sant Boi de Llobregat. Any 2020

Districte	Renda mitjana per persona	Percentatge de població amb ingressos per u. c. inferiors a 5.000 euros anuals	Percentatge de població amb ingressos per u. c. inferiors a 10.000 euros anuals	Pes percentual dels salaris sobre la renda	Pes percentual de les pensions sobre la renda	Pes percentual d'altres fonts d'ingressos sobre la renda	Índex de Gini	Distribució de la renda P80/P20
Districte 1	12.187	4,3	21,7	61,2	22,6	16,2	26,2	
Districte 2	13.980	3,0	15,5	64,0	19,0	17,0	26,5	
Districte 3	13.852	3,7	18,3	62,7	19,5	17,8	28,1	2,4
Districte 4	13.329	3,4	17,1	62,1	21,3	16,6	25,9	2,3
Districte 5	11.041	5,6	32,1	59,5	19,6	20,9	29,8	2,5
Districte 6	11.509	4,4	23,2	62,8	19,5	17,7	25,7	2,3
Sant Boi de Llobregat	13.270	3,6	18,5	62,8	20,0	17,2	27,0	2,3

Font: elaboració pròpia a partir de l'Atles de distribució de renda de les llars (INE)

Taula 20. Dades municipals per districtes. Manresa. Any 2020

Districte	Renda mitjana per persona	Percentatge de població amb ingressos per u. c. inferiors a 5.000 euros anuals	Percentatge de població amb ingressos per u. c. inferiors a 10.000 euros anuals	Pes percentual dels salaris sobre la renda	Pes percentual de les pensions sobre la renda	Pes percentual d'altres fonts d'ingressos sobre la renda	Índex de Gini	Distribució de la renda P80/P20
Districte 1	10.402	10,9	51,3	60,5	15,9	23,7	38,2	3,2
Districte 2	14.709	4,9	22,8	54,7	23,2	22,1	33,5	3,2
Districte 3	11.227	9,1	35,1	59,9	21,4	18,8	33,8	3,3
Districte 4	14.219	5,5	22,1	59,2	22,0	18,8	32,3	2,9
Districte 5	12.161	5,8	25,1	58,2	24,5	17,4	29,6	2,7
Districte 6	11.586	5,8	27,0	52,3	23,6	24,2	31,8	2,9
Manresa	13.324	5,9	25,3	57,4	22,8	19,8	32,6	2,9

Font: elaboració pròpia a partir de l'Atles de distribució de renda de les llars (INE)

Taula 21. Dades municipals per districtes. Rubí. Any 2020

Districte	Renda mitjana per persona	Percentatge de població amb ingressos per u. c. inferiors a 5.000 euros anuals	Percentatge de població amb ingressos per u. c. inferiors a 10.000 euros anuals	Pes percentual dels salaris sobre la renda	Pes percentual de les pensions sobre la renda	Pes percentual d'altres fonts d'ingressos sobre la renda	Índex de Gini	Distribució de la renda P80/P20
Districte 1	14.083	2,9	15,5	61,9	19,7	18,4	27,5	2,4
Districte 2	13.845	3,2	15,1	69,2	12,9	17,9	25,9	2,2
Districte 3	11.899	4,6	25,1	62,4	21,0	16,6	28,3	2,5
Districte 4	12.753	4,6	22,5	65,2	17,9	16,9	28,9	2,7
Rubí	12.850	4,2	21,4	65,0	17,8	17,1	28,4	2,5

Font: elaboració pròpia a partir de l'Atles de distribució de renda de les llars (INE)

Taula 22. Dades municipals per districtes. Vilanova i la Geltrú. Any 2020

Districte	Renda mitjana per persona	Percentatge de població amb ingressos per u. c. inferiors a 5.000 euros anuals	Percentatge de població amb ingressos per u. c. inferiors a 10.000 euros anuals	Pes percentual dels salaris sobre la renda	Pes percentual de les pensions sobre la renda	Pes percentual d'altres fonts d'ingressos sobre la renda	Índex de Gini	Distribució de la renda P80/P20
Districte 1	15.072	3,1	18,3	57,8	23,3	18,8	16,5	16,5
Districte 2	15.214	4,7	21,8	57,3	22,4	20,4	18,4	18,4
Districte 3	12.526	6,1	26,9	64,1	17,0	18,9	14,6	14,6
Districte 4	13.567	4,0	20,8	62,8	20,0	17,2	13,7	13,7
Vilanova i la Geltrú	14.232	4,2	21,0	60,1	21,2	18,6	15,7	15,7

Font: elaboració pròpia a partir de l'Atles de distribució de renda de les llars (INE)

Taula 23. Dades municipals per districtes. Castelldefels. Any 2020

Districte	Renda mitjana per persona	Percentatge de població amb ingressos per u. c. inferiors a 5.000 euros anuals	Percentatge de població amb ingressos per u. c. inferiors a 10.000 euros anuals	Pes percentual dels salaris sobre la renda	Pes percentual de les pensions sobre la renda	Pes percentual d'altres fonts d'ingressos sobre la renda	Índex de Gini	Distribució de la renda P80/P20
Districte 1	13.380	4,7	21,3	69,8	13,4	16,8	29,8	2,6
Districte 2	13.913	5,0	23,4	60,8	18,1	21,0	31,7	2,9
Districte 3	17.187	4,0	15,4	63,8	13,6	22,6	31,0	2,8
Districte 4	17.266	6,0	19,4	64,6	11,2	24,2	28,9	2,6
Districte 5	18.272	5,5	18,6	64,9	11,2	23,9	29,8	2,6
Castelldefels	15.782	5,1	19,9	65,1	13,2	21,7	30,2	2,7

Font: elaboració pròpia a partir de l'Atles de distribució de renda de les llars (INE)

Taula 24. Dades municipals per districtes. Viladecans. Any 2020

Districte	Renda mitjana per persona	Població amb ingressos per u. c. inferiors a 5.000 euros anuals	Població amb ingressos per u. c. inferiors a 10.000 euros anuals	Població amb un salari com a principal font d'ingrés	Població amb una pensió com a principal font d'ingrés	Població amb altres fonts com a principal font d'ingrés	Índex de Gini	Distribució de la renda P80/P20
Districte 1	13.819	3,1	17,0	66,8	16,2	17,0	27,7	2,3
Districte 2	13.242	2,9	17,3	65,3	17,4	17,3	26,5	2,2
Viladecans	13.460	3,0	17,2	65,9	16,9	17,2	27,0	2,3

Font: elaboració pròpia a partir de l'Atles de distribució de renda de les llars (INE)

Taula 25. Dades municipals per districtes. El Prat de Llobregat. Any 2020

Districte	Renda mitjana per persona	Percentatge de població amb ingressos per u. c. inferiors a 5.000 euros anuals	Percentatge de població amb ingressos per u. c. inferiors a 10.000 euros anuals	Pes percentual dels salaris sobre la renda	Pes percentual de les pensions sobre la renda	Pes percentual d'altres fonts d'ingressos sobre la renda	Índex de Gini	Distribució de la renda P80/P20
Districte 1	15.001	3,3	15,0	62,8	18,9	18,2	29,0	2,5

Districte	Renda mitjana per persona	Percentatge de població amb ingressos per u. c. inferiors a 5.000 euros anuals	Percentatge de població amb ingressos per u. c. inferiors a 10.000 euros anuals	Pes percentual dels salaris sobre la renda	Pes percentual de les pensions sobre la renda	Pes percentual d'altres fonts d'ingressos sobre la renda	Índex de Gini	Distribució de la renda P80/P20
Districte 2	14.173	2,8	15,1	61,8	21,0	17,1	26,5	2,3
Districte 3	13.361	3,3	14,7	62,0	20,6	17,4	25,7	2,2
Districte 4	9.444	11,1	35,9	56,5	24,0	19,4	29,9	2,8
Districte 5	13.892	3,2	13,8	63,4	20,4	16,2	26,1	2,3
Prat de Llobregat, el	13.381	4,2	17,3	62,0	20,7	17,3	27,5	2,3

Font: elaboració pròpia a partir de l'Atles de distribució de renda de les Ilars (INE)

Taula 26. Dades municipals per districtes. Granollers. Any 2020

Districte	Renda mitjana per persona	Percentatge de població amb ingressos per u. c. inferiors a 5.000 euros anuals	Percentatge de població amb ingressos per u. c. inferiors a 10.000 euros anuals	Pes percentual dels salaris sobre la renda	Pes percentual de les pensions sobre la renda	Pes percentual d'altres fonts d'ingressos sobre la renda	Índex de Gini	Distribució de la renda P80/P20
Districte 1	13.482	5,0	25,4	58,1	21,0	20,9	32,5	2,9
Districte 2	14.818	4,2	21,6	59,7	17,7	22,7	32,2	2,7
Districte 3	14.535	4,0	20,3	61,2	18,9	19,8	31,0	2,7
Districte 4	13.939	4,2	21,8	62,7	19,2	18,1	29,9	2,6
Granollers	14.136	4,4	22,3	60,6	19,3	20,2	31,4	2,6

Font: elaboració pròpia a partir de l'Atles de distribució de renda de les llars (INE)

Taula 27. Dades municipals per districtes. Mollet del Vallès. Any 2020

Districte	Renda mitjana per persona	Percentatge de població amb ingressos per u. c. inferiors a 5.000 euros anuals	Percentatge de població amb ingressos per u. c. inferiors a 10.000 euros anuals	Pes percentual dels salaris sobre la renda	Pes percentual de les pensions sobre la renda	Pes percentual d'altres fonts d'ingressos sobre la renda	Índex de Gini	Distribució de la renda P80/P20
Districte 1	12.972	4,3	21,5	61,9	21,7	16,4	27,8	2,4
Districte 2	14.131	3,0	15,8	65,0	18,5	16,5	26,5	2,3
Districte 3	12.717	3,8	20,6	64,8	18,2	17,0	27,3	2,4
Mollet del Vallès	13.185	3,7	19,4	64,2	19,1	16,7	27,3	2,3

Font: elaboració pròpia a partir de l'Atles de distribució de renda de les llars (INE)

Taula 28. Dades municipals per districtes. Gavà. Any 2020

Districte	Renda mitjana per persona	Percentatge de població amb ingressos per u. c. inferiors a 5.000 euros anuals	Percentatge de població amb ingressos per u. c. inferiors a 10.000 euros anuals	Pes percentual dels salaris sobre la renda	Pes percentual de les pensions sobre la renda	Pes percentual d'altres fonts d'ingressos sobre la renda	Índex de Gini	Distribució de la renda P80/P20
Districte 1	16.775	4,8	17,7	63,7	14,3	22,0	36,2	3,0
Districte 2	13.669	3,5	19,0	60,7	21,1	18,1	27,7	2,4
Districte 3	13.508	3,9	18,9	66,9	16,3	16,7	28,0	2,5
Districte 4	13.243	4,1	20,8	62,2	18,8	19,0	29,1	2,6
Gavà	14.586	4,1	18,7	63,6	17,1	19,3	31,0	2,6

Font: elaboració pròpia a partir de l'Atles de distribució de renda de les Ilars (INE)

Taula 29. Dades municipals per districtes. Esplugues de Llobregat. Any 2020

Districte	Renda mitjana per persona	Percentatge de població amb ingressos per u. c. inferiors a 5.000 euros anuals	Percentatge de població amb ingressos per u. c. inferiors a 10.000 euros anuals	Pes percentual dels salaris sobre la renda	Pes percentual de les pensions sobre la renda	Pes percentual d'altres fonts d'ingressos sobre la renda	Índex de Gini	Distribució de la renda P80/P20
Districte 1	17.441	1,8	11,1	60,8	17,9	21,3	31,4	2,7
Districte 2	15.104	2,7	14,5	60,0	22,7	17,3	28,1	2,4
Districte 3	15.344	3,5	15,1	61,8	22,6	15,6	28,8	2,4
Districte 4	26.486	1,9	8,8	58,5	10,4	31,1	37,1	3,4
Districte 5	31.670	7,6	16,2	56,3	10,9	32,9	44,4	4,4
Districte 6	20.896	5,0	13,5	57,8	13,6	28,6	37,6	3,5
Districte 7	29.894	4,0	11,5	53,2	12,8	34,0	38,7	3,4
Districte 8	15.408	3,3	16,2	62,9	20,2	16,9	29,5	2,4
Districte 9	15.546	3,1	12,8	59,5	22,4	18,1	27,6	2,4
Districte 10	11.483	5,7	26,7	53,6	27,3	19,1	28,6	2,6
Esplugues de Llobregat	15.553	3,7	17,4	58,1	20,4	21,4	32,3	2,7

Font: elaboració pròpia a partir de l'Atles de distribució de renda de les Ilars (INE)

Taula 30. Dades municipals per districtes. Figueres. Any 2020

Districte	Renda mitjana per persona	Percentatge de població amb ingressos per u. c. inferiors a 5.000 euros anuals	Percentatge de població amb ingressos per u. c. inferiors a 10.000 euros anuals	Pes percentual dels salaris sobre la renda	Pes percentual de les pensions sobre la renda	Pes percentual d'altres fonts d'ingressos sobre la renda	Índex de Gini	Distribució de la renda P80/P20
Districte 1	10.508	10,9	39,3	54,6	22,7	22,7	35,3	3,3
Districte 2	11.196	8,2	34,9	63,2	16,5	20,4	33,2	2,9
Districte 3	10.206	9,8	38,8	59,2	17,9	23,0	33,3	2,9
Districte 4	11.575	7,8	31,6	58,1	19,6	22,4	33,9	3,0
Figueres	10.873	9,2	36,0	58,2	19,5	22,3	34,1	3,1

Font: elaboració pròpia a partir de l'Atles de distribució de renda de les llars (INE)

Taula 31. Dades municipals per districtes. Vic. Any 2020

Districte	Renda mitjana per persona	Percentatge de població amb ingressos per u. c. inferiors a 5.000 euros anuals	Percentatge de població amb ingressos per u. c. inferiors a 10.000 euros anuals	Pes percentual dels salaris sobre la renda	Pes percentual de les pensions sobre la renda	Pes percentual d'altres fonts d'ingressos sobre la renda	Índex de Gini	Distribució de la renda P80/P20
Districte 1	13.150	7,8	26,1	58,6	15,7	25,7	37,8	3,6
Districte 2	14.280	3,7	20,4	64,3	16,4	19,3	30,7	2,7
Districte 3	13.006	4,7	23,8	62,8	18,0	19,2	32,0	2,9
Districte 4	12.487	3,3	21,0	68,1	15,5	16,4	27,5	2,4
Districte 5	16.234	1,0	11,7	58,1	19,8	22,2	25,5	2,1
Vic	13.299	4,3	22,2	63,8	17,0	19,2	31,2	2,7

Font: elaboració pròpia a partir de l'Atles de distribució de renda de les llars (INE)

Taula 32. Dades municipals per districtes. Sant Feliu de Llobregat. Any 2020

Districte	Renda mitjana per persona	Població amb ingressos per u. c. inferiors a 5.000 euros anuals	Població amb ingressos per u. c. inferiors a 10.000 euros anuals	Població amb un salari com a principal font d'ingrés	Població amb una pensió com a principal font d'ingrés	Població amb altres fonts com a principal font d'ingrés	Índex de Gini	Distribució de la renda P80/P20
Districte 1	17.381	2,1	10,7	65,2	15,7	19,0	28,1	2,4
Districte 2	12.895	3,3	16,3	65,1	19,4	15,4	25,1	2,1
Districte 3	15.466	2,0	14,1	62,7	19,9	17,3	27,5	2,4
Districte 4	12.042	3,6	18,8	57,0	26,1	16,9	24,4	2,0
Districte 5	12.077	5,3	22,3	58,8	25,0	16,2	27,4	2,4
Districte 6	15.897	1,5	8,5	77,0	9,5	13,5	24,6	2,1
Districte 7	18.651	1,2	9,6	73,0	8,9	18,1	27,9	2,4
Sant Feliu de Llobregat	15.162	2,7	14,4	65,0	17,5	17,5	28,5	2,4

Font: elaboració pròpia a partir de l'Atles de distribució de renda de les llars (INE)

Taula 33. Dades municipals per districtes. Igualada. Any 2020

Districte	Renda mitjana per persona	Percentatge de població amb ingressos per u. c. inferiors a 5.000 euros anuals	Percentatge de població amb ingressos per u. c. inferiors a 10.000 euros anuals	Pes percentual dels salaris sobre la renda	Pes percentual de les pensions sobre la renda	Pes percentual d'altres fonts d'ingressos sobre la renda	Índex de Gini	Distribució de la renda P80/P20
Districte 1	11.036	9,9	39,3	55,4	19,9	24,7	35,1	3,2
Districte 2	14.087	6,0	22,2	56,6	21,4	22,0	32,0	2,7
Districte 3	14.421	3,3	17,0	61,8	19,0	19,2	28,9	2,4
Districte 4	13.484	6,1	23,1	56,7	23,2	20,1	31,7	2,9
Districte 5	12.379	6,0	24,8	56,4	25,5	18,1	30,8	2,7
Igualada	13.501	5,1	21,7	58,9	21,6	19,6	30,8	2,7

Font: elaboració pròpia a partir de l'Atles de distribució de renda de les llars (INE)

Taula 34. Dades municipals per districtes. Vilafranca del Penedès. Any 2020

Districte	Renda mitjana per persona	Percentatge de població amb ingressos per u. c. inferiors a 5.000 euros anuals	Percentatge de població amb ingressos per u. c. inferiors a 10.000 euros anuals	Pes percentual dels salaris sobre la renda	Pes percentual de les pensions sobre la renda	Pes percentual d'altres fonts d'ingressos sobre la renda	Índex de Gini	Distribució de la renda P80/P20
Districte 1	12.248	4,8	27,6	60,5	21,6	17,9	29,2	2,6
Districte 2	11.606	5,3	29,3	60,9	21,8	17,3	28,8	2,6
Districte 3	14.093	4,3	22,0	60,8	20,0	19,3	31,9	2,9
Districte 4	14.915	3,3	17,7	63,5	18,6	17,9	29,6	2,5
Vilafranca del Penedès	13.425	4,3	23,3	62,0	20,0	18,0	30,3	2,7

Font: elaboració pròpia a partir de l'Atles de distribució de renda de les Ilars (INE)

Taula 35. Dades municipals per districtes. Blanes. Any 2020

Districte	Renda mitjana per persona	Percentatge de població amb ingressos per u. c. inferiors a 5.000 euros anuals	Percentatge de població amb ingressos per u. c. inferiors a 10.000 euros anuals	Pes percentual dels salaris sobre la renda	Pes percentual de les pensions sobre la renda	Pes percentual d'altres fonts d'ingressos sobre la renda	Índex de Gini	Distribució de la renda P80/P20
Districte 1	13.944	8,5	26,7	48,2	26,3	25,5	36,2	3,2
Districte 2	11.370	7,2	26,9	58,7	20,8	20,5	30,7	2,7
Districte 3	10.499	7,5	28,5	57,6	21,0	21,5	29,0	2,4
Blanes	11.767	7,5	27,1	55,8	22,3	22,0	31,9	2,7

Font: elaboració pròpia a partir de l'Atles de distribució de renda de les Ilars (INE)

Taula 36. Dades municipals per districtes. Ripollet. Any 2020

Districte	Renda mitjana per persona	Percentatge de població amb ingressos per u. c. inferiors a 5.000 euros anuals	Percentatge de població amb ingressos per u. c. inferiors a 10.000 euros anuals	Pes percentual dels salaris sobre la renda	Pes percentual de les pensions sobre la renda	Pes percentual d'altres fonts d'ingressos sobre la renda	Índex de Gini	Distribució de la renda P80/P20
Districte 1	13.068	4,4	18,9	67,9	15,3	16,8	27,6	2,3
Districte 2	11.329	6,6	26,9	62,6	19,3	18,1	28,7	2,5
Ripollet	12.506	5,1	21,5	66,4	16,4	17,2	28,1	2,4

Font: elaboració pròpia a partir de l'Atles de distribució de renda de les llars (INE)

Taula 37. Dades municipals per districtes. Lloret de Mar. Any 2020

Districte	Renda mitjana per persona	Percentatge de població amb ingressos per u. c. inferiors a 5.000 euros anuals	Percentatge de població amb ingressos per u. c. inferiors a 10.000 euros anuals	Pes percentual dels salaris sobre la renda	Pes percentual de les pensions sobre la renda	Pes percentual d'altres fonts d'ingressos sobre la renda	Índex de Gini	Distribució de la renda P80/P20
Districte 1	9.300	17,3	41,8	53,0	17,3	29,7	38,9	3,8
Districte 2	9.284	16,6	40,8	46,5	21,7	31,9	38,7	3,4
Districte 3	10.289	9,0	29,9	51,8	20,0	28,2	32,6	2,7
Districte 4	10.091	9,5	27,9	56,9	16,4	26,7	31,6	2,7
Lloret de Mar	9.758	13,0	34,9	52,2	18,8	29,0	35,6	3,2

Font: elaboració pròpia a partir de l'Atles de distribució de renda de les llars (INE)

Taula 38. Dades municipals per districtes. El Vendrell. Any 2020

Districte	Renda mitjana per persona	Població amb ingressos per u. c. inferiors a 5.000 euros anuals	Població amb ingressos per u. c. inferiors a 10.000 euros anuals	Població amb un salari com a principal font d'ingrés	Població amb una pensió com a principal font d'ingrés	Població amb altres fonts com a principal font d'ingrés	Índex de Gini	Distribució de la renda P80/P20
Districte 1	12.224	6,1	32,0	53,0	22,2	24,8	32,1	2,8

Districte	Renda mitjana per persona	Població amb ingressos per u. c. inferiors a 5.000 euros anuals	Població amb ingressos per u. c. inferiors a 10.000 euros anuals	Població amb un salari com a principal font d'ingrés	Població amb una pensió com a principal font d'ingrés	Població amb altres fonts com a principal font d'ingrés	Índex de Gini	Distribució de la renda P80/P20
Districte 2	10.647	8,0	35,6	56,9	22,5	20,6	31,5	2,7
Districte 3	12.836	5,6	26,8	58,4	21,0	20,6	31,2	2,7
Vendrell, el	12.109	6,4	30,1	57,4	21,5	21,1	31,6	2,8

Font: elaboració pròpia a partir de l'Atles de distribució de renda de les Ilars (INE)

Taula 39. Dades municipals per districtes. Sant Adrià de Besòs. Any 2020

Districte	Renda mitjana per persona	Percentatge de població amb ingressos per u. c. inferiors a 5.000 euros anuals	Percentatge de població amb ingressos per u. c. inferiors a 10.000 euros anuals	Pes percentual dels salaris sobre la renda	Pes percentual de les pensions sobre la renda	Pes percentual d'altres fonts d'ingressos sobre la renda	Índex de Gini	Distribució de la renda P80/P20
Districte 1	13.151	5,1	20,6	59,0	22,0	19,0	29,6	2,7
Districte 2	12.376	5,0	22,1	66,0	17,2	16,7	27,6	2,5
Districte 3	9.351	12,6	38,2	52,0	25,3	22,6	33,4	3,6
Districte 4	14.517	4,2	15,6	76,2	6,2	17,6	29,1	2,4
Districte 5	10.984	5,6	26,3	56,5	27,0	16,5	26,3	2,3
Districte 6	8.225	15,0	51,3	57,1	20,1	22,7	35,1	3,1
Sant Adrià de Besòs	11.308	7,9	30,3	61,1	20,1	18,7	31,5	2,8

Font: elaboració pròpia a partir de l'Atles de distribució de renda de les Ilars (INE)

Taula 40. Dades municipals per districtes. Montcada i Reixac. Any 2020

Districte	Renda mitjana per persona	Percentatge de població amb ingressos per u. c. inferiors a 5.000 euros anuals	Percentatge de població amb ingressos per u. c. inferiors a 10.000 euros anuals	Pes percentual dels salaris sobre la renda	Pes percentual de les pensions sobre la renda	Pes percentual d'altres fonts d'ingressos sobre la renda	Índex de Gini	Distribució de la renda P80/P20
Districte 1	13.011	5,2	21,8	61,2	19,4	19,3	30,5	2,6
Districte 2	11.832	7,6	27,9	59,5	21,6	18,9	31,5	2,8
Districte 3	13.735	3,7	16,0	70,1	13,8	16,1	27,0	2,3
Districte 4	14.583	4,9	19,7	61,4	18,2	20,5	32,5	2,9
Districte 5	10.077	8,3	34,2	59,8	21,8	18,4	30,5	2,9
Districte 6	12.137	4,3	17,6	69,6	14,9	15,5	25,1	2,2
Montcada i Reixac	12.673	5,5	22,3	64,6	17,6	17,8	29,9	2,6

Font: elaboració pròpia a partir de l'Atles de distribució de renda de les Ilars (INE)

Taula 41. Dades municipals per districtes. Olot. Any 2020

Districte	Renda mitjana per persona	Percentatge de població amb ingressos per u. c. inferiors a 5.000 euros anuals	Percentatge de població amb ingressos per u. c. inferiors a 10.000 euros anuals	Pes percentual dels salaris sobre la renda	Pes percentual de les pensions sobre la renda	Pes percentual d'altres fonts d'ingressos sobre la renda	Índex de Gini	Distribució de la renda P80/P20
Districte 1	14.030	5,1	25,1	54,7	21,7	23,5	33,2	2,9
Districte 2	13.204	2,4	17,2	62,7	22,1	15,2	24,9	2,2
Districte 3	14.562	2,6	15,7	59,2	22,1	18,7	27,8	2,3
Districte 4	10.607	4,2	26,4	69,6	15,5	14,9	25,6	2,1
Districte 5	14.645	1,9	13,6	61,8	21,4	16,8	27,1	2,2
Olot	13.473	3,3	19,5	60,7	21,1	18,2	28,5	2,4

Font: elaboració pròpia a partir de l'Atles de distribució de renda de les Ilars (INE)

Taula 42. Dades municipals per districtes. Sant Joan Despí. Any 2020

Districte	Renda mitjana per persona	Percentatge de població amb ingressos per u. c. inferiors a 5.000 euros anuals	Percentatge de població amb ingressos per u. c. inferiors a 10.000 euros anuals	Pes percentual dels salaris sobre la renda	Pes percentual de les pensions sobre la renda	Pes percentual d'altres fonts d'ingressos sobre la renda	Índex de Gini	Distribució de la renda P80/P20
Districte 1	16.508	2,2	11,0	69,7	14,3	16,1	27,6	2,2
Districte 2	13.629	3,2	18,6	68,6	14,6	16,8	28,2	2,4
Districte 3	11.826	4,9	23,0	55,9	26,4	17,8	26,4	2,4
Districte 4	19.697	3,0	7,4	73,4	9,7	16,8	29,0	2,4
Districte 5	19.586	1,6	10,2	60,4	16,5	23,1	30,2	2,4
Sant Joan Despí	15.814	2,9	13,9	66,9	15,7	17,4	29,3	2,3

Font: elaboració pròpia a partir de l'Atles de distribució de renda de les Ilars (INE)

Taula 43. Dades municipals per districtes. Cambrils. Any 2020

Districte	Renda mitjana per persona	Percentatge de població amb ingressos per u. c. inferiors a 5.000 euros anuals	Percentatge de població amb ingressos per u. c. inferiors a 10.000 euros anuals	Pes percentual dels salaris sobre la renda	Pes percentual de les pensions sobre la renda	Pes percentual d'altres fonts d'ingressos sobre la renda	Índex de Gini	Distribució de la renda P80/P20
Districte 1	10.720	8,8	31,7	61,6	18,4	19,9	32,4	2,8
Districte 2	14.406	7,7	24,4	62,8	16,4	20,8	36,7	3,3
Cambrils	12.988	8,1	27,3	62,4	17,0	20,5	36,0	3,2

Font: elaboració pròpia a partir de l'Atles de distribució de renda de les Ilars (INE)

Taula 44. Dades municipals per districtes. Tortosa. Any 2020

Districte	Renda mitjana per persona	Percentatge de població amb ingressos per u. c. inferiors a 5.000 euros anuals	Percentatge de població amb ingressos per u. c. inferiors a 10.000 euros anuals	Pes percentual dels salaris sobre la renda	Pes percentual de les pensions sobre la renda	Pes percentual d'altres fonts d'ingressos sobre la renda	Índex de Gini	Distribució de la renda P80/P20
Districte 1	12.649	8,2	34,1	55,6	25,5	18,9	35,9	3,4

ANNEX: DADES DE RENDA, INGRESSOS BAIXOS I MOLT BAIXOS, PRINCIPAL FONT D'INGRESSOS I DESIGUALTAT ECONÒMICA /

Districte	Renda mitjana per persona	Percentatge de població amb ingressos per u. c. inferiors a 5.000 euros anuals	Percentatge de població amb ingressos per u. c. inferiors a 10.000 euros anuals	Pes percentual dels salaris sobre la renda	Pes percentual de les pensions sobre la renda	Pes percentual d'altres fonts d'ingressos sobre la renda	Índex de Gini	Distribució de la renda P80/P20
Districte 2	13.950	4,3	21,8	58,7	19,8	21,5	32,4	2,6
Districte 3	10.955	7,9	35,7	58,7	23,2	18,1	32,4	2,9
Districte 4	11.736	5,7	27,7	60,9	22,8	16,3	30,0	2,6
Tortosa	12.267	6,6	29,9	58,5	23,1	18,4	32,8	3,0

Font: elaboració pròpia a partir de l'Atles de distribució de renda de les Ilars (INE)

Taula 45. Dades municipals per districtes. Salt. Any 2020

Districte	Renda mitjana per persona	Percentatge de població amb ingressos per u. c. inferiors a 5.000 euros anuals	Percentatge de població amb ingressos per u. c. inferiors a 10.000 euros anuals	Pes percentual dels salaris sobre la renda	Pes percentual de les pensions sobre la renda	Pes percentual d'altres fonts d'ingressos sobre la renda	Índex de Gini	Distribució de la renda P80/P20
Districte 1	9.305	11,1	44,5	60,7	20,8	18,5	33,8	3,2
Districte 2	9.684	9,0	38,4	64,5	18,0	17,4	30,8	2,9
Salt	9.468	10,2	41,9	62,4	19,6	18,0	32,6	3,2

Font: elaboració pròpia a partir de l'Atles de distribució de renda de les Ilars (INE)

Taula 46. Dades municipals per districtes. Sitges. Any 2020

Districte	Renda mitjana per persona	Percentatge de població amb ingressos per u. c. inferiors a 5.000 euros anuals	Percentatge de població amb ingressos per u. c. inferiors a 10.000 euros anuals	Pes percentual dels salaris sobre la renda	Pes percentual de les pensions sobre la renda	Pes percentual d'altres fonts d'ingressos sobre la renda	Índex de Gini	Distribució de la renda P80/P20
Districte 1	18.502	8,2	23,5	52,5	14,2	33,3	42,3	4,0
Districte 2	17.039	6,7	20,5	60,5	15,4	24,1	38,1	3,3
Sitges	17.588	7,2	21,6	57,3	14,9	27,8	39,8	3,6

Font: elaboració pròpia a partir de l'Atles de distribució de renda de les Ilars (INE)

Taula 47. Dades municipals per districtes. Martorell. Any 2020

Districte	Renda mitjana per persona	Percentatge de població amb ingressos per u. c. inferiors a 5.000 euros anuals	Percentatge de població amb ingressos per u. c. inferiors a 10.000 euros anuals	Pes percentual dels salaris sobre la renda	Pes percentual de les pensions sobre la renda	Pes percentual d'altres fonts d'ingressos sobre la renda	Índex de Gini	Distribució de la renda P80/P20
Districte 1	11.366	6,7	31,6	65,8	16,1	18	16,4	3,1
Districte 2	10.837	6,1	31,8	63,7	18,4	17,9	29,6	2,8
Districte 3	12.116	5,0	24,2	61,0	22,5	16,5	30,2	2,7
Districte 4	15.269	1,5	9,3	69,8	15,0	15,2	24,3	2,0
Martorell	12.761	4,4	21,8	65,1	18,6	16,4	29,5	2,7

Font: elaboració pròpia a partir de l'Atles de distribució de renda de les llars (INE)

Taula 48. Dades municipals per districtes. Premià de Mar. Any 2020

Districte	Renda mitjana per persona	Percentatge de població amb ingressos per u. c. inferiors a 5.000 euros anuals	Percentatge de població amb ingressos per u. c. inferiors a 10.000 euros anuals	Pes percentual dels salaris sobre la renda	Pes percentual de les pensions sobre la renda	Pes percentual d'altres fonts d'ingressos sobre la renda	Índex de Gini	Distribució de la renda P80/P20
Districte 1	15.942	2,9	16,1	60,5	21,8	17,7	29,9	2,6
Districte 2	11.958	5,4	29,7	60,8	20,2	19,0	30,1	2,6
Districte 3	14.703	3,5	19,4	61,4	20,2	18,4	30,7	2,8
Premià de Mar	14.231	3,9	21,6	61,0	20,7	18,3	30,8	2,7

Font: elaboració pròpia a partir de l'Atles de distribució de renda de les llars (INE)

Taula 49. Dades municipals per districtes. Sant Vicenç dels Horts. Any 2020

Districte	Renda mitjana per persona	Percentatge de població amb ingressos per u. c. inferiors a 5.000 euros anuals	Percentatge de població amb ingressos per u. c. inferiors a 10.000 euros anuals	Pes percentual dels salaris sobre la renda	Pes percentual de les pensions sobre la renda	Pes percentual d'altres fonts d'ingressos sobre la renda	Índex de Gini	Distribució de la renda P80/P20
Districte 1	13.414	3,1	16,6	63,0	19,0	18,0	26,2	2,2
Districte 2	11.219	4,0	24,5	63,8	16,6	19,7	25,6	2,3
Districte 3	12.179	3,8	20,6	62,1	18,5	19,4	26,4	2,4
Districte 4	13.871	3,0	17,2	62,8	16,1	21,1	27,0	2,3
Sant Vicenç dels Horts	13.011	3,3	18,4	62,9	18,1	18,9	26,5	2,3

Font: elaboració pròpia a partir de l'Atles de distribució de renda de les llars (INE)

Taula 50. Dades municipals per districtes. Calafell. Any 2020

Districte	Renda mitjana per persona	Percentatge de població amb ingressos per u. c. inferiors a 5.000 euros anuals	Percentatge de població amb ingressos per u. c. inferiors a 10.000 euros anuals	Pes percentual dels salaris sobre la renda	Pes percentual de les pensions sobre la renda	Pes percentual d'altres fonts d'ingressos sobre la renda	Índex de Gini	Distribució de la renda P80/P20
Districte 1	12.170	6,0	27,1	58,4	21,6	20,0	30,4	2,7
Districte 2	13.347	9,2	29,8	53,1	23,2	23,7	36,4	3,4
Districte 3	11.302	9,8	34,8	56,0	23,4	20,6	32,6	2,9
Districte 4	11.772	5,5	31,1	65,0	17,3	17,7	29,8	2,6
Calafell	12.045	8,4	31,2	56,3	22,6	21,1	33,0	3,1

Font: elaboració pròpia a partir de l'Atles de distribució de renda de les llars (INE)

Taula 51. Dades municipals per districtes. Molins de Rei. Any 2020

Districte	Renda mitjana per persona	Percentatge de població amb ingressos per u. c. inferiors a 5.000 euros anuals	Percentatge de població amb ingressos per u. c. inferiors a 10.000 euros anuals	Pes percentual dels salaris sobre la renda	Pes percentual de les pensions sobre la renda	Pes percentual d'altres fonts d'ingressos sobre la renda	Índex de Gini	Distribució de la renda P80/P20
Districte 1	15.615	2,7	15,6	59,4	21,1	19,4	29,0	2,4
Districte 2	14.441	3,0	14,7	66,1	17,7	16,2	26,4	2,3
Districte 3	17.351	2,9	10,4	67,3	13,8	18,9	28,7	2,4
Districte 4	13.433	3,3	18,0	67,5	17,2	15,3	25,9	2,2
Molins de Rei	15.912	2,9	13,1	65,5	16,4	18,1	28,2	2,4

Font: elaboració pròpia a partir de l'Atles de distribució de renda de les Ilars (INE)

Taula 52. Dades municipals per districtes. Valls. Any 2020

Districte	Renda mitjana per persona	Percentatge de població amb ingressos per u. c. inferiors a 5.000 euros anuals	Percentatge de població amb ingressos per u. c. inferiors a 10.000 euros anuals	Pes percentual dels salaris sobre la renda	Pes percentual de les pensions sobre la renda	Pes percentual d'altres fonts d'ingressos sobre la renda	Índex de Gini	Distribució de la renda P80/P20
Districte 1	9.282	12,9	49,2	56,7	22,4	20,9	36,2	3,2
Districte 2	8.751	13,3	49,3	57,4	22,3	20,3	31,9	2,8
Districte 3	11.448	6,3	32,4	59,5	22,3	18,3	32,3	2,8
Districte 4	13.213	3,6	19,3	63,4	19,5	17,0	27,4	2,4
Districte 5	12.318	4,7	23,3	57,4	23,3	19,3	29,1	2,5
Districte 6	14.106	3,2	16,7	61,9	20,6	17,5	27,9	2,3
Valls	12.918	4,6	22,4	60,8	21,2	18,0	29,4	2,7

Font: elaboració pròpia a partir de l'Atles de distribució de renda de les Ilars (INE)

Taula 53. Dades municipals per districtes. El Masnou. Any 2020

Districte	Renda mitjana per persona	Percentatge de població amb ingressos per u. c. inferiors a 5.000 euros anuals	Percentatge de població amb ingressos per u. c. inferiors a 10.000 euros anuals	Pes percentual dels salaris sobre la renda	Pes percentual de les pensions sobre la renda	Pes percentual d'altres fonts d'ingressos sobre la renda	Índex de Gini	Distribució de la renda P80/P20
Districte 1	16.382	3,1	16,4	60,0	18,6	21,4	31,3	2,8
Districte 2	17.024	3,4	16,6	59,2	18,3	22,5	32,4	2,9
Masnou, el	16.572	3,2	16,4	59,8	18,5	21,8	31,6	2,8

Font: elaboració pròpia a partir de l'Atles de distribució de renda de les llars (INE)

Taula 54. Dades municipals per districtes. Palafrugell. Any 2020

Districte	Renda mitjana per persona	Percentatge de població amb ingressos per u. c. inferiors a 5.000 euros anuals	Percentatge de població amb ingressos per u. c. inferiors a 10.000 euros anuals	Pes percentual dels salaris sobre la renda	Pes percentual de les pensions sobre la renda	Pes percentual d'altres fonts d'ingressos sobre la renda	Índex de Gini	Distribució de la renda P80/P20
Districte 1	10.773	7,3	33,5	56,9	20,9	22,3	31,5	2,7
Districte 2	11.712	7,7	36,1	54,2	20,8	25,0	35,3	2,9
Districte 3	11.646	6,6	31,3	55,9	19,7	24,4	30,5	2,7
Palafrugell	11.293	7,3	33,9	55,7	20,6	23,8	32,6	2,8

Font: elaboració pròpia a partir de l'Atles de distribució de renda de les llars (INE)

Taula 55. Dades municipals per districtes. Esparreguera. Any 2020

Districte	Renda mitjana per persona	Percentatge de població amb ingressos per u. c. inferiors a 5.000 euros anuals	Percentatge de població amb ingressos per u. c. inferiors a 10.000 euros anuals	Pes percentual dels salaris sobre la renda	Pes percentual de les pensions sobre la renda	Pes percentual d'altres fonts d'ingressos sobre la renda	Índex de Gini	Distribució de la renda P80/P20
Districte 1	14.147	3,5	18,7	64,5	16,2	19,3	28,1	2,5

Districte	Renda mitjana per persona	Percentatge de població amb ingressos per u. c. inferiors a 5.000 euros anuals	Percentatge de població amb ingressos per u. c. inferiors a 10.000 euros anuals	Pes percentual dels salaris sobre la renda	Pes percentual de les pensions sobre la renda	Pes percentual d'altres fonts d'ingressos sobre la renda	Índex de Gini	Distribució de la renda P80/P20
Districte 2	13.713	3,4	15,5	64,3	18,6	17,1	25,3	2,1
Esparreguera	13.949	3,5	17,3	64,4	17,3	18,3	26,9	2,3

Font: elaboració pròpia a partir de l'Atles de distribució de renda de les Ilars (INE)

Taula 56. Dades municipals per districtes. Sant Feliu de Guíxols. Any 2020

Districte	Renda mitjana per persona	Percentatge de població amb ingressos per u. c. inferiors a 5.000 euros anuals	Percentatge de població amb ingressos per u. c. inferiors a 10.000 euros anuals	Pes percentual dels salaris sobre la renda	Pes percentual de les pensions sobre la renda	Pes percentual d'altres fonts d'ingressos sobre la renda	Índex de Gini	Distribució de la renda P80/P20
Districte 1	14.124	7,3	25,3	50,5	24,7	24,8	34,4	3,1
Districte 2	10.847	5,8	29,8	57,2	22,2	20,7	28,4	2,5
Districte 3	10.896	7,4	35,6	55,7	22,8	21,5	31,3	2,8
Districte 4	13.881	5,7	26,5	51,2	26,7	22,1	34,5	3,0
Sant Feliu de Guíxols	11.783	6,5	30,2	54,5	23,5	21,9	31,6	2,7

Font: elaboració pròpia a partir de l'Atles de distribució de renda de les Ilars (INE)

Taula 57. Dades municipals per districtes. Vilassar de Mar. Any 2020

Districte	Renda mitjana per persona	Percentatge de població amb ingressos per u. c. Inferiors a 5.000 euros anuals	Percentatge de població amb ingressos per u. c. Inferiors a 10.000 euros anuals	Pes percentual dels salaris sobre la renda	Pes percentual de les pensions sobre la renda	Pes percentual d'altres fonts d'ingressos sobre la renda	Índex de Gini	Distribució de la renda P80/P20
Districte 1	17.508	2,9	10,4	60,2	18,5	21,3	30,0	2,5
Districte 2	19.315	2,7	9,0	58,4	17,1	24,6	31,7	2,6
Districte 3	14.329	3,4	16,0	60,5	19,2	20,3	30,4	2,5

Districte	Renda mitjana per persona	Percentatge de població amb ingressos per u. C. Inferiors a 5.000 euros anuals	Percentatge de població amb ingressos per u. C. Inferiors a 10.000 euros anuals	Pes percentual dels salaris sobre la renda	Pes percentual de les pensions sobre la renda	Pes percentual d'altres fonts d'ingressos sobre la renda	Índex de Gini	Distribució de la renda P80/P20
Vilassar de Mar	17.368	2,9	11,2	59,6	18,1	22,2	31,0	2,6

Font: elaboració pròpia a partir de l'Atles de distribució de renda de les llars (INE)

Taula 58. Dades municipals per districtes. Amposta. Any 2020

Districte	Renda mitjana per persona	Percentatge de població amb ingressos per u. c. inferiors a 5.000 euros anuals	Percentatge de població amb ingressos per u. c. inferiors a 10.000 euros anuals	Pes percentual dels salaris sobre la renda	Pes percentual de les pensions sobre la renda	Pes percentual d'altres fonts d'ingressos sobre la renda	Índex de Gini	Distribució de la renda P80/P20
Districte 1	11.168	9,0	36,6	47,9	27,1	25,0	33,9	2,8
Districte 2	10.662	8,4	39,4	54,3	26,0	19,7	32,4	2,7
Districte 3	10.637	6,6	33,3	56,1	23,3	20,6	30,1	2,7
Districte 4	11.187	5,2	30,4	61,8	18,6	19,6	29,5	2,4
Amposta	11.056	6,1	32,2	58,9	20,8	20,3	30,3	2,6

Font: elaboració pròpia a partir de l'Atles de distribució de renda de les llars (INE)

Taula 59. Dades municipals per districtes. Manlleu. Any 2020

Districte	Renda mitjana per persona	Percentatge de població amb ingressos per u. c. inferiors a 5.000 euros anuals	Percentatge de població amb ingressos per u. c. inferiors a 10.000 euros anuals	Pes percentual dels salaris sobre la renda	Pes percentual de les pensions sobre la renda	Pes percentual d'altres fonts d'ingressos sobre la renda	Índex de Gini	Distribució de la renda P80/P20
Districte 1	13.492	5,4	23,4	64,2	18,5	17,2	33,5	2,9
Districte 2	12.708	5,3	24,0	58,6	24,5	16,9	31,2	2,8
Districte 3	11.502	6,4	30,3	62,7	19,8	17,5	32,0	2,8
Districte 4	13.986	4,1	19,9	63,1	19,2	17,7	30,2	2,6
Manlleu	12.558	5,5	25,7	61,7	21,0	17,3	31,7	2,8

Font: elaboració pròpia a partir de l'Atles de distribució de renda de les llars (INE)

ANNEX: DADES DE RENDA, INGRESSOS BAIXOS I MOLT BAIXOS, PRINCIPAL FONT D'INGRESSOS I DESIGUALTAT ECONÒMICA /

Taula 60. Dades municipals per districtes. Les Franqueses del Vallès. Any 2020

Districte	Renda mitjana per persona	Percentatge de població amb ingressos per u. c. inferiors a 5.000 euros anuals	Percentatge de població amb ingressos per u. c. inferiors a 10.000 euros anuals	Pes percentual dels salaris sobre la renda	Pes percentual de les pensions sobre la renda	Pes percentual d'altres fonts d'ingressos sobre la renda	Índex de Gini	Distribució de la renda P80/P20
Districte 1	12.747	3,8	20,9	68,4	14,5	17,1	27,6	2,5
Districte 2	18.735	2,9	10,6	55,5	14,4	30,1	29,7	2,3
Franqueses del Vallès, les	13.435	3,7	19,7	66,3	14,4	19,3	28,3	2,4

Font: elaboració pròpia a partir de l'Atles de distribució de renda de les llars (INE)

15.2 FITXES MUNICIPALS PER DISTRICTES. CAPITALS DE COMARCA DE MENYS DE 20.000 HABITANTS⁶

Taula 61. Dades municipals per districtes. Balaguer. Any 2020

Districte	Renda mitjana per persona	Percentatge de població amb ingressos per u. c. inferiors a 5.000 euros anuals	Percentatge de població amb ingressos per u. c. inferiors a 10.000 euros anuals	Pes percentual dels salaris sobre la renda	Pes percentual de les pensions sobre la renda	Pes percentual d'altres fonts d'ingressos sobre la renda	Índex de Gini	Distribució de la renda P80/P20
Districte 1	9.832	9,5	36,5	59,0	19,1	21,9	32,9	2,9
Districte 2	6.964	19,1	59,5	50,4	23,4	26,2	34,3	2,9
Districte 3	10.862	5,0	26,2	61,9	18,3	19,8	28,5	2,5
Districte 4	12.617	5,4	22,0	59,1	21,0	20,0	31,8	2,9
Balaguer	11.205	7,1	28,7	59,4	20,1	20,5	32,2	2,9

Font: elaboració pròpia a partir de l'Atles de distribució de renda de les llars (INE)

⁶ Només s'hi inclouen els municipis amb més d'un districte. Els municipis estan ordenats alfabèticament, i els districtes, numèricament.

Taula 62. Dades municipals per districtes. Banyoles. Any 2020

Districte	Renda mitjana per persona	Percentatge de població amb ingressos per u. c. inferiors a 5.000 euros anuals	Percentatge de població amb ingressos per u. c. inferiors a 10.000 euros anuals	Pes percentual dels salaris sobre la renda	Pes percentual de les pensions sobre la renda	Pes percentual d'altres fonts d'ingressos sobre la renda	Índex de Gini	Distribució de la renda P80/P20
Districte 1	12.926	4,0	17,9	62,3	19,1	18,6	28,4	2,6
Districte 2	16.110	3,3	13,2	59,1	18,7	22,2	31,0	2,7
Districte 3	11.880	4,6	21,7	66,2	15,3	18,4	30,2	2,8
Banyoles	13.865	3,9	17,0	61,6	18,2	20,1	30,3	2,6

Font: elaboració pròpia a partir de l'Atles de distribució de renda de les Ilars (INE)

Taula 63. Dades municipals per districtes. Berga. Any 2020

Districte	Renda mitjana per persona	Percentatge de població amb ingressos per u. c. inferiors a 5.000 euros anuals	Percentatge de població amb ingressos per u. c. inferiors a 10.000 euros anuals	Pes percentual dels salaris sobre la renda	Pes percentual de les pensions sobre la renda	Pes percentual d'altres fonts d'ingressos sobre la renda	Índex de Gini	Distribució de la renda P80/P20
Districte 1	14.281	3,6	16,6	53,5	25,6	21,0	29,4	2,6
Districte 2	12.358	7,0	22,8	53,1	26,3	20,6	30,2	2,7
Districte 3	15.300	1,9	9,5	51,0	27,4	21,6	25,9	2,4
Districte 4	15.282	4,6	16,4	57,2	22,6	20,2	29,8	2,7
Berga	13.607	4,9	18,8	53,4	25,7	20,9	29,8	2,7

Font: elaboració pròpia a partir de l'Atles de distribució de renda de les Ilars (INE)

Taula 64. Dades municipals per districtes. La Bisbal d'Empordà. Any 2020

Districte	Renda mitjana per persona	Percentatge de població amb ingressos per u. c. inferiors a 5.000 euros anuals	Percentatge de població amb ingressos per u. c. inferiors a 10.000 euros anuals	Pes percentual dels salaris sobre la renda	Pes percentual de les pensions sobre la renda	Pes percentual d'altres fonts d'ingressos sobre la renda	Índex de Gini	Distribució de la renda P80/P20
Districte 1	11.875	5,4	21,3	59,0	19,2	21,8	29,0	2,6
Districte 2	10.515	6,6	31,4	57,9	19,1	23,0	31,9	2,7
La Bisbal d'Empordà	11.250	5,9	25,9	58,5	19,2	22,3	30,5	2,7

Font: elaboració pròpia a partir de l'Atles de distribució de renda de les llars (INE)

Taula 65. Dades municipals per districtes. Les Borges Blanques. Any 2020

Districte	Renda mitjana per persona	Percentatge de població amb ingressos per u. c. inferiors a 5.000 euros anuals	Percentatge de població amb ingressos per u. c. inferiors a 10.000 euros anuals	Pes percentual dels salaris sobre la renda	Pes percentual de les pensions sobre la renda	Pes percentual d'altres fonts d'ingressos sobre la renda	Índex de Gini	Distribució de la renda P80/P20
Districte 1	12.860	5,0	20,6	58,4	21,5	20,1	30,8	2,5
Districte 2	12.252	5,1	21,4	57,3	23,2	19,5	29,9	2,6
Borges Blanques, les	12.498	5,1	21,1	57,8	22,5	19,7	30,3	2,7

Font: elaboració pròpia a partir de l'Atles de distribució de renda de les llars (INE)

Taula 66. Dades municipals per districtes. Cervera. Any 2020

Districte	Renda mitjana per persona	Percentatge de població amb ingressos per u. c. inferiors a 5.000 euros anuals	Percentatge de població amb ingressos per u. c. inferiors a 10.000 euros anuals	Pes percentual dels salaris sobre la renda	Pes percentual de les pensions sobre la renda	Pes percentual d'altres fonts d'ingressos sobre la renda	Índex de Gini	Distribució de la renda P80/P20
Districte 1	11.651	5,6	26,1	55,7	24,5	19,8	30,4	2,8

Districte	Renda mitjana per persona	Percentatge de població amb ingressos per u. c. inferiors a 5.000 euros anuals	Percentatge de població amb ingressos per u. c. inferiors a 10.000 euros anuals	Pes percentual dels salaris sobre la renda	Pes percentual de les pensions sobre la renda	Pes percentual d'altres fonts d'ingressos sobre la renda	Índex de Gini	Distribució de la renda P80/P20
Districte 2	12.844	3,9	20,0	54,9	20,3	24,8	30,2	2,6
Districte 3	11.784	4,2	20,9	71,8	11,5	16,7	28,6	2,5
Cervera	12.358	4,2	21,0	60,2	18,0	21,8	29,7	2,7

Font: elaboració pròpia a partir de l'Atles de distribució de renda de les Ilars (INE)

Taula 67. Dades municipals per districtes. Falset. Any 2020

Districte	Renda mitjana per persona	Percentatge de població amb ingressos per u. c. inferiors a 5.000 euros anuals	Percentatge de població amb ingressos per u. c. inferiors a 10.000 euros anuals	Pes percentual dels salaris sobre la renda	Pes percentual de les pensions sobre la renda	Pes percentual d'altres fonts d'ingressos sobre la renda	Índex de Gini	Distribució de la renda P80/P20
Districte 1	11.930	5,2	24,4	60,7	22,8	16,5	30,0	2,6
Districte 2	14.135	2,7	15,3	60,8	21,2	17,9	29,3	2,5
Falset	13.234	3,7	19,0	60,8	21,8	17,4	30,2	2,7

Font: elaboració pròpia a partir de l'Atles de distribució de renda de les Ilars (INE)

Taula 68. Dades municipals per districtes. Gandesa. Any 2020

Districte	Renda mitjana per persona	Percentatge de població amb ingressos per u. c. inferiors a 5.000 euros anuals	Percentatge de població amb ingressos per u. c. inferiors a 10.000 euros anuals	Pes percentual dels salaris sobre la renda	Pes percentual de les pensions sobre la renda	Pes percentual d'altres fonts d'ingressos sobre la renda	Índex de Gini	Distribució de la renda P80/P20
Districte 1	11.989	2,7	18,9	59,1	21,6	19,3	29,0	2,3
Districte 2	11.218	4,5	21,5	62,4	21,1	16,5	27,1	2,6
Gandesa	11.681	3,4	19,9	60,3	21,4	18,3	28,1	2,4

Font: elaboració pròpia a partir de l'Atles de distribució de renda de les Ilars (INE)

Taula 69. Dades municipals per districtes. Montblanc. Any 2020

Districte	Renda mitjana per persona	Percentatge de població amb ingressos per u. c. inferiors a 5.000 euros anuals	Percentatge de població amb ingressos per u. c. inferiors a 10.000 euros anuals	Pes percentual dels salaris sobre la renda	Pes percentual de les pensions sobre la renda	Pes percentual d'altres fonts d'ingressos sobre la renda	Índex de Gini de la renda	Distribució de la renda P80/P20
Districte 1	12.780	4,5	18,2	57,6	24,1	18,3	27,7	2,3
Districte 2	13.971	3,1	13,7	63,5	19,9	16,6	26,9	2,3
Montblanc	13.743	3,4	14,5	62,5	20,6	16,9	27,2	2,4

Font: elaboració pròpia a partir de l'Atles de distribució de renda de les Ilars (INE)

Taula 70. Dades municipals per districtes. Móra d'Ebre. Any 2020

Districte	Renda mitjana per persona	Percentatge de població amb ingressos per u. c. inferiors a 5.000 euros anuals	Percentatge de població amb ingressos per u. c. inferiors a 10.000 euros anuals	Pes percentual dels salaris sobre la renda	Pes percentual de les pensions sobre la renda	Pes percentual d'altres fonts d'ingressos sobre la renda	Índex de Gini de la renda	Distribució de la renda P80/P20
Districte 1	13.501	6,8	22,3	63,4	20,2	16,3	34,7	3,0
Districte 2	11.074	6,8	28,4	58,1	25,3	16,7	33,2	2,9
Móra d'Ebre	12.853	6,8	23,9	62,2	21,3	16,4	34,6	2,9

Font: elaboració pròpia a partir de l'Atles de distribució de renda de les Ilars (INE)

Taula 71. Dades municipals per districtes. Ripoll. Any 2020

Districte	Renda mitjana per persona	Percentatge de població amb ingressos per u. c. inferiors a 5.000 euros anuals	Percentatge de població amb ingressos per u. c. inferiors a 10.000 euros anuals	Pes percentual dels salaris sobre la renda	Pes percentual de les pensions sobre la renda	Pes percentual d'altres fonts d'ingressos sobre la renda	Índex de Gini de la renda	Distribució de la renda P80/P20
Districte 1	12.565	5,3	24,5	54,7	26,7	18,6	30,7	2,9
Districte 2	13.887	3,8	15,9	53,5	30,4	16,1	27,6	2,3
Districte 3	14.040	2,7	13,2	58,0	25,7	16,3	26,3	2,3
Districte 4	15.751	2,1	7,8	58,3	24,4	17,4	25,4	2,0
Ripoll	14.001	3,2	14,6	57,0	26,3	16,7	27,2	2,4

Font: elaboració pròpia a partir de l'Atles de distribució de renda de les Ilars (INE)

Taula 72. Dades municipals per districtes. Solsona. Any 2020

Districte	Renda mitjana per persona	Percentatge de població amb ingressos per u. c. inferiors a 5.000 euros anuals	Percentatge de població amb ingressos per u. c. inferiors a 10.000 euros anuals	Pes percentual dels salaris sobre la renda	Pes percentual de les pensions sobre la renda	Pes percentual d'altres fonts d'ingressos sobre la renda	Índex de Gini	Distribució de la renda P80/P20
Districte 1	12.169	3,6	20,5	58,3	20,2	21,4	28,3	2,5
Districte 2	12.847	5,1	22,0	56,4	20,5	23,1	31,1	2,8
Solsona	12.428	4,2	21,1	57,6	20,3	22,1	29,5	2,6

Font: elaboració pròpia a partir de l'Atles de distribució de renda de les llars (INE)

Taula 73. Dades municipals per districtes. Tàrraga. Any 2020

Districte	Renda mitjana per persona	Percentatge de població amb ingressos per u. c. inferiors a 5.000 euros anuals	Percentatge de població amb ingressos per u. c. inferiors a 10.000 euros anuals	Pes percentual dels salaris sobre la renda	Pes percentual de les pensions sobre la renda	Pes percentual d'altres fonts d'ingressos sobre la renda	Índex de Gini	Distribució de la renda P80/P20
Districte 1	11.715	4,1	20,4	62,6	19,4	18,0	27,9	2,4
Districte 2	12.623	4,5	19,1	65,2	16,6	18,2	29,4	2,6
Districte 3	11.586	6,0	27,0	63,5	18,0	18,5	31,3	3,1
Districte 4	12.051	4,7	25,9	60,4	19,8	19,8	31,8	2,9
Tàrraga	12.043	4,9	22,6	63,5	18,1	18,5	30,0	2,6

Font: elaboració pròpia a partir de l'Atles de distribució de renda de les llars (INE)

Taula 74. Dades municipals per districtes. Tremp. Any 2020

Districte	Renda mitjana per persona	Percentatge de població amb ingressos per u. c. inferiors a 5.000 euros anuals	Percentatge de població amb ingressos per u. c. inferiors a 10.000 euros anuals	Pes percentual dels salaris sobre la renda	Pes percentual de les pensions sobre la renda	Pes percentual d'altres fonts d'ingressos sobre la renda	Índex de Gini	Distribució de la renda P80/P20
Districte 1	13.404	7,1	24,4	54,0	27,9	18,1	33,9	2,9
Districte 2	13.120	4,3	20,2	58,1	22,6	19,3	30,1	2,7
Districte 3	11.175	13,0	29,5	45,8	29,1	25,1	34,4	3,0
Tremp	13.026	6,0	22,4	55,8	24,9	19,3	31,8	2,8

Font: elaboració pròpia a partir de l'Atles de distribució de renda de les llars (INE)